

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM BİLİM DALI

**3-6 YAŞ ÇOCUKLARIN EBEVEYNLERİNİN ÇOCUK CİNSEL
İSTİSMARI HAKKINDAKİ FARKINDALIKLARI
UYGULAMALARI VE KAYGILARININ İNCELENMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

Hüsna ELİHOŞ

İSTANBUL

ARALIK - 2019

T.C
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM BİLİM DALI

**3-6 YAŞ ÇOCUKLARIN EBEVEYNLERİNİN ÇOCUK CİNSEL
İSTİSMARI HAKKINDAKİ FARKINDALIKLARI
UYGULAMALARI VE KAYGILARININ İNCELENMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

Hüsna ELİHOŞ

Danışman

Prof. Dr. Levent DENİZ

Öğr. Grv. Dr. Hülya BİLGİN

İSTANBUL

ARALIK - 2019

**Tüm kullanım hakları
M.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü'ne aittir.**

©2019

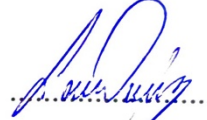
TEZ SAVUNMA TUTANAĞI

Hüsna ELİHOŞ tarafından hazırlanan “3-6 Yaş Çocukların Ebeveynlerinin Çocuk Cinsel İstismarı Hakkındaki Farkındalıkları Uygulamaları ve Kaygılarının İncelenmesi” konulu bu çalışma 05/12/2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda jüri tarafından başarılı bulunmuş ve yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir

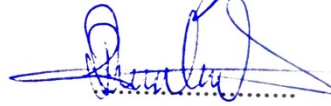
Adı Soyadı

İmza

Tez Danışmanı Prof. Dr. Levent DENİZ

Jüri Üyesi Prof. Dr. Rengin ZEMBAT

Jüri Üyesi Doç. Dr. Asude BALABAN DAĞAL

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler:

Ad-Soyad: Hüsna ELİHOŞ
Doğum Yeri: Erzincan
Doğum Tarihi: 24/06/1992

Eğitim Durumu:

Lisans: 2010-2015 Boğaziçi Üniversitesi Okul Öncesi Öğretmenliği
Yüksek Lisans: 2016-2019 Marmara Üniversitesi Eğitim Programları ve Öğretim
Bilim Dalı

İş Deneyimi:

2015-2016: Gökyüzü Eğitim Kurumları- Okul Öncesi Öğretmeni
2019 Mart- Halen: Yenidoğu Eğitim Kurumları- Okul Öncesi Öğretmeni

İletişim: hsnaterzibali@gmail.com

Canım kızım,
Zeynep'e...

ÖNSÖZ

Çocukların yaşamlarında hayati etkileri olabilen bir konu olan çocuk cinsel istismarı toplumsal olarak ayıp olarak adlandırılmakta ve dillendirilmemektedir. Bu üstünü kapatma da önünü almak adına yapılacak araştırmaları engellemektedir. Bu konunun ciddiyetini ve dokunmanın zorluğunu görmek beni bu konuda çalışmaya teşvik etti. Çocukları korumak adına çocuğu, aileyi ve toplumu bilinçlendirme çalışmaları oldukça etkili olacaktır.

Hassas bir konuda çalışmam için beni cesaretlendiren, araştırmanın her adımında bana yol gösteren, bilgi ve tecrübesi ile her adımda emeğini esirgemeyen, çalışmayı tamamlamam adına sonsuz desteğini her an hissettiğim kıymetli hocam Prof. Dr. Levent Deniz'e teşekkür ederim.

Araştırma boyunca pozitif enerjisi ile bana güç katan, tüm destek ve ilgisini sonuna kadar hissettiğim sevgili hocam Öğr. Grv. Dr. Hülya Bilgin'e teşekkür ederim. Ölçek ve anket oluşturma evresinde yardımlarını benden esirgemeyen Dr. Öğr. Üyesi Emine Ayyıldız'a teşekkür ederim.

Uzun yıllardır her anımda olduğu gibi, bu süreçte de yanımda olan desteklerini ve yardımlarını benden esirgemeyen canım dostlarım Elif, Şeymanur, Sufana ve Büşra'ya teşekkür ederim.

Hayatımın her anında bana güvenen, destek olan ve fedakarlıklarını biran olsun esirgemeyen ne yaparsam yapayım haklarını ödeyemeyeceğim kıymetli annem ve babama, kızımın gözü gibi ilgilenen canım Emine Teyzeme, Reyhan'a ve Emrah Abime tüm destekleri adına teşekkür ederim.

Son olarak, hayatıma girdiği günden beri hayatıma huzur katan, bana her konuda güç verip destekleyen, sevgisini benden esirgemeyen canım eşim Mehmet Hilmi'ye ve doğduğu günden beri hayatıma neşe ve huzur kaynağı olan, gözümün nuru kızım Zeynep'e teşekkür ederim.

Hüsna Elihoş

İstanbul, Aralık 2019

ÖZET

Bu araştırmada 3-6 yaş çocukların ebeveynlerinin çocuk cinsel istismarı hakkındaki farkındalıklarının, uygulamalarının ve kaygılarının belirlenmesi amaçlanmıştır.

Araştırmanın örneklemini İstanbul ilinde farklı sosyoekonomik özelliklere sahip bölgelerde yaşayan, 301'i kadın, 54'ü erkek 355 kişi oluşturmaktadır. Çalışmada veri toplamak amacı ile araştırmacı tarafından hazırlanan demografik bilgi formu; çocuk cinsel istismarı konusunda risk faktörleri, tehlikeli mekanlar, istismarcı profili, aile içi mahremiyet, çocuk cinsel istismarının belirtileri, uzun dönem etkileri, ortaya çıkması, bildirim ve çocuk cinsel istismarından korunma eğitimi konularında literatüre dayanan doğru cevapları bulunan farkındalık anketi; çocuk cinsel istismarından şüphe duyulması durumundaki, çocuk cinsel istismarına dair belirti görüldüğündeki, çocuk cinsel istismarından korunma eğitimi ve çocuğun cinsel istismara karşı ebeveyn tarafından korunmasına dair doğru, yanlış uygulamaları içeren uygulamalar anketi ve ebeveynlerin çocuğunu emanet etme, çocuğu yalnız bırakma, çocuğun kendini koruyamaması alt boyutlarını içeren "Cinsel İstismar Ebeveyn Kaygı Ölçeği" uygulanmıştır.

Veri toplama aracından elde edilen veriler araştırmanın amaçları doğrultusunda frekans ve yüzde; standart sapma ve aritmetik ortalama hesapları yapılarak; fark analizleri yapılması gerektiği yerlerde bağımsız gruplar t testi ve tek yönlü varyans analizi uygulanarak; değişkenler arasındaki ilişkilerin sınanması içinse Pearson Korelasyon analizi yapılarak analiz edilmiştir.

Araştırmadan elde edilen sonuçlardan ebeveynlerin; kaygı seviyeleri CİSEK ölçeği toplamında *yüksek*; "Emanet Etme" alt ölçeğinde *orta*; "Çocuğu Yalnız Bırakma" alt ölçeğinde *yüksek*; "Çocuğun Kendini Koruyamaması" alt ölçeğinde *yüksek* bulunmuştur. CİSEK Ölçeği toplamında ebeveynlerin; cinsiyet, yaş, gelir durumu, eğitim durumu değişkenlerine göre kaygılarının anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır. Farkındalık ve uygulamalar anketlerinin sonuçları değerlendirildiğinde, ebeveynlerin farkındalıkları ve uygulamaları ile ilgili boyutlarda oransal olarak farkındalıkların olumlu anlamda daha yüksek ve uygulamaların daha doğru yaklaşımlar olduğu kadar daha düşük seviyeli farkındalıklar ve doğru olmayan uygulamaların varlığı da tespit edilmiştir. Elde edilen bulgular ebeveynlerin eğitim ihtiyaçları bağlamında tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk istismarı, çocuk cinsel istismarı, farkındalık, uygulama, kaygı

ABSTRACT

This research aims to identify the awareness, implications and anxiety of the parents regarding child sexual abuse of the 3-6 year- old children.

Sample group consists of 355 persons, 301 women and 54 men, who accommodate in different locations of Istanbul in terms of socioeconomic conditions. In order to collect data a demographic information form generated by the researcher has been conducted, also an awareness survey that has literature-based verified answers regarding risk factors about child sexual abuse, dangerous places, profile of the abuser, domestic privacy, indications of child sexual abuse, long-term effects, exposing, informing and training of protection from child sexual abuse has been conducted. Another survey has been conducted which involves good and bad implications if in doubt of child sexual abuse, if indications of child sexual abuse are seen, in training of protection from child sexual abuse and during the parental protection practices against the sexual abuse. The research also includes a “Parental Anxiety of Sexual Abuse” scale which has sub-dimensions of entrusting the child, leaving the child alone and lack of self-defence skills of children.

Collected data for the purpose of the research is analysed as the standard deviation of the items and the arithmetic mean values have been calculated in accordance with the aims of the research. Independent groups T test and analysis of one-way variance analysis (ANOVA) have been implied and Pearson correlation coefficient values have been calculated.

According to the CISEK scale, the anxiety level of the parents is *high*, according to the subscale of “entrusting”, it is *medium*, according to the subscale of “leaving the child alone”, it is *high* and according to the subscale of “lack of self-defence skills”, it is *high*. Using CISEK scale, it has been found that in regard to the variants of gender, age, economical status, occupation and educational background the anxiety level shows a significant difference. Evaluating the results of surveys about awareness and implications, it is determined that parents have a positive and high awareness and have a proper approach in implications, still they have some lower awareness and improper implications. The findings obtained have been discussed in the context of the possible training needs of the parents.

Key Words: Child abuse, child sexual abuse, awareness, implications, anxiety

İÇİNDEKİLER

ÖZGEÇMİŞ.....	ii
ÖNSÖZ.....	iv
ÖZET	v
ABSTRACT.....	vi
TABLolar LİSTESİ.....	xii
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xiv
BÖLÜM I.....	1
GİRİŞ	1
1.1 Problem Durumu.....	1
1.2 Amaç	5
1.3 Önem.....	6
1.4 Sınırlılıklar	7
1.5 Sayıtlılar	7
1.6 Tanımlar	8
BÖLÜM II	9
İLGİLİ ALANYAZIN	9
2.1. Çocuk Kavramı ve Çocukluk Döneminin Önemi.....	9
2.2. Çocuk İstismarı ve İhmalinin Tanımı	9
2.3. Çocuk İstismarı ve İhmalinin Tarihçesi	9
2.4 Çocuk İstismarının Dünyadaki ve Türkiye’deki Durumu	10
2.5 Çocuk İstismarının Türleri.....	12
2.5.1. İhmal	12
2.5.2. Fiziksel İstismar	14
2.5.3. Duygusal İstismar	15
2.5.4. Cinsel İstismar	16
2.6. Çocuk Cinsel İstismarı Türleri.....	17

2.6.1. Temas İçermeyen Çocuk Cinsel İstismarı Türleri	17
2.6.2. Temas İçeren Çocuk Cinsel İstismarı Türleri	18
2.6.3. Cinsel Sömürü.....	18
2.6.4. Başka İstismar Türlerini de İçeren Cinsel İstismar	18
2.6.5. Aile İçi Cinsel İstismar: “Ensest”	18
2.6.6. Pedofili	19
2.7. Çocuk Cinsel İstismarı İçin Risk Faktörleri.....	20
2.7.1. Çocuklara Ait Risk Faktörleri	20
2.7.2. Ailelere Ait Risk Faktörleri	21
2.7.3. İstismarcıya Ait Risk Faktörleri.....	22
2.8 Çocuk Cinsel İstismarının Çocuk Üzerindeki Etkiler.....	22
2.8.1. Fiziksel Etkiler	23
2.8.2. Psikolojik Etkiler	23
2.8.3. Depresif Duygu Durumu Üzerine Etkiler	24
2.8.4. Bilişsel Etkiler.....	24
2.8.5. Davranışsal Etkiler.....	24
2.8.6. Anksiyete Şeklindeki Etkiler	25
2.8.7. Cinsellik Üzerine Etkiler.....	25
2.8.8. Kişilik Üzerine Etkiler	26
2.8.9. Kişilerarası İlişkiler Üzerine Etkiler	26
2.9. Çocuk Cinsel İstismarını Önleyici Çalışmalar.....	26
2.9.1. Çocuklara Yönelik Çalışmalar	27
2.9.2. Ebeveynlere Yönelik Çalışmalar	27
2.9.3. Topluma Yönelik Çalışmalar	27
2.10. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	28
2.10.1. Yurt İçinde Yapılan Çalışmalar	28
2.10.2. Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar	30
BÖLÜM III.....	35
YÖNTEM.....	35
3.1 Araştırmanın Modeli	35
3.2 Evren Ve Örneklem	35
3.3 Veri Toplama Araçları	37
3.3.1. Demografik Bilgi Formu.....	37

3.3.2. 3-6 Yaş Çocukların Ebeveynlerinin Çocuk Cinsel İstismarı Hakkındaki Farkındalıkları	37
3.3.3. Cinsel İstismar Ebeveyn Kaygı Ölçeği (CİSEK).....	37
3.3.4. 3-6 Yaş Çocukların Ebeveynlerinin Çocuk Cinsel İstismarı Hakkındaki Uygulamaları	43
3.4 Verilerin Toplanması	43
3.5 Verilerin Çözümlemesi	43
BÖLÜM IV	46
BULGULAR.....	46
4.1 Katılımcıların Algı Anketine Verdikleri Cevaplara İlişkin Bulgular	46
4.1.1. Çocuk Cinsel İstismarı Konusunda Risk Faktörleri.....	46
5.1.2. Çocuk Cinsel İstismarı Konusunda Tehlikeli Mekanlar.....	56
5.1.3. Çocuk Cinsel İstismarının Belirtileri.....	61
5.1.4. Çocuk Cinsel İstismarı Konusunda Aile İçi Mahremiyet.....	71
5.1.5. Çocuk Cinsel istismarında İstismarcı Profili.....	73
5.1.6. Çocuk Cinsel İstismarından Korunma Eğitimi.....	81
5.1.7. Çocuk Cinsel İstismarının Ortaya Çıkması.....	84
5.1.8. Çocuk Cinsel İstismarının Bildirimi.....	90
5.1.9. Çocuk Cinsel İstismarının Uzun Dönem Etkileri.....	94
4.2 Katılımcıların Uygulamalar Anketine Verdikleri Cevaplara İlişkin Bulgular	98
4.2.1. Çocuk Cinsel İstismarından Şüphe Durumundaki Uygulamalar	98
4.2.2. Çocuk Cinsel İstismarı Belirtisi Görüldüğündeki Uygulamalar	104
4.2.3. Çocuk Cinsel İstismarı Konusunda Çocuk Korunma Eğitimi Uygulamalar.....	111
4.2.4. Çocuk Cinsel İstismarı Konusunda Çocuğun Ebeveyn Tarafından Korunması Hakkındaki Uygulamalar	122
4.3 Katılımcıların Cinsel İstismar Ebeveyn Kaygı Ölçeği'ne Verdikleri Cevaplara İlişkin Bulgular	128
4.3.1. Ebeveynlerin Çocuk Cinsel İstismarı Kaygı Seviyeleri.....	128
4.3.2. Ebeveynlerin Çocuk Cinsel İstismarı Kaygı Seviyelerinin Cinsiyete Göre Farklılaşmasına Yönelik Bulgular	129

4.3.3. Ebeveynlerin Çocuk Cinsel İstismarı Kaygı Seviyelerinin Yaşa Göre Farklılaşmasına Yönelik Bulgular	129
4.3.4. Ebeveynlerin Çocuk Cinsel İstismarı Kaygı Seviyelerinin Eğitim Durumlarına Göre Farklılaşmasına Yönelik Bulgular	130
4.3.4. Ebeveynlerin Çocuk Cinsel İstismarı Kaygı Seviyelerinin Gelir Düzeylerine Göre Farklılaşmasına Yönelik Bulgular	131
4.3.5. Ebeveynlerin Çocuk Cinsel İstismarı Kaygı Seviyelerinin Sahip Oldukları Çocuk Sayısına Göre Farklılaşmasına Yönelik Bulgular	131
4.3.6. Ebeveynlerin Çocuk Cinsel İstismarı Kaygı Seviyelerinin Çocuklarının Yaşlarına Göre Farklılaşmasına Yönelik Bulgular	132
4.3.7. Ebeveynlerin Çocuk Cinsel İstismarı Kaygı Seviyelerinin Çocuklarının Okul Öncesi Kurumuna Devam Etme Durumuna Göre Farklılaşmasına Yönelik Bulgular	133
4.3.8. Ebeveynlerin Çocuk Cinsel İstismarı Kaygı Seviyelerinin Çocuklarının Devam Ettiği Okul Öncesi Eğitim Kurumun Türüne Göre Farklılaşmasına Yönelik Bulgular	133
4.3.9. Ebeveynlerin Çocuk Cinsel İstismarı Kaygı Seviyelerinin Çocuklarının Devam Ettiği Okul Öncesi Eğitim Kurumunda Ebeveynlerin “Çocuk Hakları” Konusunda Eğitim Alma Durumlarına Göre Farklılaşmasına Yönelik Bulgular	134
4.3.10. Ebeveynlerin Çocuk Cinsel İstismarı Kaygı Seviyelerinin Çocuklarının Devam Ettiği Okul Öncesi Eğitim Kurumunda Ebeveynlerin “Çocuk Cinsel İstismarı” Konusunda Eğitim Alma Durumlarına Göre Farklılaşmasına Yönelik Bulgular	134
4.3.11. Ebeveynlerin Çocuk Cinsel İstismarı Kaygı Seviyelerinin Çocuklarının Devam Ettiği Okul Öncesi Eğitim Kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarından Korunma” Konusunda Eğitim Almalarını Destekleme Durumlarına Göre Farklılaşmasına Yönelik Bulgular	135
4.3.12. Ebeveynlerin Çocuk Cinsel İstismarı Kaygı Seviyelerinin Çocuklarının Devam Ettiği Okul Öncesi Eğitim Kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarından Korunma” Konusunda Eğitim Almalarına Göre Farklılaşmasına Yönelik Bulgular	136

4.3.13. Ebeveynlerin Çocuk Cinsel İstismarı Kaygı Seviyelerinin “Çocuk Cinsel İstismarı” Konusunda Eğitim Almayı İstek Durumlarına Göre Farklılaşmasına Yönelik Bulgular	137
4.3.14. Ebeveynlerin Daha Önce Cinsel İstismara Uğramış Bir Çocuk Vakası ile Karşılaşma Durumlarına Göre Farklılaşmasına Yönelik Bulgular	137
BÖLÜM V.....	139
SONUÇ.....	139
5.1. Sonuç ve Tartışma.....	139
5.2. Öneriler	154
KAYNAKLAR	156
EKLER.....	163
Ek-1. Cinsel İstismar Ebeveyn Kaygı Ölçeği	164
Ek-2. 3-6 Yaş Çocukların Ebeveynlerinin Çocuk Cinsel İstismarı Hakkındaki Farkındalıklar Anketi	167
Ek-3. 3-6 Yaş Çocukların Ebeveynlerinin Çocuk Cinsel İstismarı Hakkındaki Uygulamalar Anketi.....	170
Ek-3. 3-6 Yaş Çocukların Ebeveynlerinin Çocuk Cinsel İstismarı Hakkındaki Uygulamalar Anketi.....	172
Ek-4. Araştırma İzin Belgesi.....	174

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Örneklemin Cinsiyet, Yaş, Eğitim Durumu, Meslek, Gelir Düzeyi ve Çocuk Sayısına Göre Özellikleri.....	36
Tablo 2. CİSEK Ölçeği Maddelerin Düzeltilmiş Madde Toplam İlişki Değeri ve Madde Silindiğinde Ölçeğin Cronbach Alpha Değeri	39
Tablo 3. CİSEK'in KMO ve Barlett Testi Sonuçları.....	40
Tablo 4. Cinsel İstismar Ebeveyn Kaygı Ölçeği'nin Bileşenlerinin Toplam Varyans Değerleri	41
Tablo 5. Cinsel İstismar Ebeveyn Kaygı Ölçeği'nin Faktör Analizi Sonuçları.....	42
Tablo 6. Cinsel İstismar Ebeveyn Kaygı Ölçeği ve Alt Ölçeklerinin Değerlendirilmesi	44
Tablo 7. Cinsel İstismar Ebeveyn Kaygı Seviyeleri	128
Tablo 8. Cinsel İstismar Ebeveyn Kaygısının Cinsiyete Göre Farklılaşmasına Yönelik Bağımsız Grup t-Testi Sonuçları	129
Tablo 9. Ebeveynlerin Çocuk Cinsel İstismarı Kaygılarının Yaşlarına Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.....	129
Tablo 10. Ebeveynlerin Çocuk Cinsel İstismarı Kaygılarının Eğitim Durumlarına Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.....	130
Tablo 11. Ebeveynlerin Çocuk Cinsel İstismarı Kaygılarının Gelir Düzeylerine Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.....	131
Tablo 12. Ebeveynlerin Çocuk Cinsel İstismarı Kaygılarının Sahip Oldukları Çocuk Sayısına Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları	132
Tablo 13. Ebeveynlerin Çocuk Cinsel İstismarı Kaygılarının Sahip Oldukları Çocuk Sayısına Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları	132
Tablo 14. Ebeveynlerin Çocuk Cinsel İstismarı Kaygılarının Sahip Oldukları Çocuk Sayısına Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Bağımsız Grup T-Testi Analizi Sonuçları	133

Tablo 15. Ebeveynlerin Çocuk Cinsel İstismarı Kaygılarının Çocuklarının Devam Ettiği Okul Öncesi Kurumun Türüne Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Bağımsız Grup T-Testi Analizi Sonuçları	133
Tablo 16. Ebeveynlerin Çocuk Cinsel İstismarı Kaygılarının Çocuklarının Devam Ettiği Okul Öncesi Kurumunda Ebeveynlerin “Çocuk Hakları” Konusunda Eğitim Alma Durumlarına Türüne Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Bağımsız Grup T-Testi Analizi Sonuçları	134
Tablo 17. Ebeveynlerin Çocuk Cinsel İstismarı Kaygılarının Çocuklarının Devam Ettiği Okul Öncesi Kurumunda Ebeveynlerin “Çocuk Cinsel İstismarı” Konusunda Eğitim Alma Durumlarına Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Bağımsız Grup T-Testi Analizi Sonuçları	135
Tablo 18. Ebeveynlerin Çocuk Cinsel İstismarı Kaygılarının Çocuklarının Devam Ettiği Okul Öncesi Kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarından Korunma” Konusunda Eğitim Almalarını Destekleme Durumlarına Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Bağımsız Grup T-Testi Analizi Son	135
Tablo 19. Ebeveynlerin Çocuk Cinsel İstismarı Kaygılarının Çocuklarının Devam Ettiği Okul Öncesi Kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarından Korunma” Konusunda Eğitim Almalarına Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Bağımsız Grup T-Testi Analizi Sonuçları	136
Tablo 20. Ebeveynlerin Çocuk Cinsel İstismarı Kaygılarının “Çocuk Cinsel İstismarı” Konusunda Eğitim Almayı İsteme Durumlarına Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Bağımsız Grup T-Testi Analizi Sonuçları	137
Tablo 21. Ebeveynlerin Çocuk Cinsel İstismarı Daha Önce Cinsel İstismara Uğramış Bir Çocuk Vakası ile Karşılaşma Durumlarına Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Bağımsız Grup T-Testi Analizi Sonuçları	137

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1 . Cinsel istismara uğrayan bir çocuğun tekrar istismara uğrama ihtimali hiç cinsel istismara uğramayan çocuklardan yüksektir.....	46
Şekil 2. Erkek çocuklar cinsel istismara uğramazlar.	48
Şekil 3. Çocuk cinsel istismarı riski her sosyo-ekonomik düzeyde vardır.	49
Şekil 4. Kendini ifade etme becerisi henüz gelişmeyen çocuklar cinsel istismar konusunda daha büyük risk altındadır.....	50
Şekil 5. Çocuk cinsel istismarında erkek çocuklar da dikkate değer bir oranda mağdur olmaktadırlar.	51
Şekil 6. Cinsel istismar kurbanı olan çocuklar; şirin ve güzel kız çocuklardır.....	52
Şekil 7. Düşük sosyo-ekonomik düzeydeki bir ailede çocuğun cinsel istismara uğrama riski daha yüksektir.	53
Şekil 8. Çocuk cinsel istismarı yüksek sosyo-ekonomik düzeyde görülmez.	54
Şekil 9. Cinsel istismarın üstünün örtülmesi o çocuğun ileride tekrar cinsel istismara uğrama riskini artırmaktadır.	55
Şekil 10. Çocuk cinsel istismarı ev dışında metruk yapılar, bodrumlar, inşaat gibi yerlerde yaşanır.....	56
Şekil 11. Çocuk cinsel istismarında olayın olduğu yer çocuğun içinde bulunduğu yakın çevredir.	57
Şekil 12. Çocuğun evi cinsel tacizin en çok yaşandığı yerlerden biridir.	58
Şekil 13. Çocuk cinsel istismarı çoğunlukla parklar, genel tuvaletler, ıssız sokaklar, boş inşaat alanlarında gerçekleşir.....	60
Şekil 14. Çocuklar hayal güçlerinin genişliği nedeniyle cinsel istismara uğradıklarına ilişkin şeyler uydurabilirler.	61
Şekil 15. Çocukların yaşına uygun olmayan davranışlar göstermesi cinsel istismarın habercisi olabilir.	62
Şekil 16. Çocuk cinsel istismarında, çocuktan alınan hikâye en güçlü delildir.....	63
Şekil 17. Cinsel istismar vakalarında çoğunlukla fiziki bulgular görülür.	64

Şekil 18. Çocuk cinsel istismarı fiziksel temas olmadan dahi gerçekleşir.	65
Şekil 19. Cinsel istismar mağduru çocukların hepsi içine kapanır.	66
Şekil 20. Cinsel istismara uğrayan bir çocuğun resimlerine, oyunlarına bu durum yansır.	67
Şekil 21. Cinsel istismara uğrayan her çocuk mutlaka davranış değişimleri gösterir. ...	68
Şekil 22. Çocuk cinsel istismarının çocuk üzerindeki yıkıcı etkisi, istismarcının mağdur çocuğa yakınlık derecesine göre artış gösterir.	69
Şekil 23. Cinsel istismara uğrayan çocukta büyük tuvaletini kontrol etmede sorun yaşanır.	70
Şekil 24. Çocuğun ailesinin yanında çıplak dolaşması cinsel istismar değildir.	72
Şekil 25. Anne babanın çocuğun yanında çıplak dolaşması cinsel istismar değildir.	73
Şekil 26. Çocuklar genellikle tanımadıkları kişilerce cinsel istismara uğrarlar.	74
Şekil 27. Bir çocuğu istismar eden kişinin bunu tekrarlama ihtimali yüksektir.	75
Şekil 28. Kadınlar bir çocuğu cinsel olarak istismar etmezler.	76
Şekil 29. Yetişkin çocuk istismarcıları toplumda anormal olarak bilinen insanlardır.	77
Şekil 30. İstismarcılar genellikle çocuğa yabancı erkeklerdir.	78
Şekil 31. İstismarcılar sokaktaki hırpani tiplerdir.	79
Şekil 32. Geçmişte cinsel istismar öyküsü bulunan ebeveynlerin çocuklarını ihmal ve istismar etme eğilimleri daha yüksektir.	80
Şekil 33. Çocuklara vücutlarının tanıtılması ve özel bölgelerinin öğretilmesi kötü niyetli dokunuşları ayırt edebilmeleri açısından gereklidir.	81
Şekil 34. Cinsel istismarı önleme çalışmaları çocuklarla değil yalnızca ebeveynlerle yapılmalıdır.	82
Şekil 35. Çocuklar da kendilerine uygun hazırlanmış cinsel istismarı önleme programlarında yer alabilirler.	83
Şekil 36. Çocuk cinsel istismarı genellikle tesadüfen ortaya çıkmaktadır.	84
Şekil 37. Çocuğun cinsel istismara uğradığı, çoğunlukla bunu üçüncü bir şahsa anlatmasıyla ortaya çıkar.	85

Şekil 38. İstismarcı, mağdur çocuğun ailesinden birisi olduğunda çocuğun yaşadıklarını birine anlatması daha zordur.....	86
Şekil 39. Çocuklar sır saklayamayacağı için çocuk cinsel istismar vakaları gizli kalmaz.	88
Şekil 40. İstismarcı tarafından tehdit edilen çocuğun durumu ailesine anlatma ihtimali yüksektir.	89
Şekil 41. Cinsel istismar olgularının büyük bir çoğunluğu bunu fark edenler tarafından ilgili birimlere bildirilmemektedir.	90
Şekil 42. Çocuk cinsel istismarında şüphe durumunda aile çocuğu sorgulamadan bir uzmana götürmelidir.	91
Şekil 43. Çocuk cinsel istismarı vakaları genellikle anne-baba tarafından ihbar edilmektedir.	92
Şekil 44. Çocuk cinsel istismarını yasal kurumlara bildirmek çocuğa ve aileye daha çok zarar verir.	93
Şekil 45. Cinsel istismara uğrayan erkek çocuklarında cinsel kimlik kayması görülme riski daha fazladır.....	95
Şekil 46. Cinsel istismarın çocuk üzerindeki etkileri, olayın yaşandığı dönemden çok sonraları da ortaya çıkabilir.	96
Şekil 47. Cinsel istismara uğrayan çocuğun duyguları hakkında konuşmasını sağlama, bu durumla baş etme yöntemleri arasında en etkili olanıdır.	97
Şekil 48. Çocuğum cinsel istismara uğradığını işaret eden bir durum anlattığında hayal gücü ile abarttığını ya da uydurduğunu düşünüp yönlendirici sorularla durumu irdelerim.	98
Şekil 49. Çocuğum cinsel istismar ihtimali içeren bir durum anlattığında doğruluğunu anlayabilmek için ona yönlendirici sorular sorarım.	100
Şekil 50. Cinsel istismar durumunda mutlaka fiziki bir belirti olacağı için çocuğum böyle bir durumdan bahsederse hemen vücudunu kontrol edip fiziksel bir bulgu yoksa hayali bir durumdan bahsettiğini düşünürüm.	101
Şekil 51. Çocuğum oyun oynarken yansıttığı rollere dikkat ederim, bu sayede çocuğumun genel ruh halini anlamaya çalışırım.	102

Şekil 52. Çocuk cinsel istismarı ile ilgili bir şüphede gecikmeden hemen herhangi bir polis karakoluna ya da çocuk şubeye başvururum.....	103
Şekil 53. Çocuğumun cinsel konularla ilgili sorduğu sorulara yaşına uygun cevap vermeye çalışırım.....	105
Şekil 54. Çocuğum cinsel içerikli davranışlarda bulunursa buna aşırı tepki gösteririm.	106
Şekil 55. Çocuğum cinsellik hakkında bir şey söylerse, bu konuda daha fazla konuşulmasını istemediğim için konuyu kapatmayı tercih ederim.	107
Şekil 56. Çocuğum resimlerinde erkek ve kadın objelerin cinsel organlarını karalıyorsa ya da daha belirgin bir şekilde resmediyorsa bu durumun onun cinsellik konusundaki merakından dolayı olduğunu düşündüğüm için üstüne gitmeyip merakının körelmesini sağlarım.....	108
Şekil 57. Çocuğumun yaşına uygun olmayan şekilde cinsellik konusunda bilgili olduğunu ya da bu konuya merak duyduğunu fark edersem, bir yetişkinden uygun olmayan bir şekilde bunu öğrenmiş olmasından endişe duyar çocuğumu daha ciddi bir şekilde gözlemlerim.	110
Şekil 58. Çocuğuma kendi beden temizliğini yapmayı öğretirim.	112
Şekil 59. Yabancılardan hediye almaması konusunda çocuğumla konuşurum.	113
Şekil 60. Çocuğuma bedeninin kendine ait olduğunu ve özellikle mahrem bölgelerin çok özel bölgeler olduğunu ve kimsenin bu bölgelere dokunma hakkının olmadığını hatırlatırım.	114
Şekil 61. Çocuğumun gerektiğinde insanlara rahat bir şekilde hayır demesini desteklerim.	115
Şekil 62. Çocuğuma saygılı bir birey olması için büyüklerinin söylediklerine itaat eden bir birey olmasını öğütlerim.	116
Şekil 63. Çocuğuma bir problemle karşılaştığında önce kendi başına çözmeye çalışmasını eğer başaramazsa bir büyüğünden destek almasını öğretirim.	117
Şekil 64. Çocuğuma çocuk cinsel istismarından korunmak için gerekli bilgileri öğretsem de anlamayacağı için, bu bilgileri verip kafasını karıştırmak yerine çocuğumu kendim korumayı tercih ederim.	118

Şekil 65. Çocuğuma büyükleri onu sevmek, öpmek istedikleri zaman kibarca buna izin vermesini ve böylece büyüklerine karşı saygılı olmayı öğretirim.....	120
Şekil 66. Çocuğuma yabancı kişilerle konuşmaması gerektiğini ve eğer hediye veya yiyecek/içecek verilerse asla kabul etmemesi gerektiğini öğretirim.....	121
Şekil 67. Çocuğumun izlediği filmleri/çizgi filmleri/programları önceden kontrol ederim.	122
Şekil 68. Cinsel istismar konusunda tehlike herkesten gelebileceği için ben yanında olsam da çocuğumun dışarıda tanımadığı yetişkin kişilerle oynamasına izin vermem.	123
Şekil 69. Çocuğumun sokaktaki/tanımadığı insanlarla iletişim kurmasına izin vermem.	125
Şekil 70. Çocuğumun arkadaşlarının evine gitmesine izin vermem.....	126
Şekil 71. Çocuğuma okuyacağım kitapları öncesinde gözden geçiririm.....	127

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde, araştırmanın yapılma nedenini oluşturan problem durumu, amaç, önem, sınırlılıklar ve sayıtlılar üzerinde durulmuştur.

1.1 Problem Durumu

Çocuk, dünyadaki en korumasız varlıklardan biridir. Yaşamını sürdürebilmesi için doğduğu andan itibaren insanların bakımına ve korumasına muhtaçtır. Çocuk Hakları Sözleşmesi'ne göre "Ulusal yasalarca daha genç bir yaşta reşit sayılma dışında, 18 yaşın altındaki her birey çocuk sayılır". Bu yaş dönemi boyunca çocuk ancak ailesinin ilgisi ve rehberliği ile sağlıklı bir şekilde gelişir ve büyür (UNICEF, 2004).

İnsan hayatının en etkili yılları erken çocukluk yıllarıdır. Bu dönem bireyin bilişsel, duygusal, fiziksel ve sosyal gelişimleri için oldukça önemlidir. Bir birey, erken çocukluk yıllarında hayatının tümünü derinden etkileyecek kazanımları edinir. Ancak bir taraftan da bu dönemde yaşadığı travmalar da bu bireyin hayatını önemli derecede etkiler (Akgül, 2015). Bu nedenden dolayı erken çocukluk yıllarında yaşanan çocuk ihmal ve istismarı insanların hayatlarında oldukça ciddi hasarlar bırakabilmektedir.

Çocuk ihmal ve istismarı; her türlü fiziksel veya duygusal kötü muamele, cinsel istismar, tedavi ihmal ve ticari sömürü veya diğer istismar biçimleri olarak tanımlanıp çocuğun sağlığına, hayatta kalmasına, gelişimine ve saygınlığına zarar verir (WHO, 2006).

Türkiye'de çocuk istismarı ele alınırken ilk olarak halihazırda var olan tanımları incelemek, hangi davranışların çocuk istismarı olarak kabul edildiğini başka bir deyişle etik değerleri saptamak, problemin doğası ve yaygınlığını ele almak, bunun için geçerli ve güvenilir ölçüm tekniklerini kullanmak, problemle ilgili psiko-sosyal faktörleri tanımlamak, yurt içi ya da yurt dışında yapılmış çalışmaları yöntemsel olarak sorgulamak ve alana hâkim teorilerin sınırlılıklarını ele almak gerekmektedir. Ancak bu veriler sonrasında yapılacak müdahale, önleme çalışmalarının ve saptanan politikaların bilinçli bir tavrı olası kılacağı düşünülmektedir (İşmen, 2004).

Çocuk istismarı yaygın olarak dört ana başlık altında incelenmektedir; fiziksel istismar,

duygusal istismar, cinsel istismar ve ihmal. Fiziksel istismar, çocuğun bakımını üstlenen bireyler tarafından fiziksel bir zarar görmesi ya da bunun ihtimalidir. Cinsel istismar; çocuktan cinsel olarak faydalanılmasıdır. Duygusal istismar; çocuğa uygun ve destekleyici bir ortam sunulmamasından dolayı çocuğun ruhsal sağlığının ve gelişiminin zarar görmesidir. İhmal ise; çocuğun gelişimi için sağlık, barınma, beslenme, duygusal, eğitim gibi alanlarda yeterli imkanlar olmasına rağmen bu imkanların çocuğa sunulmaması ve onun ihtiyaçlarının karşılanmamasıdır (WHO, 2006). Ünal (2008)'a göre, çocuk ihmal ve istismarı tanımları çeşitlilik gösterse de bütün tanımlar genel olarak çocuğa verilen fiziksel ve ruhsal zararı kapsamaktadır.

Çocuk cinsel istismarı, bir yetişkin veya daha büyük bir çocukla bir cinsel aktivitede çocuğun dahil olduğu çeşitli menfaatleri tanımlamak için kullanılan bir şemsiye terimdir (Walsh ve ark., 2013). Dünya Sağlık Örgütü ise çocuk cinsel istismarının tanımını “Çocuğun cinsel istismarı, bir çocuğun tam olarak kavramadığı, bilgilendirilmiş rıza veremediği veya çocuğun gelişimsel olarak hazırlanmadığı, onay veremediği ya da yasaları veya sosyal hakları ihlal ettiği cinsel faaliyette yer almasıdır” şeklinde yapmıştır. (WHO, 2006).

Cinsel istismarı genel olarak temas içeren ve içermeyen olarak iki başlık altında inceleyebiliriz. Dokunma, okşama, mastürbasyon, oral-genital temas, tecavüz gibi davranışlar fiziksel temas içeren cinsel istismardır. Teşhircilik, dikizleme, cinsel yorumlar yapma, cinsel içerikli videolar izletme gibi fiziksel temas içermeyen aktiviteler de cinsel istismar tanımı altına girmektedir. Ayrıca, cinsel istismarın herhangi bir araç ve cebir kullanılıp kullanılmadığına ve şiddet içerip içermediğine bakılmaz; hatta çocuğun rızasının olup olmadığı da herhangi bir şekilde söz konusu edilmez (Akgül, 2015; Nurcombe, 2000; Ovayolu ve ark., 2007; Walsh ve ark., 2013). Çocuklar yaşlarından dolayı yaşadıkları durumun cinsel istismar olarak anlamlandıramayabilirler. Ancak bu durum onların bilinçaltılarında çok ciddi problemlere yol açar (Keser, 2016, s.8).

Çocuk cinsel istismarı dünyadaki hemen hemen her toplumda yaygındır. Ancak grup baskısı, daha fazla zarar görme korkusu, görmeme, minimize etme ya da üstünü örtme çabalarından dolayı çok büyük oranda gizli kalmaktadır. Bu istismar türü genel olarak rapor edilmediği için oranlar kesin olarak elde edilememekte, genel olarak farklı çalışmalardan elde edilen tahminlerden oluşmaktadır. Bu tahminler on sekiz yaş altı erkeklerin %9'unun, kızların ise %19'unun cinsel istismara maruz kalmış olduklarını göstermektedir (Keser, 2016, s. 13-15; WHO, 2002; s. 63, 154).

Cinsel istismara maruz kalan çocukların yaşlarına göre dağılımları incelendiğinde; 2-5

yaş arası %30'unu, 6-10 yaş arası %40'ını, 11-17 yaş arası ise %30'unu oluşturmaktadır. Bu değerler bize olguların %70'ini küçük yaş grubu çocukları kapsadığını göstermektedir (Sarıbaş, 2013; Vatansever, 2004, s. 371).

Türkiye'deki oranları incelemek gerekirse, bu konuda çok nadir çalışmalar yapılması ve devlet kanalıyla çocuk cinsel istismarı konusunda ulusal düzeyde resmi istatistikler yayınlanmamasından dolayı oranlar konusunda genel tahminde bulunmak dahi zorlaşmaktadır (Keser, 2016, s. 16). Ancak, İstanbul'da lise öğrenimi gören 1955 kız çocuğunun katılımıyla yürütülen bir çalışmada bu kız çocuklarının %13,4'ünün cinsel istismara en az bir kere maruz kaldıkları belirlenmiştir (Keser, 2016, s.16). TÜİK verilerine göre, 2016 yılında çocuk cinsel istismarı sebebi ile açılan dava sayısı 16 bin 957'dir. Adalet Bakanlığı'nın 2015 verilerine göre yılda ortalama 17 bin dava açılmaktadır. Bu davalar %55 oranında mahkumiyetle sonuçlanmaktadır. Bu bilgilerden çıkan sonuç ise yılda yaklaşık 8 bin çocuğun cinsel olarak istismar edildiğidir (Polat, 2017, s.391).

Çocuk istismarını önlemek için ebeveynlere ve çocuklara yönelik cinsel istismarı önleme çalışmaları ciddi bir şekilde sürdürülmelidir. Çocuklar bu eğitimler sayesinde, ailelerinin yanında olmadıkları anda savunmasız kalmayacak, olası istismar durumlarını farkedip buna uygun bir yolla tepkilerini gösterip güvendikleri bir yetişkine durumu anlatabileceklerdir (Tıraşçı ve Gönen, 2007; Miller ve ark., 2017). Çocukların güvenliklerinin sağlanabilmesi için öğretilmesi önem arz eden temel beceriler beş başlık altında toplanabilir. Birincisi, çocuklara güvenliklerini sağlamanın öğretilmesidir. Onlara güvende olma haklarının olduğu ve kimsenin bu haklarını ellerinden almaya hakkı olmadığı öğretilmelidir. İkinci husus, çocuklara bedenlerini korumalarının öğretilmesidir. Çocuklara bedenlerinin kendilerine ait olduğu, özellikle mayo ile kapatılan bölgelerin mahrem olduğu ve kimsenin bu bölgeleri görmemesi ve oralara dokunmaması gerektiği öğretilmelidir. Üçüncü olarak çocuklara hayır deme becerisinin öğretilmesidir. Çocuklara bedenlerine dokunmasını istemedikleri takdirde kimsenin dokunamayacağı, birisi çocuk istemediği halde ona dokunmak isterse veya onları incitirse çocuğun "hayır" demesi gerektiği öğretilmelidir. Kültürümüzde çocukların büyüklerine itaat etmeleri, büyükleri onları sevmek veya öpmek istedikleri zaman çocuklar bunu istemeseler de hayır demeyip izin vermeleri öğretilmektedir. Bu çocuğun kendi bedeni üzerindeki hakimiyeti konusunda oldukça hatalı bir tavidir. Dördüncü ise çocuklara yardım istemenin öğretilmesidir. Birisi onlara kötü, rahatsız edici bir harekette bulunursa arkadaşlarından ya da büyüklerinden yardım istemeleri, büyüklerin onlara kızmayacağı aksine severek

yardım edeceği öğretilmelidir. Sonuncu olarak ise çocuklara inanıldığıının öğretilmesidir. Bu konularda çocuklar çok nadir yalan söylerler. Yetişkinler mutlaka çocuklara inanmalıdırlar ve bunun garantisini çocuklara vermelidirler (Polat, 2017, s.155).

Ebeveynlerin çocuk istismarı konusunda alınacak eğitim ile bu konudaki öz-yeterliliği önemli düzeyde artacaktır. Bu sayede de ebeveynler çocuk istismarı belirtilerinin çok daha fazla farkında olup gerek önlem alma konusunda gerekse de böyle bir durum yaşanırse belirtilerin farkında olup durumu tespit etme konusunda etkin bir rol oynayacaklardır (Balkaran, 2015). Ayrıca, ebeveynler de çocuklarını bilerek ya da bilmeyerek istismar edebilmektedirler. Verilecek eğitim sayesinde bu durumdan da daha fazla kaçınacaklardır. Çocuk cinsel istismarı vakalarının farkına varılıp rapor edilmesi yaygınlaştıkça vakalarda ciddi oranda azalma olacaktır.

Ailelerin bilinçlendirilme sürecinde öncelikle bu konudaki farkındalıklarının, kaygı ve uygulamalarının tespit edilmesi gerekmektedir. Bu sayede neyi doğru neyi yanlış bildikleri dikkate alınarak hazırlanan program çok daha etkili olacaktır. Diğer bir önemli nokta ise, aileler ile çocukları ile bu konuda nasıl iletişim kuracakları ve onları nasıl istismardan kaçınma konusunda bilgilendirecekleri noktalarında da çalışılması gerekmektedir (Özer, 2014). Bu sayede, aileler çocuklarını koruma konusunda kendilerine daha çok güvenecekleri için bu konudaki kaygıları azalacaktır ve böylece daha doğru uygulamalarda bulunacaklardır ve aldıkları önlemler çocuklar adına daha etkili olacaktır.

Çocuk cinsel istismarı konusu hakkında konuşulması veya tartışılması konunun toplumda ayıp olarak kabul edilmektedir. Bu nedenden dolayı da konu yadsınır, bu konu hakkında yapılan araştırmalar da eğitimci (Kefeli, 2016; Sağır, 2013) ve sağlıkçılarla (Demir, 2012; Sağlam, 2017) yapılmış olsa da ebeveynler (Serdar Taçyıldız, 2013; Tuna, 2010) ile yapılanlar görece daha azdır. Bu sebepten ötürü de ebeveynlerin bu konudaki bilgi ve uygulamaları hakkında yeterli veri bulunmamaktadır.

Çocuk cinsel istismarı, çocuklar üzerinde hayati etkileri olan bir problemdir ve bu konuda başlıca olarak aileler, çocuklar ve öğretmenler ile önleyici çalışmalar yapılması elzemdir. Bu önleyici çalışmalar yapılmadan önce de hedef kitlenin bu konudaki farkındalıkları, uygulamaları ve kaygılarının belirlenmesi ve bu verilerin bir önleyici çalışma planlanmasında dikkate alınması hedef kitlenin ihtiyaçlarına çok daha fazla etkili bir şekilde hitap edecek ve bu sayede önleyici çalışma başarılı olacaktır. Okul öncesi dönemindeki çocukların ebeveynlerinin çocuk cinsel istismarı konusundaki farkındalıklarının, uygulamalarının ve kaygılarının bilinmemesi bu araştırmanın temel

problemidir.

1.2 Amaç

Okul öncesi çocukların ebeveynlerinin çocuk cinsel istismarı hakkındaki farkındalıkları, uygulamaları ve kaygılarının belirlenmesi genel amacıyla aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır.

1. Ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına dair farkındalıklarına ilişkin amaçlar
 - 1.1. Ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına dair farkındalıkları ne düzeydedir?
 - 1.2. Ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına dair farkındalıkları cinsiyetlerine göre farklılaşmakta mıdır?
 - 1.3. Ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına dair farkındalıkları çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumlarına göre farklılaşmakta mıdır?
2. Ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına dair uygulamalarına ilişkin amaçlar
 - 2.1. Ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına dair uygulamaları ne düzeydedir?
 - 2.2. Ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına dair uygulamaları cinsiyetlerine göre farklılaşmakta mıdır?
 - 2.3. Ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına dair uygulamaları çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumlarına göre farklılaşmakta mıdır?
3. Ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına dair kaygılarına ilişkin amaçlar
 - 3.1. Ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına dair kaygıları ne düzeydedir?
 - 3.2. Ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına dair kaygıları cinsiyetlerine göre farklılaşmakta mıdır?
 - 3.3. Ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına dair kaygıları yaşlarına göre farklılaşmakta mıdır?
 - 3.4. Ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına dair kaygıları eğitim durumlarına göre farklılaşmakta mıdır?
 - 3.5. Ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına dair kaygıları gelir düzeylerine göre farklılaşmakta mıdır?
 - 3.6. Ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına dair kaygıları sahip oldukları çocuk sayısına göre farklılaşmakta mıdır?

- 3.7. Ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına dair kaygıları çocuklarının yaşlarına göre farklılaşmakta mıdır?
- 3.8. Ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına dair kaygıları çocuklarının okul öncesi eğitim kurumuna devam etme durumuna göre farklılaşmakta mıdır?
- 3.9. Ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına dair kaygıları çocuklarının devam ettiği okul öncesi kurumun türüne göre farklılaşmakta mıdır?
- 3.10. Ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına dair kaygıları çocuklarının devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Hakları” konusunda eğitim alma durumlarına göre farklılaşmakta mıdır?
- 3.11. Ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına dair kaygıları çocuklarının devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda eğitim alma durumlarına göre farklılaşmakta mıdır?
- 3.12. Ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına dair kaygıları çocuklarının, devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda, “Çocuk Cinsel İstismarından Korunma” konusunda eğitim alma durumlarına göre farklılaşmakta mıdır?
- 3.13. Ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına dair kaygıları “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda eğitim almayı istekli durumlarına göre farklılaşmakta mıdır?
- 3.14. Ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına dair kaygıları daha önce cinsel istismara uğramış bir çocuk vakası ile karşılaşma durumlarına göre farklılaşmakta mıdır?

1.3 Önem

Çocuk cinsel istismarı, tüm dünyada olduğu gibi bizim ülkemizde de oldukça yaygın ancak üstü çok fazla örtülen bir problemdir. Açığa vurulmadığı için kesin istatistiki değerlere ulaşılmasa da yapılan çeşitli çalışmalar ile dünya genelinde erkek çocuklarının %9, kız çocuklarının ise %19'unun en az bir kere cinsel istismara uğradığı tespit edilmiştir. Bu değerler durumun vahametini ortaya koysa da bu konuda yapılan çalışmalar hala yeterli değildir.

Çocuk cinsel istismarı konusunda yeterli çalışmalar yapılmadığı için toplum bu konuda yeterince bilinçlendirilmemektedir. Aileler risk faktörlerini, tehlikeli durumları, çocuklarını nasıl koruyacaklarını, çocuklarını cinsel istismardan korunmak adına nasıl bilinçlendireceklerini, herhangi şüpheli bir durumda çocuklarına nasıl müdahale edeceklerini, cinsel istismara uğrayan bir çocuk için hangi kurumlara nasıl bildirimde bulunacaklar konusunda farkındalıkları artırılmalıdır bu sayede de uygulamaları daha

doğru hale gelecektir. Çocuk cinsel istismarı vakalarının önüne geçebilmek adına ebeveynlerin ve toplumdaki diğer kişilerin bu konuda ciddi bir şekilde eğitilerek farkındalıkları artırılmalıdır. Bu sebeple araştırma kapsamında ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına yönelik farkındalıklarının, uygulamalarının ve kaygılarının bilinmesi temel bazı uygulamalara destek verebilecektir. Ebeveynlerin farkındalık ve uygulamalarındaki var olan durumun, özellikle yanlış uygulama ve bilgilerin bilinmesi ebeveynlere yönelik geliştirilecek eğitim programlarının kapsamının belirlenmesinde alanda çalışanlara önemli bir katkı sağlayacaktır. Ayrıca ebeveynlerin kaygı durumlarının seviyesinin bilinmesi, sahip oldukları kaygıların ilişkili olduğu değişkenlerin belirlenmesine yönelik çabalar da kaygının sağaltımın sağlanması için bilimsel temeller sunacaktır. Diğer yandan araştırma sonuçlarının bilimsel kanıtlar üzerinden böylesine hassas bir konunun tartışılması ve politikaların geliştirilmesine katkı sağlayacağı umulmaktadır. Tüm bu katkılar kapsamında çalışmanın Millî Eğitim Bakanlığı yetkilileri, okul öncesi eğitimcileri, anne baba eğitim programları geliştirici ve uygulayıcıları açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

1.4 Sınırlılıklar

Araştırmada elde edilen bulgular;

1. 3-6 yaş grubu çocuğu olan ebeveynler ile,
2. “3-6 Yaş Çocukların Ebeveynlerinin Çocuk Cinsel İstismarı Hakkındaki Farkındalıkları” anketi ile,
3. 3-6 yaş çocukların ebeveynlerinin çocuk cinsel istismarı hakkındaki kaygılarını ölçmeye yönelik ölçek ile,
4. “3-6 Yaş Çocukların Ebeveynlerinin Çocuk Cinsel İstismarı Hakkındaki Uygulamaları” anketi ile,
5. 2019 yılı ile sınırlıdır.

1.5 Sayıtlar

Araştırmada;

1. Örneklem alanan ebeveynlerin evreni yeterince temsil edecek durumda olduğu,

2. Veri toplama aracı olarak kullanılan anketlerin ve ölçeğin, araştırma amaçlarına uygun verilerin toplanmasında aranan şartları taşıdığı,
3. Ebeveynlerin bu araştırmada kullanılan ölçek için samimi cevaplar verdikleri varsayılmıştır.

1.6 Tanımlar

Çocuk İstismarı: Çocuk istismarı, çocuğun sağlığını, fiziksel gelişimini olumsuz yönde etkileyen, bir yetişkin, toplum veya ülkesi tarafından bilerek veya bilmeyerek yapılan davranışlardır (UNICEF ve SHCEK, 2010).

Çocuk Cinsel İstismarı: Cinsel istismar, çocuğun tam olarak anlamadığı, bilgilendirilmiş rıza gösteremediği veya gelişimsel olarak hazırlanmadığı veya toplumun yasalarını veya sosyal tabularını ihlal eden başka bir konuda cinsel aktiviteye katılımıdır (WHO, 2006).

Ebeveynlerin Çocuk Cinsel İstismarına Yönelik Farkındalıkları: Araştırma kapsamında ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına yönelik farkındalıkları, ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına (nelerin cinsel istismar olduğuna, cinsel istismarı gerçekleştirenlerin kimliğine, cinsel istismarın gerçekleştiği mekânlara vb.) yönelik algılarının, bu algıların var olan araştırma sonuçlarıyla kıyaslanarak, ne olduğudur.

Ebeveynlerin Çocuk Cinsel İstismarına Yönelik Uygulamaları: Araştırma kapsamında ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına yönelik uygulamaları, ebeveynlerin okul öncesi dönemde olan çocuklarını cinsel istismar hakkındaki bilinçlendirme, bu konuda önlemler alma, koruma gibi uygulamalarıdır.

Ebeveynlerin Çocuk Cinsel İstismarına Yönelik Kaygıları: Araştırma kapsamında ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına yönelik kaygıları, ebeveynlerin kendi çocuklarının cinsel istismara uğrama durumuna (çocuğun kendisini koruyamamasına, cinsel istismarı fark edememesine, başka bir yerde kalmasına vb.) yönelik kaygılarıdır.

BÖLÜM II

İLGİLİ ALANYAZIN

2.1. Çocuk Kavramı ve Çocukluk Döneminin Önemi

Çocuk istismarı ve ihmalinin önemini kavramak adına öncelikle çocuk kavramının tanımlanması önemlidir. Bu sayede çocukluk döneminin önemi daha iyi kavranabilir.

Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Bildirgesine (1989) göre 18 yaşından küçük olan her birey çocuk olarak tanımlanmaktadır. Bireyin kişiliğinin temellerinin atıldığı çocukluk döneminin oynayarak, öğrenerek, gelişerek ve sevgi dolu geçirilmesi çocuğun tüm gelişim alanları için ve ileride sağlıklı bir birey olmak adına hayati önem taşımaktadır. Çocuğun bu dönemde kişiliğine aldığı ciddi yaralar ileride ciddiyetini koruyarak olumsuz bir şekilde bireyin üzerindeki etkisini devam ettirecektir. Bu nedenle, sağlıklı bir toplumun ön koşulu bireylere sağlıklı bir çocukluk dönemi sağlamaktır.

2.2. Çocuk İstismarı ve İhmalinin Tanımı

Çocuk istismarı, çocuğun büyüme ve gelişmesini olumsuz yönde etkileyen her türlü davranıştır. Taner ve Gökler'e (2004) göre çocuk istismarı ve ihmali, “ana baba ya da bakıcı gibi bir erişkin tarafından çocuğa yöneltilen, toplumsal kurallar ve profesyonel kişilerce uygunsuz ya da hasar verici olarak nitelendirilen, çocuğun gelişimini engelleyen ya da kısıtlayan eylem ve eylemsizliklerin bütünüdür”. Çocuk istismarı aktif, ihmali ise pasif bir olgudur.

Dünya Sağlık Örgütüne (2002) göre çocuk istismarı ve ihmali; bir toplum ya da ülke tarafından bilerek veya bilmeyerek 18 yaş altındaki çocuklara uygulanan her tür fiziksel, cinsel, duygusal kötü muamele, ihmal ve ticari olarak sömürülmesi ve çocuğun sağlığına, gelişimine ve refahına zarar veren eylemlerdir.

2.3. Çocuk İstismarı ve İhmalinin Tarihçesi

Çocuk istismarının insanlık tarihi kadar uzun bir geçmişi olduğunu söylemek mümkündür. Ancak bu kavramın tanımlanması ve üzerinde durulması çok yakın bir tarihte mümkün olmuştur. 1962 de ilk defa Henry Kempe tarafından çocuk istismarı

konusu ortaya atıldığı zaman bugüne kadar göz önünde duran bir problemin nasıl atıldığı herkesi hayrete düşürmüştür. Çocuğun sürekli şiddete maruz kalması sonucunda ortaya çıkan vücudun çeşitli bölgelerindeki kırıklar ve kafa içi kanamaları ile ortaya çıkan durum Henry Kempe tarafından 1962 yılında “hırpalanmış çocuk” olarak tanımlanmıştır. Bu terim sonraki yıllarda yapılan geniş çalışmalar ile “çocuk istismarı” adını almıştır (Polat, 2017: 17-19).

1874 yılında ABD’de 8 yaşındaki bir kız çocuğuna üvey annesi tarafından fiziksel şiddet uygulanması sonucunda üvey annenin 1 yıl hapis cezasına mahkûm edilmesi hukuki açıdan ele alınan ilk istismar olgusu olarak bilinmektedir (Özer, 2014).

Birleşmiş Milletlerin 1989 yılında benimsediği Çocuk Hakları Sözleşmesi, tüm dünyadaki çocukların haklarını ortaya koyup bunu koruyabilmek için atılmış en büyük ve yaygın adımlardan biridir. Türkiye de 1995 yılında bu sözleşmeyi benimseyip uygulamaya koymuştur. Çocuk Hakları Sözleşmesi’nin dünyanın her yerinde kabul edilen ve çocukların haklarını gözetleyen en önemli sözleşme olması çocuklara verilen önemin göstergesidir. Ancak çocuk istismarı olgularının da dünyanın her yerinde aynı şekilde giderek artması yaşanan zıtlığı gözler önüne sermektedir.

2.4 Çocuk İstismarının Dünyadaki ve Türkiye’deki Durumu

Çocuk cinsel istismarı, dünya genelinde hayati önem taşıyan bir problemdir. Dünyanın her yerinde, her sosyoekonomik düzeyde, her kültürde, her yaşta sıklıkla çocuk cinsel istismarına rastlanmaktadır. Eksik bildirimler nedeniyle çocuk cinsel istismarı hakkındaki istatistiki bilgiler ile bu durumun gerçek yaygınlığını net bir şekilde saptamak mümkün değildir (Fırat, 2007; Sunmaz, 2012). Birçok ülkenin bu konuda bir veri havuzunun olmaması ve bu alanda istatistiksel çalışmaları gerçekleştiren ülkelerin ölçütlerinin birbirinden farklı olması çocuk cinsel istismarının yaygınlığı ve düzeyinin tespit edilmesinde karşılaşılan en önemli sorunlardandır (Gilbert, 1997 akt. Keser, 2016: 13).

Yapılan araştırmaların sonuçlarına göre, şiddet suçları arasında en hızlı artış gösteren türü cinsel suçlardır. Polat (2017, s.404)’a göre son yıllarda şiddet suçları arasında en hızlı artış gösteren suç türü cinsel suçlardır. Çocuk cinsel istismarı oranlarında da ciddi bir artış görülmektedir. Bunun nedeni istismara uğrayan çocukların sayısının artmış olması ve istismar vakalarının bildiriminin artmasıdır. Araştırma sonuçlarına göre, mağdurların

büyük kısmının çocuk olduğu ve özellikle de küçük yaştaki çocuklar arasından seçildikleri görülmektedir.

NCCAN- İngiltere (Ulusal Çocuk İstismar ve İhmal Merkezi) bir yılda cinsel istismardan mağdur olan çocuk sayısının 200.000'den fazla olduğunu tahmin etmektedir (Polat, 2017, s. 404). Finkelhor (1994)'a göre, kadınlar %2-45, erkekler %1-16 oranlarında cinsel istismara uğradığı düşünülmektedir. Bu istatistiksel farklılıklar da metodolojiktir. Bu aralıktaki gerçek yaygınlığın kadınlarda %12-17, erkeklerde %5-8 olduğu düşünülmektedir (Gorey ve Leslie, 1997; Taner ve Gökler, 2004). Amerika'da bir araştırmanın sonucuna göre, 2002 yılında 2 yaşından 18 yaşına kadar olan çocukların %3.2'si cinsel istismara uğramıştır (Finkelhor, 2009).

Çocuk cinsel istismarı çok ciddi ve yaygın bir problemdir. Sosyo ekonomik durum, yaş cinsiyet, coğrafi bölge fark etmeksizin herkesi tehdit eden bir problemdir. Ancak bazı durumlarda daha sık rastlanmaktadır. Her yaştan çocuğun cinsel istismara uğrama tehlikesi mevcuttur ancak bazı araştırmacılara göre 4-9 yaş arası, başka araştırmacılara göre ise de 8-11 yaş arası çocuklar cinsel istismar için daha büyük bir risk grubu oluşturmaktadırlar (Polat, 2017, s.404). Asil, Öztop ve Yağmur'a (2008) göre, yapılan çalışmalar sonucunda cinsel istismara maruz kalan çocukların %25'inin yedi yaşının altında olduğu tespit edilmiştir.

Çocuk cinsel istismarı mağdurları hem kız hem de erkek çocukları olabilmektedir. Çocuk cinsel istismarı mağduru çocukların %90'ı kızdır (Polat, 2017, s.404). Finkelhor'a (2009) göre, kız çocuklar için yaş arttıkça risk artarken, erkek çocuklar için yaş arttıkça risk azalır.

Türkiye'deki çocuk cinsel istismarı ile ilgili istatistiki bilgi sınırlıdır. Bu durum, devletin ve toplumun konunun gizli kalması eğiliminden kaynaklanmaktadır. Bireyler çocuk cinsel istismar vakalarını grup baskısı, cahil kalma/ görmeme, üstünü örtme çabaları, minimize etme nedeniyle gizli tutmakta ve vakaların büyük çoğunluğu bu nedenle rapor edilememektedir (Keser, 2016, s.15). Bahar, Savaş ve Bahar (2015) toplumumuzda çocuk cinsel istismarının çoğunlukla gizli kaldığını ve en fazla %5-10'unun ortaya çıkarılabildiğini ifade etmektedir. "Ülkemizde kesinleşen ve resmiyet kazanan istismar olgularının sıklığı ve dağılımı ile ilgili herhangi bir veri yoktur. Dolayısıyla sistemli bir karşılaştırma olanağı bulunmamaktadır. Çocukluk çağında istismar ve ihmal

yaşantılarının yaygınlığına ilişkin toplumsal tarama çalışmalarının da sayısı azdır” (Aslan, Avcı, Kerimoğlu ve Yalın, 1995, akt. Bahar, Savaş ve Bahar, 2009).

Ülkemizde cinsel istismardan mağdur olan çocukların oranının %9-18 olduğu tahmin edilmektedir (Yağmur, Öztop ve Asil 2008). ECPAT 2015 Türkiye Raporu’nda paylaşılan verilere göre; Türkiye’de cinsel istismara en çok maruz kalan grubu çocuklar oluşturmaktadır. Bu rapora göre, Türkiye’deki cinsel suçların %46’sı çocuklara karşı işlenmektedir.

Türkiye’deki çocuk cinsel istismarı oranlarını incelemek gerekirse, TÜİK verilerine göre çocuk mağdur sayısı 2014’te 74.064 iken 2016’da ciddi bir artışla 83.552’ye yükselmiştir. Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğüne göre ise; Çocuk cinsel istismar hükümlülerinin yüzdesi %42,5 iken (2006 yılında) %58,8’e (2016’da) yükselmiştir. Cinsel istismar mağduru çocukların yüzdesi 2014’ten 2016’ya %33 artmıştır. Türkiye’de 27 ilde 30 Çocuk İzlem Merkezi bulunmaktadır. Ocak 2011 – Mayıs 2016 arası ÇİM’lere Türkiye genelinde 21.068 olgu başvurmıştır ve bu vakaların %85’i kız, %15’i erkek çocuklardan oluşmaktadır (Polat, 2018).

T.C. Başbakanlık Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu ve UNICEF’in ortak yürüttüğü bir araştırmada (2010), 7-18 yaşlarındaki çocukların en az %10’unun bir tür cinsel istismara tanık olduğu belirtilmiştir. Bu çocukların en az %1’inin pornografik materyale (film, dergi, resim) bakmaya zorlandığını ve en az %0,5’inin de dokunmak ya da dokunulmak gibi bir cinsel davranışa zorlandığını ifade etmiştir.

Adalet Bakanlığı’nın 2017 verilerine göre, yıl içinde 16348 dava açılmıştır. Bu davaların %62,2’si, mahkumiyetle sonuçlanmıştır. Bu verilerden yola çıkarak, yılda ortalama 10 bin çocuğun cinsel olarak istismar edildiği sonucuna varılabilmektedir. Bu veride dikkat edilmesi gereken nokta, bu sadece mahkemeye intikal edilen vakaların sayısıdır, gizli kalan vakaların bundan çok daha fazla olduğu düşünülmektedir.

2.5 Çocuk İstismarının Türleri

2.5.1. İhmal

Çocuk ihmali veya pasif çocuk istismarı çocuğun bakımından sorumlu olan anne-baba veya bakıcıların çocuğun iyi yetişmesi, iyi durumda olabilmesi için gerekli olan bakım, beslenme, korunma, giyim, tıbbi bakım ve eğitim gibi temel gereksinimlerinin ihmal

edilmesidir (Polat, 2017: 279). Schmitt ve Mauro'ya (1989) göre çocuğun ihtiyaç duyduğu temel gereksinimler başlıca şunlardır: dokunulma, güven, düzen-yapı, sosyalleşme, uyarılma, kendini değerli görme.

Dünya Sağlık Örgütü'nün 2002 yılındaki raporuna göre çocuk ihmali, ebeveynin çocuğun gelişim alanlarından (sağlık, beslenme, duygusal gelişim, barınma, güvenli yaşam ve eğitim) bir veya birkaçının sağlıklı bir şekilde yaşanmasını sağlamadaki başarısızlığıdır. İhmali fakirlikten ayıran koşul ebeveynlerin imkanlara sahip olmasına rağmen çocuğa bu imkanları sağlamamasıdır.

Çocuk ihmalinin eylemlerinden bazıları uygun sağlık hizmetlerini alamama, açlıktan kaynaklanan gıda yoksunluğu, çocuğun pasif içiciliğe maruz bırakılması, çocuğun terk edilmesi, kötü hijyen koşullarında yaşama, yetersiz bir fiziki çevrede yaşaması, ev içi ve dışı kazalara yeterli önlem alınmaması, sağlıklı gelişimini olumsuz etkileyecek şekilde tıbbi bakımı yaptırmama veya erteleme, çocuğa sevgi ve ilgi gösterilmemesi, çocuğun gerekli destek ve denetimden yoksun bırakılması, eğitimden mahrum kalması, özel eğitim ihtiyacının karşılanmaması veya okuldaki başarı durumu ile ilgilenilmemesidir (Acehan ve diğ. 2013, Bahar, Bahar, Savaş, 2009; Dubowitz, Giardino, Gustavson, 2000; Polat, 2017: 289-290; WHO, 2002).

Dünya Sağlık Örgütü'nün (2002) verilerine göre, Kenya'da, çocukların %21,9'unun aileleri tarafından ihmal edildikleri belirlenmiştir. Kanada'da yapılan bir çalışmada ise, ihmale uğrayan çocukların %19'unun fiziksel ihmal, %12'sinin terk edilme, %11'inin eğitimsel ihmal ve %48'inin ebeveynin yetersiz denetimi sonucunda fiziksel zarara uğradığı tespit edilmiştir.

Ağırtan ve diğerleri (2009) tarafından yapılan araştırmanın sonucunda Türkiye'de çocuk hastanelerinde çocuk istismarı ve ihmali alanında çalışmak adına kurulmuş çocuk koruma birimlerine 2000-2006 yılları arasında yapılan başvuruların %22,4'ü ihmal olarak tanımlanmıştır.

İhmale uğrayan çocuklarda görülebilecek belirtilerden bazıları; gelişim alanlarında gerilik, vücuttaki fiziksel hasarlar, konuşma geriliği, okul başarısızlığı, sıklıkla diğer çocuklardan ayrı olmayı tercih etmeleri, sosyal yönden başarılı olmamaları, düşük düzeyde soru sorma ve keşfetme davranışı göstermeleri, daha yüksek oranda fiziksel agresyon, yeme bozuklukları, alt ıslatma problemlerini göstermeleridir. Ayrıca, çocuklar için ihmale uğramak uzun dönemde de ciddi problemlere yol açmaktadır. Bunlardan

bazıları; fonksiyonel gerilik, psikolojik rahatsızlıklar, suça meyilli olmaktır (Aytekin, 2014; Dubowitz, Giardino, Gustavson, 2000; Polat, 2017: 283-284).

2.5.2. Fiziksel İstismar

Fiziksel istismar, duygusal istismar ile birlikte çocuk istismarının en çok rastlanan türlerinden biridir. Fiziksel istismara özellikle dayalı disiplin yöntemi olarak kabullenmiş toplumlarda çok sık olarak rastlanmaktadır. Fiziksel istismarın tanımı en temel hali ile çocuğa fiziksel olarak şiddet uygulanmasıdır (Polat, 2017: 61).

Kaplan, Pelcovitz ve Labruna'a (1999) göre fiziksel istismar 18 yaşından küçük çocuk ya da gence ebeveynleri ya da bakımını üstlenen kişiler tarafından el ya da başka bir cisimle vurulması, tekme atılması, sarsılması, itilmesi, bıçaklanması ve bunun sonucunda da bu çocuk ya da gençte yaralanma gibi fiziksel bir zarar meydana gelmesidir.

Fiziksel istismar çocuğa karşı kasıtlı olarak fiziksel güç kullanılması sonucunda çocuğun fiziksel gelişiminin ve sağlığının olumsuz olarak etkilenmesi, zedelenmesi olarak tanımlanmaktadır. Fiziksel istismara neden olan kasıtlı davranışlara örnek olarak vurmak, itmek, tokat atmak, sarsmak, hırpalamak, tekme atmak, ısırarak, kaynar su ile haşlamak, boğmak, zehirlemek verilebilir. Fiziksel istismar vakalarının büyük bir kısmında fiziksel şiddet ceza ya da disiplin aracı olarak kullanılmaktadır (WHO, 2006).

Tıraşçı ve Gören'e (2004) göre, fiziksel istismara uğramada kız ve erkek oranları arasında belirgin bir farklılık bulunmamaktadır. Ancak cinsiyet dağılımı mağdur çocukların yaşlarına göre değişmektedir. Çocukların fiziksel istismara en çok uğradıkları yaş aralığı dört-sekizdir ve yaş büyüdükçe fiziksel istismar oranı da azalmaktadır.

Çocuğu İstismardan Koruma ve Rehabilitasyon Derneği (ÇİKORED) tarafından yapılan bir araştırmanın sonucunda, 6-12 yaş ilköğretim öğrencilerinde cezalandırma yöntemi olarak dayanın kullanıldığı olguların görülme oranı yaklaşık %85'dir. Öğretmenler "saç çekme" ya da "tokat atma" eylemlerini dayak olarak görmeyip, sadece vücuda zarar veren davranışları dayak olarak görmektedirler (Polat, 2017: 380).

Fiziksel istismarın en sık rastlanan türü dayaktır. Çocuğa uygulanan fiziksel şiddet sonucunda çocuğun vücudunda yumuşak doku lezyonları, kırıklar, çıkıklar, ısırık izleri, şişlikler, sigara izleri, yanık ve haşlanmalar, iç organ yaralanmaları ve kafa travmaları, kemik ve eklem hasarları, zehirlenmeler, Sarsılmış Bebek Sendromu, gelişim geriliği görülebilmektedir. Sağlık kurumlarına yaralanma sonucunda getirilen her çocuk fiziksel

istismar ihmalı göz önünde bulundurularak muayene edilmelidir (Bahar, Savaş ve Bahar, 2009; Bilir, Arı Dönmez, Atik ve San, 1991; Gökler, 2006; Özer, 2014; Polat, 2017: 65). Bu istismar türünün fiziksel sonuçlar dışında da etkileri hayati önem taşımaktadır. Bu etkilerden bazıları; okul başarısızlığı, depresyon, antisosyal davranışlar, düşük benlik algısı, öfke ve saldırganlık, tuvalet eğitimi tamamlansa bile altına kaçırma, konuşma bozukluklarıdır (Aytekin, 2014). Fiziksel istismara uğrayan çocuklar erişkin olduklarında antisosyal davranış bozuklukları, empati ve ahlaksal değerlerde bozulmalar görülmektedir (Elliman ve Lynch, 2000).

Fiziki bulgular en yoğun olarak görüldüğü için fiziksel istismarı taranması ve belirlenmesi en kolay olan istismar türüdür (Gökler, 2006).

2.5.3. Duygusal İstismar

İstismar türleri içerisinde günlük yaşamda en sık rastlanan türlerden biri duygusal istismardır. Bu istismar türü çok sık olmakla birlikte fark edilmesinde, tanımlanmasında, anlaşılmasında ve yasal olarak kanıtlanmasında güçlük yaşanmaktadır (Gökler ve Taner, 2004). Duygusal istismar en temel hali ile çocuğun psikolojik olarak hasar yaşamasıdır (Polat, 2017: 259).

Duygusal istismar, çocuğun bakımını üstlenen kişinin çocuğun duygusal gelişimi açısından uygun ve destekleyici bir çevre oluşturma konusunda başarısız olması sonucunda çocuğun duygusal sağlığı ve gelişiminin bu durumdan olumsuz etkilenmesidir (WHO, 2006).

Johnson'a (2002) göre çocuk duygusal istismarına etken olan nedenler şunlardır: doğum sonrası çocuk ile anne arasında sıcak bağın kurulamaması, bozuk iletişim, olgunlaşma, geniş aileler, psikolojik problemler.

Duygusal istismar eylemlerinden bazıları; çocuğun hareketlerini kısıtlama, duygusal ihtiyaçlarını karşılamama, yaştan üzerinde sorumluluk bekleme, kardeş ayrımı yapma, aşırı baskı ve otorite kurma, bağımlı kılma ve aşırı koruma, bağırma, küfredme, küçük düşürme, aşağılama, alaylı konuşma, lakap takma, tehdit etme ve sindirme, ayrımcılık yapma, reddetme, suça yöneltme, kendi çıkarına kullanma, çocuğu kendi başına bırakma, suçlama ve düşmanca muameledir. (Bahar, Savaş ve Bahar, 2009; Polat, 2017: 295; Taner ve Gökler, 2004; Topdemir, 2016; WHO, 2006).

Duygusal istismarın fark edilmesi kolay olmadığı için görülme oranı da kesin olarak bilinmemektedir. Kız ve erkek çocuklarının duygusal istismara uğrama oranlarının eşit olduğu düşünülmektedir. Çocukların duygusal istismara en çok uğradıkları yaş aralığı altı-sekizdir ve ergenlik dönemine kadar duygusal istismar oranı benzer düzeylerde kalmaktadır (Taner ve Gökler, 2004).

1996 yılında Kars tarafından 4. sınıf öğrencisi olan 286 kişiyle yapılan araştırmanın sonucunda, çocuğun aile içi konuşmalara katılımının engellenmesinin oranı %48,3; çocuğun kapasitesinin üstünde beklentilerin bulunmasının oranı %76,9; çocukların gelecek güvencesi olarak görülmesinin oranı %76,2 olarak bulunmuş ve duygusal istismarın en çok anne-baba geçimsizliği bulunan ailelerde görüldüğü bulunmuştur (Kars, 1994 akt. Topdemir, 2016).

Beş farklı ülkede yapılan bir araştırma sonucunda çocuğa bağırarak %75-80 oranında tespit edilerek, en sık görülen duygusal istismar olduğu bulunmuştur (WHO, 2002). Fiziksel istismar vakalarının %90'ında duygusal istismara da rastlanmaktadır (Taner ve Gökler, 2004).

Duygusal istismar sonucunda çocuğun fiziksel, zihinsel, duygusal, ahlaki ve sosyal gelişimi zarar görmektedir. (Taner ve Gökler, 2004; WHO, 2006).

Duygusal istismara uğrayan çocuklarda bunun sonucunda ortaya çıkan başlıca bulgular: iştahsızlık, altını ıslatma, kakasını kaçırma, yalan söyleme, bağımlılık, hırsızlık, duygusal açıdan tutarsızlık, başarısızlık, uyumsuzluk, organik nedeni olmayan büyüme geriliği, güvensizlik, depresyon, içe dönüklük, saldırganlık, cinayet, intihar, olumsuz benlik kavramı ve düşük benlik algısıdır (Polat, 2017, s.267). Bu tür istismar çocukluk çağı mastürbasyonu, psikiyatrik bozukluklar ve kişilik bozuklukları için de ciddi bir risk oluşturmaktadır (Taner ve Gökler, 2004).

2.5.4. Cinsel İstismar

Cinsel istismar, Çocuğun bir yetişkin tarafından cinsel doyum için kullanılmasıdır. Çocuğun genital bölgesine dokunma, pornografi, teşhircilik, ırza geçmeye kadar birçok durum cinsel istismar olarak kabul edilmektedir. Çocuk cinsel istismarının şiddet içerip içermemesi ve çocuğun rızasının olup olmaması söz konusu edilmeden bu durumlar cinsel istismar olarak kabul edilir (Nurcombe, 2000).

Çocuğun en az kendisinden altı yaş büyük olan biri tarafından cinsel doyum yaşamak adına zorla veya ikna edilerek kullanılması ya da bir başka kişinin bu amaç doğrultusunda çocuğu kullanmasına izin vermesi çocuk cinsel istismarıdır (Tıraşçı ve Gören, 2007).

Kempe ve Kempe (1978) çocuk cinsel istismarını şu şekilde tanımlamıştır: “Bağımlı ve gelişimsel olarak olgunlaşmamış çocuk ve adolesanların bilinçli olarak onay vermeye muktedir olmadıkları, bütünüyle algılayamadıkları veya ailevi rollerle ilgili sosyal tabulara ters düşen cinsel aktivitelerde taraf olmaları, cinsel istismardır.” (Burt ve Estep, 1983).

“Cinsel sömürü” de cinsel istismar yerine sıklıkla kullanılan bir terimdir. Polat’a (2017) göre, cinsel sömürü teriminin kullanımı da son derece doğrudur, çünkü çocuk ve gençlerin giderek gelişmekte olan kişilikleri hiçe sayılarak ve hiçbir seçim hakkı verilmeden ilişkiye zorlanmaları onların sömürülmesidir.

2.6. Çocuk Cinsel İstismarı Türleri

2.6.1. Temas İçermeyen Çocuk Cinsel İstismarı Türleri

Saldırganın mağdur çocuğa fiziksel bir temasını içermeyen cinsel istismar türleridir. Bunlar seksli konuşma, teşhir ve röntgencilik olarak sayılabilir (Aytekin, 2014; Polat, 2017: 99-100).

- a. **Seksi Konuşma:** İstismarcının, çocuğun cinsel özelliklerine yönelik ya da çocuğu kullanarak gerçekleştirmek istediği cinsel faaliyetleri anlattığı konuşmadır.
- b. **Teşhir:** İstismarcının mağdur çocuğa dokunmadan kendi özel bölgelerini gösterdiği veya mağdur çocuğun önünde mastürbasyon yapmasıdır.
- c. **Röntgencilik (Voyerizm):** İstismarcının gizli olarak ya da açıkça mağdur çocuğu soyunukken seyretmesidir. Çocuk bu esnada soyunuk veya istismarcıyı cinsel yönden tatmin edebilecek aktivitelerde bulunuyor olabilir. Bu aktivitelere cinsel yönden çok uzak olan durumlar dahi girebilir. Bu durum örnek olarak bebeklerin altı değiştirilirken uyarıldığını ifade eden istismarcıların olması verilebilir.

Temas içermeyen cinsel istismar türlerinde, mağdur çocuk fiziksel olarak bir zarar görmese de psikolojik olarak bu durumlardan derinden etkilenebilir. Ayrıca, bu istismar türleri fiziksel temas içeren istismar türlerinin ilk adımı da sayılabilir (Topdemir, 2016).

2.6.2. Temas İçeren Çocuk Cinsel İstismarı Türleri

Saldırganın mağdur çocuğa fiziksel bir temasını içeren cinsel istismar türleridir. Bunlar cinsel dokunma, oral-genital seks, interdemoral ilişki ve seksüel penetrasyon olarak sayılabilir (Akgül, 2015; Polat, 2017: 100-101).

- **Cinsel Dokunma:** İstismarcının mağdur çocuğun vücudunun özel bölgelerine herhangi bir şekilde dokunmasıdır. İstismarcı, mağdur çocuğun da kendisine dokunmasını sağlayabilir ya da karşılıklı dokunma ve mastürbasyonda bulunabilirler.
- **Oral-Genital Seks:** İstismarcının mağdur çocuğun kendisiyle oral yoldan birleşmesini sağlamasıdır.
- **Interfemoral İlişki:** İstismarcının mağdur çocuğun bacaklarının arasına genital organını yerleştirdiği ilişki türüdür. İstismarcının çocuğu yaralamaktan korkması, çocuğun bekaretini korumak istemesi ya da hamileliği önlemek istemesi bu cinsel istismar türüne sık rastlanmaktadır.
- **Seksüel Penetrasyon:** İstismarcının kurbanın orifice açıklığına girişi ile gerçekleşmektedir. Dijital penetrasyon, objelerle penetrasyon, genital ilişki, anal ilişki olarak dört türü vardır.

2.6.3. Cinsel Sömürü

İstismarcının mağdur çocukla direkt cinsel kontağa girmediği ancak çocuğun kurban seçildiği olguları içermektedir. İstismarcının amacı cinsel tatmin değil parasal kazançtır. Çocuk pornografisi ve çocuk fuhuşu olmak üzere iki türü vardır (Polat, 2017: 101).

2.6.4. Başka İstismar Türlerini de İçeren Cinsel İstismar

Çocuğa karşı uygulanan cinsel istismara diğer istismar türlerinin de eşlik etmesidir. Fiziksel yönden kötü muamele, uyuşturucu veya alkol almaya zorlama en çok rastlanan durumlardır (Polat, 2017: 102).

2.6.5. Aile İçi Cinsel İstismar: “Ensest”

Ensest, biyolojik olarak akrabalığı olan aile bireyleri arasındaki ilişkidir. Bu ilişki tarihte hep yasaklı tabu olarak görülmüştür (Polat, 2017, s.173). Ensest vakalarında en sık rastlanan suçlu babadır. Üvey babanın olması da ensest riskini artıran bir faktördür. Üvey baba ile yaşayan bir kız çocuğu biyolojik baba ile yaşayan kız çocuğundan altı kat daha

fazla risk altındadır (Aktepe, 2009). Baba ve üvey baba vakalarından daha az olsa da kardeşler arası ensest vakalarına da sıkça rastlanmaktadır. Anne- oğul arasında ise pek rastlanılmamaktadır. Ensest vakalarında genelde babalar güçlerini dilediğince kullanmakta, kızlar pasif olarak yaşadıklarının utancını taşımakta ve anneler ise kızlarına yardımcı olamamanın çaresizliğinde kızları ile birlikte sessizliği paylaşmaktadır (Polat, 2007: 175-176).

Ensest için risk oluşturan faktörlerden bazıları şunlardır: alkolik, otoriter, madde bağımlısı, sınırlı zekaya sahip, psikolojik bozukluğu olan babalar; annenin olmaması veya ailede koruyucu güç olmayı başaramayan anne; annenin gece çalışmak zorunda olması nedeniyle çocuklara babanın bakması; annenin ev işlerini yapan ve anne rolünü oynayan bir kız çocuğu; kalabalık ve az odalı evde yaşanması; anne ve babanın sorunlu cinsel yaşantısı; anne ve babanın yabancılara karşı düşmanca tavır halinde olması ve ailenin toplumdan izole olması, anne veya babanın geçmişte bir ensest ilişki hikayesinin olması (Polat, 2017: 182; Fırat, 2007; Ovayolu, Uçan ve Serindağ, 2007).

Ensestin mağdur çocuk üzerinde çok ciddi etkileri bulunmaktadır. Çocuğun sahip olduğu insanlara güven duygusuna, öz tanımlamasına, öz bütünleşmesine, öz düzenlemesine zarar vererek çocuğun başlıca bağlanma ilişkilerine zarar vermektedir. Okul öncesi yıllarda ensest, kendini örgütleme ve düzenlemeye zarar vererek inkâr ve ayrılma ile ele alınabilir. Orta çocukluk döneminde ensest, çocukta yoğun suçluluk ve utanç duygusuna neden olur ve sosyal ilişkilere zarar verir. Ergenlik döneminde ise ensest kimlik oluşumuna zarar verir ve erken cinsel deneyim, madde kullanımı ve evden kaçma gibi dışsallaştırılmış şekilde de çocuğun davranışlarına yansıyabilir (Cole ve Putnam, 1992; Nurcombe, 2000).

2.6.6. Pedofili

Pedofili, en az altı aylık süre boyunca, kişide ergenlik dönemine girmemiş (genellikle 13 yaş ve altı) bir ya da daha fazla çocuğa yönelik cinsel aktivitede bulunmakla ilgili yineleyen cinsel davranışlar ve cinsel yönden uyarıcı yoğun düşler olarak tanımlanmaktadır (Berlin, 2014; Kır, 2013). Pedofiller tercihsel ve durumsal olarak başlıca iki sınıfa ayrılarak incelenebilir. Amerikan Psikiyatri Birliği'ne göre, pedofil olmayan çocuk cinsel istismarcıları (durumsal cinsel istismarcılar); normal şartlar altında yetişkinlere karşı cinsel ilgi duyan ancak herhangi bir nedenle kendisine yetişkin bir partner bulamadığından cinsel tatmin için bir çocuğa yönelmiş kişilerdir. Tercihsel

pedofili ise kişide var olan dürtü bozukluğundan dolayı, yaşamları boyunca kendi yaş grubundaki bireylere karşı cinsel ilgi geliştirememiş, sadece çocuklara karşı inatçı bir şekilde devamlı cinsel istek duyan kişilerdir. Bu kişiler evlenseler dahi çocuklara karşı olan ilgileri devam eder. Bu kişiler, eylemlerini oldukça planlı bir şekilde, adım adım devam ettirirler. Ayrıca, davranışlarını engellenemeyecek istem dışı hareketler olarak görüp, bu davranışlardan dolayı pişmanlık duymazlar ve yakalanırlarsa gerçekleri manipüle etmeye çalışırlar (Akgül, 2015; Polat, 2017: 214-217).

2.7. Çocuk Cinsel İstismarı İçin Risk Faktörleri

2.7.1. Çocuklara Ait Risk Faktörleri

Çocukların cinsel istismara maruz kalmaları konusunda bazı risk faktörleri önemli bir tehlike arz etmektedir. Bu risk faktörlerini tanımlamak çocuk cinsel istismarına karşı önlem almak için hayati önem taşımaktadır.

Kız çocukları cinsel istismar konusunda erkek çocuklardan 3-10 kat daha fazla risk altında olduğu sonucuna farklı araştırmalar sonucunda ulaşılmıştır (Dubowitz, Giardino ve Gustavson, 2002). Kız çocukları için risk yaş büyüdükçe artarken erkek çocuklarında risk ergenlik çağında zirvededir (Finkelhor, 2009). Turhan ve arkadaşlarına (2006) göre ise çocuk cinsel istismarı en çok 3-5 yaş aralığında görülmektedir.

Çocukların düşük zekâ ve eğitim düzeyine ya da zihinsel ya da bedensel bir engele sahip olmaları cinsel istismar açısından risk oluşturmaktadır. Zihinsel ya da bedensel engelli çocuğun hem istismarı algılamada hem de bildirmede zorluk çekmesi bu konudaki riski artırmada etkilidir.

Çocuğun ailesi ile sağlıklı bir bağ oluşturamaması, sosyal olarak içe dönük, yalnız hissetmesi de cinsel istismar açısından risk oluşturur. Çocuğun yalnızlığını, ilgiye ihtiyacını fark eden saldırgan çocuğa yaklaşmak için fırsatları kollar. Çocuğun kendini özel hissetmesini sağlayarak onun güvenini kazanır (Polat, 2017: 157; Taner ve Gökler, 2004; Yılmaz, 2009).

2.7.2. Ailelere Ait Risk Faktörleri

Çocuk cinsel istismarında aile özelliklerinin doğrudan etkisi vardır. Aile yapısının sahip olduğu olumsuz özellikler çocuk için risk oluşturmaktadır.

Aile içi şiddet, ayrılık, boşanma, ciddi ebeveyn çatışmaları, izole ve fonksiyonsuz aile, ebeveynlerin sorunlarla başa çıkma becerilerinin yeterince gelişmemiş olması, ailede alkol ya da uyuşturucu kullanımı, annenin genç bir erkekle evli olması, annenin pasif ve olgunlaşmamış olması, annenin cinsel engellemeleri olması ve çocuklarını korumaktan aciz olması, ebeveynlerin psikolojik problemlerinin olması, ebeveynlerden birinin de çocukken cinsel istismara uğramış olması gibi ailesel nedenler çocukların cinsel istismara uğraması konusunda riski artırmaktadır (Aytekin, 2014; Dubowitz, 2002; Özer, 2014; Polat, 2017: 152-154; Uzun, 2013).

Aşırı kontrolcü ebeveynlik tarzı, ailenin çocuğa cinsel eğitimi cezacı bir tutumla vermesi, annenin cinsel istismar riskine karşı çocuklarını koruyucu tutumdan aciz olması, ebeveynlerin çocuklara karşı katı bir tutum sergileyerek onların ihtiyaç duydukları sevgi ve güven ortamını sağlamamaları, ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına karşı aşırı kaygılı durumlarından dolayı çocuklarına karşı yaklaşımlarında katı ve yasaklayıcı bir tavır sergilemeleri gibi ebeveynlerin bu konudaki yanlış ve katı davranışları da çocuk cinsel istismarı için risk oluşturan faktörlerdir.

Ailelerin çocuk cinsel istismarı konusundaki farkındalıklarının az olması çocuklar için cinsel istismar riskini artırmaktadır. Bunun nedeni ailenin farkındalık düzeyinin düşük olması durumunda çocuğa bu konudaki eğitimi uygun bir şekilde yapamaması ve çocuğunu muhtemel tehlikelerden korumasının daha zor olmasıdır. Ailenin çocuğa karşı tutumu yerinde olmayabilir.

Bütün sosyo-ekonomik düzeylerde çocuk cinsel istismarı görülmesine rağmen düşük sosyo-ekonomik düzeye sahip bir aile bu riski artıran bir faktördür. Bu durumda, sosyo-ekonomik düzeyi düşük olan bir ailede ekonomik sorunlardan kaynaklanan aile içi problemlerin yaşanması, çocuklarla daha az zaman geçirme ve daha az duygusal paylaşımda bulunma, evin odalarının aile bireyleri için yeterli olmamasından dolayı ebeveynler veya kardeşler ile aynı odayı paylaşma, annenin gece çalışmak zorunda kalması ve çocuklara baba veya üvey babanın bakması gibi nedenler etkili olmaktadır (Polat, 2017: 153; Uzun, 2013).

2.7.3. İstismarcıya Ait Risk Faktörleri

Çocuk cinsel istismarı vakalarının %90'ı ailelerin tanıdığı, güvendiği kişiler tarafından gerçekleştirilmektedir (Bahar, Savaş ve Bahar, 2015). İstismarcıların büyük bir kısmı erkektir ve 20-40 yaş arasındadır (Özer, 2014). Sezgin'in (1995) araştırma sonuçlarına göre, çocuk cinsel istismarı faillerinin %58'i baba, %17'si öz ağabey, %8'i amca-dayı, %6'sı kuzen, %6'sı üvey baba ve %4'ü üvey abidir.

Toplumda çocuk cinsel istismarı vakalarında saldırganların ailesi olmayan, işsiz, bakımsız, toplumda kabul görmeyen, ailenin tanımadığı kişiler oldukları kanısı yaygındır. Ancak araştırmalar genel olarak bunun aksini istismarcıların bir kalıba sokulamayacağını göstermektedir. Polat'a (2017) göre olguların %80-95'inde fail 20-40 yaşları arasındaki, kurban tarafından tanınan evli ve çocuklu erkeklerdir.

İstismarcılara özel demografik bir özellik ya da kişilik yapısı tanımlanamasa da bazı özelliklere sahip olma ihtimallerinin yüksek olduğu bilinmektedir. Bu özellikler; çocukluğunda istismara uğramış, sosyal teması sınırlı, içe kapanık, psikoseksüel, çocuksu, olgunlaşmamış, impulsif kontrolleri zayıf olmasıdır (Polat, 2017: 154-158; Uzun, 2013).

2.8 Çocuk Cinsel İstismarının Çocuk Üzerindeki Etkileri

Çocukluk döneminde cinsel istismara maruz kalmak, çocukların başa çıkabileceği bir durum değildir. İstismarın çocuk üzerinde uzun yıllar devam edecek ciddi etkileri olacaktır. Çocuğun cinsel istismarı sonucundaki fiziksel doku hasarı ve ağrı tamamen iyileşebilse de psikolojik etkileri mağdurun üzerinde ciddi sonuçlar doğurabilir ve bunun bıraktığı izler ömür boyu devam edebilir (Johnson, 2014; Sunmaz, 2012).

Çocuk cinsel istismarının mağdur üzerinde bıraktığı etkinin şiddeti; cinsel istismar eyleminin özellikleri (penetrasyon ve anal ilişki olması gibi), istismar yöntemleri (şiddet kullanılması ve şiddetin derecesi), istismarcının çocuğa yakınlığı, mağdur çocuğun yaşı, istismar eyleminin yaşanma sıklığı ve süresi, çocuğun yaşı ve gelişim basamağına gibi istismara ait faktörlere bağlı olarak değişebilmektedir (Atlı, Okan İbiloğlu, Oto ve Özkan, 2018; Finkelhor, 1994; Nasıroğlu, 2014; Sunmaz, 2012; Z-Page, 2004).

Çocuk cinsel istismarının çocuk üzerindeki etkileri; fiziksel etkiler, psikolojik etkiler, depresif duygu durumu üzerine etkiler, bilişsel etkiler, davranışsal etkiler, anksiyete,

cinsellik üzerine etkiler, kişilik üzerine etkiler başlıkları ile incelenebilir (Johnson, 2004; Ovayolu, Uçan ve Serindağ, 2007; Sunmaz, 2012).

2.8.1. Fiziksel Etkiler

Çocuk cinsel istismarı mağdur çocuklarda fiziksel etkiler bırakmaktadır. Cinsel saldırı sonucunda çocuklarda genital, genital olmayan olmak üzere sınıflandırabileceğimiz fiziksel yaralanmalar olabilmektedir (Sunmaz, 2012). İstenmeyen gebelikler, cinsel yolla bulaşan hastalıklar, jinekolojik hastalıklar (Adet düzensizliği, kronik pelvik ağrı gibi), idrar yolu enfeksiyonları, himenal hasar gibi fiziksel sonuçlar görülebilmektedir (Johnson, 2004; Sunmaz, 2012; Polat, 2017: 120).

Cinsel istismar sonucunda çocukta görülen fiziksel hasarlar birkaç günde kaybolabilir, ancak ölüme de neden olabilir.

2.8.2. Psikolojik Etkiler

Çocuk cinsel istismarı her şekli ile çocukların psikolojisine ciddi bir şekilde zarar veren, çocuğu yaralayıp içinde bulunduğu güven ortamına zarar verir. Çocukta cinsel istismar, her mağdur çocukta değişik oranlarda görülen dört travmatik dinamik ile ifade edilir: zedelenmiş cinsellik, ihanet duygusu, acizlik, damgalanmak. Bu dinamikler, her tür travmatik olaydan kurtulanlar için çeşitli şekillerde gözlemlenmiştir, ancak dördü bir arada sadece çocuk cinsel istismarı sonucu yaşanan travmada gözlenir. Bu dört dinamik çocukların dünyaya duygusal ve bilişsel uyumunu etkilemektedir ve onların benlik kavramını, dünya görüşünü ve duygusal güçlerini tahrif ederek travma yaratmaktadır (Davis ve Petretic-Jockson, 2000). Dört travmatik dinamik şunlardır:

Zedelenmiş cinsellik: Cinsel istismar mağduru çocuklarda cinsel duygu ve tutumlar normal gelişimlerinden sapıp uygun olmayan biçimler alabilmektedirler.

İhanet duygusu: İstismarcı, mağdur çocuğun insanlara duyduğu güvenin sarsılmasına ve bu çocukta ihanete uğrama duygusunun yerleşmesine neden olmaktadır.

Acizlik: Mağdur çocuk, istek ve iradesi dışında cinsel amaçlı kullanıldığı ve bunu engellemeye gücü yetmediğinde kendini aciz ve çaresiz hissedebilmektedir.

Damgalanmak: Mağdur çocuğun cinsel istismar olayına eşlik eden kötülük, suçluluk ve utanç kavramları zamanla çocuğun benlik algısına karışır ve kendini böyle algılamaya başlar (Davis ve Petretic-Jockson, 2000; Polat, 2017: s. 154).

2.8.3. Depresif Duygu Durumu Üzerine Etkiler

Çocuk cinsel istismarı sonucunda mağdur çocukların duygu durumu da ciddi bir şekilde etkilenmektedir. Bu çocuklarda yüksek oranda depresyon gözlenmekte ve kurbanın benlik algısı ciddi hasara uğramaktadır. Çocuk cinsel istismarının öfke, aşırı dikkatlilik, aşırı ağlama, aşırı sinirlilik, korkular ve fobiler, aşırı şüphecilik, anksiyete, kendini toplumdan izole etme yatkınlığı, intihar düşünceleri gibi duygusal sonuçları da vardır (Taner ve Gökler, 2004; Sunmaz, 2012).

2.8.4. Bilişsel Etkiler

Çocuk cinsel istismarı, çocuğun dünyaya kognitif oryantasyonuna zarar verir (Aktepe, 2009). Unutkanlık, apati, dil gelişiminde gecikme, konsantrasyon bozuklukları, mükemmeliyetçilik, verimliliğin azalması, alaycılık, kognitif gelişimde bozukluk gibi durumlar cinsel istismarın bilişsel etkileri arasındadır (Sunmaz, 2012; Taş, 2017). Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu cinsel istismar mağduru çocuklarda daha sık olarak ortaya çıkmaktadır (Taner ve Gökler, 2004).

2.8.5. Davranışsal Etkiler

Çocuk cinsel istismarı, mağdur çocuğun üzerinde davranışsal etkiler de bırakmaktadır. Yeme bozuklukları ve buna bağlı olarak aşırı kilo kaybı ya da kilo almak, uyku düzensizlikleri, okul becerilerinde gerileme, dikkat ve özen gerektiren işlerde özensizce çalışma, daha bebekçe davranışlar sergileme, hayali arkadaş edinme, yoğun cinsel merak ve cinsel davranışlar gösterme gibi davranışsal problemler çocuk cinsel istismarına maruz kalan çocuklarda çok sık rastlanmaktadır (Sunmaz, 2012; Z-Page, 2004).

Mağdur çocukların davranışlarında uçlarda olma durumuna sıkça rastlanabilmektedir. Temizlik alışkanlıklarında ya çok titiz olma ya da çok dağınık olma, yeni tanıştıkları insanlara karşı ya çok yakın ya da çok utangaç ya çok uslu ya da provoke edici olmak gibi uçlarda davranışlar görülebilmektedir (Ovayolu, Ucan ve Serindağ, 2007).

Çocuk cinsel istismarının davranışsal etkileri mağdur çocukların cinsiyetine göre değişebilmektedir. Erkek çocuklarda dışsallaştırılmış davranışsal problemlere sıkça rastlanmaktadır. Bu çocuklarda saldırganlık, uyku bozuklukları ve uzaklaşma davranışları görülmektedir. Kız çocuklarda ise genel olarak aşağılık duygusu ve kendine

zarar verme gibi içselleştirilmiş davranışsal problemlere rastlanmaktadır (Moylan, ve diğerleri., 2010; Ovayolu, Uçan ve Serindağ, 2007).

2.8.6. Anksiyete Şeklindeki Etkiler

Çocukluk döneminde istismara uğrayan bireylerin yetişkinlik döneminde anksiyete bozukluğu ihtimalinin çok daha yüksek olduğu saptanmıştır. Yetişkinlikte görülecek anksiyetenin korku reaksiyonu, aşırı derecede agresif olma, sıkıntı, aniden kötü bir şey olacakmış korkusu, kâbus görme, çarpıntı, el ve ayaklarda titreme gibi psikolojik ve fizyolojik belirtileri vardır (Ovayolu, Uçan ve Serindağ, 2007; Sunmaz, 2012). Mağdur çocuklar olayı tekrar canlı bir şekilde yaşamakta, çabuk tepki verme ve gerginlik gibi tepkiler verebilmektedirler. Anksiyete kendini huzursuzluk, uyku sorunları, yeme sorunları gibi davranış değişiklikleri ile gösterebileceği gibi travma sonrası stres bozukluğu şeklindeki bir karmaşık durumla da gösterebilmektedir (Aktepe, 2009).

2.8.7. Cinsellik Üzerine Etkiler

Çocukluk döneminde cinsel istismara uğramanın mağdur bireyler üzerinde cinsellik açısından birçok etkisi vardır. Çocuklar istismardan dolayı erken yaşlarda cinsel farkındalık kazanmış olurlar. Yaşadıkları travmatik deneyim sonucunda çocuk erotik davranışlar sergileme, cinsellik konusunda çok ilgili ve meraklı olma ya da tamamen ilgisiz kalma, yaşlıları ile cinsel içerikli oyunlar oynama, cinsel ilişki taklidi yapma, resimlerinde cinsel içeriklerin olması, kontrolsüz mastürbasyon yapma gibi davranışlar sık olarak görülmektedir (Ovayolu, 2007).

Cinsel istismarın mağdur üzerindeki etkisi yetişkinlikte de devam etmektedir. Erken yaşta başlayan cinsel yaşam, ergenlik çağında gebe kalma, birden çok cinsel eş, cinsel yolla bulaşan hastalıklara daha fazla yakalanma, cinsel şiddet eğiliminde olma bunlardan bazılarıdır (Taner ve Gökler, 2004). Nelson, Higginson ve Grant-Worley (1994) tarafından Oregon'da lise eğitimine devam eden öğrencilerle yapılan bir araştırmanın sonucunda cinsel istismar ile erken yaşta ilişkiye girme, 3 ya da daha fazla cinsel eşe sahip olma, kondom kullanmama ve son cinsel ilişkisinde madde kullanımı, gebe kalma veya birinin gebe kalmasına neden olma arasında bir ilişki olduğu belirlenmiştir.

2.8.8. Kişilik Üzerine Etkiler

Cinsel istismar, mağdur çocukların kişiliklerinde de uzun süreli bir etki bırakmaktadır. Çoğul kişilik bozukluğu saptanan kişilerin %85-90'ının, borderline kişilik bozukluğu saptananların %70-80'inin ve cinsel istismarda bulunan kişilerin %60-95'inin çocukluk döneminde cinsel istismara maruz kaldığı bulunmuştur (Ovayolu, Uçan ve Gökler, 2007).

2.8.9. Kişilerarası İlişkiler Üzerine Etkiler

Mağdurların sosyal bir ilişki kurma ve bunu sürdürebilme becerileri cinsel istismara uğradıklarında yaşadıkları travmadan dolayı olumsuz bir şekilde etkilenmektedir. İlişki kurma konusunda yaklaşımları ya ilişki kurmaktan kaçınmak ya da aşırı yakınlık ihtiyacı duyup çok fazla beklentiye girmek şeklinde olmaktadır (Aktepe, 2009; Taner ve Gökler, 2004). Ayrıca, cinsel istismara uğrayan bireylerin ilişkilerinde genellikle mutsuz oldukları, sırlarını partnerleri ile paylaşmadıkları, anlamlı bir iletişim kuramadıkları, aşırı kontrolcü ve ilgisiz oldukları saptanmıştır (Aktepe, 2009).

Bu kişilerin kişilerarası ilişkilerde yaşadıkları iki tür güçlük vardır. Bunlardan biri, yetişkinlik döneminde de devam eden bilişsel yapıda ve tepkilerde geliştirilen yeniden organizasyon süreci ile diğerlerine karşı güven duymama, yakın ilişkilerinde ambivalans ya da ilişkiyi tamamen terk etme eğilimidir. Yaşanan ikinci güçlük ise istismar sürecine uyum sağlama çalışmasıdır ve ilişkiye çekingenlik, pasiflik ve cinselliğe aşırı düşkünlük olarak yansımaktadır (Aktepe, 2009; Sunmaz, 2012). Bu durumlardan dolayı da kurulan ilişkiler sağlam bir temele dayanmamakta ve devamlı olamamaktadır.

2.9. Çocuk Cinsel İstismarını Önleyici Çalışmalar

Çocuk cinsel istismarı yaygın ve çocuklar üzerinde uzun süreli hayati etkileri olan bir problemdir. Gerekli önlemler alınması durumunda çocukların kendilerini cinsel istismar tehlikesinden koruma olasılıkları artacaktır. Finkelhor (2009)'a göre, çocuk cinsel istismarını önleme çalışmaları 1980'lerin sonlarında yaygınlaşmıştır.

Çocuk cinsel istismarını önleme çalışmaları çocukları, ebeveynleri ve toplumu bu konuda eğitmeyi hedeflemektedir (Irmak ve ark., 2018).

2.9.1. Çocuklara Yönelik Çalışmalar

Çocuklara yönelik hazırlanan cinsel istismarı önleme programları şarkılar, boyama kitapları, çizimler, filmler gibi çocukların gelişimine uygun olarak hazırlanmış materyallerle uygulanmaktadır. Çocuklara yönelik hazırlanan cinsel istismarı önleme çalışmalarının iki hedef kitlesi vardır: istismara uğramayan ve istismara uğrayan çocuklar. Cinsel istismara uğramayan çocuklar için önleme programlarının amacı, çocukların tehlikeli durumların farkında olması, rahatsız edici dokunma ve ilişki kurma biçimlerini ayırt edebilmesi ve bu tür durumlarla karşılaştığında karşı koyma becerisinin geliştirilmesidir. Cinsel istismara uğrayan çocuklar için bu programların amacı, istismarın durdurulması, gerekli mercilere bildirilmesi, mağdur çocukların suçluluk duygularını azaltmak, çocukların güven duydukları bir yetişkine açılmalarını sağlamak ve cinsel istismarın etkilerini en aza indirmektir (Finkelhor, 2009; Yılmaz Irmak, Kızıltepe, Aksel, Güngör ve Eslek, 2018).

2.9.2. Ebeveynlere Yönelik Çalışmalar

Ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına karşı çocuklarını koruma amacıyla aldıkları bazı önlemler ve çocuklarına karşı bu konudaki uygulamalar, ebeveynlerin bilgileri doğrultusunda yararlı olabilmektedir. Bu konuda bilgili ebeveynler doğru uygulama ve önlemlerle çocuklarını korumak için faydalı uygulamalarda bulunurken, bilgisi yeterli olmayan ebeveynler istemeden de olsa çocuklarına karşı faydalı olmayan uygulamalarda bulunabilmektedirler. Bu nedenden dolayı ebeveynlerin bu konudaki yetkin kişiler ve kurumlar tarafından bir program dahilinde bilgilendirilmeleri gerekmektedir. Ailelerin bilgilendirilmesi çocukları ile iletişim becerilerinin geliştirilmesi hem istismardan korunma hem de istismarı erken fark etmede etkili olduğu gibi çocukların sır saklamadan güvendikleri ebeveynleri ile iletişime geçmeleri açısından da oldukça etkilidir (İşeri, 2008, akt. Aktepe, 2009).

2.9.3. Topluma Yönelik Çalışmalar

Kanun uygulayıcıları toplumdaki bireylerin genel olarak çocukları suçlulara karşı nasıl koruyacakları hakkında eğitime destek olabilirler. Toplumsal kaynakları (telefon yardım hattı, kriz masası gibi) harekete geçirmek, sosyal izolasyonu azaltmak ve çeşitli projeler kanalıyla toplumu eğitmek önleme çalışmaları arasında önemli bir yeri kapsamaktadır (Kanak, 2011). Bu çalışmaları eleştiren kişiler de bu bilinçlendirme

alışmaları ile suçluların topluma entegrasyonunun engellenebileceğini ve daha fazla geçici, kötü niyetli ve sapkın davranışlarla sonuçlanabileceğini söylemektedir (Finkelhor, 2009).

2.10. İlgili Araştırmalar

Bu bölümde, ulusal ve uluslararası yazında, ocuk istismarı ve özellikle de ocuk cinsel istismarının yaygınlığı, ebeveynlerin ve öğretmenlerin konu hakkındaki farkındalıkları, ocuk ve ebeveynlere yönelik hazırlanan eğitim programlarının etkililiğini konu edinen çalışmalara yer verilmiştir.

2.10.1. Yurt İçinde Yapılan alışmalar

Adalet Bakanlığı adli istatistikler raporuna göre (2017), 2017 yılı içinde ocuk cinsel istismarı alanında 16348 dava açılmıştır. Bu rakamın sadece yaşanan vakalardan mahkemeye intikal eden genele göre küçük bir oran olduğu düşünölürse, durumun ciddiyeti anlaşılabilmektedir.

Taş (2017) ise Hacettepe Üniversitesi öğrencilerinin ocuk ihmal ve istismarı hakkındaki bilgi düzeylerini incelemeyi amaçlayan bir çalışma yapmıştır. Bu çalışmanın sonuçlarına göre, ocuk gelişimi, okul öncesi öğretmenliği, sınıf öğretmenliği, psikoloji, sosyal hizmet ve sosyoloji bölümlerinden öğrenciler beklendik puan olan 3'ün altında puan almışlardır. Bu da bütün bölümlerin konu ile ilgili bilgilerinin eksik olduğunu göstermektedir. Ayrıca bölümlerin alt ölçek maddelerine verilen cevaplar doğrultusunda en yüksek doğru oranı ocuk istismar ve ihmeline yatkın çocukların özellikleri olurken, en düşük ortalama ise ihmal belirtileri ve çocuklara yönelik cinsel istismar belirtileri ile ilgili alanlar olmuştur.

Yılmaz Irmak, Kızıltepe, Aksel, Güngör ve Eslek (2017) tarafından yürütölen “Mika ile Kendimi Korumayı Öğreniyorum: Cinsel İstismarı Önleme Programının Etkililiği” alışması okul öncesi dönem için geliştirilmiş olan ocuk cinsel istismarı önleme programının etkililiğini incelemeyi amaçlamıştır. 5 yaşında olan 200 ocuk ve ebeveynleri ile çalışılan araştırmada “Mika ile Kendimi Korumayı Öğreniyorum” cinsel istismarı önleme programı uygulanmıştır ve bunun öncesinde ve sonrasında çocuklar gözlemlenerek araştırmacılar tarafından Cinsel İstismar Bilgi Formu ve İstismardan Korunma Becerisi Formunu doldurmuşlardır. Ebeveynler ise Ebeveyn Değerlendirme

Formunu doldurmuşlardır. Araştırmanın sonuçları şu şekilde olmuştur: Örtük Markov analizinde üç statülü bir modele ulaşılmıştır ve araştırmanın eğitim grubu için anlamlı yönde değişimler gösterilmiştir. Statü 1 kendini korumayı bilenler, Statü 2 dokunulmasını yanlış bulup yine de sır olarak saklayanlar ve Statü 3 ise dokunulmasını ve sır olarak saklanmasını doğru bulan risk grubu olarak nitelendirilmiştir. Eğitim sonrasında da eğitim ve kontrol grubundaki Statü 1 grupları aynı statüde kalmıştır. Eğitim grubunda Statü 2'den %70'i ve Statü 3'den %35'i Statü 1'e geçmiştir ancak kontrol grubunda Statü 2'den sadece %15'i Statü 1'e geçmiştir.

Ersoy ve Özkan (2017) okul öncesi eğitim kurumuna devam eden beş-altı yaş çocuklarının cinsel istismara yönelik bilgilerini incelemeyi amaçlayan nitel bir araştırma yapmışlardır. Bu araştırmanın sonucuna göre, çocukların iyi ve kötü dokunmayı bilme, kendilerini cinsel istismardan nasıl koruyacaklarını, cinsel istismarla karşılaştıklarında nasıl ve kimden yardım isteyeceklerini bilme konularında eksik ve yanlış bilgilere sahip oldukları görülmüştür.

ECPAT (2015) Türkiye Raporu Türkiye'de cinsel istismara en çok maruz kalan grubu çocukların oluşturduğunu ortaya koymuştur. Bu raporda değinildiği üzere, Türkiye'deki cinsel suçların %46'sı çocuklara karşı işlenmektedir.

Aksel ve Yılmaz Irmak (2015) tarafından yürütülen çalışmanın amacı, öğretmenlerin çocuk cinsel istismarı konusundaki eğitim ve ihtiyacını belirlemektir. 100 öğretmen ile yapılan araştırmanın sonucunda öğretmenlerin hem üniversite süresince hem de hizmet içi eğitim olarak yetersiz eğitim aldıklarını, genellikle doğru bilgilere sahip olduklarını ancak resmî kurumlara bildirim konusunda bilgilerinin yetersiz olduğu görülmektedir.

Özer (2014) tarafından ebeveynlerin çocuk cinsel istismarı hakkındaki bilinç düzeylerini, endişelerini ve çocuklarını cinsel istismardan korumak için aldıkları önlemleri belirlemek amacıyla yapılan çalışmada ebeveynlerin bilinç düzeyi arttıkça aldıkları hatalı önlemlerin azaldığı, endişe düzeyi arttıkça hatalı önlemlerin arttığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Sağır (2013), okul öncesi ve sınıf öğretmenlerinin çocuk istismar ve ihmaliye yönelik görüşlerini ve farkındalık düzeylerini belirlemek amacıyla kendi geliştirdiği anket ile bir araştırma yapmıştır. Bu araştırmanın sonucuna göre öğretmenler kendilerini çocuk istismarı ve ihmali ile ilgili orta düzeyde yeterli görmektedirler. Ancak, bu konudaki tanım ve belirtilerle ilgili sorulara verdikleri yanıtlar incelendiğinde bu konuya dair farkındalıkları yüksek düzeydedir.

Benzer bir çalışma olan Sarıbaş'ın (2013) çalışmasının amacı da okul öncesi öğretmenlerinin çocuk istismarı konusundaki farkındalıklarını belirlemektir. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre öğretmenlerin fiziksel istismar belirtilerinin farkında oldukları, cinsel ve duygusal istismarın belirtilerinin kısmen farkında oldukları belirlenmiştir. Genel olarak ise araştırma sonucuna göre okul öncesi öğretmenler çocuk istismarı hakkında özellikle de bildirim ve erken tanı konusunda yeterli bilgiye sahip değildir.

Altıparmak, Yıldırım, Yardımcı ve Ergin'in (2013) yaptığı çalışmada amaç çocuklara uygulanan istismar düzeylerinin ve etkileyen etkenlerin belirlenmesidir. Araştırma kapsamında 600 anneye Sosyodemografik Anket Formu, İstismar Anket Formu ve Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmada ulaşılan sonuca göre, çocukların %64,8'inin fiziksel istismar, %63,3'ünün duygusal istismar, %36'sının fiziksel ihmal, %7'sinin duygusal ihmale maruz kaldığı belirlenmiştir.

UNICEF'in desteği ile Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu koordinasyonunda çocukların hangi istismar türlerine maruz kaldıklarına ilişkin 2010 yılında "Türkiye'de Çocuk İstismarı ve Aile İçi Şiddet Araştırması" gerçekleştirilmiştir. Bu araştırma 7-18 yaş arası 1.886 çocuk ile yürütülmüştür ve sonuç olarak okul, aile vb. ortamlarda çocukların %25'inin ihmale, %45'inin fiziksel istismara, %51'inin duygusal istismara ve %3'ünün cinsel istismara maruz kaldıkları ortaya konmuştur (SHCEK, 2010).

Adalı (2007) tarafından yapılan benzer bir çalışmada ise 10-12 yaş çocuklar ile ebeveynlerinin istismar konusundaki farkındalıklarını görmek ve araştırmacı tarafından hazırlanan eğitim programının etkililiğinin belirlenmesi amaçlanmıştır. 43 çocuk ve 43 ebeveyn ile çalışma yürütülen araştırmanın sonucuna göre hem çocukların hem de ebeveynlerin istismara ve olası sonuçlarına ilişkin görüşleri anlamlı oranda değişmiştir. Çocukların ve ebeveynlerinin istismarın türleri, nedenleri, bireyin ilişkileri üzerindeki etkileri ve birey üzerindeki etkileri konusunda bilinçlendikleri görülmüştür.

2.10.2. Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar

"Okul Temelli Çocuk Cinsel İstismarından Korunma Programı" 10 ile 16 yaş arasındaki çocukları hedef almaktadır. Bu programın amacı; çocuk cinsel istismarından korunmak konusunda okul temelli bir eğitim programının etkililiğini incelemektir. Spesifik olarak, öğrencilerin kendilerini koruma becerileri, çocuk cinsel istismarından korunma bilgisi,

bilgi ve becerilerin tehlikeli bir durumla karşı karşıya gelindiğinde kalıcılığını koruyup koruyamayacağı araştırılmak istenilmiştir. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre, çocukların kendilerini koruma konusunda bilgi ve becerileri bu okul temelli çocuk cinsel istismarından korunma programı sayesinde ciddi bir oranda artmıştır. Ancak, kazanılan becerilerin çocuk cinsel istismarı riski olduğu anda da hala devam edip etmediği bilinmemektedir (Walsh, Zwi, Woolfenden ve Shlonsky, 2018).

Foster, (2017) Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik alanında yüksek lisans yapan 304 öğrenci ile çocuk cinsel istismarı hakkındaki bilgileri ve ilgili danışmanlık hizmetlerini sunmaya hazır olma durumlarını belirlemek için bir araştırma yapmıştır. Bu araştırmadan edinilen sonuca göre, öğrenciler çocuk cinsel istismarı alanında genel bilgilere sahip olmalarına rağmen danışmanlık hizmetlerini sunmaya hazırlık konusunda çok daha düşük puan almışlardır. Psikolojik danışmanlık için hazır olma durumunu belirleyen etkenlerden bazıları; cinsel istismar mağdurları ile daha önce çalışma veya bu konuda gönüllü deneyim, çocuk cinsel istismarı eğitimlerine daha önce katılmış olmadır.

Cinsel istismara uğramış kız ve erkekler arasındaki fiziksel ve zihinsel sağlık farklılıklarını genel popülasyona göre değerlendirmek amacıyla yapılan bir araştırmada; cinsel istismara uğramış kız çocuklarının fiziksel sağlık sorunları için cinsel istismara uğramış erkek çocuklardan bir doktora danışma olasılıkları 2,2 kat daha fazladır. Genel popülasyonda da benzer bulgular görülmektedir. Tersine, çalışmadan elde edilen sonuçlara göre, cinsel istismara uğramış erkeklerin, zihinsel sağlık sorunları için bir doktora danışma olasılıkları kadınlardan 2,3 kat daha fazladır. Bu cinsiyet farkı genel popülasyon grubunda belirgin değildir (Daigneault, Vezine-Gagnon, Bourgeois, Esposito ve Hebert, 2017).

Öğretmenlerin çocuklara kötü muameleyi bildirmelerinin önündeki engelleri ve ayrıca öğretmenlerin bir çocuğa kötü muameleyle ilgili bir rapor yapıp yapılmayacağına karar vermeden önce soru sormasının gerekli olup olmadığını incelemek amacı ile yapılan araştırmanın sonuçları şu şekildedir: Öğretmenlerin çocuklara kötü muameleyi rapor etmesinin önünde yetersiz ve tutarsız raporlama eğitimi, bir rapor başlatmadan önce kesinliğe duyulan ihtiyaç ve ihmal kavramındaki belirsizlik engelleri vardır. Ayrıca, öğretmenlerin şüpheli bir durumda mağdur çocuğu sorgulayarak şüphelerinden emin olmaya çalıştıkları sonucuna varılmıştır (Falkiner, Thomson ve Day, 2017).

Gelişimsel engeli olan çocukların kişisel güvenlik bilgileri ve ailelerinin çocuğun bilgisine ilişkin algılarının değerlendirilmesini amaçlayan çalışma, bilişsel gelişim geriliği olan 37 çocuk ve aileleri ile yürütülmüştür. Çocukların kişisel güvenlik becerileri hakkındaki sorulara cevaplarının nitel analizi katılımcıların çeşitli ve tutarsız bilgi düzeylerini göstermiştir. Araştırmanın sonucu olarak, gelişim geriliği olan çocukların uygun ve uygun olmayan davranışları ayırt etmede güçlük çektiği ve uygun olmayan davranışları açığa vurma konusunda yetersiz oldukları belirlenmiştir. Ebeveynler arasında da çocuklarının bilgisini ve kendilerini güvende tutma becerisine dair eksiklikler tespit edilmiştir (Miller, Pavlik, Kim, ve Rogers, 2017).

Balkaran (2015) çocuk istismarı eğitiminin ebeveyn çocuk istismarı saptama öz yeterliği, çocuk istismarı tanıma bilgisi ve ebeveyn çocuk istismarı saptama öz yeterliğindeki cinsiyet faktörünün etkisini incelemek amacı ile bir çalışma yapmıştır. 66 katılımcı ile yapılan araştırmanın sonucuna göre; çocuk istismarı eğitimi ebeveynlerin çocuk istismarı tanıma bilgisi ve ebeveyn çocuk istismarı saptama öz yeterliliği konusunda her iki cinsiyette de etkili olmuştur.

Patil ve Udapi (2015) tarafından yapılan araştırma ilköğretmenleri için hazırlanmış çocuk istismarı ve önlenmesi hakkındaki bilgilendirici programın etkililiğinin değerlendirilmesi amacını taşımaktadır. Öğretmenlere program öncesinde ve sonrasında uygulanan testlerden edinilen sonuçlara göre, öğretmenlerin yapılandırılmış öğretim programına katılımlarından sonra bu alandaki bilgilerinde anlamlı bir artış olmuştur. Bu nedenle, bu programın çocuk istismarı ve önlenmesi konusunda öğretmenlerde bir farkındalık yarattığı söylenebilmektedir.

“Güvenli Dokunuşlar” sınıf temelli çocuk cinsel istismarından koruma programı 2007 yılında New York’taki devlet okullarının ilköğretim ikinci ve üçüncü sınıflarında kontrol ve müdahale gruplarından toplam 492 öğrenci ile yapılmıştır. Uygulama sonrasında müdahale grubu, uygunsuz dokunma bilgisi konusunda kontrol grubundan önemli ölçüde daha iyi bir gelişme göstermiştir. İkinci sınıftaki çocuklar, daha üst sınıfta olup artık uygunsuz dokunuş bilgisine sahip diğer çocuklardan daha fazla faydalanmışlardır. Bu da verilecek eğitimin daha faydalı olması açısından geciktirilmemesi gerektiğini göstermektedir ve katılım için optimal yaşı belirlemek adına bu çalışmaların ikinci sınıftan önceki çocuklardaki etkinliği araştırılmalıdır (Pulido ve diğ., 2015).

Koch (2015) tarafından yürütülen çalışmanın amacı, öğretmenlere çocuk istismarının ilköğretim çağındaki çocuklar üzerindeki zararlı etkileri hakkında bilgi sunmak ve daha sonra öğrencilerde psikolojik sağlamlığı artırmak için kullanılabilecek stratejiler sunmaktır. Araştırmadan elde edilen sonuç ise, öğretmenlerin çocuk istismarı ve psikolojik sağlamlığı üzerine bilgileri artmıştır. Öğretmenlerin büyük çoğunluğu çocuklara psikolojik olarak daha sağlam olabilmeleri için artık yardım edebileceklerini düşünmektedirler.

Doktor, tıp öğrencisi ve öğretmenlerden oluşan bir grubun bilgi, tutum ve tecrübeleri ile çocuk istismar ve ihmalini saptama ve rapor etme konusunda değerlendirmelerini amaçlayan bir çalışmada 139 öğretmen, 131 tıp öğrencisi ve 53 doktor ile çalışılmıştır. Bu araştırmadan elde edilen sonuçlar; katılımcıların çoğu çocuk istismarı ile karşılaşmışlardır. Tıp dergileri doktorlar için önemli bir bilgi kaynağı iken; öğretmenler için televizyon ve radyo ana bilgi kaynağıdır. Doktorlar ve tıp öğrencileri, düşük sosyo-ekonomik seviye ve ailelerin düşük eğitim seviyesi çocuk istismarı konusunda etkili risk faktörlerinden olduğunu düşünmektedirler; ancak öğretmenler bunların etkisinin yüksek olmadığını düşünmektedirler. Bu araştırmadan çıkarılan ana sonuç, profesyonellerin önemli bir çoğunluğu çocuk istismarı ile karşı karşıya gelmesine rağmen çocuk istismarı alanındaki bilgileri yetersiz olması büyük bir problemdir ve bu konu profesyonel eğitimin içine dahil edilmelidir (Emich-Widera, Kopyta, Kaluzna-Czyz & Kazek, 2011).

Chen, Dunne ve Han (2007) tarafından yürütülen araştırma ise ebeveynlerin çocuk cinsel istismarı hakkındaki bilgi, tutum ve iletişim konusundaki uygulamalarını incelemiştir. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre, ankete katılanların 95'inden fazlası ilköğretim çağındaki çocuk cinsel istismarından korumak için programlar sağlaması gerektiğini düşünmektedirler ve çocuklarının bu tür programlara katılma konusunda isteklidirler. Neredeyse bütün ebeveynler çocuklarıyla yabancılardan gelebilecek tehlike hakkında konuşmuşlardır, ancak cinsel istismar hakkında konuşma oranları çok daha düşüktür. Ebeveynlerin çoğu, failerin özellikleri, erkeklerin cinsel istismarı ve çocuk cinsel istismarının fiziksel olmayan sonuçları hakkında temel bilgilerden yoksundur. Yaklaşık ebeveynlerin yarısı (%46,8), çocuk cinsel istismarı koruyucu eğitiminin, çocuklarının “seks hakkında çok fazla şey bilmesine” neden olabileceğinden endişe duyduğunu belirtmiştir. Batı ülkelerindeki araştırmalardan beklentilerin aksine, çocuklarıyla çocuk cinsel istismarı hakkında konuşan ebeveynler, çocuk cinsel istismarının önlenmesi konusunda çocuk cinsel istismarının önlenmesinde, çocuklarıyla çocuk cinsel istismarı

hakkında hiç konuşmadıklarını söyleyen ailelere göre daha iyi bir bilgi ya da daha fazla destekleyici tutum sergilememişlerdir.

Chen ve Chen (2005) yılında tarafından yürütölen çalışma yaptıkları araştırma ailelerin ocuk cinsel istismarı hakkındaki bilgileri, tutum ve pratiklerini belirlemektir. Çocukları ilkokul 3. sınıfa devam eden 385 ebeveyn ile yapılan araştırmanın sonuçlarına göre, ailelerin %80'den fazlası çocuklarının ocuk cinsel istismarından korunma eğitimi almasını desteklemektedir. Buna rağmen, ailelerin %47,3'ü u eğitimin çocukların cinsellik hakkında gereğinden fazla bilgi edinmesine karşı kaygılı olduklarını belirtmişlerdir. Ebeveynlerin %60'ına göre çocukların özel bölgelerine kimse dokunmamalıdır ve ocukların “Evet” ve “Hayır” diyebilmeleri desteklenmelidir. Bu araştırmadan elde edilen sonuçları ocuk cinsel istismarı programı oluşturulurken faydalı olacaktır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, veri toplama araçları ve verilerin çözümlenmesi ile ilgili bilgiler yer almaktadır.

3.1 Araştırmanın Modeli

Araştırma ile okul öncesi çocukların ebeveynlerinin cinsel istismar hakkındaki farkındalıkları, uygulamaları ve kaygılarının demografik değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığının ve bu ögelerin aralarındaki ilişkilerin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada, genel tarama modeli kullanılmıştır. Genel tarama modelleri, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya ulaşmak amacı ile evrenin tüm ya da evrenden alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir (Karasar, 2017, s.111).

Araştırmada birlikte değişim ilişkileri ve karşılaştırmalar üzerinde durduğu için genel tarama modellerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. İki veya daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişimin varlığını ya da derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modellerine ilişkisel tarama modelleri denilmektedir (Karasar, 2017, s.114).

İlişkisel tarama modellerinde iki tür düzenleme kullanılabilir. Bunlar; korelasyon ve karşılaştırmadır (Karasar, 2017, s.115). Karşılaştırma türü tarama modelleri, iki veya daha fazla değişken arasındaki farklılaşmanın olup olmadığının belirlenmesidir (Karasar, 2017, s.117). Bu araştırmada, ebeveynlerin çocuk cinsel istismarı hakkındaki farkındalıkları, uygulamaları ve kaygılarının çeşitli demografik değişkenlere göre farklılaşma durumunun incelenmesinden dolayı karşılaştırma türü tarama modeli kullanılmıştır.

3.2 Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini İstanbul ilinde 3-6 yaş erken çocukluk dönemi çocukları olan ebeveynler oluşturmaktadır.

Araştırmanın örnekleme belirlenirken öncelikle online form oluşturulmuştur ve İstanbul

ilinde yaşıyan 3-6 yaş arası çocuğu olan 155 ebeveyne ulaşılmıştır. 196 ebeveyne ise çocuklarının devam ettiği okullar aracılığı ile ulaşılmıştır. Öncelikle Milli Eğitim Müdürlüğü'nden ölçek uygulama için izin alınmıştır. Daha sonra ebeveynlere ölçek uygulanması istenilen okullar tespit edilmiştir. Bu okullarda müdürler ile görüşülerek izin alınıp ölçekler velilere gönderilmiştir. Konunun hassasiyetinden dolayı birçok okulda katılım oldukça düşük seviyede kalmıştır. İstanbul ili Üsküdar, Sancaktepe, Ataşehir, Başakşehir ilçelerindeki 7 okuldan veriler toplanmıştır.

Araştırmanın örneklemini ile ilgili demografik özellikler (cinsiyet, yaş, eğitim durumu, gelir düzeyi, sahip oldukları çocuk sayısı) Tablo 1'de ayrıntılı olarak verilmektedir.

Tablo 1 incelendiğinde, araştırmaya katılan ebeveynlerin %84,8'inin kadın, %40,3'ünün 31-35 yaş aralığında olan, %37,7'sinin lisans mezunu, %28,2'sinin 4001-6000 lira arası gelirinin olduğu ve 57,2'sinin 2 çocuğu olduğu görölmektedir.

Tablo 1. Örneklemin Cinsiyet, Yaş, Eğitim Durumu, Meslek, Gelir Düzeyi ve Çocuk Sayısına Göre Özellikleri

Değişken	Grup	f	%
Cinsiyet	Kadın	301	84,8
	Erkek	54	15,2
Yaş	20-25	9	2,5
	26-30	65	18,3
	31-35	143	40,3
	36-40	90	25,6
	41 ve üstü	47	13,2
Eğitim Durumu	İlköğretim	38	10,7
	Lise	72	20,3
	Ön Lisans	50	14,1
	Lisans	134	37,7
	Lisansüstü	60	16,9
Gelir Düzeyi	1000-2000 lira	11	3,1
	2001-3000 lira	40	11,3
	3001-4000 lira	64	18,0
	4001-6000 lira	100	28,2
	6001 lira ve üstü	146	9,4
Çocuk Sayısı	1	83	3,4
	2	203	57,2
	3	53	14,9
	4	6	4,5

3.3 Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplamak amacı ile araştırmacı tarafından geliştirilen “3-6 Yaş Çocukların Ebeveynlerinin Çocuk Cinsel İstismarı Hakkındaki Farkındalıkları” anketi, “Çocuk Cinsel İstismar Ebeveyn Kaygı Ölçeği”, “3-6 Yaş Çocukların Ebeveynlerinin Çocuk Cinsel İstismarı Hakkındaki Uygulamaları” anketi kullanılmıştır.

3.3.1. Demografik Bilgi Formu

Ölçeğin ilk bölümünde demografik bilgi formu vardır. Bu bölümde ebeveynlerin demografik bilgilerinin yanı sıra; çocuklarının ve kendilerinin cinsel istismar hakkında eğitim alıp almadıkları ve bu eğitimlerin etkili olup olmadığı hakkındaki düşünceleri, daha önce cinsel istismara uğramış bir çocuk vakası ile karşılaşmış ve karşılaşmadığına ilişkin 22 adet soru yer almaktadır.

3.3.2. 3-6 Yaş Çocukların Ebeveynlerinin Çocuk Cinsel İstismarı Hakkındaki Farkındalıkları Anketi

İkinci bölüm, “3-6 Yaş Çocukların Ebeveynlerinin Çocuk Cinsel İstismarı Hakkındaki Farkındalıkları” anket (EK-2) kısmıdır. Bu bölüm, ebeveynlerin çocuk cinsel istismarı hakkında mağdur ve saldırganların genel özellikleri, risk etkenleri, cinsel istismarın çocuk üzerindeki etkileri, mağdur olan çocuğa yaklaşım ve vaka hakkında bildirimde bulunma konularında literatüre dayanan doğru cevapları olan dörtlü likert tipi 47 sorudan oluşmaktadır. Her bir maddede katılım için “Asla Katılmıyorum”, “Katılmıyorum”, “Katılıyorum”, “Kesinlikle Katılıyorum” ifadeleri kullanılmıştır.

3.3.3. Cinsel İstismar Ebeveyn Kaygı Ölçeği (CİSEK)

Üçüncü bölüm, “Cinsel İstismar Ebeveyn Kaygı Ölçeği” (EK-1) kısmıdır. Bu bölüm, ebeveynlerin çocuk cinsel istismarı ile ilgili çocuğun cinsel istismara uğraması, çocuğun birilerine emanet edilmesi ve çocuğun kendini koruyamaması hakkında kaygılarını içeren literatüre dayanarak doğru cevabı olan dörtlü likert tipi 11 sorudan oluşmaktadır. Her bir madde için “Asla Kaygı Duymam”, “Çok Az Kaygı Duyarım”, “Oldukça Kaygı Duyarım” ve “Tamamen Kaygı Duyarım” ifadeleri kullanılmıştır.

Cinsel İstismar Ebeveyn Kaygı Ölçeği aşağıda verilen aşamalardaki çalışmalar doğrultusunda geliştirilmiştir.

3.3.3.1. Ölçeğin Yapısının ve Madde Havuzunun Oluşturulması

Cinsel İstismar Ebeveyn Kaygı Ölçeği (CİSEK) maddeleri ilgili alan yazındaki kuramsal bilgiler ve geliştirilmiş yabancı ölçekler incelenerek oluşturulmuştur. CİSEK'in madde havuzu öncelikle 21 maddeden oluşmuştur. Madde havuzunda yer alan maddelerle ilgili olarak uzman görüşleri alınmış (okul öncesi öğretmenliğinden beş ve eğitim bilimleri bölümünden bir öğretim üyesinden) ve oluşturulan maddelerin olduğu haliyle ölçekte kalmasına karar verilmiştir.

Taslak olarak 21 maddeden oluşan CİSEK Ölçeği'nin kapsam geçerliliğine dair bu aşamada uzman görüşüne ulaşılmıştır. Uzmanlardan 5 kişi okul öncesi eğitimi, 1 kişi de eğitim bilimleri alanlarından olmak üzere taslak halindeki CİSEK Ölçeği 6 uzman kişinin görüşüne sunulmuştur. Bu aşamada maddelerin kapsam geçerliliğini belirlemek adına Lawshe Kapsam Geçerliliği Yöntemi kullanılmıştır. Lawshe tekniğinde en az 5 en fazla ise 40 uzmanın görüşüne başvurulması gerekmektedir. Her bir madde uzman görüşleri “madde hedeflenen yapıyı ölçüyor”, “madde yapı ile ilişkili ancak gereksiz” ve “madde hedeflenen yapıyı ölçmez” şeklinde üç aşamalı olarak derecelendirilmektedir (Yurdugül, 2005). Her bir maddede uzmanların belirledikleri dereceler ile Kapsam Geçerlilik Oranı (KGO) hesaplanmıştır. İlişkin gerekli görüşünü belirten uzman sayısından toplam uzman sayısının yarısının çıkarılmasıyla elde edilen değerin, toplam uzman sayısının yarısına bölünmesiyle elde edilir (Yurdugül, 2005).

$$KGO = \frac{N_G}{N/2} - 1$$

Bu denklemde N_G maddeye “gerekli” diyen uzman sayısını N ise maddeye ilişkin görüş belirten toplam uzman sayısını göstermektedir. Bu formül uygulanarak hesaplama yapılırken $\alpha=0.05$ anlamlılık düzeyi dikkate alınmıştır ve uzman sayısına bağlı olarak KGO'ların minimum değerleri bulunarak taslak ölçekteki hangi maddelerin kalacağı ve hangi maddelerin atılacağı kararı verilmiştir. $A=0.05$ anlamlılık düzeyinde altı uzman görüşüne başvurulmuş çalışmada KGO'ların minimum değeri 0.99 olmalıdır (Yurdugül, 2005). Taslak halindeki ölçek uzmanlara ulaştırılmıştır ve üç hafta süre içerisinde uzmanlardan alınan dönüşler ile ölçeğe değerlendirme işlemi yapılmıştır. Ölçme aracı her

bir uzmanın “madde kalmalı”, “madde düzenlenerek kalmalı” ve “madde çıkarılmalı” olarak üç aşamada değerlendirilebilecek ve “açıklama” sütununda görüşlerin belirtilebileceği şekilde hazırlanmıştır.

Uzman görüşlerinin değerlendirilmesi ile oluşturulan 21 maddenin olduğu haliyle ölçekte kalmasına karar verilmiştir.

3.3.3.2. İç Tutarlılık ve Madde Toplam İlişki Katsayıları Güvenirlik Analizleri

CİSEK anlaşılabilirliğinin sınanması için araştırma grubuna dâhil olmayan dört ebeveyne uygulanmış ve anlaşılabilirlikle ilgili olumsuz bir geri bildirim alınmadığından dolayı geçerlik güvenilirlik çalışmaları için daha geniş kitleye uygulanmaya başlanmıştır.

3- 6 yaş çocuk sahibi olan 351 ebeveyne uygulanan CİSEK’den elde edilen veriler öncelikle güvenilirlik analizine tabi tutulmuştur. Bu kapsamda ölçeğin düzeltilmiş madde toplam ilişki katsayıları ve maddeler silindiğinde iç tutarlılık katsayısı değerlendirilmiştir. Elde edilen sonuçlar Tablo 2’de verilmiştir.

CİSEK’in güvenilirlik çalışması kapsamında öncelikle Cronbach Alpha iç tutarlılık değeri hesaplanmış ve 0,81 olarak bulunmuştur. Elde edilen bu değerden hareketle öncelikle ve başlangıç olarak ölçeğin iç tutarlılık güvenilirliğinin yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Güvenilirlik çalışmaları kapsamında düzeltilmiş madde toplam değerleri ve madde silindiğinde ölçeğin iç tutarlılık değerleri de hesaplanarak Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. CİSEK Ölçeği Maddelerin Düzeltilmiş Madde Toplam İlişki Değeri ve Madde Silindiğinde Ölçeğin Cronbach Alpha Değeri

Madde numarası	Düzeltilmiş Madde Toplam İlişki Değeri	Madde Silindiğinde Ölçeğin Cronbach Alpha Değeri
1.	,16	,81
2.	,45	,80
3.	,28	,80
4.	,40	,80
5.	,43	,79
6.	,50	,79
7.	,49	,79

8.	,35	,80
9.	,50	,79
10.	,31	,80
11.	,39	,80
12.	,43	,80
13.	,43	,80
14.	,34	,80
15.	-,03	,82
16.	,40	,80
17.	,31	,80
18.	,53	,79
19.	,44	,79
20.	,52	,79
21.	,31	,80

Tablo 2 incelendiğinde bazı maddelerin toplam puanla ilişkisinin düşük olduğu görülmüştür. Maddelerin toplamla ilişkisinin 0,40'dan düşük olduğu maddelerin ölçekten çıkartılmasına karar verilmiştir. Bu kapsamda 1,3,8,10,11,14,15,17 ve 21. maddeler ölçekten çıkartılmıştır. Böylelikle ölçekte 12 soru kalmıştır.

3.3.3.3. Açımlayıcı Faktör Analizi ile Geçerliliği

Ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına ilişkin kaygılarını belirlemek amacı ile geliştirilen ölçeğin faktör yapısını ortaya çıkarmak ve yapı geçerliliğini sağlama amacı ile kalan 21 soru ile 3-6 arası yaş çocuğu olan 351 ebeveyne faktör analizi yapılmıştır.

Kalan 12 madde ile ölçeğin yapı geçerliğinin saptanması için açımlayıcı faktör analizi (AFA) yapılmıştır. CİSEK'in faktör analizine uygun olup olmadığı Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) katsayısı ve Barlett Küresellik Testi ile belirlenmiştir. Analiz sonuçları Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. CİSEK'in KMO ve Barlett Testi Sonuçları

Kaiser- Meyer- Olkin (KMO)		,83
	x ²	1485,31
Barlett Küresellik (sphericity) Testi	sd	66
	p	,000

Tablo 2 incelendiğinde KMO değerinin 0,83 olduğu görülmektedir. Can (2013) KMO değerinin 0,80 ve üzeri olmasının örneklem yeterliliğinin sağlanması açısından “mükemmel” olduğu belirtilmektedir. Barlett Küresellik testi sonucunun da anlamlı çıkması verilerin faktör analizi için uygunluğunu ortaya koymaktadır.

Faktör analizi yapılırken maddelerin faktör yük değerlerinin 0,50 ve yukarısı olması temel ölçüt olarak kabul edilmiştir. Büyüköztürk, (2015, s.134) faktör yük değerinin az sayıda madde için 0,30’a kadar indirilebileceğini 0,45 ve üstünün ise maddelerin seçimi için iyi bir değer olduğunu belirtmektedir.

CİSEK’de yer alan 12 madde ile başlanan birinci AFA sonucunda üç faktörlü bir yapı ortaya çıkmıştır. Yapılan döndürme sonucunda birinci faktör %21,76; ikinci faktör %20,37 ve üçüncü faktör de %18,25 varyans açıklamasıyla CİSEK toplam varyansın %60,38’ini açıklamıştır. CİSEK’de yer alan 16. maddenin (Çocuğumun oyunlarında yaşına uygun olmayan cinsel içerikli hareket ve söz kullanımının belirgin bir şekilde artmasından) faktör yükünün 0,50’nin altında olmasından dolayı bu madde çıkartılarak faktör analizi tekrarlanmıştır. Bu tekrarlamada sonucunda KMO değeri 0,82; Barlett Küresellik Testi 14,12,2,6 (sd:55; $p<0,001$) olarak belirlenmiştir. İkinci AFA sonucunda CİSEK’in alt faktörleri ve toplam varyans değerleri Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4. Cinsel İstismar Ebeveyn Kaygı Ölçeği’nin Bileşenlerinin Toplam Varyans Değerleri

Alt Ölçek	Öz Değerler			Varimax Döndürme Sonucu Faktör Yüklerinin Kareleri Toplamı		
	Toplam	Varyans Yüzdesi	Toplam Varyans Yüzdesi	Toplam	Varyans Yüzdesi	Toplam Varyans Yüzdesi
Emanet Etme	4,087	37,158	37,158	2,591	23,554	23,554
Çocuğun kendini koruyamaması	1,936	17,604	54,761	2,223	20,213	43,767
Çocuğu yalnız bırakma	1,013	9,211	63,972	2,223	20,205	63,972

Tablo 3’ten anlaşıldığı gibi üç faktörlü bir yapı ortaya çıkmış ve birinci faktör varyansın %23,55’ini; ikinci faktör %20,21’ini ve üçüncü faktör ise %20,20’sini açıklamıştır. Her üç faktör ise toplam varyansın %63,97’sini açıklamıştır.

Maddelerin faktörlere dağılımı ve faktör yükleri Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5. Cinsel İstismar Ebeveyn Kaygı Ölçeği’nin Faktör Analizi Sonuçları

Madde	Emanet Etme	Çocuğun Kendini Koruyamaması	Çocuğu Yalnız Bırakma
Çocuğumun gerekli olduğunda akraba evinde kalmasından	,84		
Çocuğumun gerekli olduğunda bir arkadaşımın evinde kalmasından	,80		
Çocuğumun gerekli olduğunda komşu evinde kalmasından	,75		
Çocuğumu kadın tanıdıklarım yerine erkek tanıdıklarına emanet etmekten	68		
Çocuğumun yetişkinlerin uygun olmayan bir sevgi gösterisine karşılık “hayır” diyememesinden		,91	
Çocuğumun yetişkinlerin iyi- kötü dokunuşlarını ayırt edip kendini koruyamamasından		,87	
Çocuğum cinsel istismar konusundaki tehlikelerin farkında olamayacağı için bu konuda kendini koruyamamasından		,64	
Erkek çocuğumun yalnızken cinsel istismara uğramasından			,76
Kız çocuğumun yalnızken cinsel istismara uğramasından			,75
Çocuğumun geç vakitte dışarıda oynamasından			,63
Çocuğum benim yanımda değilken, cinsel istismara karşı kendini koruyamamasından			,57

Tablo 5’ten anlaşıldığı gibi birinci faktör 4,7,5 ve 9.; ikinci faktör 19,20,18. ve üçüncü faktör de 12,13,2 ve 6. maddelerden oluşmaktadır. CİSEK’de yer alan maddelerin faktör yükleri ,57 ila ,91 arasında değişmektedir. CİSEK’de yer alan maddelerin içerikleri dikkate alınarak Tablo 3 ve 4’de de verildiği gibi alt ölçekler isimlendirilmiştir. Buna göre alt ölçekler emanet etme, çocuğun fark edememesi ve çocuğu yalnız bırakma kaygısı olarak isimlendirilmiştir. Emanet etme ölçeği ebeveynlerin çocuklarını birilerine emanet ederken duydukları kaygıyı; çocuğun kendini koruyamaması ölçeği ebeveynlerin çocuğun yanında değilken çocuk iyi-kötü dokunuşları ayırt edemeyeceği, uygun olmayan sevgi gösterisine “hayır” diyemeyeceği ve tehlikelerin farkında olamayacağı için kendini koruyamayacağına dair duydukları kaygıyı; çocuğu yalnız bırakma ölçeği ise

ebeveynlerin çocuğun yanında bulunmadığı zamanlarda cinsel istismara uğramasına dair genel olarak duydukları kaygıyı belirtmektedir.

3.3.2. 3-6 Yaş Çocukların Ebeveynlerinin Çocuk Cinsel İstismarı Hakkındaki Uygulamaları Anketi

Dördüncü bölüm, “3-6 Yaş Çocukların Ebeveynlerinin Çocuk Cinsel İstismarı Hakkındaki Uygulamaları” anket (EK-3) kısmıdır. Bu bölüm, çocuk eğitimi, çocuk cinsel istismarını önleme ve şüpheli durumlardaki müdahale ve bildirim uygulamalarını içeren, literatüre dayanarak doğru cevabı olan dörtlü likert tipi 24 sorudan oluşmaktadır. Her bir madde için “Bana Hiç Uymuyor”, “Bana Nadiren Uyuyor”, “Bana Çoğunlukla Uyuyor” ve “Bana Tamamen Uyuyor” ifadeleri kullanılmıştır.

3.4 Verilerin Toplanması

Ölçek formu, İstanbul ilinde yaşayan, çocuğu 3-6 yaş aralığında olan 351 ebeveyne uygulanmıştır. Bu süreçte öncelikle Milli Eğitim Bakanlığı’ndan ölçek uygulama izni (EK-4) alınmıştır. Bundan sonra Milli Eğitime bağlı İstanbul ili Ümraniye, Üsküdar, Sancaktepe, Ataşehir, Başakşehir bölgelerindeki 8 okuldan veriler toplanmıştır. Ebeveynlere ölçekler nisan ayı içerisinde ulaştırılmıştır, dönütler üç haftada alınmıştır. Ölçek formundan önce, katılımcılara çalışmanın içeriği ve katılımdaki gönüllülük esası hakkında bilgi vermek amacıyla hazırlanan Bilgilendirilmiş Onay Formu verilmiştir.

3.5 Verilerin Çözümlemesi

Verilerin çözümlemesinde “3-6 Yaş Çocukların Ebeveynlerinin Çocuk Cinsel İstismarı Hakkındaki Farkındalıkları” ve “3-6 Yaş Çocukların Ebeveynlerinin Çocuk Cinsel İstismarı Hakkındaki Uygulamaları” anketlerinde yer alan maddeler frekans ve yüzde analizleri yapılarak grafikleştirilmiştir. Ayrıca bu anketlerde yer alan maddelerle ebeveynlerin cinsiyetleri ve çocuklarının devam ettikleri okulöncesi eğitim kurumlarında cinsel istismar konusunda kendilerinin bir eğitim alma durumlarına arasındaki bağıntılar ki-kare analizleri yapılarak sınanmıştır.

Çocuk Cinsel İstismar Ebeveyn Kaygı Ölçeği’nden elde edilen veriler de araştırmanın amaçları doğrultusunda parametrik karşılaştırma testleri (bağımsız grup t-testi, tek yönlü varyans analizi) ile sınanmıştır. Varyans analizleri sonucunda fark çıktığı durumlarda

farkın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacı ile LSD post hoc analizleri yapılmıştır.

Çocuk Cinsel İstismar Ebeveyn Kaygı Ölçeği'nden elde edilen verilerin normal dağılıma uygunluğu sınanmış ve verilerin normal dağılım gösterdiği kararı verildikten sonra parametrik testler uygulanmıştır. Verilerin normal dağılıma uygunluk kararı çarpıklık ve basıklık değerlerinin -1 ila +1 arasında olmasına ve aritmetik ortalama, ortanca ve tepe değerinin birbirine yakın olmasına dayanılarak verilmiştir. Standart normal dağılımda basıklık ve çarpıklık katsayılarının sıfır olduğu ve bu değerlerin -1 +1 arasında kalmasının normallikten aşırı bir sapma olmadığına bir kanıt olarak değerlendirilebileceği belirtilmektedir (Çokluk, Şekercioğlu, Büyüköztürk, 2012, s. 16). Bu bağlamda emanet etme alt ölçeğinin çarpıklık değeri 0,05 basıklık değeri -1,06; çocuğun kendini koruyamaması alt ölçeğinin çarpıklık değeri -0,82 basıklık değeri -0,31; çocuğu yalnız bırakma alt ölçeğinin çarpıklık değeri -0,90 basıklık değeri 0,20 ve ölçeğin bütünü için ise çarpıklık değeri -0,40 ve basıklık değeri -0,59 olarak belirlenmiştir. Ayrıca ortalama, ortanca ve tepe değerlerinin birbirine yakın olmasının normallik varsayımını desteklediği (Can, 2013, s.82) belirtilmektedir. Dolayısıyla emanet etme ($x=11,73$ -Medyan= $12,00$ -Mod= $9,00$); çocuğun kendini koruyamaması (aritmetik ortalama= $10,23$ -ortanca= $11,00$ -tepe değeri= $12,00$); çocuğu yalnız bırakma (aritmetik ortalama= $14,24$ - ortanca= $15,00$ -tepe değeri= $16,00$) ve ölçeğin tamamı için de (aritmetik ortalama= $36,24$ - ortanca= $37,00$ -tepe değeri= $40,00$) aritmetik ortalama, ortanca ve tepe değerlerinin birbirine yakın olduğu ve dolayısıyla normal dağılımın ihlal edilmediğine karar verilmiştir.

Cinsel İstismar Ebeveyn Kaygı Ölçeği'nden alınan puanların değerlendirmesinde Tablo 6'da bulunan sınıflama dikkate alınmıştır. Bu hesaplama yapılırken Ölçekten alınabilecek en yüksek puandan en düşük puan çıkarılarak genişlik bulunmuş ve ardından bu genişlik değeri üçlü bir sınıflama yapılması istendiğinden dolayı üçe bölünmüştür. Ölçeğin puanlanması 1-4 aralığında yapılmıştır dolayısıyla $(4-1)/3=1$ değeri bulunmuş ve 1'den başlayarak ilgili değer eklenmesiyle Düşük, Orta ve Yüksek Kaygı seviyeleri belirlenmiştir.

Tablo 6. Cinsel İstismar Ebeveyn Kaygı Ölçeği ve Alt Ölçeklerinin Değerlendirilmesi

Alt Ölçek/Ölçek	Değer Aralığı	Kaygı Seviyesi
Emanet Etme/ Çocuğun Kendini Koruyamaması/ Çocuğu Yalnız Bırakma/ CİSEK	1,00- 2,00	Düşük Düzeyde Kaygılı
	2,01- 3,00	Orta Düzeyde Kaygılı
	3,01- 4,00	Yüksek Düzeyde Kaygılı

Tablo 6’da görüldüğü gibi 1,00-2,00 aralığı düşük kaygıyı; 2,01-3,00 aralığı orta düzey kaygıyı ve 3,01-4,00 aralığı da yüksek düzeyde kaygıyı ifade etmektedir.

“Okul Öncesi Dönemindeki Çocukların Ebeveynleri için Cinsel İstismar Ölçeği” ile elde edilecek verilerin analizinde SPSS21 (Statistical Package for the Social Sciences) kullanılacaktır. Analizlerde %95 güven aralığında, anlamlılık seviyesi $p<0.05$ olarak incelenecektir.

BÖLÜM IV

BULGULAR

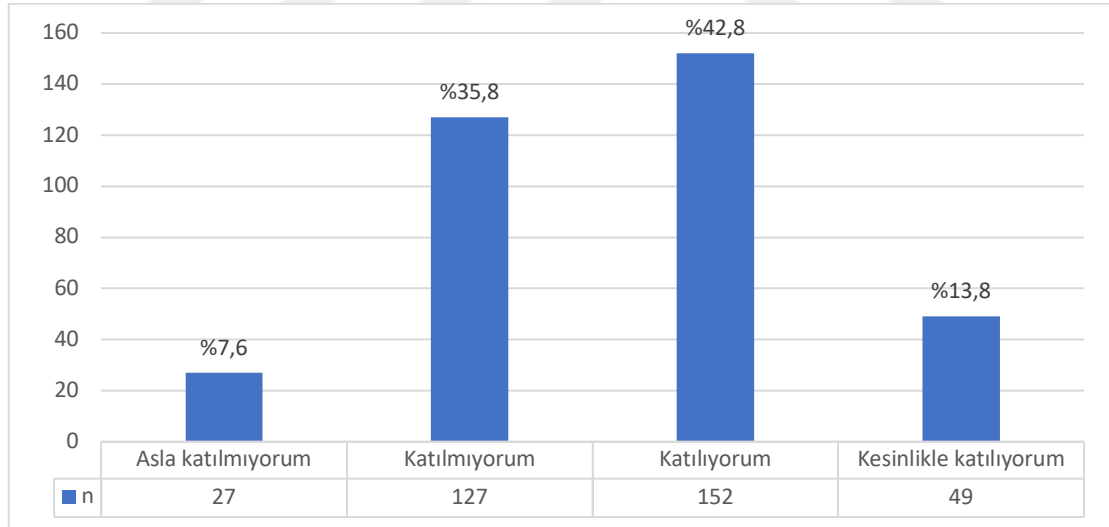
Araştırmanın bu bölümünde üç ölçme aracı ile 351 ebeveynden toplanan verilerin istatistiki bulgularına yer verilmiştir.

4.1 Katılımcıların Algı Anketine Verdikleri Cevaplara İlişkin Bulgular

4.1.1. Çocuk Cinsel İstismarı Konusunda Risk Faktörleri

Bu bölümde çocuk cinsel istismarı konusunda risk oluşturabilecek faktörler hakkındaki sorulara ebeveynlerin verdikleri cevaplarına ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Ebeveynlerin “Cinsel istismara uğrayan bir çocuğun tekrar istismara uğrama ihtimali hiç cinsel istismara uğramayan çocuklardan yüksektir.” maddesine katılımlarına ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde analizleri Şekil 1’de verilmiştir.

Şekil 1 . Cinsel istismara uğrayan bir çocuğun tekrar istismara uğrama ihtimali hiç cinsel istismara uğramayan çocuklardan yüksektir.

“Cinsel istismara uğrayan bir çocuğun tekrar istismara uğrama ihtimali hiç cinsel istismara uğramayan çocuklardan yüksektir” maddesine ebeveynlerin %7,6’sı “Asla Katılmıyorum”, %35,8’i “Katılmıyorum”, %42,8’i “Katılıyorum”, %13,8’i “Kesinlikle Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir ($\bar{x}=2,63$). Cinsel istismara uğrayan çocuklar tekrar

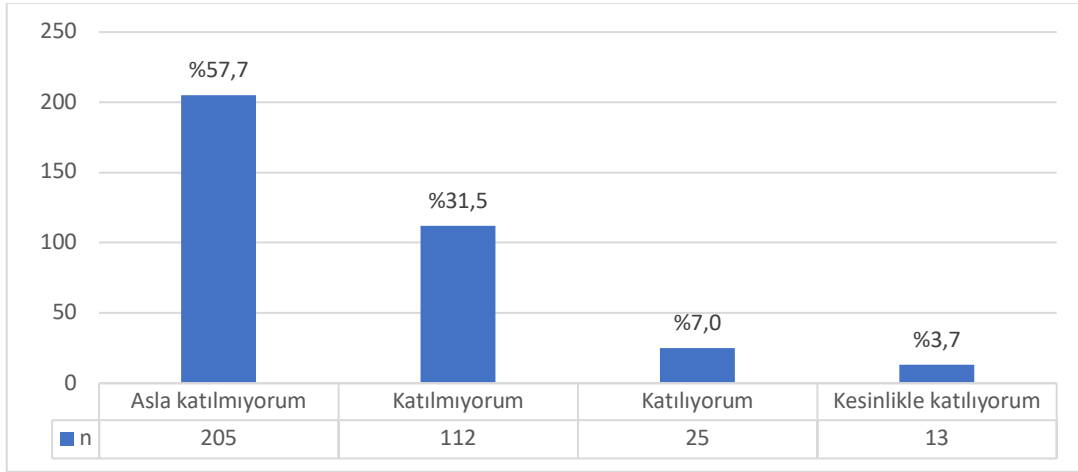
istismara uğrama konusunda uğramayan çocuklardan çok büyük bir risk altındadır (Okan İbiloğlu, Atlı, Oto ve Özkan, 2018)

Ebeveynlerin yarıya yakını (%43,4) bu konuda gerekli farkındalığa sahip değil iken diğer kısmı (%56,6) bu farkındalığa sahiptir.

Ebeveynlerin “Cinsel istismara uğrayan bir çocuğun tekrar istismara uğrama ihtimali hiç cinsel istismara uğramayan çocuklardan yüksektir.” maddesine katılım seviyeleri cinsiyetlerine göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=4,17$; $p>.05$). Erkek ve kadın ebeveynlerin “Cinsel istismara uğrayan bir çocuğun tekrar istismara uğrama ihtimali hiç cinsel istismara uğramayan çocuklardan yüksektir.” maddesine yönelik düşünceleri farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Cinsel istismara uğrayan bir çocuğun tekrar istismara uğrama ihtimali hiç cinsel istismara uğramayan çocuklardan yüksektir.” maddesine katılım seviyeleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=1,32$; $p>.05$). Ebeveynlerin “Cinsel istismara uğrayan bir çocuğun tekrar istismara uğrama ihtimali hiç cinsel istismara uğramayan çocuklardan yüksektir.” maddesine yönelik düşünceleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Erkek çocuklar cinsel istismara uğramazlar” maddesine katılımlarına ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde analizleri Şekil 2’de verilmiştir

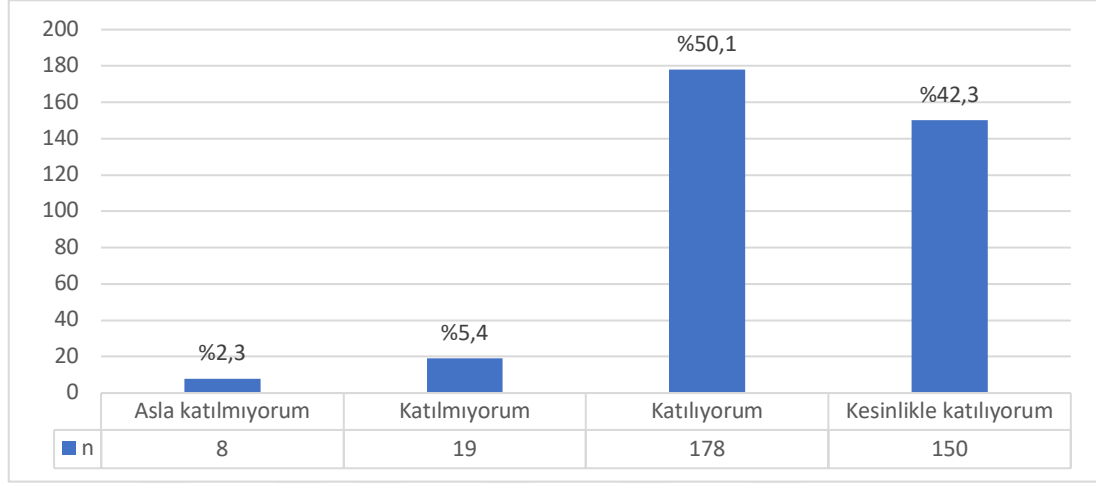
Şekil 2. Erkek çocuklar cinsel istismara uğramazlar.

“Erkek çocuklar cinsel istismara uğramazlar” maddesine ebeveynlerin %57,7’si “Asla Katılmıyorum”, %31,5’i “Katılmıyorum”, %7,0’si “Katılıyorum”, %3,7’si “Kesinlikle Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir ($\bar{x}=1,57$). Çocuk cinsel istismarının yaygınlığı konusunda kesin bir bilgiye ulaşmak çok zor olsa da bu konudaki ortalama tahminlerden on sekiz yaş altı erkeklerin %9’unun, kızların ise %19’unun cinsel istismara maruz kalmış olduklarına ulaşılabilmektedir (Keser, 2016, s. 13-15). Bu da erkek çocukların da yüksek bir oranda cinsel istismara uğradıklarını göstermektedir. Ebeveynlerin büyük çoğunluğu (%89,2) bu konuda gerekli farkındalığa sahip iken diğer kısmı (%10,7) bu farkındalığa sahip değildir.

Ebeveynlerin “Erkek çocuklar cinsel istismara uğramazlar” maddesine katılım seviyeleri cinsiyetlerine göre anlamlı seviyede farklılaşmaktadır ($\chi^2_{(3)}=9,61$; $p<.05$). Erkek ebeveynlerin kadınlara göre “Erkek çocuklar cinsel istismara uğramazlar” maddesine yönelik farkındalıkları daha düşüktür. Erkek ebeveynler kadınlara göre daha yüksek oranlarda erkek çocukların cinsel istismara uğramayacağını düşünmektedirler.

Ebeveynlerin “Erkek çocuklar cinsel istismara uğramazlar” maddesine katılım seviyeleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=7,13$; $p>.05$). Ebeveynlerin “Erkek çocuklar cinsel istismara uğramazlar” maddesine yönelik düşünceleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Çocuk cinsel istismarı riski her sosyo-ekonomik düzeyde vardır” maddesine katılımlarına ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde analizleri Şekil 3’te verilmiştir.

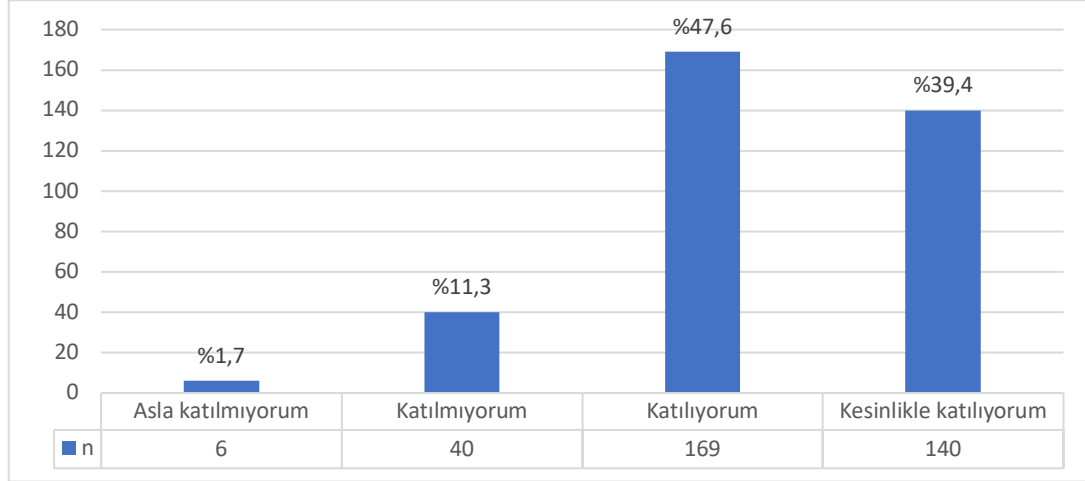
Şekil 3. Çocuk cinsel istismarı riski her sosyo-ekonomik düzeyde vardır.

“Çocuk cinsel istismarı riski her sosyo-ekonomik düzeyde vardır.” maddesine ebeveynlerin %2,3’ü “Asla Katılmıyorum”, %5,4’ü “Katılmıyorum”, %50,1’i “Katılıyorum”, %42,3’ü “Kesinlikle Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir ($\bar{x}=3,32$). Dünyanın her yerinde, her sosyoekonomik düzeyde, her kültürde, her yaşta sıklıkla çocuk cinsel istismarına rastlanabilmektedir (Sunmaz, 2012). Ebeveynlerin büyük çoğunluğu (%92,4) bu konuda gerekli farkındalığa sahip iken diğer kısmı (%7,7) bu farkındalığa sahip değildir.

Ebeveynlerin “Çocuk cinsel istismarı riski her sosyo-ekonomik düzeyde vardır.” maddesine katılım seviyeleri cinsiyetlerine göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=7,07$; $p>.05$). Erkek ve kadın ebeveynlerin “Çocuk cinsel istismarı riski her sosyo-ekonomik düzeyde vardır.” maddesine yönelik düşünceleri farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Çocuk cinsel istismarı riski her sosyo-ekonomik düzeyde vardır.” maddesine katılım seviyeleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=0,51$; $p>.05$). Ebeveynlerin “Çocuk cinsel istismarı riski her sosyo-ekonomik düzeyde vardır.” maddesine yönelik düşünceleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Kendini ifade etme becerisi henüz gelişmeyen çocuklar cinsel istismar konusunda daha büyük risk altındadır” maddesine katılımlarına ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde analizleri Şekil 4’te verilmiştir.

Şekil 4. Kendini ifade etme becerisi henüz gelişmeyen çocuklar cinsel istismar konusunda daha büyük risk altındadır.

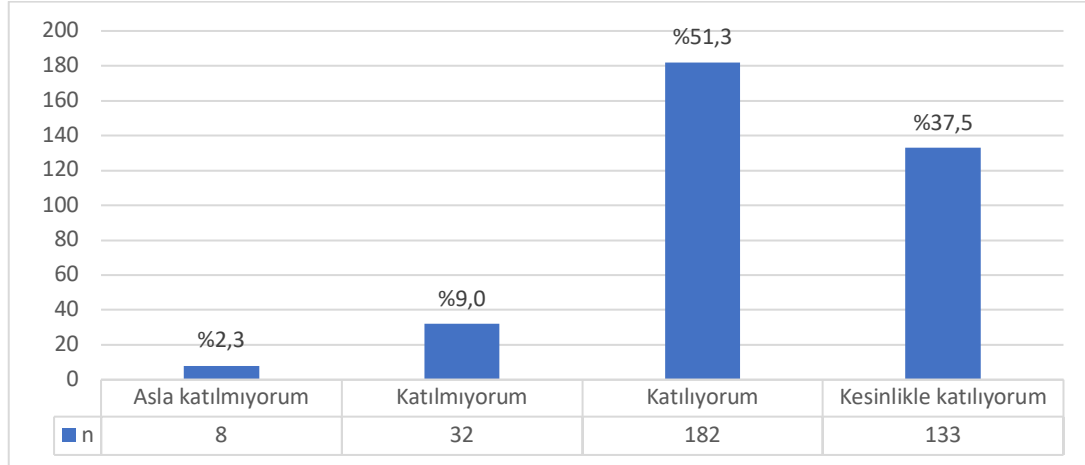
“Kendini ifade etme becerisi henüz gelişmeyen çocuklar cinsel istismar konusunda daha büyük risk altındadır” maddesine ebeveynlerin %1,7’si “Asla Katılmıyorum”, %11,3’ü “Katılmıyorum”, %47,6’sı “Katılıyorum”, %39,4’ü “Kesinlikle Katılıyorum” yanıtı vermişlerdir ($\bar{x}=3,25$). Sorunlu davranışı tanımayan ve kendini rahat ifade edemeyen, içe dönük, kaygılı, korkulu, çekingen çocuklar mağdur olma konusunda diğer çocuklardan daha büyük bir risk altındadır (Özer, 2014). Ebeveynlerin büyük çoğunluğu (%87,0) bu konuda gerekli farkındalığa sahip iken diğer kısmı (%13,0) bu farkındalığa sahip değildir.

Ebeveynlerin “Kendini ifade etme becerisi henüz gelişmeyen çocuklar cinsel istismar konusunda daha büyük risk altındadır” maddesine katılım seviyeleri cinsiyetlerine göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=1,67$; $p>.05$). Erkek ve kadın ebeveynlerin “Kendini ifade etme becerisi henüz gelişmeyen çocuklar cinsel istismar konusunda daha büyük risk altındadır” maddesine yönelik düşünceleri farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Kendini ifade etme becerisi henüz gelişmeyen çocuklar cinsel istismar konusunda daha büyük risk altındadır” maddesine katılım seviyeleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=4,45$; $p>.05$). Ebeveynlerin “Kendini ifade etme becerisi henüz gelişmeyen çocuklar cinsel istismar konusunda daha büyük risk altındadır” maddesine yönelik düşünceleri çocuğunun devam ettiği okul

öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Çocuk cinsel istismarında erkek çocuklar da dikkate değer bir oranda mağdur olmaktadır” maddesine katılımlarına ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde analizleri Şekil 5’te verilmiştir.

Şekil 5. Çocuk cinsel istismarında erkek çocuklar da dikkate değer bir oranda mağdur olmaktadır.

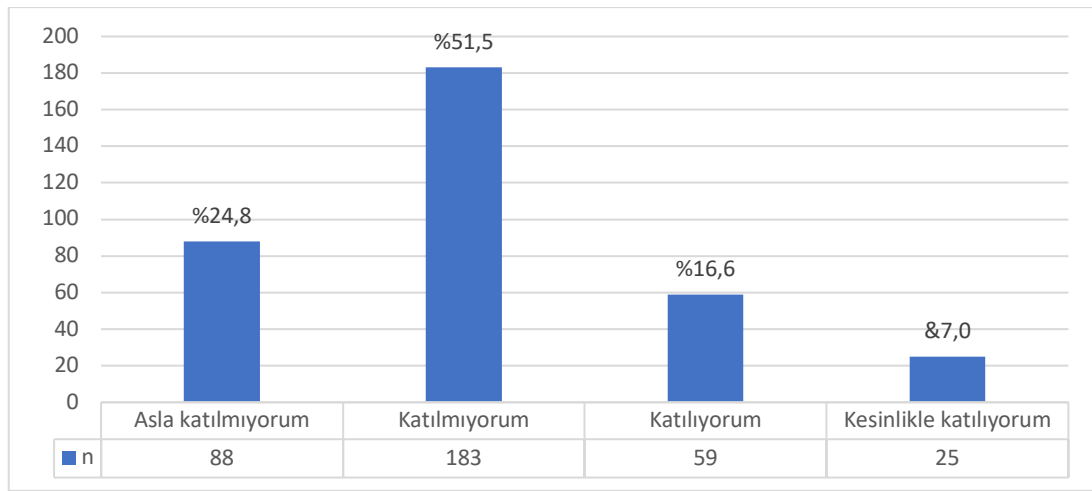
“Çocuk cinsel istismarında erkek çocuklar da dikkate değer bir oranda mağdur olmaktadır” maddesine ebeveynlerin %2,3’ü “Asla Katılmıyorum”, %9,0’u “Katılmıyorum”, %51,3’ü “Katılıyorum”, %37,5’i “Kesinlikle Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir ($\bar{x}=3,24$). Erkek çocukların %5-8 oranında cinsel istismara uğradıkları düşünülmektedir (Taner ve Gökler, 2004). Ebeveynlerin büyük çoğunluğu (%88,8) bu konuda gerekli farkındalığa sahip iken diğer kısmı (%11,3) bu farkındalığa sahip değildir.

Ebeveynlerin “Çocuk cinsel istismarında erkek çocuklar da dikkate değer bir oranda mağdur olmaktadır” maddesine katılım seviyeleri cinsiyetlerine göre anlamlı seviyede farklılaşmaktadır ($\chi^2_{(3)}=7,93$; $p<.05$). Erkek ebeveynlerin kadınlara göre “Çocuk cinsel istismarında erkek çocuklar da dikkate değer bir oranda mağdur olmaktadır” maddesine yönelik farkındalıkları daha düşüktür. Erkek ebeveynler kadınlara göre daha yüksek oranlarda erkek çocukların cinsel istismara dikkate değer oranda uğramadıklarını düşünmektedirler.

Ebeveynlerin “Çocuk cinsel istismarında erkek çocuklar da dikkate değer bir oranda mağdur olmaktadır” maddesine katılım seviyeleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre

anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=5,10$; $p>.05$). Ebeveynlerin “Çocuk cinsel istismarında erkek çocuklar da dikkate değer bir oranda mağdur olmaktadır” maddesine yönelik düşünceleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Cinsel istismar kurbanı olan çocuklar; şirin ve güzel kız çocuklardır” maddesine katılımlarına ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde analizleri Şekil 6’da verilmiştir.

Şekil 6. Cinsel istismar kurbanı olan çocuklar; şirin ve güzel kız çocuklardır.

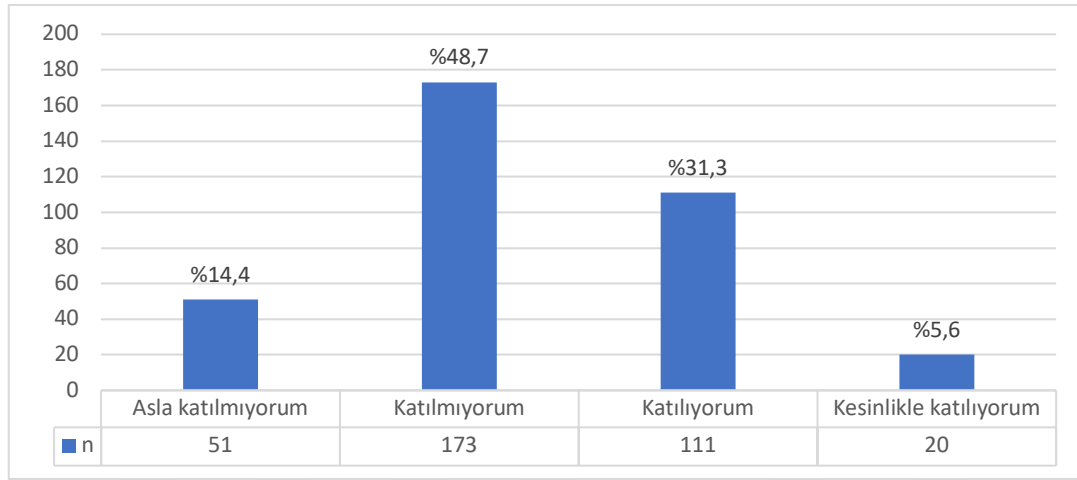
“Cinsel istismar kurbanı olan çocuklar; şirin ve güzel kız çocuklardır” maddesine ebeveynlerin %24,8’i “Asla Katılmıyorum”, %51,5’i “Katılmıyorum”, %16,6’sı “Katılıyorum”, %7,0’si “Kesinlikle Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir ($\bar{x}=2,06$). Çocuk cinsel istismarının %90’ı kızdır. Ancak bu durumda sadece güzel ve şirin kız çocukları istismara uğrar ibaresi yanlıştır (Polat, 2017, s.154). Ebeveynlerin çoğunluğu (%76,3) bu konuda gerekli farkındalığa sahip iken diğer kısmı (%23,6) bu farkındalığa sahip değildir.

Ebeveynlerin “Cinsel istismar kurbanı olan çocuklar; şirin ve güzel kız çocuklardır” maddesine katılım seviyeleri cinsiyetlerine göre anlamlı seviyede farklılaşmaktadır ($\chi^2_{(3)}=17,75$; $p<.01$). Kadın ebeveynler erkeklere göre daha yüksek oranlarda cinsel istismar kurbanı olan çocukların şirin ve güzel kız çocukları olduğunu düşünmektedirler.

Ebeveynlerin “Cinsel istismar kurbanı olan çocuklar; şirin ve güzel kız çocuklardır” maddesine katılım seviyeleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede

farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=3,53$; $p>.05$). Ebeveynlerin “Cinsel istismar kurbanı olan çocuklar; şirin ve güzel kız çocuklardır” maddesine yönelik düşünceleri çocuğun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Düşük sosyo-ekonomik düzeydeki bir ailede çocuğun cinsel istismara uğrama riski daha yüksektir” maddesine katılımlarına ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde analizleri Şekil 7’de verilmiştir.

Şekil 7. Düşük sosyo-ekonomik düzeydeki bir ailede çocuğun cinsel istismara uğrama riski daha yüksektir.

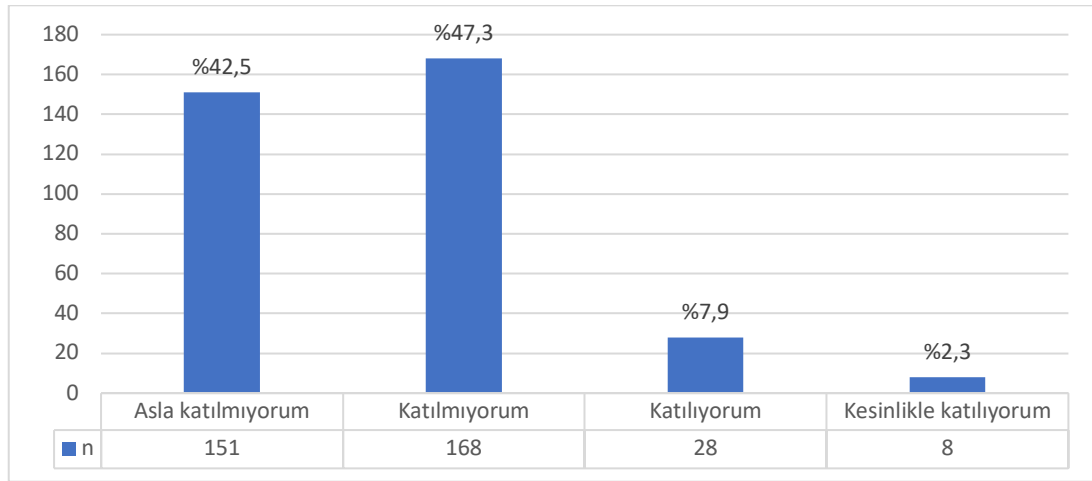
“Düşük sosyo-ekonomik düzeydeki bir ailede çocuğun cinsel istismara uğrama riski daha yüksektir” maddesine ebeveynlerin %14,4’ü “Asla Katılmıyorum”, %48,7’si “Katılmıyorum”, %31,3’ü “Katılıyorum”, %5,6’sı “Kesinlikle Katılıyorum” yanıtı vermişlerdir ($\bar{x}=2,28$). Bütün sosyoekonomik düzeylerde çocuk cinsel istismarı görülmesine rağmen düşük sosyoekonomik düzeye sahip bir aile bu riski artıran bir faktördür (Uzun, 2013). Ebeveynlerin bir kısmı (%36,9) bu konuda gerekli farkındalığa sahip iken çoğunluğu (%63,1) bu farkındalığa sahip değildir.

Ebeveynlerin “Düşük sosyo-ekonomik düzeydeki bir ailede çocuğun cinsel istismara uğrama riski daha yüksektir” maddesine katılım seviyeleri cinsiyetlerine göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=4,57$; $p>.05$). Erkek ve kadın ebeveynlerin “Düşük sosyo-ekonomik düzeydeki bir ailede çocuğun cinsel istismara uğrama riski daha yüksektir” maddesine yönelik düşünceleri farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Düşük sosyo-ekonomik düzeydeki bir ailede çocuğun cinsel istismara uğrama riski daha yüksektir” maddesine katılım seviyeleri çocuğun devam ettiği okul

öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=1,89$; $p>.05$). Ebeveynlerin “Düşük sosyo-ekonomik düzeydeki bir ailede çocuğun cinsel istismara uğrama riski daha yüksektir” maddesine yönelik düşünceleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Çocuk cinsel istismarı yüksek sosyo-ekonomik düzeyde görülmez” maddesine katılımlarına ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde analizleri Şekil 8’de verilmiştir.

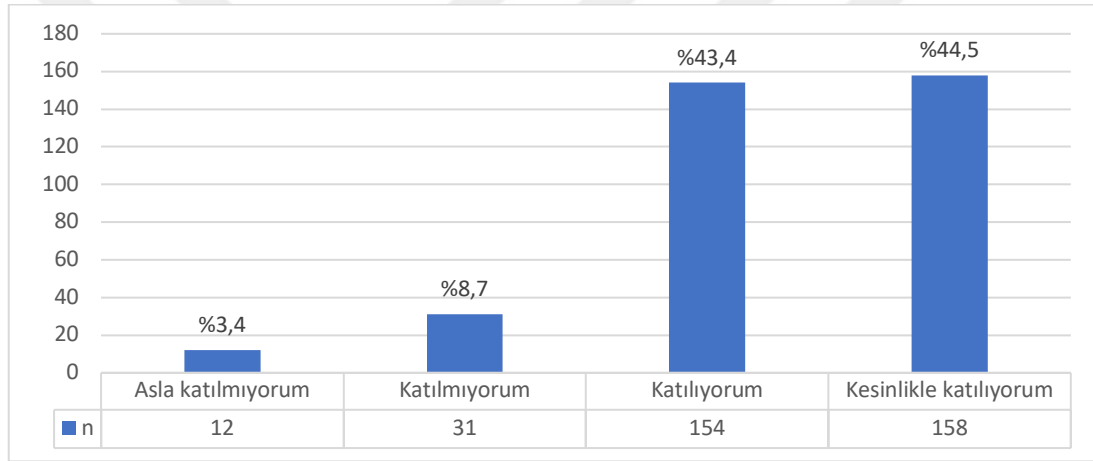
Şekil 8. Çocuk cinsel istismarı yüksek sosyo-ekonomik düzeyde görülmez.

“Çocuk cinsel istismarı yüksek sosyo-ekonomik düzeyde görülmez” maddesine ebeveynlerin %47,5’i “Asla Katılmıyorum”, %47,3’ü “Katılmıyorum”, %7,9’u “Katılıyorum”, %2,3’ü “Kesinlikle Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir ($\bar{x}=1,70$). Düşük sosyo-ekonomik düzeyde bir ailede büyümesi çocuk için bir risk faktörü de olsa her ekonomik düzeyde çocuk cinsel istismarına rastlanmaktadır (Kır, 2013). Ebeveynlerin büyük çoğunluğu (%89,8) bu konuda gerekli farkındalığa sahip iken bir kısmı (%10,2) bu farkındalığa sahip değildir.

Ebeveynlerin “Çocuk cinsel istismarı yüksek sosyo-ekonomik düzeyde görülmez” maddesine katılım seviyeleri cinsiyetlerine göre anlamlı seviyede farklılaşmaktadır ($\chi^2_{(3)}=16,62$; $p<.01$). Erkek ebeveynlerin kadınlara göre “Çocuk cinsel istismarı yüksek sosyo-ekonomik düzeyde görülmez” maddesine yönelik farkındalıkları daha düşüktür. Erkek ebeveynler kadınlara göre daha yüksek oranlarda çocuk cinsel istismarının yüksek sosyo-ekonomik düzeyde görülmediğini düşünmektedirler.

Ebeveynlerin “Çocuk cinsel istismarı yüksek sosyo-ekonomik düzeyde görülmez” maddesine katılım seviyeleri çocuğun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=6,00$; $p>.05$). Ebeveynlerin “Çocuk cinsel istismarı yüksek sosyo-ekonomik düzeyde görülmez” maddesine yönelik düşünceleri çocuğun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Cinsel istismarın üstünün örtülmesi o çocuğun ileride tekrar cinsel istismara uğrama riskini artırmaktadır” maddesine katılımlarına ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde analizleri Şekil 9’da verilmiştir.

Şekil 9. Cinsel istismarın üstünün örtülmesi o çocuğun ileride tekrar cinsel istismara uğrama riskini artırmaktadır.

“Cinsel istismarın üstünün örtülmesi o çocuğun ileride tekrar cinsel istismara uğrama riskini artırmaktadır” maddesine ebeveynlerin %3,4’ü “Asla Katılmıyorum”, %8,7’si “Katılmıyorum”, %43,4’ü “Katılıyorum”, %44,5’i “Kesinlikle Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir ($\bar{x}=3,29$). Cinsel istismar mağduru çocuğun durumun üstesinden gelmesi için çaba sarf etmek yerine olayın üstünün örtülmesi o çocuğun ileride tekrar cinsel istismara uğrama riskini artırmaktadır (Bonacci,2014). Ebeveynlerin büyük çoğunluğu (%87,9) bu konuda gerekli farkındalığa sahip iken bir kısmı (%12,1) bu farkındalığa sahip değildir.

Ebeveynlerin “Cinsel istismarın üstünün örtülmesi o çocuğun ileride tekrar cinsel istismara uğrama riskini artırmaktadır” maddesine katılım seviyeleri cinsiyetlerine göre anlamlı seviyede farklılaşmaktadır ($\chi^2_{(3)}=8,28$; $p<.05$). Erkek ebeveynlerin kadınlara göre “Cinsel istismarın üstünün örtülmesi o çocuğun ileride tekrar cinsel istismara uğrama

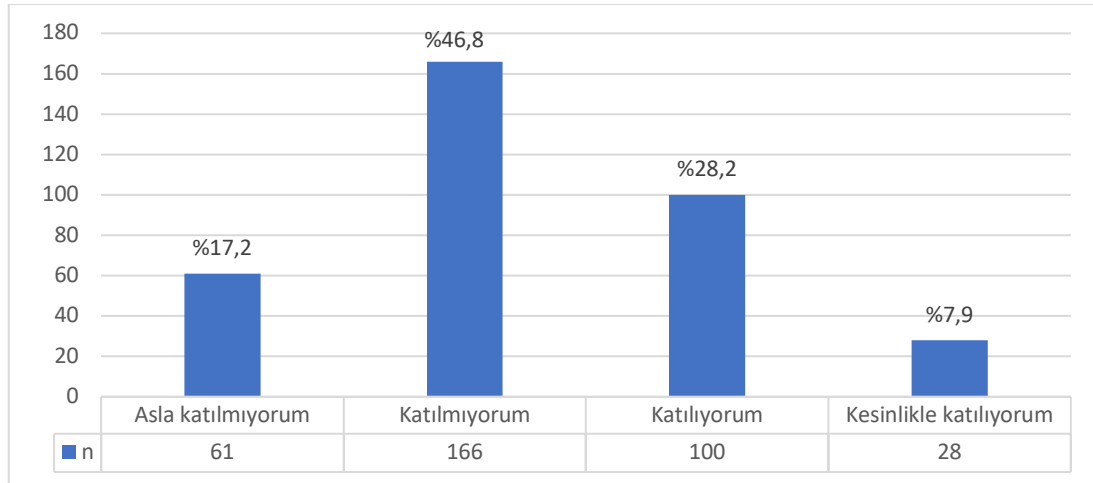
riskini artırmaktadır” maddesine yönelik farkındalıkları daha düşüktür. Erkek ebeveynler kadınlara göre daha yüksek oranlarda cinsel istismarın üstünün örtülmesinin çocuğun ileride tekrar cinsel istismara uğrama riskini artırmadığını düşünmektedirler.

Ebeveynlerin “Cinsel istismarın üstünün örtülmesi o çocuğun ileride tekrar cinsel istismara uğrama riskini artırmaktadır” maddesine katılım seviyeleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=4,01$; $p>.05$). Ebeveynlerin “Cinsel istismarın üstünün örtülmesi o çocuğun ileride tekrar cinsel istismara uğrama riskini artırmaktadır” maddesine yönelik düşünceleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır.

5.1.2. Çocuk Cinsel İstismarı Konusunda Tehlikeli Mekanlar

Bu bölümde çocuk cinsel istismarı konusundaki tehlikeli mekanlar hakkındaki sorulara ebeveynlerin verdikleri cevaplara ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Ebeveynlerin “Çocuk cinsel istismarı ev dışında metruk yapılar, bodrumlar inşaat gibi yerlerde yaşanır” maddesine katılımlarına ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde analizleri Şekil 10’da verilmiştir.

Şekil 10. Çocuk cinsel istismarı ev dışında metruk yapılar, bodrumlar, inşaat gibi yerlerde yaşanır.

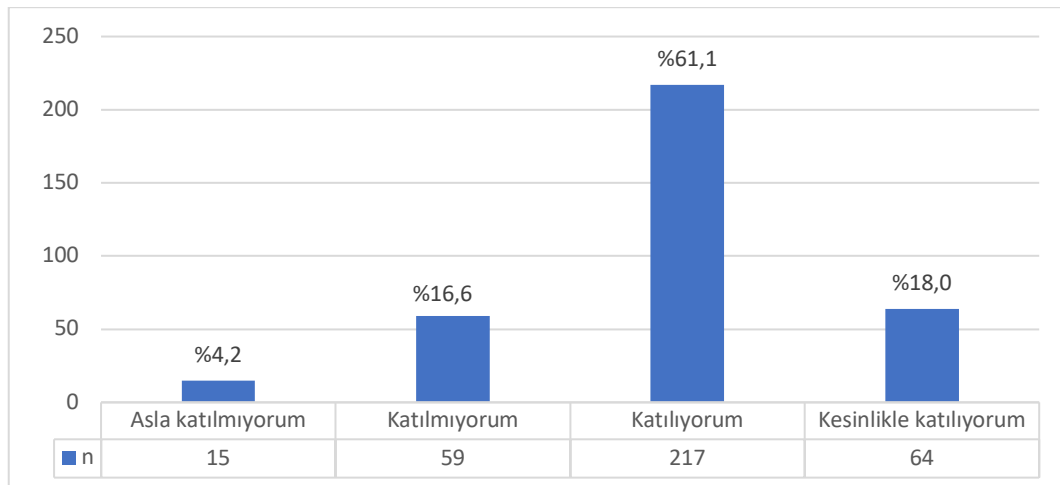
“Çocuk cinsel istismarı ev dışında metruk yapılar, bodrumlar inşaat gibi yerlerde yaşanır” maddesine ebeveynlerin %17,2’si “Asla Katılmıyorum”, %46,8’i “Katılmıyorum”, %28,2’si “Katılıyorum”, %7,9’u “Kesinlikle Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir ($\bar{x}=2,27$).

Çocuk cinsel istismarı vakalarının çoğu bilinenin aksine ev dışında metruk yapılar ve inşaatlarda değil çocuğun yaşadığı yere yakın alanlarda veya evinde gerçekleşmektedir (Keser, 2016, s.31). Ebeveynlerin bir kısmı (%64,0) bu konuda gerekli farkındalığa sahip iken diğer bir kısmı (%36,1) bu farkındalığa sahip değildir.

Ebeveynlerin “Çocuk cinsel istismarı ev dışında metruk yapılar, bodrumlar inşaat gibi yerlerde yaşanır” maddesine katılım seviyeleri cinsiyetlerine göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=3,09$; $p>.05$). Erkek ve kadın ebeveynlerin “Çocuk cinsel istismarı ev dışında metruk yapılar, bodrumlar inşaat gibi yerlerde yaşanır” maddesine yönelik düşünceleri farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Çocuk cinsel istismarı ev dışında metruk yapılar, bodrumlar inşaat gibi yerlerde yaşanır” maddesine katılım seviyeleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=0,10$; $p>.05$). Ebeveynlerin “Çocuk cinsel istismarı ev dışında metruk yapılar, bodrumlar inşaat gibi yerlerde yaşanır” maddesine yönelik düşünceleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Çocuk cinsel istismarında olayın olduğu yer çocuğun içinde bulunduğu yakın çevredir” maddesine katılımlarına ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde analizleri Şekil 11’de verilmiştir.

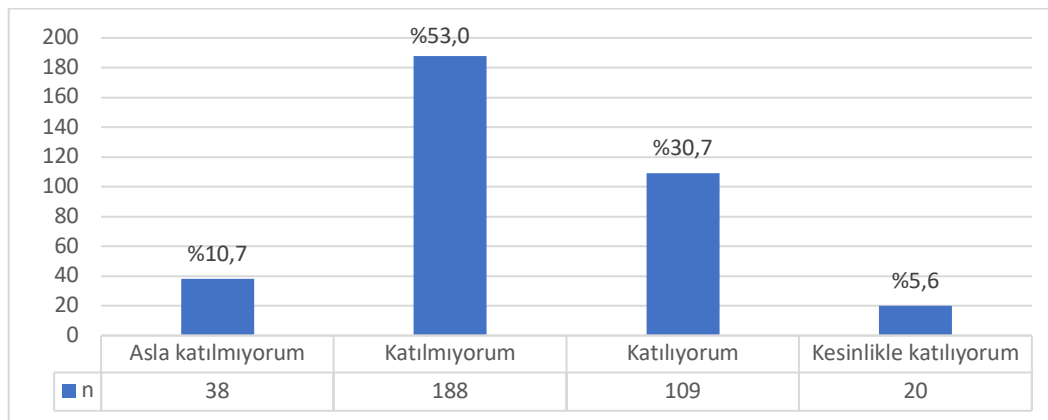
Şekil 11. Çocuk cinsel istismarında olayın olduğu yer çocuğun içinde bulunduğu yakın çevredir.

“Çocuk cinsel istismarında olayın olduğu yer çocuğun içinde bulunduğu yakın çevredir” maddesine ebeveynlerin %4,2’si “Asla Katılmıyorum”, %16,6’sı “Katılmıyorum”, %61,1’i “Katılıyorum”, %18,0’i “Kesinlikle Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir ($\bar{x}=2,93$). Cinsel istismar vakalarında olayın olduğu yer genellikle ev, okul, ev ile okul arasındaki yol gibi çocuğun içinde bulunduğu yakın çevredir (Polat, 2017, s.154). Ebeveynlerin çoğunluğu (%79,1) bu konuda gerekli farkındalığa sahip iken bir kısmı (%20,8) bu farkındalığa sahip değildir.

Ebeveynlerin “Çocuk cinsel istismarında olayın olduğu yer çocuğun içinde bulunduğu yakın çevredir” maddesine katılım seviyeleri cinsiyetlerine göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=6,40$; $p>.05$). Erkek ve kadın ebeveynlerin “Çocuk cinsel istismarında olayın olduğu yer çocuğun içinde bulunduğu yakın çevredir” maddesine yönelik düşünceleri farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Çocuk cinsel istismarında olayın olduğu yer çocuğun içinde bulunduğu yakın çevredir” maddesine katılım seviyeleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=6,90$; $p>.05$). Ebeveynlerin “Çocuk cinsel istismarında olayın olduğu yer çocuğun içinde bulunduğu yakın çevredir” maddesine yönelik düşünceleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Çocuğun evi cinsel tacizin en çok yaşandığı yerlerden biridir” maddesine katılımlarına ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde analizleri Şekil 12’de verilmiştir.

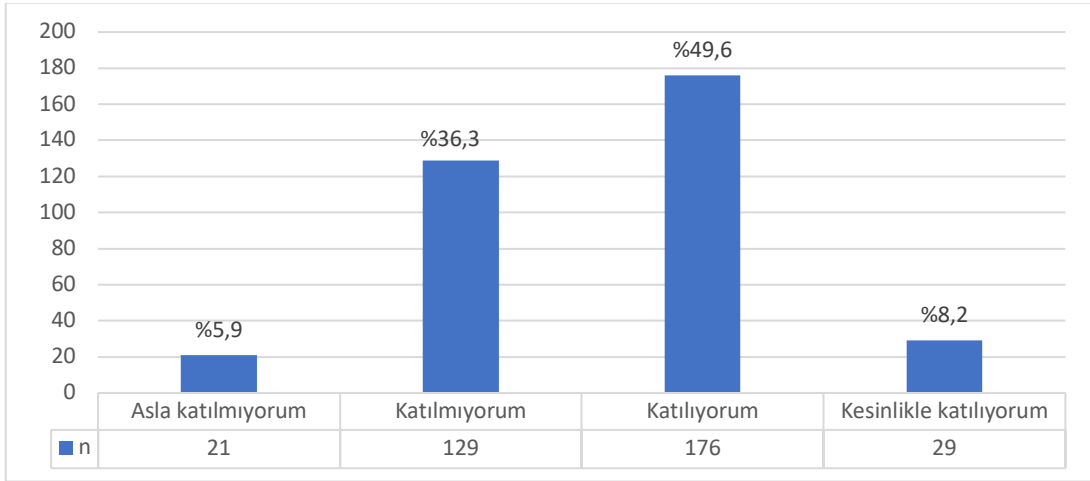
Şekil 12. Çocuğun evi cinsel tacizin en çok yaşandığı yerlerden biridir.

“Çocuğun evi cinsel tacizin en çok yaşandığı yerlerden biridir” maddesine ebeveynlerin %10,7’si “Asla Katılmıyorum”, %53,0’ü “Katılmıyorum”, %30,7’si “Katılıyorum”, %5,6’sı “Kesinlikle Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir ($\bar{x}=2,31$). Özellikle aile içi çocuk cinsel istismar vakalarının çok büyük çoğunluğu evde geçmektedir (Keser, 2016, s.31). Ebeveynlerin büyük çoğunluğu (%63,7) bu konuda gerekli farkındalığa sahip değil iken bir kısmı (%36,3) bu farkındalığa sahiptir.

Ebeveynlerin “Çocuğun evi cinsel tacizin en çok yaşandığı yerlerden biridir” maddesine katılım seviyeleri cinsiyetlerine göre anlamlı seviyede farklılaşmaktadır ($\chi^2_{(3)}=8,15$; $p<.05$). Erkek ebeveynlerin kadınlara göre “Çocuğun evi cinsel tacizin en çok yaşandığı yerlerden biridir” maddesine yönelik farkındalıkları daha düşüktür. Erkek ebeveynler kadınlara göre daha yüksek oranlarda çocuğun evinin cinsel tacizin en çok yaşandığı yerlerden biri olduğu düşüncesine katılmadıkları anlaşılmaktadır.

Ebeveynlerin “Çocuk cinsel istismarında olayın olduğu yer çocuğun içinde bulunduğu yakın çevredir” maddesine katılım seviyeleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=6,90$; $p>.05$). Ebeveynlerin “Çocuk cinsel istismarında olayın olduğu yer çocuğun içinde bulunduğu yakın çevredir” maddesine yönelik düşünceleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Çocuk cinsel istismarı çoğunlukla parklar, genel tuvaletler, ıssız sokaklar, boş inşaat alanlarında gerçekleşir” maddesine katılımlarına ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde analizleri Şekil 13’te verilmiştir.

Şekil 13. Çocuk cinsel istismarı çoğunlukla parklar, genel tuvaletler, ıssız sokaklar, boş inşaat alanlarında gerçekleşir.

“Çocuk cinsel istismarı çoğunlukla parklar, genel tuvaletler, ıssız sokaklar, boş inşaat alanlarında gerçekleşir” maddesine ebeveynlerin %5,9’u “Asla Katılmıyorum”, %36,3’ü “Katılmıyorum”, %49,6’sı “Katılıyorum”, %8,2’si “Kesinlikle Katılıyorum” yanıtı vermişlerdir ($\bar{x}=2,60$). Çocuk cinsel istismarı konusundaki yaygın bir bilgi olan çocuk cinsel istismarının çoğunlukla parklar, genel tuvaletler, ıssız sokaklar ve boş inşaat alanlarında gerçekleştiği bilgisi yanlıştır (Polat, 2017, s.154). Ebeveynlerin büyük çoğunluğu (%57,8) bu konuda gerekli farkındalığa sahip değil iken bir kısmı (%42,2) bu farkındalığa sahiptir.

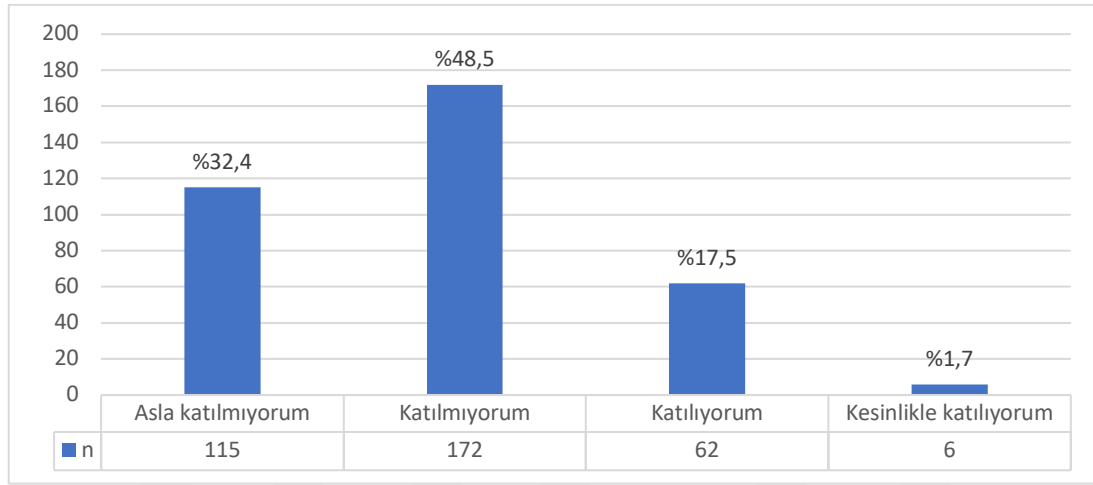
Ebeveynlerin “Çocuk cinsel istismarı çoğunlukla parklar, genel tuvaletler, ıssız sokaklar, boş inşaat alanlarında gerçekleşir” maddesine katılım seviyeleri cinsiyetlerine göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=4,29$; $p>.05$). Erkek ve kadın ebeveynlerin “Çocuk cinsel istismarı çoğunlukla parklar, genel tuvaletler, ıssız sokaklar, boş inşaat alanlarında gerçekleşir” maddesine yönelik düşünceleri farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Çocuk cinsel istismarı çoğunlukla parklar, genel tuvaletler, ıssız sokaklar, boş inşaat alanlarında gerçekleşir” maddesine katılım seviyeleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=2,47$; $p>.05$). Ebeveynlerin “Çocuk cinsel istismarı çoğunlukla parklar, genel tuvaletler, ıssız sokaklar, boş inşaat alanlarında gerçekleşir” maddesine yönelik düşünceleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır.

5.1.3. Çocuk Cinsel İstismarının Belirtileri

Bu bölümde çocuk cinsel istismarı konusunda risk oluşturabilecek faktörler hakkındaki sorulara ebeveynlerin verdikleri cevaplara ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Ebeveynlerin “Çocuklar hayal güçlerinin genişliği nedeniyle cinsel istismara uğradıklarına ilişkin şeyler uydurabilirler” maddesine katılımlarına ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde analizleri Şekil 14’te verilmiştir.

Şekil 14. Çocuklar hayal güçlerinin genişliği nedeniyle cinsel istismara uğradıklarına ilişkin şeyler uydurabilirler.

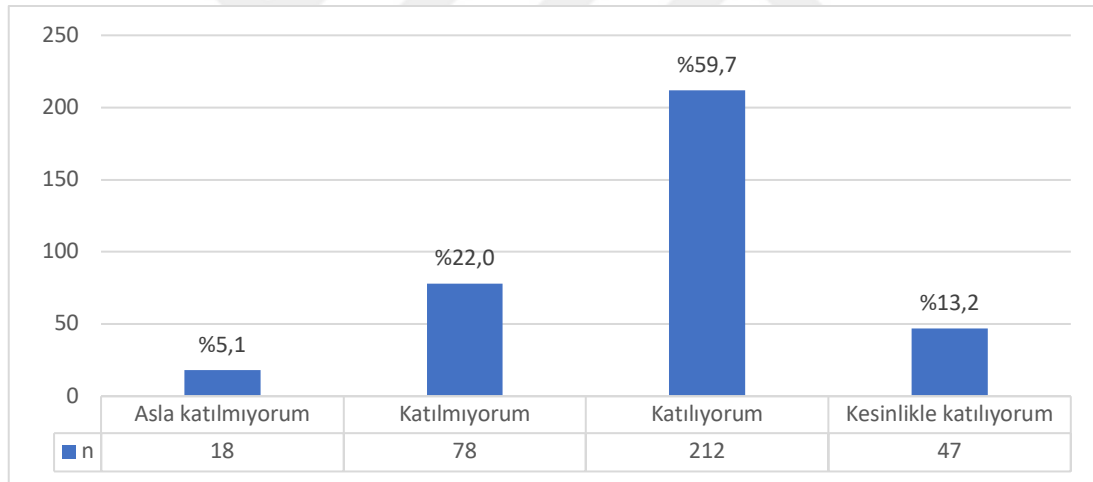
“Çocuklar hayal güçlerinin genişliği nedeniyle cinsel istismara uğradıklarına ilişkin şeyler uydurabilirler” maddesine ebeveynlerin %32,4’ü “Asla Katılmıyorum”, %48,5’i “Katılmıyorum”, %17,5’i “Katılıyorum”, %1,7’si “Kesinlikle Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir ($\bar{x}=1,88$). Polat (2017) çocukların bilmedikleri bir konu olduğu için cinsel istismara ilişkin şeyleri hayal gücüyle uydurmalarının mümkün olmadığını, bu tarz bir söylemde bulunuyorlarsa bir şekilde bu duruma maruz kalmış olma ihtimallerinin yüksek olduğunu belirtmiştir. Ebeveynlerin geneli (%80,9) bu konuda gerekli farkındalığa sahip iken bir kısmı (19,2) da bu farkındalığa sahip değildir.

Ebeveynlerin “Çocuklar hayal güçlerinin genişliği nedeniyle cinsel istismara uğradıklarına ilişkin şeyler uydurabilirler” maddesine katılım seviyeleri cinsiyetlerine göre anlamlı seviyede farklılaşmaktadır ($\chi^2_{(3)}=10,07$; $p<.05$). Erkek ebeveynlerin kadınlara göre “Çocuklar hayal güçlerinin genişliği nedeniyle cinsel istismara uğradıklarına ilişkin şeyler uydurabilirler” maddesine yönelik farkındalıkları daha düşüktür. Erkek ebeveynler kadınlara göre daha yüksek oranlarda çocukların hayal

güçlerinin genişliği nedeniyle cinsel istismara uğradıklarına ilişkin şeyler uydurabileceğini düşünmektedirler.

Ebeveynlerin “Çocuklar hayal güçlerinin genişliği nedeniyle cinsel istismara uğradıklarına ilişkin şeyler uydurabilirler” maddesine katılım seviyeleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=2,59$; $p>.05$). Ebeveynlerin “Çocuklar hayal güçlerinin genişliği nedeniyle cinsel istismara uğradıklarına ilişkin şeyler uydurabilirler” maddesine yönelik düşünceleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Çocukların yaşına uygun olmayan davranışlar göstermesi cinsel istismarın habercisi olabilir” maddesine katılımlarına ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde analizleri Şekil 15’te verilmiştir.

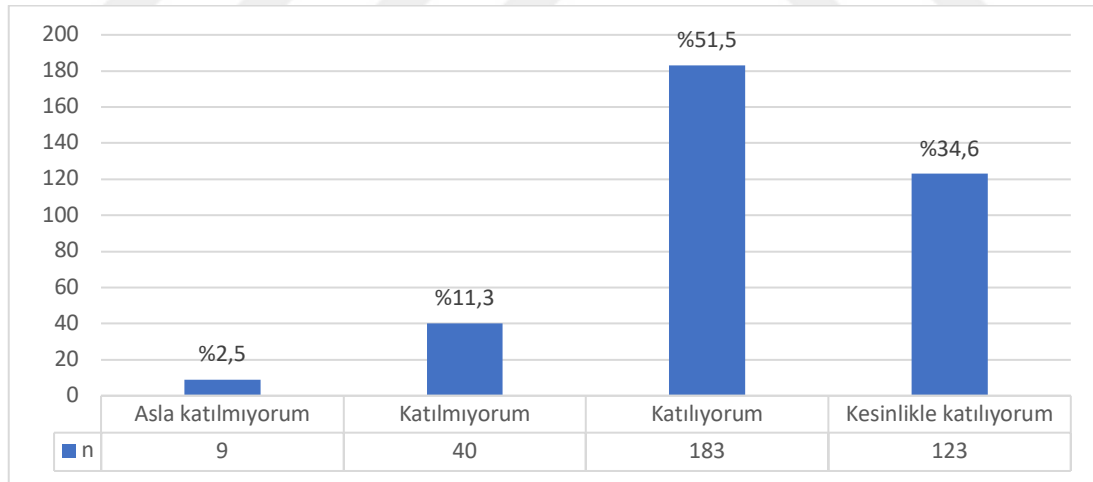
Şekil 15. Çocukların yaşına uygun olmayan davranışlar göstermesi cinsel istismarın habercisi olabilir.

“Çocukların yaşına uygun olmayan davranışlar göstermesi cinsel istismarın habercisi olabilir” maddesine ebeveynlerin %5,1’i “Asla Katılmıyorum”, %22,0’ı “Katılmıyorum”, %59,7’si “Katılıyorum”, %13,2’si “Kesinlikle Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir ($\bar{x}=2,81$). Polat’a (2017) göre uygunsuz yönde cinsellik gösteren davranış istismarla birlikte kuvvetli bir ilişki göstermektedir. Ancak genellikle anormal cinsel davranış ya da bilgiyi neyin oluşturduğu açık değildir. Ebeveynlerin çoğu (%72,9) bu konuda gerekli farkındalığa sahip iken bir kısmı (27,1) da bu farkındalığa sahip değildir.

Ebeveynlerin “Çocukların yaşına uygun olmayan davranışlar göstermesi cinsel istismarın habercisi olabilir” maddesine katılım seviyeleri cinsiyetlerine göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=7,45$; $p>.05$). Erkek ve kadın ebeveynlerin “Çocukların yaşına uygun olmayan davranışlar göstermesi cinsel istismarın habercisi olabilir” maddesine yönelik düşünceleri farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Çocukların yaşına uygun olmayan davranışlar göstermesi cinsel istismarın habercisi olabilir” maddesine katılım seviyeleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=0,97$; $p>.05$). Ebeveynlerin “Çocukların yaşına uygun olmayan davranışlar göstermesi cinsel istismarın habercisi olabilir” maddesine yönelik düşünceleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Çocuk cinsel istismarında, çocuktan alınan hikâye en güçlü delildir” maddesine katılımlarına ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde analizleri Şekil 16’da verilmiştir.

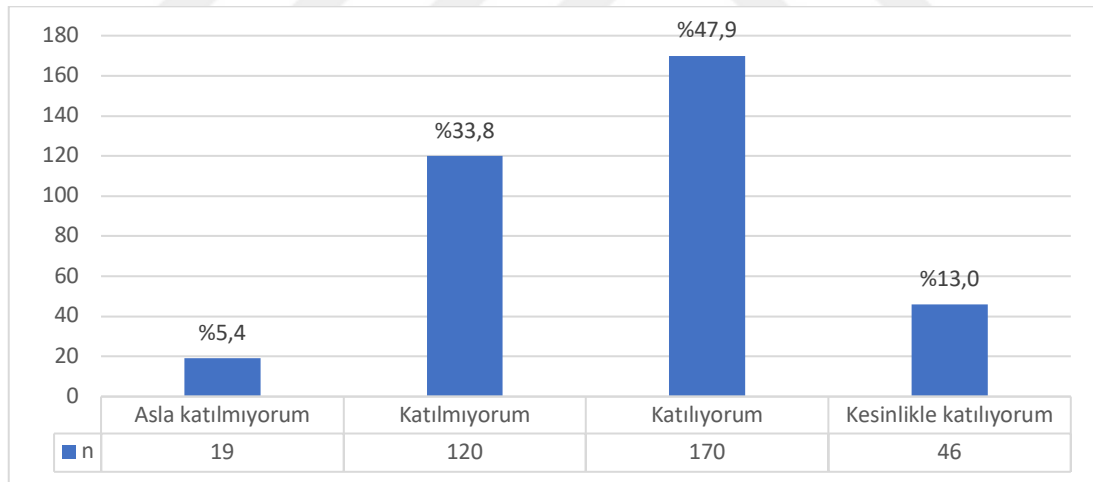
Şekil 16. Çocuk cinsel istismarında, çocuktan alınan hikâye en güçlü delildir.

“Çocuk cinsel istismarında, çocuktan alınan hikâye en güçlü delildir” maddesine ebeveynlerin %2,5’i “Asla Katılmıyorum”, %11,3’ü “Katılmıyorum”, %51,5’si “Katılıyorum”, %34,6’si “Kesinlikle Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir ($\bar{x}=3,18$). Çocuktan alınan hikâye çocuk cinsel istismarında en güçlü delildir ve buna kesinlikle güvenilmelidir (Polat, 2017, s.152). Ebeveynlerin büyük bir çoğunluğu (%86,1) bu konuda gerekli farkındalığa sahip iken bir kısmı (13,8) da bu farkındalığa sahip değildir.

Ebeveynlerin “Çocuk cinsel istismarında, çocuktan alınan hikâye en güçlü delildir” maddesine katılım seviyeleri cinsiyetlerine göre anlamlı seviyede farklılaşmaktadır ($\chi^2_{(3)}=10,86$; $p<.05$). Erkek ebeveynlerin kadınlara göre “Çocuk cinsel istismarında, çocuktan alınan hikâye en güçlü delildir” maddesine yönelik farkındalıkları daha düşüktür. Erkek ebeveynler kadınlara göre daha yüksek oranda çocuk cinsel istismarında, çocuktan alınan hikâyenin güçlü bir delil olmadığını düşünmektedirler.

Ebeveynlerin “Çocuk cinsel istismarında, çocuktan alınan hikâye en güçlü delildir” maddesine katılım seviyeleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=4,58$; $p>.05$). Ebeveynlerin “Çocuk cinsel istismarında, çocuktan alınan hikâye en güçlü delildir” maddesine yönelik düşünceleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Cinsel istismar vakalarında çoğunlukla fiziki bulgular görülür” maddesine katılımlarına ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde analizleri Şekil 17’de verilmiştir.

Şekil 17. Cinsel istismar vakalarında çoğunlukla fiziki bulgular görülür.

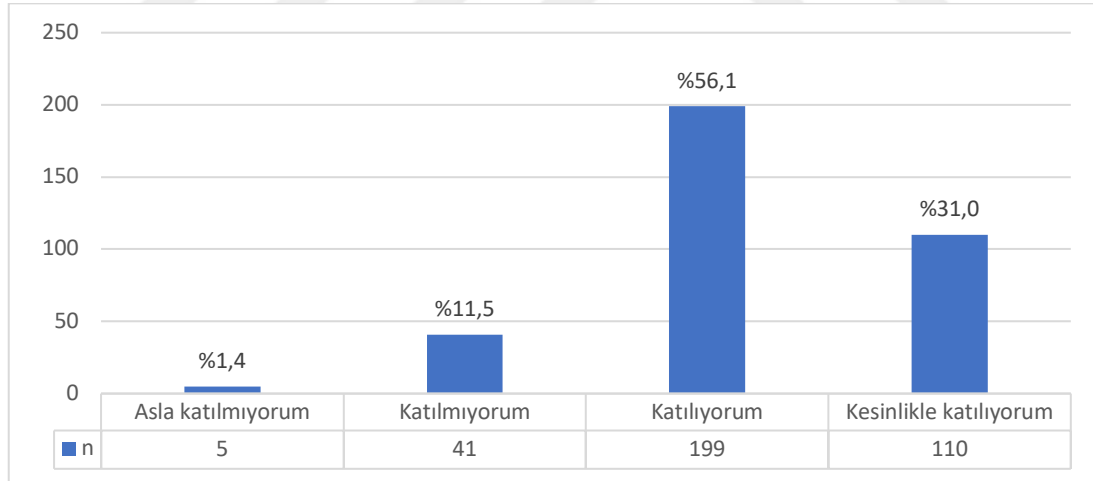
“Cinsel istismar vakalarında çoğunlukla fiziki bulgular görülür” maddesine ebeveynlerin %5,4’ü “Asla Katılmıyorum”, %33,8’i “Katılmıyorum”, %47,9’u “Katılıyorum”, %13,2’si “Kesinlikle Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir ($\bar{x}=2,68$). Çocuk cinsel istismar vakalarında nadiren fiziki bulgulara rastlanır. (Polat, 2017, s.156). Fiziksel zararın varlığı çocuktaki travmanın etkisini artırır ancak istismarın ortaya çıkma ihtimalini de artırmaktadır (Aktepe, 2009; Ovayolu, Uçan ve Serindağ, 2007) Ebeveynlerin çoğu

(%60,9) bu konuda gerekli farkındalığa sahip değil iken bir kısmı (%39,2) da bu farkındalığa sahip değildir.

Ebeveynlerin “Cinsel istismar vakalarında çoğunlukla fiziki bulgular görülür” maddesine katılım seviyeleri cinsiyetlerine göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=7,82$; $p>.05$). Erkek ve kadın ebeveynlerin “Cinsel istismar vakalarında çoğunlukla fiziki bulgular görülür” maddesine yönelik düşünceleri farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Cinsel istismar vakalarında çoğunlukla fiziki bulgular görülür” maddesine katılım seviyeleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=3,62$; $p>.05$). Ebeveynlerin “Cinsel istismar vakalarında çoğunlukla fiziki bulgular görülür” maddesine yönelik düşünceleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Çocuk cinsel istismarı fiziksel temas olmadan dahi gerçekleşir” maddesine katılımlarına ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde analizleri Şekil 18’de verilmiştir.

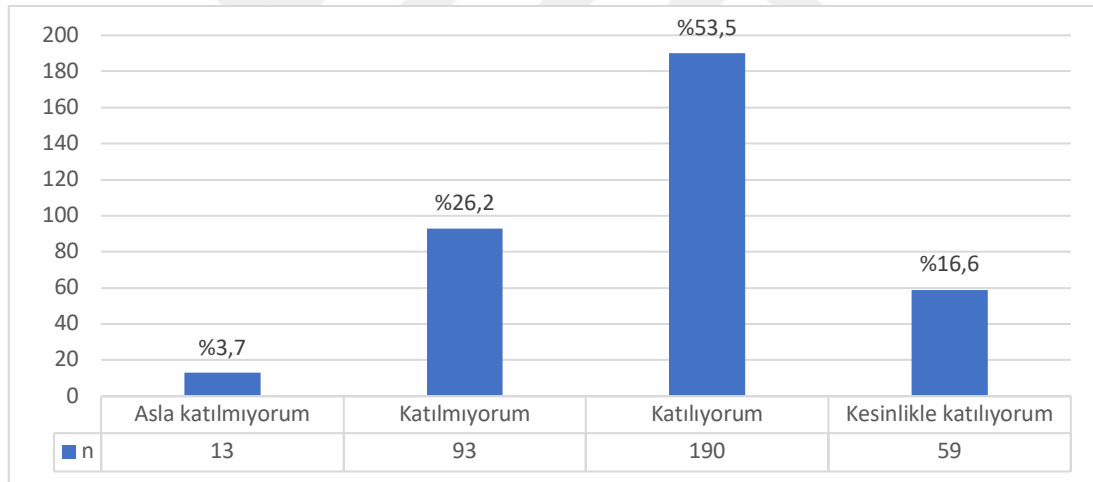
Şekil 18. Çocuk cinsel istismarı fiziksel temas olmadan dahi gerçekleşir.

“Çocuk cinsel istismarı fiziksel temas olmadan dahi gerçekleşir” maddesine ebeveynlerin %1,4’ü “Asla Katılmıyorum”, %11,5’i “Katılmıyorum”, %56,1’i “Katılıyorum”, %31,0’i “Kesinlikle Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir ($\bar{x}=3,17$). Temas içermeyen cinsel istismar sonucunda mağdur olan çocuk fiziksel olarak zarara uğramaz ancak psikolojik olarak zarar uğrar (Topdemir, 2016). Ebeveynlerin çoğunluğu (%87,1) bu konuda gerekli farkındalığa sahipken bir kısmı (%12,9) bu farkındalığa sahip değildir.

Ebeveynlerin “Çocuk cinsel istismarı fiziksel temas olmadan dahi gerçekleşir” maddesine katılım seviyeleri cinsiyetlerine göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=6,89$; $p>.05$). Erkek ve kadın ebeveynlerin “Çocuk cinsel istismarı fiziksel temas olmadan dahi gerçekleşir” maddesine yönelik düşünceleri farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Çocuk cinsel istismarı fiziksel temas olmadan dahi gerçekleşir” maddesine katılım seviyeleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=7,41$; $p>.05$). Ebeveynlerin “Çocuk cinsel istismarı fiziksel temas olmadan dahi gerçekleşir” maddesine yönelik düşünceleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Cinsel istismar mağduru çocukların hepsi içine kapanır” maddesine katılımlarına ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde analizleri Şekil 19’da verilmiştir.

Şekil 19. Cinsel istismar mağduru çocukların hepsi içine kapanır.

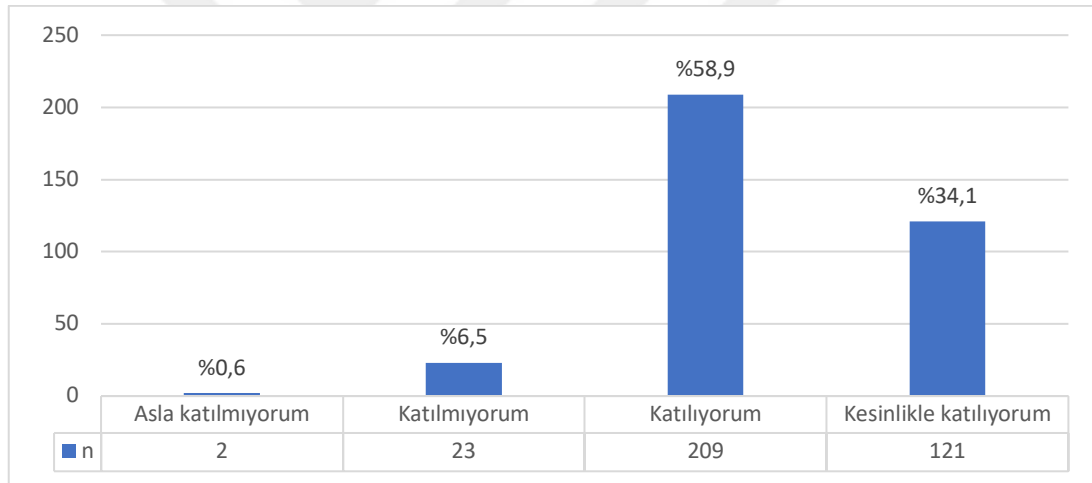
“Cinsel istismar mağduru çocukların hepsi içine kapanır” maddesine ebeveynlerin %5,4’i “Asla Katılmıyorum”, %33,8’i “Katılmıyorum”, %47,9’si “Katılıyorum”, %13,2’si “Kesinlikle Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir ($\bar{x}=2,83$). Cinsel istismar mağduru çocukların bir kısmı içlerine kapanıp daha çok kendilerine zarar verirken özellikle erkek çocuklar problemi dışa vurup etraflarına zarar vermektedirler (Moylan ve diğ., 2010). Ebeveynlerin çoğu (%70,1) bu konuda gerekli farkındalığa sahip değil iken bir kısmı (%29,9) da bu farkındalığa sahip değildir.

Ebeveynlerin “Cinsel istismar mağduru çocukların hepsi içine kapanır” maddesine katılım seviyeleri cinsiyetlerine göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=2,19$;

p>.05). Erkek ve kadın ebeveynlerin “Cinsel istismar mağduru çocukların hepsi içine kapanır” maddesine yönelik düşünceleri farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Cinsel istismar mağduru çocukların hepsi içine kapanır” maddesine katılım seviyeleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=1,50$; p>.05). Ebeveynlerin “Cinsel istismar mağduru çocukların hepsi içine kapanır” maddesine yönelik düşünceleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Cinsel istismara uğrayan bir çocuğun resimlerine, oyunlarına bu durum yansır” maddesine katılımlarına ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde analizleri Şekil 20’de verilmiştir.

Şekil 20. Cinsel istismara uğrayan bir çocuğun resimlerine, oyunlarına bu durum yansır.

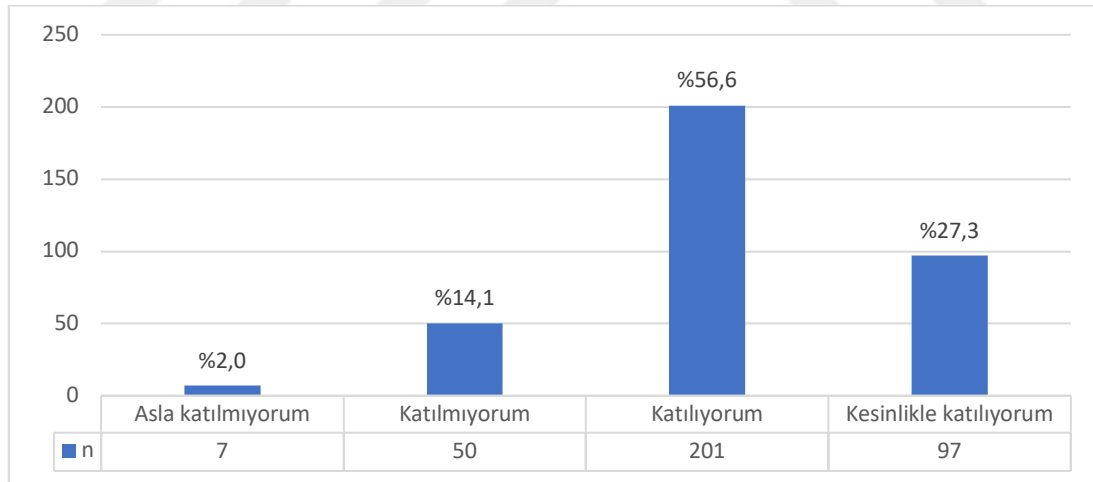
“Cinsel istismara uğrayan bir çocuğun resimlerine, oyunlarına bu durum yansır” maddesine ebeveynlerin %0,6’sı “Asla Katılmıyorum”, %6,8’i “Katılmıyorum”, %58,9’u “Katılıyorum”, %34,1’i “Kesinlikle Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir ($\bar{x}=3,26$). Çocuğun cinsel istismar sonucu yaşadığı travmadan dolayı resimlerde cinsel içerikler olabilir, yaşlıları ile cinsel oyunlar oynayabilir (Ovayolu, Uçan ve Serindağ, 2007). Ebeveynlerin büyük çoğunluğu (%93,0) bu konuda gerekli farkındalığa sahip iken bir kısmı (%7,1) da bu farkındalığa sahip değildir.

Ebeveynlerin “Cinsel istismara uğrayan bir çocuğun resimlerine, oyunlarına bu durum yansır” maddesine katılım seviyeleri cinsiyetlerine göre anlamlı seviyede

farklılaşmaktadır ($\chi^2_{(3)}=11,90$; $p<.01$). Erkek ebeveynlerin kadınlara göre “Cinsel istismara uğrayan bir çocuğun resimlerine, oyunlarına bu durum yansır” maddesine yönelik farkındalıkları daha düşüktür. Erkek ebeveynler kadınlara göre daha yüksek oranda cinsel istismara uğrayan çocuğun bu durumu resimlerine ve oyunlarına yansıtmayacağını düşünmektedirler.

Ebeveynlerin “Cinsel istismara uğrayan bir çocuğun resimlerine, oyunlarına bu durum yansır” maddesine katılım seviyeleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=2,27$; $p>.05$). Ebeveynlerin “Cinsel istismara uğrayan bir çocuğun resimlerine, oyunlarına bu durum yansır” maddesine yönelik düşünceleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Cinsel istismara uğrayan her çocuk mutlaka davranış değişikliği gösterir” maddesine katılımlarına ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde analizleri Şekil 21’de verilmiştir.

Şekil 21. Cinsel istismara uğrayan her çocuk mutlaka davranış değişimleri gösterir.

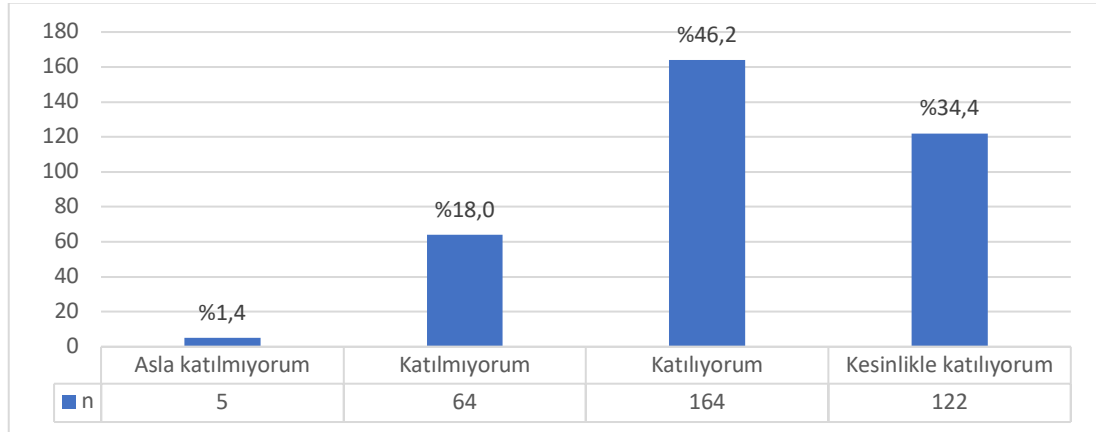
“Cinsel istismara uğrayan her çocuk mutlaka davranış değişikliği gösterir” maddesine ebeveynlerin %2,0’si “Asla Katılmıyorum”, %14,1’i “Katılmıyorum”, %56,6’sı “Katılıyorum”, %27,3’ü “Kesinlikle Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir ($\bar{x}=3,09$). Davranışsal değişiklikler ve problemler çocuk cinsel istismarında çok sık rastlanabilse de bazı çocuklarda bir davranış değişikliğine rastlanamayabilir, özellikle kız çocuklarda aşağılık duygusu gibi davranış değişimi olarak görülmeyen içsel problemler

yaşanabilmektedir (Z-Page, 2004). Ebeveynlerin az bir kısmı (%16,1) bu konuda gerekli farkındalığa sahip iken çok büyük bir kısmı (%93,9) da bu farkındalığa sahip değildir.

Ebeveynlerin “Cinsel istismara uğrayan her çocuk mutlaka davranış değişikliği gösterir” maddesine katılım seviyeleri cinsiyetlerine göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=4,55$; $p>.05$). Erkek ve kadın ebeveynlerin “Cinsel istismara uğrayan her çocuk mutlaka davranış değişikliği gösterir” maddesine yönelik düşünceleri farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Cinsel istismara uğrayan her çocuk mutlaka davranış değişikliği gösterir” maddesine katılım seviyeleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=4,16$; $p>.05$). Ebeveynlerin “Cinsel istismara uğrayan her çocuk mutlaka davranış değişikliği gösterir” maddesine yönelik düşünceleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Çocuk cinsel istismarının çocuk üzerindeki yıkıcı etkisi, istismarcının mağdur çocuğa yakınlık derecesine göre artış gösterir” maddesine katılımlarına ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde analizleri Şekil 22’de verilmiştir.

Şekil 22. Çocuk cinsel istismarının çocuk üzerindeki yıkıcı etkisi, istismarcının mağdur çocuğa yakınlık derecesine göre artış gösterir.

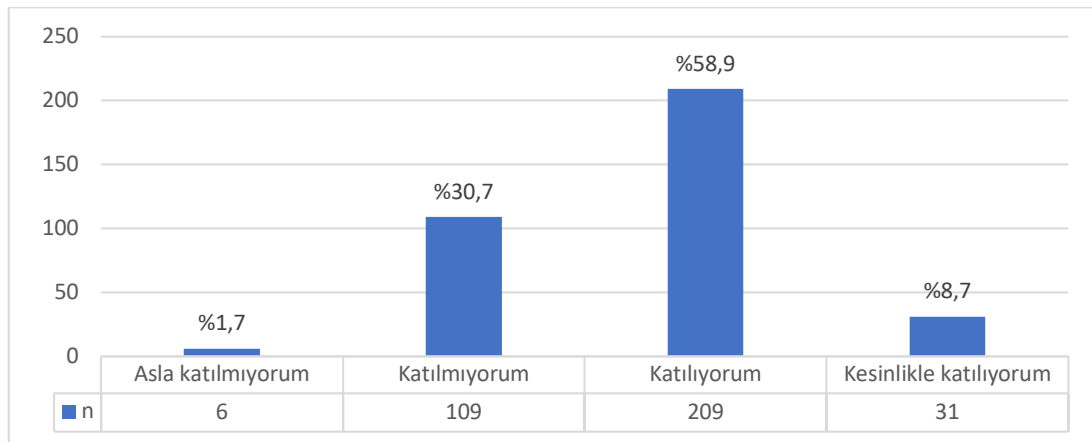
“Çocuk cinsel istismarının çocuk üzerindeki yıkıcı etkisi, istismarcının mağdur çocuğa yakınlık derecesine göre artış gösterir” maddesine ebeveynlerin %1,4’ü “Asla Katılmıyorum”, %18,0’i “Katılmıyorum”, %46,2’si “Katılıyorum”, %34,4’ü “Kesinlikle Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir ($\bar{x}=3,14$). Çocuğun aile içi cinsel istismara uğraması, istismar türlerinin en ağırıdır ve aile içinde gerçekleşen cinsel istismarın çocuk üzerindeki

etkisi daha olumsuz ve uzun sürelidir (Yılmaz, 2009). Ebeveynlerin büyük çoğunluğu (%80,6,0) bu konuda gerekli farkındalığa sahip iken bir kısmı (%19,4) da bu farkındalığa sahip değildir.

Ebeveynlerin “Çocuk cinsel istismarının çocuk üzerindeki yıkıcı etkisi, istismarcının mağdur çocuğa yakınlık derecesine göre artış gösterir” maddesine katılım seviyeleri cinsiyetlerine göre anlamlı seviyede farklılaşmaktadır ($\chi^2_{(3)}=21,04$; $p<.01$). Kadın ebeveynlerin erkeklere göre daha yüksek oranda çocuk cinsel istismarının çocuk üzerindeki yıkıcı etkisinin istismarcının mağdur çocuğa yakınlık derecesine göre artış gösterdiği düşüncesine katılmadıkları anlaşılmaktadır.

Ebeveynlerin “Çocuk cinsel istismarının çocuk üzerindeki yıkıcı etkisi, istismarcının mağdur çocuğa yakınlık derecesine göre artış gösterir” maddesine katılım seviyeleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=1,27$; $p>.05$). Ebeveynlerin “Çocuk cinsel istismarının çocuk üzerindeki yıkıcı etkisi, istismarcının mağdur çocuğa yakınlık derecesine göre artış gösterir” maddesine yönelik düşünceleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Cinsel istismara uğrayan çocukta büyük tuvaletini kontrol etmede sorun yaşanır” maddesine katılımlarına ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde analizleri Şekil 23’te verilmiştir.

Şekil 23. Cinsel istismara uğrayan çocukta büyük tuvaletini kontrol etmede sorun yaşanır.

“Cinsel istismara uğrayan çocukta büyük tuvaletini kontrol etmede sorun yaşanır” maddesine ebeveynlerin %1,7’si “Asla Katılmıyorum”, %30,7’si “Katılmıyorum”, %58,9’u “Katılıyorum”, %8,7’si “Kesinlikle Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir ($\bar{x}=2,75$). Cinsel saldırı sonucunda çocuklarda genital ve genital olmayan fiziksel yaralanmalar görülebilmektedir (Sunmaz, 2012). Bu fiziksel hasardan dolayı çocuklarda büyük tuvaletini kontrol etmede sorun yaşanabilir. Ebeveynlerin çoğunluğu (%67,6) bu konuda gerekli farkındalığa sahip iken bir kısmı (%32,4) da bu farkındalığa sahip değildir.

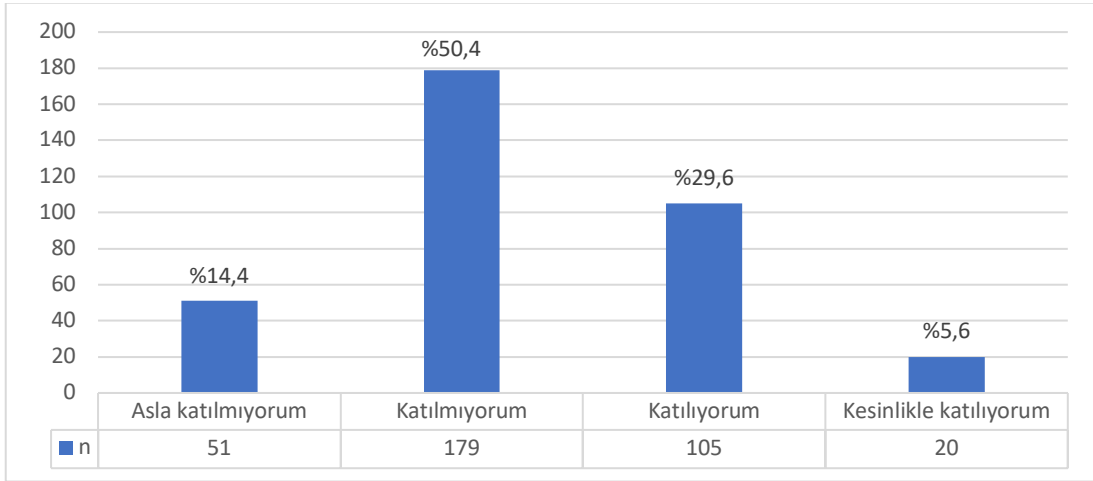
Ebeveynlerin “Cinsel istismara uğrayan çocukta büyük tuvaletini kontrol etmede sorun yaşanır” maddesine katılım seviyeleri cinsiyetlerine göre anlamlı seviyede farklılaşmaktadır ($\chi^2_{(3)}=17,49$; $p<.01$). Erkek ebeveynlerin kadınlara göre “Cinsel istismara uğrayan çocukta büyük tuvaletini kontrol etmede sorun yaşanır” maddesine yönelik farkındalıkları daha düşüktür. Erkek ebeveynler kadınlara göre daha yüksek oranda cinsel istismara uğrayan çocuğun büyük tuvaletini kontrol etmede sorun yaşamayacağını düşünmektedirler.

Ebeveynlerin “Cinsel istismara uğrayan çocukta büyük tuvaletini kontrol etmede sorun yaşanır” maddesine katılım seviyeleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=2,56$; $p>.05$). Ebeveynlerin “Cinsel istismara uğrayan çocukta büyük tuvaletini kontrol etmede sorun yaşanır” maddesine yönelik düşünceleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır.

5.1.4. Çocuk Cinsel İstismarı Konusunda Aile İçi Mahremiyet

Bu bölümde çocuk cinsel istismarı konusundaki aile içi mahremiyet hakkındaki sorulara ebeveynlerin verdikleri cevaplara ilişkin bulgulara yer verilmiştir

Ebeveynlerin “Çocuğun ailesinin yanında çıplak dolaşması cinsel istismar değildir” maddesine katılımlarına ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde analizleri Şekil 24’te verilmiştir.

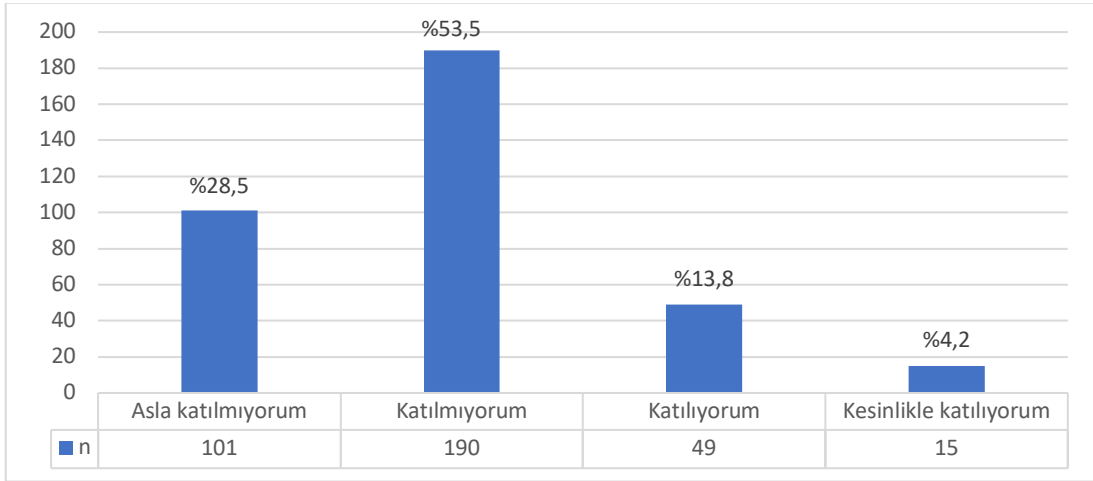
Şekil 24. Çocuğun ailesinin yanında çıplak dolaşması cinsel istismar değildir.

“Çocuğun ailesinin yanında çıplak dolaşması cinsel istismar değildir” maddesine ebeveynlerin %14,4’ü “Asla Katılmıyorum”, 50,4’ü “Katılmıyorum”, %29,6’sı “Katılıyorum”, %5,6’sı “Kesinlikle Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir ($\bar{x}=2,26$). Çocuğun ebeveynin yanında çıplak dolaşması istismardır. Ebeveynlerin çoğunluğu (%64,8) bu konuda gerekli farkındalığa sahip iken bir kısmı (35,2) bu farkındalığa sahip değildir.

Ebeveynlerin “Çocuğun ailesinin yanında çıplak dolaşması cinsel istismar değildir” maddesine katılım seviyeleri cinsiyetlerine göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=3,72$; $p>.05$). Erkek ve kadın ebeveynlerin “Çocuğun ailesinin yanında çıplak dolaşması cinsel istismar değildir” maddesine yönelik düşünceleri farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Çocuğun ailesinin yanında çıplak dolaşması cinsel istismar değildir” maddesine katılım seviyeleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=1,55$; $p>.05$). Ebeveynlerin “Çocuğun ailesinin yanında çıplak dolaşması cinsel istismar değildir” maddesine yönelik düşünceleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Anne babanın çocuğun ayanında çıplak dolaşması cinsel istismar değildir” maddesine katılımlarına ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde analizleri Şekil 25’te verilmiştir.

Şekil 25. Anne babanın çocuğun yanında çıplak dolaşması cinsel istismar değildir.

“Anne babanın çocuğun ayanında çıplak dolaşması cinsel istismar değildir” maddesine ebeveynlerin %28,5’i “Asla Katılmıyorum”, 53,5’i “Katılmıyorum”, %13,8’i “Katılıyorum”, %4,2’si “Kesinlikle Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir ($\bar{x}=1,94$). Anne babanın çocuğun yanında çıplak dolaşması istismardır (Özer, 2014). Ebeveynlerin çoğunluğu (%82,0) bu konuda gerekli farkındalığa sahip iken bir kısmı (18,0) bu farkındalığa sahip değildir.

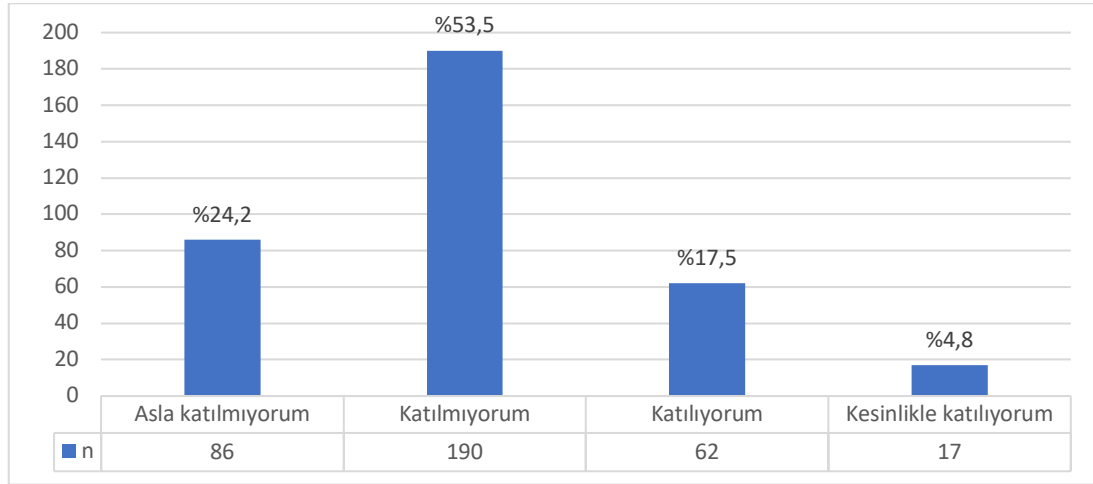
Ebeveynlerin “Anne babanın çocuğun yanında çıplak dolaşması cinsel istismar değildir” maddesine katılım seviyeleri cinsiyetlerine göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=1,42$; $p>.05$). Erkek ve kadın ebeveynlerin “Anne babanın çocuğun yanında çıplak dolaşması cinsel istismar değildir” maddesine yönelik düşünceleri farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Anne babanın çocuğun yanında çıplak dolaşması cinsel istismar değildir” maddesine katılım seviyeleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=4,22$; $p>.05$). Ebeveynlerin “Anne babanın çocuğun yanında çıplak dolaşması cinsel istismar değildir” maddesine yönelik düşünceleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır.

5.1.5. Çocuk Cinsel istismarında İstismarcı Profili

Bu bölümde çocuk cinsel istismarında istismarcı profili hakkındaki sorulara ebeveynlerin verdikleri cevaplara ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Ebeveynlerin “Çocuklar genellikle tanımadıkları kişilerce cinsel istismara uğrarlar” maddesine katılımlarına ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde analizleri Şekil 26’da verilmiştir.

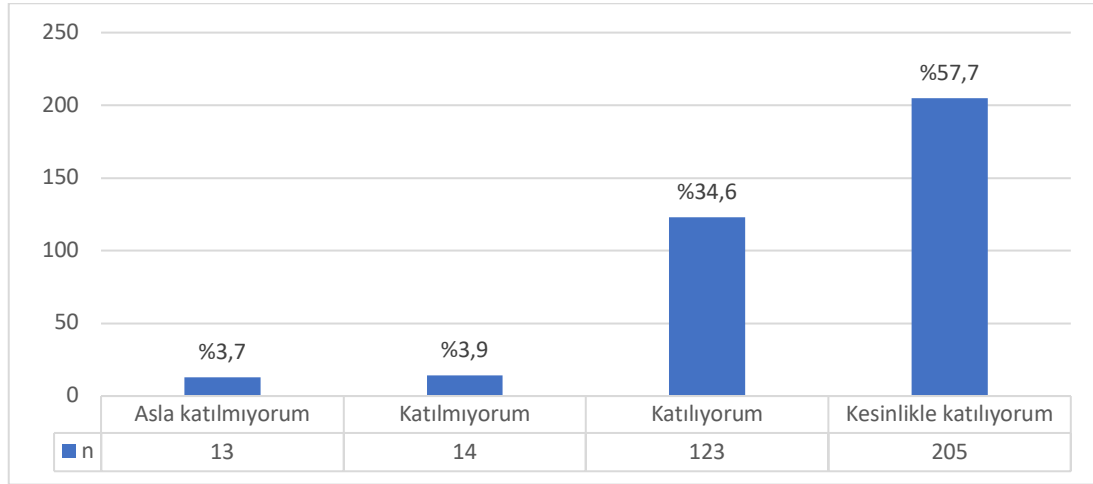
Şekil 26. Çocuklar genellikle tanımadıkları kişilerce cinsel istismara uğrarlar.

“Çocuklar genellikle tanımadıkları kişilerce cinsel istismara uğrarlar” maddesine ebeveynlerin %24,2’si “Asla Katılmıyorum”, %53,5’i “Katılmıyorum”, %17,5’i “Katılıyorum”, %4,8’i “Kesinlikle Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir ($\bar{x}=2,03$). Cinsel istismara uğrayan çocukların büyük çoğunluğu tanıdıkları kişilerce istismara uğramıştır (Chen ve Chen, 2005). Ebeveynlerin büyük çoğunluğu (%77,7) bu konuda farkındalığa sahiptir.

Ebeveynlerin “Çocuklar genellikle tanımadıkları kişilerce cinsel istismara uğrarlar” maddesine katılım seviyeleri cinsiyetlerine göre anlamlı seviyede farklılaşmaktadır ($\chi^2_{(3)}=14,92$; $p<.01$). Kadın ebeveynlerin erkeklere göre “Çocuklar genellikle tanımadıkları kişilerce cinsel istismara uğrarlar” maddesine yönelik farkındalıkları daha düşüktür. Kadın ebeveynler erkeklere göre daha yüksek oranda çocukların genelde tanımadıkları kişiler tarafından cinsel istismara uğradıklarını düşünmektedirler.

Ebeveynlerin “Çocuklar genellikle tanımadıkları kişilerce cinsel istismara uğrarlar” maddesine katılım seviyeleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=3,28$; $p>.05$). Ebeveynlerin “Çocuklar genellikle tanımadıkları kişilerce cinsel istismara uğrarlar” maddesine yönelik düşünceleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Bir çocuğu istismar eden kişinin bunu tekrarlama ihtimali yüksektir” maddesine katılımlarına ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde analizleri Şekil 27’de verilmiştir.

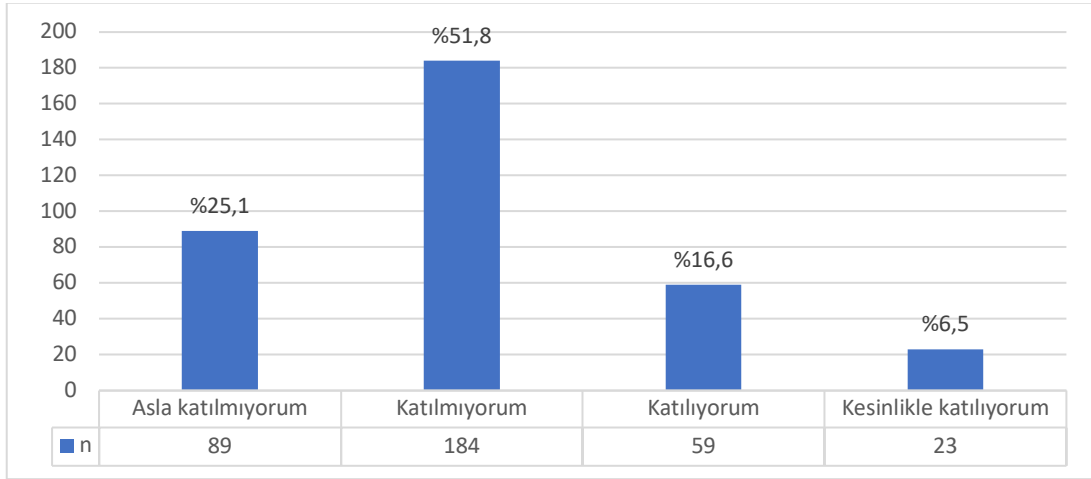
Şekil 27. Bir çocuğu istismar eden kişinin bunu tekrarlama ihtimali yüksektir.

“Bir çocuğu istismar eden kişinin bunu tekrarlama ihtimali yüksektir” maddesine ebeveynlerin %3,7’si “Asla Katılmıyorum”, %3,9’u “Katılmıyorum”, %34,6’sı “Katılıyorum”, 57,7’si “Kesinlikle Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir ($\bar{x}=3,46$). Keser’e (2016) göre, bir çocuğu istismar eden kişi muhtemelen bunu tekrarlamak için çabalayacaktır. Ailelerin çok büyük bir kısmı (%92,3) bu konuda farkındalığa sahiptir.

Ebeveynlerin “Bir çocuğu istismar eden kişinin bunu tekrarlama ihtimali yüksektir” maddesine katılım seviyeleri cinsiyetlerine göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=5,38$; $p>.05$). Erkek ve kadın ebeveynlerin “Bir çocuğu istismar eden kişinin bunu tekrarlama ihtimali yüksektir” maddesine yönelik düşünceleri farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Bir çocuğu istismar eden kişinin bunu tekrarlama ihtimali yüksektir” maddesine katılım seviyeleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=5,20$; $p>.05$). Ebeveynlerin “Bir çocuğu istismar eden kişinin bunu tekrarlama ihtimali yüksektir” maddesine yönelik düşünceleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Kadınlar bir çocuğu cinsel olarak istismar etmezler” maddesine katılımlarına ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde analizleri Şekil 28’de verilmiştir.

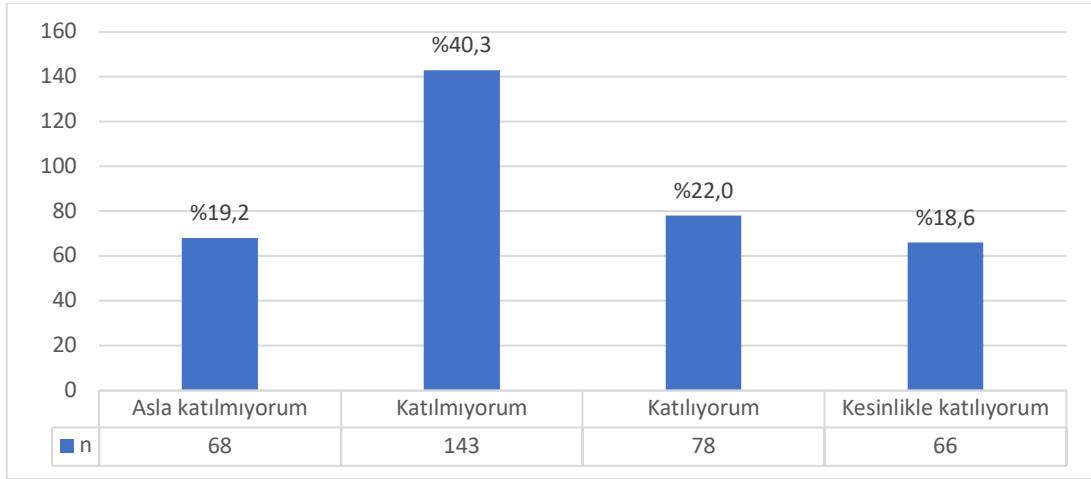
Şekil 28. Kadınlar bir çocuğu cinsel olarak istismar etmezler.

“Kadınlar bir çocuğu cinsel olarak istismar etmezler” maddesine ebeveynlerin %25,1’i “Asla Katılmıyorum”, %51,8’i “Katılmıyorum”, %16,6’sı “Katılıyorum”, %6,5’i “Kesinlikle Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir ($\bar{x}=2,05$). Chen ve Chen’e (2005) göre kadınlar da bir çocuğu cinsel olarak istismar edebilirler. Ebeveynlerin geneli (%76,9) bu konuda bir farkındalığa sahiptir, ancak kadınların çocukları istismar etmeyeceğini düşünen önemli sayıda ebeveyn (%23,1) vardır.

Ebeveynlerin “Kadınlar bir çocuğu cinsel olarak istismar etmezler” maddesine katılım seviyeleri cinsiyetlerine göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=2,26$; $p>.05$). Erkek ve kadın ebeveynlerin “Kadınlar bir çocuğu cinsel olarak istismar etmezler” maddesine yönelik düşünceleri farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Kadınlar bir çocuğu cinsel olarak istismar etmezler” maddesine katılım seviyeleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=0,10$; $p>.05$). Ebeveynlerin “Kadınlar bir çocuğu cinsel olarak istismar etmezler” maddesine yönelik düşünceleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Yetişkin çocuk istismarcıları toplumda anormal olarak bilinen insanlardır” maddesine katılımlarına ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde analizleri Şekil 29’da verilmiştir.

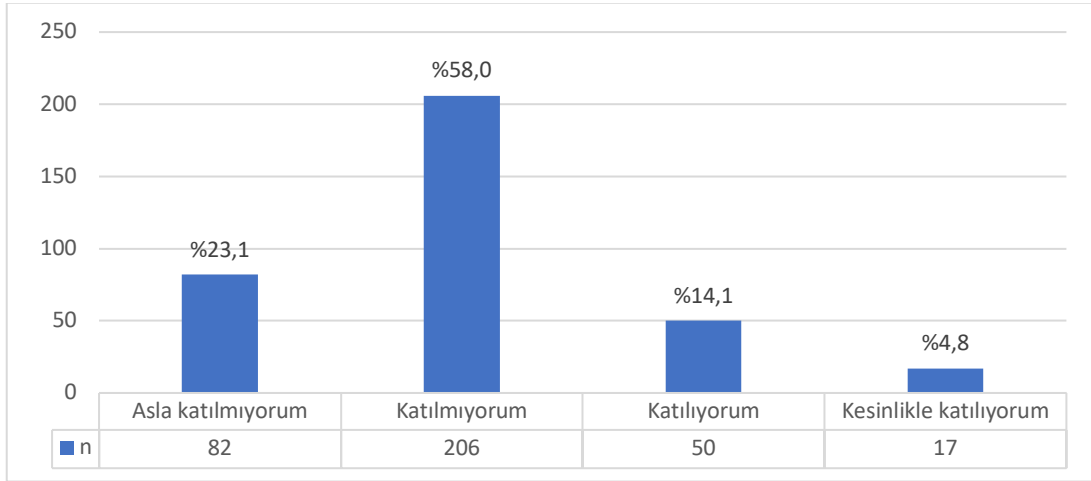
Şekil 29. Yetişkin çocuk istismarcıları toplumda anormal olarak bilinen insanlardır.

“Yetişkin çocuk istismarcıları toplumda anormal olarak bilinen insanlardır” maddesine ebeveynlerin %19,2’si “Asla Katılmıyorum”, %40,3’ü “Katılmıyorum”, %22,0’ı “Katılıyorum”, %18,6’sı “Kesinlikle Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir ($\bar{x}=2,40$). Keser’e (2016) göre istismarcılar, özelde ise yetişkin istismarcılar gerek kişilik özellikleri gerekse de cinsel eğilimleri açısından toplumdaki diğer kişiler tarafından ‘anormal’ olarak bilinen insanlar değildir. Ebeveynlerin çoğunluğu (%59,5) bu konuda farkındalığa olsa da bu konuda gerekli farkındalığa sahip olmayan ebeveyn (%40,6) oranı oldukça yüksektir.

Ebeveynlerin “Yetişkin çocuk istismarcıları toplumda anormal olarak bilinen insanlardır” maddesine katılım seviyeleri cinsiyetlerine göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=6,87$; $p>.05$). Erkek ve kadın ebeveynlerin “Yetişkin çocuk istismarcıları toplumda anormal olarak bilinen insanlardır” maddesine yönelik düşünceleri farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Yetişkin çocuk istismarcıları toplumda anormal olarak bilinen insanlardır” maddesine katılım seviyeleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=1,29$; $p>.05$). Ebeveynlerin “Yetişkin çocuk istismarcıları toplumda anormal olarak bilinen insanlardır” maddesine yönelik düşünceleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “İstismarcılar genellikle çocuğa yabancı erkeklerdir” maddesine katılımlarına ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde analizleri Şekil 30’da verilmiştir.

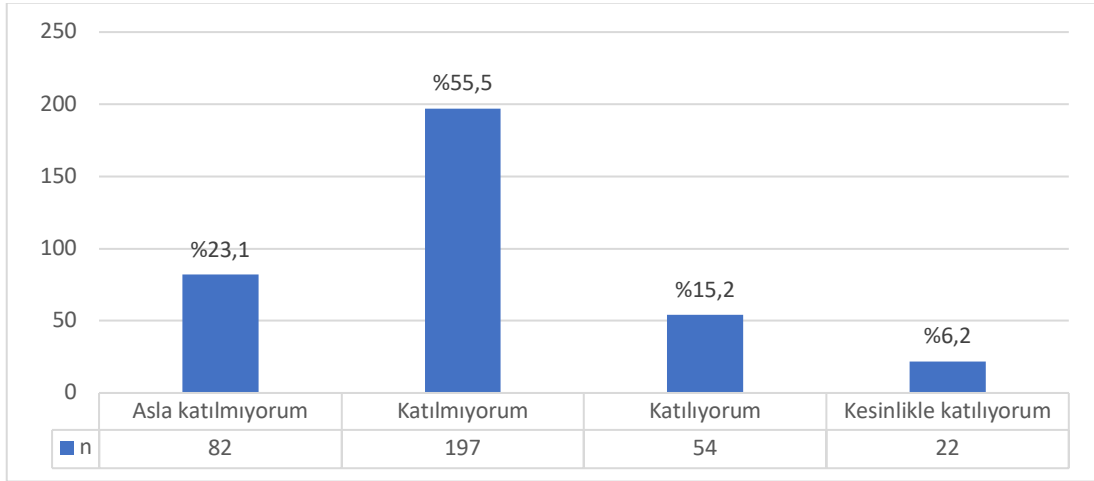
Şekil 30. İstismarcılar genellikle çocuğa yabancı erkeklerdir.

“İstismarcılar genellikle çocuğa yabancı erkeklerdir” maddesine ebeveynlerin %23,1’i “Asla Katılmıyorum”, %58,0’i “Katılmıyorum”, %14,1’i “Katılıyorum”, %4,8’i “Kesinlikle Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir ($\bar{x}=2,01$). Polat’a (2017) göre, istismarcılar çoğunlukla sanılanın aksine çocuğa yabancı değil yakınındaki erkeklerdir. Ebeveynlerin büyük çoğunluğu (%71,1) bu konuda farkındalığa sahip olsa da bir kısmının (%18,9) bu konuda bilgilendirilmeye ihtiyacı vardır.

Ebeveynlerin “İstismarcılar genellikle çocuğa yabancı erkeklerdir” maddesine katılım seviyeleri cinsiyetlerine göre anlamlı seviyede farklılaşmaktadır ($\chi^2_{(3)}=12,16$; $p<.01$). Kadın ebeveynlerin erkeklere göre “İstismarcılar genellikle çocuğa yabancı erkeklerdir” maddesine yönelik farkındalıkları daha düşüktür. Kadın ebeveynler erkeklere göre daha yüksek oranda istismarcıların genellikle çocuğa yabancı erkekler olduğu fikrine katılmamaktadırlar.

Ebeveynlerin “İstismarcılar genellikle çocuğa yabancı erkeklerdir” maddesine katılım seviyeleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=4,31$; $p>.05$). Ebeveynlerin “İstismarcılar genellikle çocuğa yabancı erkeklerdir” maddesine yönelik düşünceleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “İstismarcılar sokaktaki hırpani tipleridir” maddesine katılımlarına ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde analizleri Şekil 31’de verilmiştir.

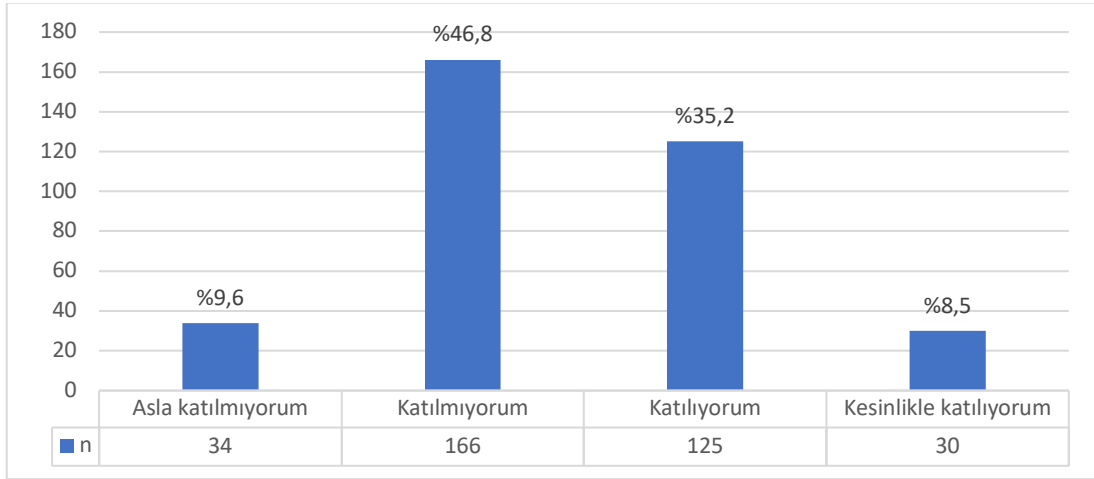
Şekil 31. İstismarcılar sokaktaki hırpani tiplerdir.

“İstismarcılar sokaktaki hırpani tiplerdir” maddesine ebeveynlerin %24,2’si “Asla Katılmıyorum”, %53,5’i “Katılmıyorum”, %17,5’i “Katılıyorum”, %4,8’i “Kesinlikle Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir ($\bar{x}=2,05$). Polat (2017) istismarcıların genel kanının aksine sokaktaki hırpani tipler değil de toplumda normal olarak bilinen insanlar olduğunu belirtmiştir. Ebeveynlerin büyük çoğunluğu (%78,6) bu konuda farkındalığa sahiptir.

Ebeveynlerin “İstismarcılar sokaktaki hırpani tiplerdir” maddesine katılım seviyeleri cinsiyetlerine göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=3,19$; $p>.05$). Erkek ve kadın ebeveynlerin “İstismarcılar sokaktaki hırpani tiplerdir” maddesine yönelik düşünceleri farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “İstismarcılar sokaktaki hırpani tiplerdir” maddesine katılım seviyeleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=0,49$; $p>.05$). Ebeveynlerin “İstismarcılar sokaktaki hırpani tiplerdir” maddesine yönelik düşünceleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Geçmişte cinsel istismar öyküsü bulunan ebeveynlerin çocuklarını ihmal ve istismar etme eğilimleri daha yüksektir” maddesine katılımlarına ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde analizleri Şekil 32’de verilmiştir.

Şekil 32. Geçmişte cinsel istismar öyküsü bulunan ebeveynlerin çocuklarını ihmal ve istismar etme eğilimleri daha yüksektir.

“Geçmişte cinsel istismar öyküsü bulunan ebeveynlerin çocuklarını ihmal ve istismar etme eğilimleri daha yüksektir” maddesine ebeveynlerin %9,6’sı “Asla Katılmıyorum”, %46,8’i “Katılmıyorum”, %35,2’i “Katılıyorum”, %8,5’i “Kesinlikle Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir ($\bar{x}=2,43$). Dixon ve diğerlerine (2005) göre, geçmişinde istismar öyküsü bulunan anne ve babaların çocuklarını istismar ya da ihmal etme eğilimleri, geçmişinde istismar öyküsü bulunmayan anne ve babalardan daha yüksektir. Ebeveynlerin yarısından fazlası (%56,4) bu konuda farkındalığa sahip değilken daha az bir kısmı (%43,7) bu konuda farkındalığa sahiptir.

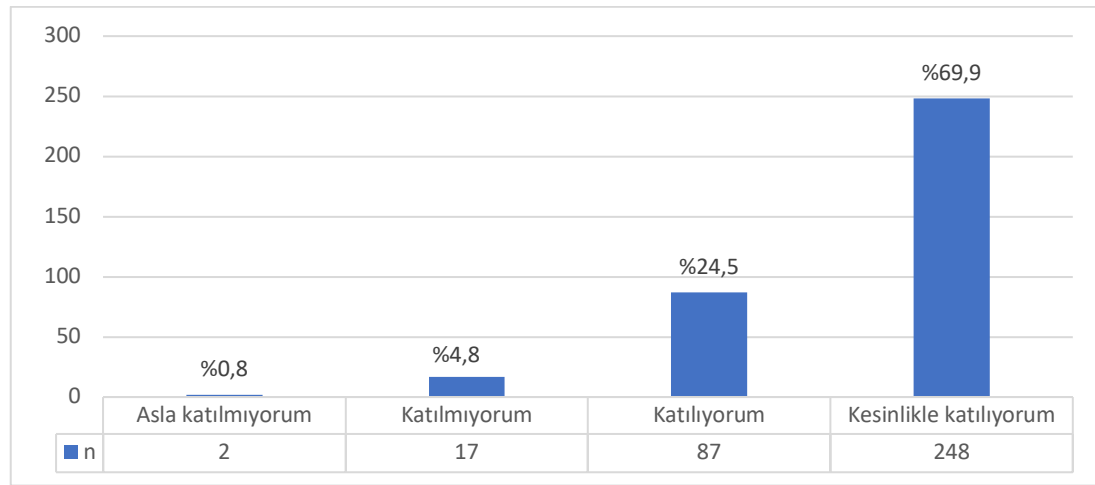
Ebeveynlerin “Geçmişte cinsel istismar öyküsü bulunan ebeveynlerin çocuklarını ihmal ve istismar etme eğilimleri daha yüksektir” maddesine katılım seviyeleri cinsiyetlerine göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=2,41$; $p>.05$). Erkek ve kadın ebeveynlerin “Geçmişte cinsel istismar öyküsü bulunan ebeveynlerin çocuklarını ihmal ve istismar etme eğilimleri daha yüksektir” maddesine yönelik düşünceleri farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Geçmişte cinsel istismar öyküsü bulunan ebeveynlerin çocuklarını ihmal ve istismar etme eğilimleri daha yüksektir” maddesine katılım seviyeleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmaktadır ($\chi^2_{(3)}=22,24$; $p<.01$). Çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alan ebeveynlerin, beklenenin aksine, eğitim almayanlara göre böyle bir duruma daha yüksek oranda katılmadıkları anlaşılmaktadır.

5.1.6. Çocuk Cinsel İstismarından Korunma Eğitimi

Bu bölümde çocuk cinsel istismarında istismarcıların genel özellikleri hakkındaki sorulara ebeveynlerin verdikleri cevaplara ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Ebeveynlerin “Çocuklara vücutlarının tanıtılması ve özel bölgelerinin öğretilmesi kötü niyetli dokunuşları ayırt edebilmeleri açısından gereklidir” maddesine katılımlarına ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde analizleri Şekil 33’te verilmiştir.

Şekil 33. Çocuklara vücutlarının tanıtılması ve özel bölgelerinin öğretilmesi kötü niyetli dokunuşları ayırt edebilmeleri açısından gereklidir.

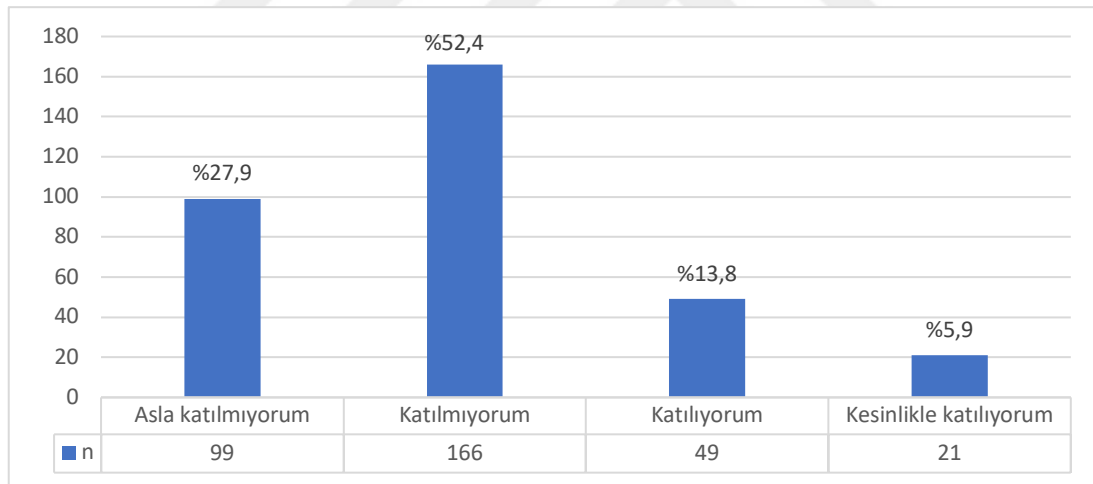
“Çocuklara vücutlarının tanıtılması ve özel bölgelerinin öğretilmesi kötü niyetli dokunuşları ayırt edebilmeleri açısından gereklidir” maddesine ebeveynlerin %0,8’i “Asla Katılmıyorum”, %4,8’i “Katılmıyorum”, %24,5’i “Katılıyorum”, %69,9’u “Kesinlikle Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir ($\bar{x}=3,63$). Eğitim yolu ile çocukta, bedeninin özel ve değerli olduğuna dair bilincin ve iyi dokunuşla kötü dokunuşu ayırt edebilecek farkındalığın çocuğun küçük yaşlarından itibaren oluşturulması gerekmektedir. Bu sayede çocuğun kendisine yönelik cinsel istismar amaçlı fiilleri fark etmesi, bunlardan kaçınması veya cinsel istismara maruz kalması durumunda bunu yetişkinlerle paylaşması sağlanabilir (Keser, 2016, s.72) Ebeveynlerin tamamına yakını (%94,4) bu konuda gerekli farkındalığa sahip iken sadece küçük bir kısmı (%5,6) bu farkındalığa sahip değildir.

Ebeveynlerin “Çocuklara vücutlarının tanıtılması ve özel bölgelerinin öğretilmesi kötü niyetli dokunuşları ayırt edebilmeleri açısından gereklidir” maddesine katılım seviyeleri cinsiyetlerine göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=6,89$; $p>.05$). Erkek ve kadın ebeveynlerin “Çocuklara vücutlarının tanıtılması ve özel bölgelerinin öğretilmesi

kötü niyetli dokunuşları ayırt edebilmeleri açısından gereklidir” maddesine yönelik düşünceleri farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Çocuklara vücutlarının tanıtılması ve özel bölgelerinin öğretilmesi kötü niyetli dokunuşları ayırt edebilmeleri açısından gereklidir” maddesine katılım seviyeleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=1,27$; $p>.05$). Ebeveynlerin “Çocuklara vücutlarının tanıtılması ve özel bölgelerinin öğretilmesi kötü niyetli dokunuşları ayırt edebilmeleri açısından gereklidir” maddesine yönelik düşünceleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Cinsel istismarı önleme çalışmaları çocuklarla değil yalnızca ebeveynlerle yapılmalıdır” maddesine katılımlarına ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde analizleri Şekil 34’te verilmiştir.

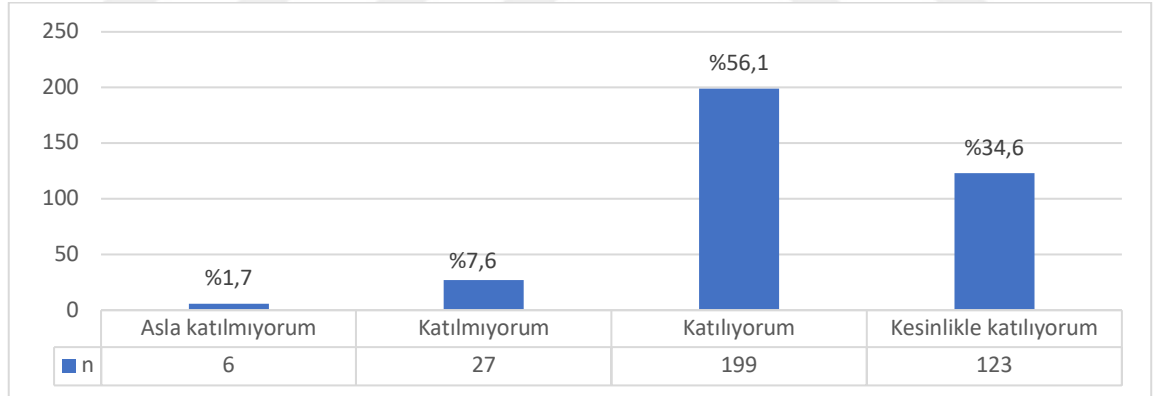
Şekil 34. Cinsel istismarı önleme çalışmaları çocuklarla değil yalnızca ebeveynlerle yapılmalıdır.

“Cinsel istismarı önleme çalışmaları çocuklarla değil yalnızca ebeveynlerle yapılmalıdır” maddesine ebeveynlerin %27,9’u “Asla Katılmıyorum”, %52,4’ü “Katılmıyorum”, %13,8’i “Katılıyorum”, %5,9’u “Kesinlikle Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir ($\bar{x}=1,98$). Çocuk istismarını önlemek için cinsel istismarı önleme çalışmaları hem ebeveynlerle hem de çocuklarla ciddi bir şekilde sürdürülmelidir (Tıraşçı ve Gönen, 2007). Ebeveynlerin büyük çoğunluğu (%80,3) bu konuda gerekli farkındalığa sahip iken sadece küçük bir kısmı (%19,7) bu farkındalığa sahip değildir.

Ebeveynlerin “Cinsel istismarı önleme çalışmaları çocuklarla değil yalnızca ebeveynlerle yapılmalıdır” maddesine katılım seviyeleri cinsiyetlerine göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=2,45$; $p>.05$). Erkek ve kadın ebeveynlerin “Cinsel istismarı önleme çalışmaları çocuklarla değil yalnızca ebeveynlerle yapılmalıdır” maddesine yönelik düşünceleri farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Cinsel istismarı önleme çalışmaları çocuklarla değil yalnızca ebeveynlerle yapılmalıdır” maddesine katılım seviyeleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=3,93$; $p>.05$). Ebeveynlerin “Cinsel istismarı önleme çalışmaları çocuklarla değil yalnızca ebeveynlerle yapılmalıdır” maddesine yönelik düşünceleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Çocuklar da kendilerine uygun hazırlanmış cinsel istismarı önleme programlarında yer alabilirler” maddesine katılımlarına ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde analizleri Şekil 35’te verilmiştir.

Şekil 35. Çocuklar da kendilerine uygun hazırlanmış cinsel istismarı önleme programlarında yer alabilirler.

“Çocuklar da kendilerine uygun hazırlanmış cinsel istismarı önleme programlarında yer alabilirler” maddesine ebeveynlerin %27,9’u “Asla Katılmıyorum”, %52,4’ü “Katılmıyorum”, %13,8’i “Katılıyorum”, %5,9’u “Kesinlikle Katılıyorum” yanıtı vermişlerdir ($\bar{x}=1,98$). Çocukların kendi bedenlerini tanıma ve koruma hakları vardır. Bundan dolayı da çocuklara kendi bedenlerini nasıl koruyabileceklerini öğretmeliyiz (Çıtlak Tunç, 2016). Ebeveynlerin büyük çoğunluğu (%90,7) bu konuda gerekli farkındalığa sahip iken sadece küçük bir kısmı (%9,3) bu farkındalığa sahip değildir.

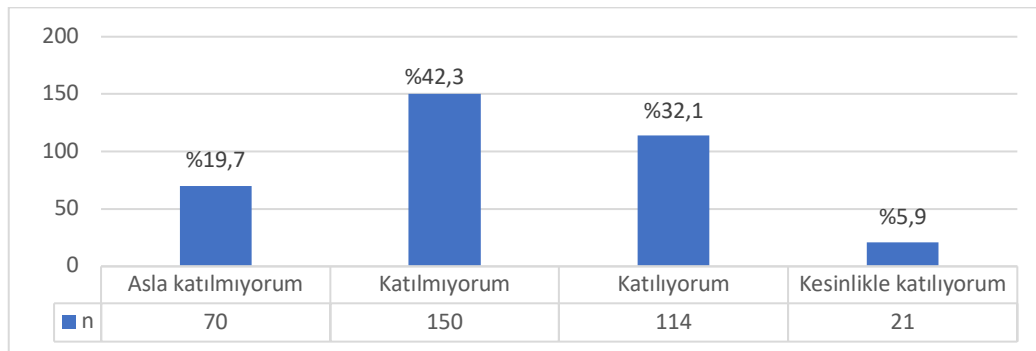
Ebeveynlerin “Çocuklar da kendilerine uygun hazırlanmış cinsel istismarı önleme programlarında yer alabilirler” maddesine katılım seviyeleri cinsiyetlerine göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=7,66$; $p>.05$). Erkek ve kadın ebeveynlerin “Çocuklar da kendilerine uygun hazırlanmış cinsel istismarı önleme programlarında yer alabilirler” maddesine yönelik düşünceleri farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Çocuklar da kendilerine uygun hazırlanmış cinsel istismarı önleme programlarında yer alabilirler” maddesine katılım seviyeleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=2,25$; $p>.05$). Ebeveynlerin “Çocuklar da kendilerine uygun hazırlanmış cinsel istismarı önleme programlarında yer alabilirler” maddesine yönelik düşünceleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır.

5.1.7. Çocuk Cinsel İstismarının Ortaya Çıkması

Bu bölümde çocuk cinsel istismarının ortaya çıkması hakkındaki sorulara ebeveynlerin verdikleri cevapların ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Ebeveynlerin “Çocuk cinsel istismarı genellikle tesadüfen ortaya çıkmaktadır” maddesine katılımlarına ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde analizleri Şekil 36’da verilmiştir.

Şekil 36. Çocuk cinsel istismarı genellikle tesadüfen ortaya çıkmaktadır.

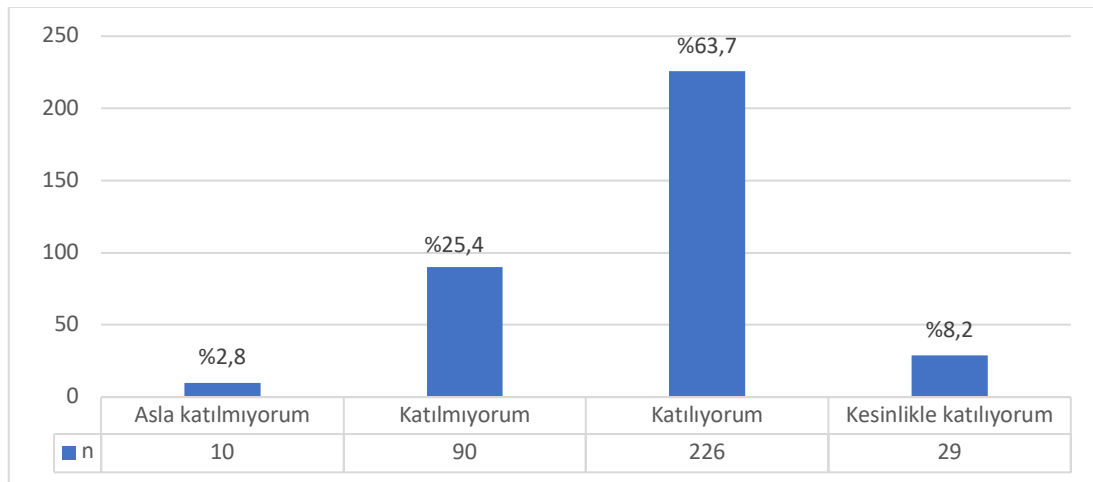
“Çocuk cinsel istismarı genellikle tesadüfen ortaya çıkmaktadır” maddesine ebeveynlerin %19,7’si “Asla Katılmıyorum”, %42,3’ü “Katılmıyorum”, %32,1’i “Katılıyorum”, %5,9’u “Kesinlikle Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir ($\bar{x}=2,24$). İstismarın fark edilmesi

çoğu zaman tesadüfidir. Birisinin anormal bir davranışı fark etmesi veya çocuğun bir fiziksel yaralanma ile doktor getirilmesi sonucu ortaya çıkmaktadır (Polat, 2017, s.105). Ebeveynlerin bir kısmı (%38,0) bu konuda gerekli farkındalığa sahip iken büyük bir kısmı (%62,0) bu farkındalığa sahip değildir.

Ebeveynlerin “Çocuk cinsel istismarı genellikle tesadüfen ortaya çıkmaktadır” maddesine katılım seviyeleri cinsiyetlerine göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=2,93$; $p>.05$). Erkek ve kadın ebeveynlerin “Çocuk cinsel istismarı genellikle tesadüfen ortaya çıkmaktadır” maddesine yönelik düşünceleri farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Çocuk cinsel istismarı genellikle tesadüfen ortaya çıkmaktadır” maddesine katılım seviyeleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=2,83$; $p>.05$). Ebeveynlerin “Çocuk cinsel istismarı genellikle tesadüfen ortaya çıkmaktadır” maddesine yönelik düşünceleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Çocuğun cinsel istismara uğradığı, çoğunlukla bunu üçüncü bir şahsa anlatmasıyla ortaya çıkar” maddesine katılımlarına ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde analizleri Şekil 37’de verilmiştir.

Şekil 37. Çocuğun cinsel istismara uğradığı, çoğunlukla bunu üçüncü bir şahsa anlatmasıyla ortaya çıkar.

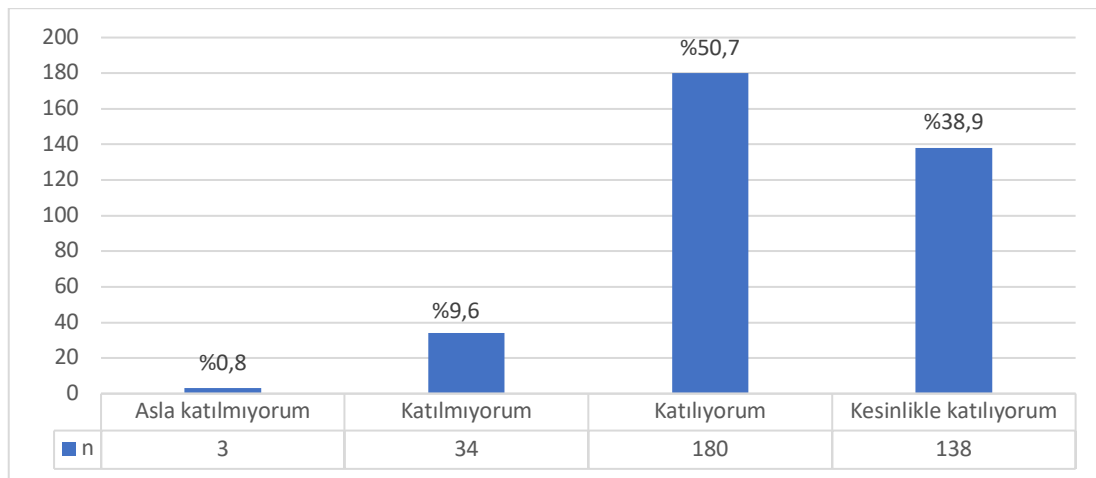
“Çocuğun cinsel istismara uğradığı, çoğunlukla bunu üçüncü bir şahsa anlatmasıyla ortaya çıkar” maddesine ebeveynlerin %2,8’i “Asla Katılmıyorum”, %25,4’ü “Katılmıyorum”, %63,7’si “Katılıyorum”, %8,2’si “Kesinlikle Katılıyorum” yanıtını

vermişlerdir ($\bar{x}=2,77$). Çocuğun cinsel istismara uğradığı, çoğunlukla tesadüfi olarak ortaya çıkmaktadır, çocuğun üçüncü şahsa anlatımıyla çıkmamaktadır (Polat, 2017, s.105). Ebeveynlerin bir kısmı (%28,2) bu konuda gerekli farkındalığa sahip iken büyük bir kısmı (%71,9) bu farkındalığa sahip değildir.

Ebeveynlerin “Çocuğun cinsel istismara uğradığı, çoğunlukla bunu üçüncü bir şahsa anlatmasıyla ortaya çıkar” maddesine katılım seviyeleri cinsiyetlerine göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=4,26$; $p>.05$). Erkek ve kadın ebeveynlerin “Çocuğun cinsel istismara uğradığı, çoğunlukla bunu üçüncü bir şahsa anlatmasıyla ortaya çıkar” maddesine yönelik düşünceleri farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Çocuğun cinsel istismara uğradığı, çoğunlukla bunu üçüncü bir şahsa anlatmasıyla ortaya çıkar” maddesine katılım seviyeleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmaktadır ($\chi^2_{(3)}=12,34$; $p<.01$). Çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alan ebeveynlerin eğitim almayanlara göre böyle bir durumun üçüncü bir şahsa anlatılması yoluyla ortaya çıkacağına daha yüksek oranda katıldıkları anlaşılmaktadır.

Ebeveynlerin “İstismarcı, mağdur çocuğun ailesinden birisi olduğunda çocuğun yaşadıklarını birine anlatması daha zordur” maddesine katılımlarına ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde analizleri Şekil 38’de verilmiştir.

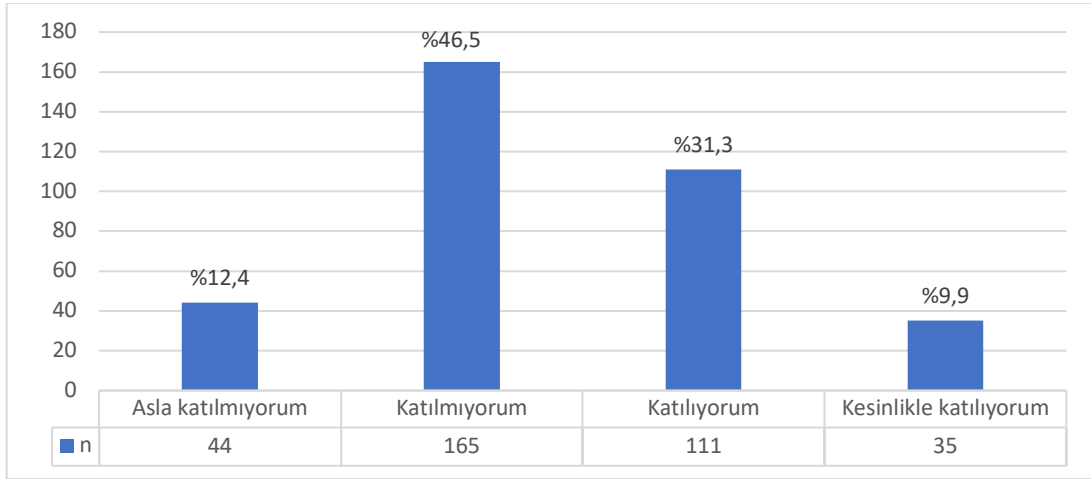
Şekil 38. İstismarcı, mağdur çocuğun ailesinden birisi olduğunda çocuğun yaşadıklarını birine anlatması daha zordur.

“İstismarcı, mağdur çocuğun ailesinden birisi olduğunda çocuğun yaşadıklarını birine anlatması daha zordur” maddesine ebeveynlerin %0,8’i “Asla Katılmıyorum”, %9,6’sı “Katılmıyorum”, %50,7’si “Katılıyorum”, %38,9’u “Kesinlikle Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir ($\bar{x}=3,28$). Aile içi çocuk cinsel istismarı aile dışı çocuk cinsel istismarından daha az rapor edilmektedir ve daha iyi saklanmaktadır (Gold, Hymen ve Andres-Hymen, 2004). Failin çocukla yakından ilişkisi olduğu için çocuk yaşadığı istismarı birine anlatmakta daha da zorlanacaktır. Ebeveynlerin büyük bir kısmı (%89,6) bu konuda gerekli farkındalığa sahip iken küçük bir kısmı (%10,4) bu farkındalığa sahip değildir.

Ebeveynlerin “İstismarcı, mağdur çocuğun ailesinden birisi olduğunda çocuğun yaşadıklarını birine anlatması daha zordur” maddesine katılım seviyeleri cinsiyetlerine göre anlamlı seviyede farklılaşmaktadır ($\chi^2_{(3)}=21,91$; $p<.01$). Erkek ebeveynler kadınlara göre daha yüksek oranda istismarcı mağdur çocuğun ailesinden birisi olduğunda çocuğun yaşadıklarını birine anlatmasının daha zor olduğu fikrine katılmamaktadırlar.

Ebeveynlerin “İstismarcı, mağdur çocuğun ailesinden birisi olduğunda çocuğun yaşadıklarını birine anlatması daha zordur” maddesine katılım seviyeleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=0,78$; $p>.05$). Ebeveynlerin “İstismarcı, mağdur çocuğun ailesinden birisi olduğunda çocuğun yaşadıklarını birine anlatması daha zordur” maddesine yönelik düşünceleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Çocuklar sır saklayamayacağı için çocuk cinsel istismar vakaları gizli kalamaz” maddesine katılımlarına ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde analizleri Şekil 39’da verilmiştir.

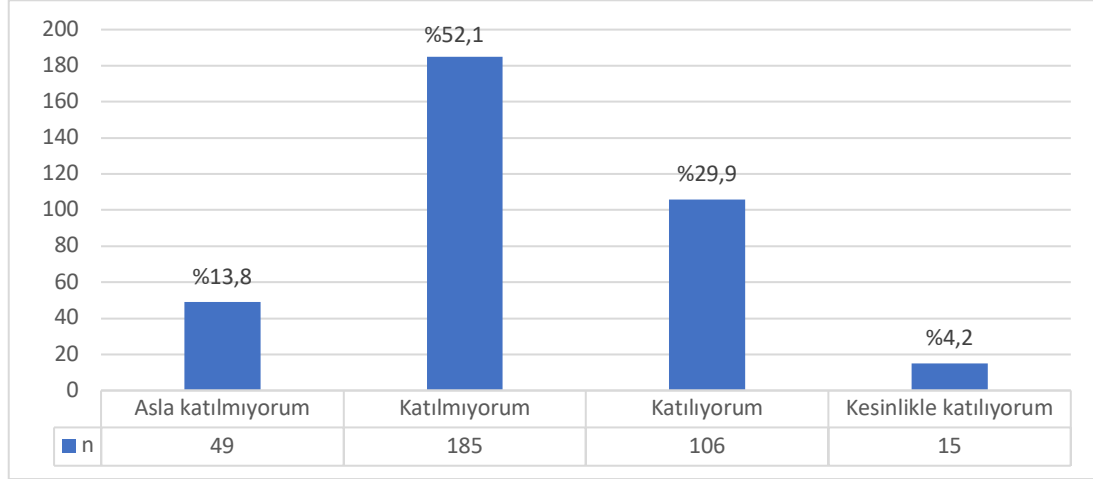
Şekil 39. Çocuklar sır saklayamayacağı için çocuk cinsel istismar vakaları gizli kalmaz.

“Çocuklar sır saklayamayacağı için çocuk cinsel istismar vakaları gizli kalmaz” maddesine ebeveynlerin %12,4’ü “Asla Katılmıyorum”, %46,5’i “Katılmıyorum”, %31,3’ü “Katılıyorum”, %9,9’u “Kesinlikle Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir ($\bar{x}=2,39$). Cinsel istismar mağduru olan bir çocuk, saldırgan olan yetişkin tarafından bir şekilde “sır saklamaya” ikna edilmesi, ailesinin ona inanmayacağını düşünmesi, damgalanmaktan korkması gibi nedenlerden dolayı olayı kendisine saklayabilir (Saribaş, 2013). Ebeveynlerin bir kısmı (%58,9) bu konuda gerekli farkındalığa sahip iken diğer bir kısmı (%41,2) bu farkındalığa sahip değildir.

Ebeveynlerin “Çocuklar sır saklayamayacağı için çocuk cinsel istismar vakaları gizli kalmaz” maddesine katılım seviyeleri cinsiyetlerine göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=2,36$; $p>.05$). Erkek ve kadın ebeveynlerin “Çocuklar sır saklayamayacağı için çocuk cinsel istismar vakaları gizli kalmaz” maddesine yönelik düşünceleri farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Çocuklar sır saklayamayacağı için çocuk cinsel istismar vakaları gizli kalmaz” maddesine katılım seviyeleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=4,30$; $p>.05$). Ebeveynlerin “Çocuklar sır saklayamayacağı için çocuk cinsel istismar vakaları gizli kalmaz” maddesine yönelik düşünceleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “İstismarcı tarafından tehdit edilen çocuğun durumu ailesine anlatma ihtimali yüksektir” maddesine katılımlarına ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde analizleri Şekil 40’ta verilmiştir.

Şekil 40. İstismarcı tarafından tehdit edilen çocuğun durumu ailesine anlatma ihtimali yüksektir.

“İstismarcı tarafından tehdit edilen çocuğun durumu ailesine anlatma ihtimali yüksektir” maddesine ebeveynlerin %13,8’i “Asla Katılmıyorum”, %52,1’i “Katılmıyorum”, %29,9’u “Katılıyorum”, %4,2’si “Kesinlikle Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir ($\bar{x}=2,25$). İstismarcı tarafından tehdit edilen çocuk ailesine büyük ihtimalle hiçbir şey anlatmayacaktır (Bonacci, 2014). Ebeveynlerin bir kısmı (%65,9) bu konuda gerekli farkındalığa sahip iken diğer bir kısmı (%34,1) bu farkındalığa sahip değildir.

Ebeveynlerin “İstismarcı tarafından tehdit edilen çocuğun durumu ailesine anlatma ihtimali yüksektir” maddesine katılım seviyeleri cinsiyetlerine göre anlamlı seviyede farklılaşmaktadır ($\chi^2_{(3)}=11,32$; $p<.05$). Kadın ebeveynlerin erkeklere göre “İstismarcı tarafından tehdit edilen çocuğun durumu ailesine anlatma ihtimali yüksektir” maddesine yönelik farkındalıkları daha düşüktür. Kadın ebeveynler erkeklere göre daha yüksek oranda istismarcı tarafından tehdit edilen çocuğun durumu ailesine anlatma ihtimalinin yüksek olduğu fikrine katılmaktadırlar.

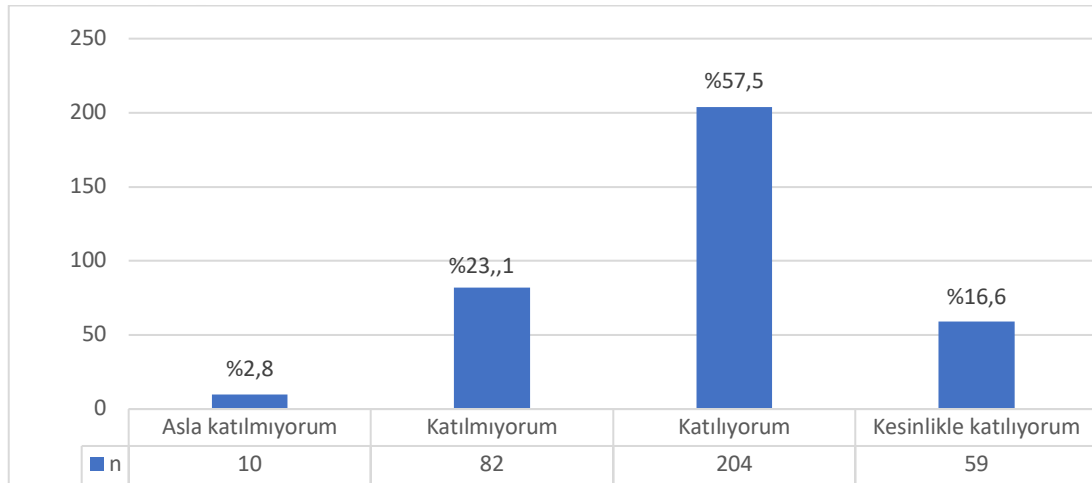
Ebeveynlerin “İstismarcı tarafından tehdit edilen çocuğun durumu ailesine anlatma ihtimali yüksektir” maddesine katılım seviyeleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmaktadır ($\chi^2_{(3)}=7,98$; $p<.05$). Çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alan

ebeveynlerin eğitim almayanlara göre istismarcısı tarafından tehdit edilen çocuğun durumu ailesine anlatmayacağı görüşüne daha yüksek oranda katıldıkları anlaşılmaktadır.

5.1.8. Çocuk Cinsel İstismarının Bildirimi

Bu bölümde çocuk cinsel istismarının ortaya çıkması hakkındaki sorulara ebeveynlerin verdikleri cevaplara ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Ebeveynlerin “Cinsel istismar olgularının büyük bir çoğunluğu bunu fark edenler tarafından ilgili birimlere bildirilmemektedir” maddesine katılımlarına ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde analizleri Şekil 41’de verilmiştir.

Şekil 41. Cinsel istismar olgularının büyük bir çoğunluğu bunu fark edenler tarafından ilgili birimlere bildirilmemektedir.

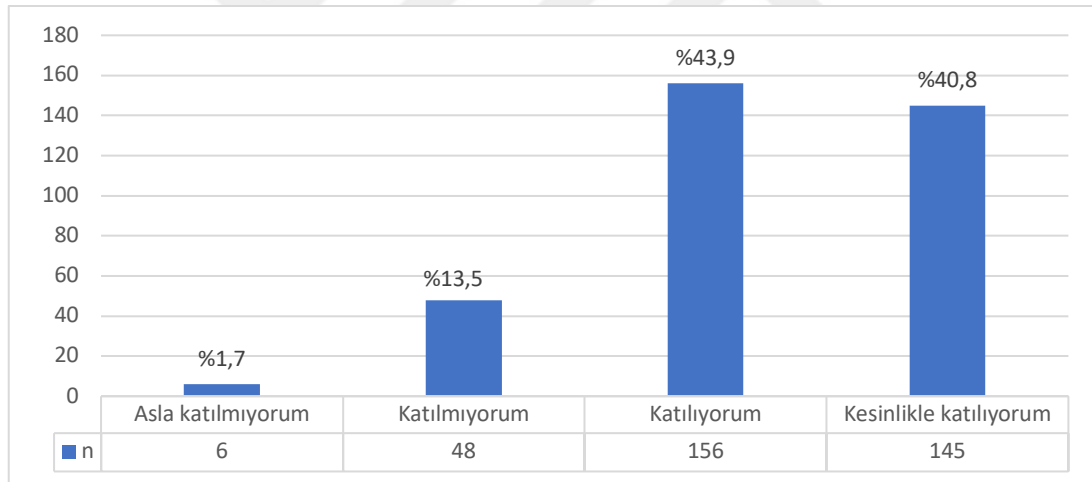
“Cinsel istismar olgularının büyük bir çoğunluğu bunu fark edenler tarafından ilgili birimlere bildirilmemektedir” maddesine ebeveynlerin %17,2’si “Asla Katılmıyorum”, %46,8’i “Katılmıyorum”, %28,2’si “Katılıyorum”, %7,9’u “Kesinlikle Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir ($\bar{x}=2,88$). Aksel ve Yılmaz Irmak’a (2015) göre, çocuk cinsel istismarı vakalarının yaklaşık %50’si ilgili birimlere bildirilmemektedir. Ebeveynlerin çoğu (%74,1) bu konuda gerekli farkındalığa sahip iken diğer bir kısmı (%25,9) bu farkındalığa sahip değildir.

Ebeveynlerin “Cinsel istismar olgularının büyük bir çoğunluğu bunu fark edenler tarafından ilgili birimlere bildirilmemektedir” maddesine katılım seviyeleri cinsiyetlerine göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=5,92$; $p>.05$). Erkek ve kadın ebeveynlerin “Cinsel istismar olgularının büyük bir çoğunluğu bunu fark edenler

tarafından ilgili birimlere bildirilmemektedir” maddesine yönelik düşünceleri farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Cinsel istismar olgularının büyük bir çoğunluğu bunu fark edenler tarafından ilgili birimlere bildirilmemektedir” maddesine katılım seviyeleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=4,08$; $p>.05$). Ebeveynlerin “Cinsel istismar olgularının büyük bir çoğunluğu bunu fark edenler tarafından ilgili birimlere bildirilmemektedir” maddesine yönelik düşünceleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Çocuk cinsel istismarında şüphe durumunda aile çocuğu sorgulamadan bir uzmana götürmelidir” maddesine katılımlarına ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde analizleri Şekil 42’de verilmiştir.

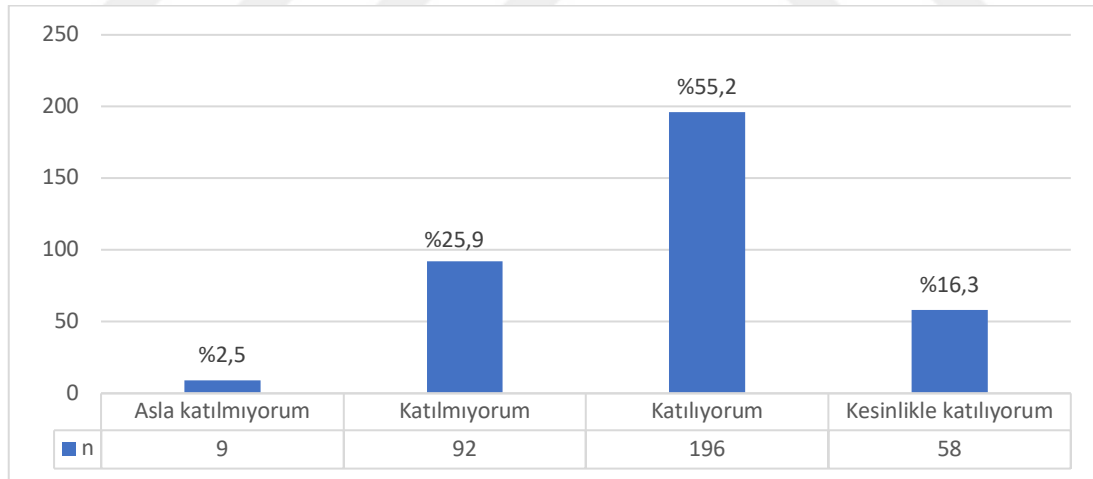
Şekil 42. Çocuk cinsel istismarında şüphe durumunda aile çocuğu sorgulamadan bir uzmana götürmelidir.

“Çocuk cinsel istismarında şüphe durumunda aile çocuğu sorgulamadan bir uzmana götürmelidir” maddesine ebeveynlerin %1,7’si “Asla Katılmıyorum”, %13,5’i “Katılmıyorum”, %43,9’u “Katılıyorum”, %40,8’i “Kesinlikle Katılıyorum” yanıtı vermişlerdir ($\bar{x}=3,24$). Çocuk cinsel istismarında şüphe durumunda aile çocuğu sorgulamadan bir uzmana götürmelidir. Çünkü, deneyimsiz kişilerin soruları ile çocuğa bu konuda bilgi akışı sağlanabilir, bu da çocuğun ifadesini etkileyebilir (Polat, 2017, s.98). Ebeveynlerin çoğu (%84,7) bu konuda gerekli farkındalığa sahip iken diğer bir kısmı (%15,2) bu farkındalığa sahip değildir.

Ebeveynlerin “Çocuk cinsel istismarında şüphe durumunda aile çocuğu sorgulamadan bir uzmana götürmelidir” maddesine katılım seviyeleri cinsiyetlerine göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=2,51$; $p>.05$). Erkek ve kadın ebeveynlerin “Çocuk cinsel istismarında şüphe durumunda aile çocuğu sorgulamadan bir uzmana götürmelidir” maddesine yönelik düşünceleri farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Çocuk cinsel istismarında şüphe durumunda aile çocuğu sorgulamadan bir uzmana götürmelidir” maddesine katılım seviyeleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=1,69$; $p>.05$). Ebeveynlerin “Çocuk cinsel istismarında şüphe durumunda aile çocuğu sorgulamadan bir uzmana götürmelidir” maddesine yönelik düşünceleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Çocuk cinsel istismarı vakaları genellikle anne-baba tarafından ihbar edilmektedir” maddesine katılımlarına ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde analizleri Şekil 43’te verilmiştir.

Şekil 43. Çocuk cinsel istismarı vakaları genellikle anne-baba tarafından ihbar edilmektedir.

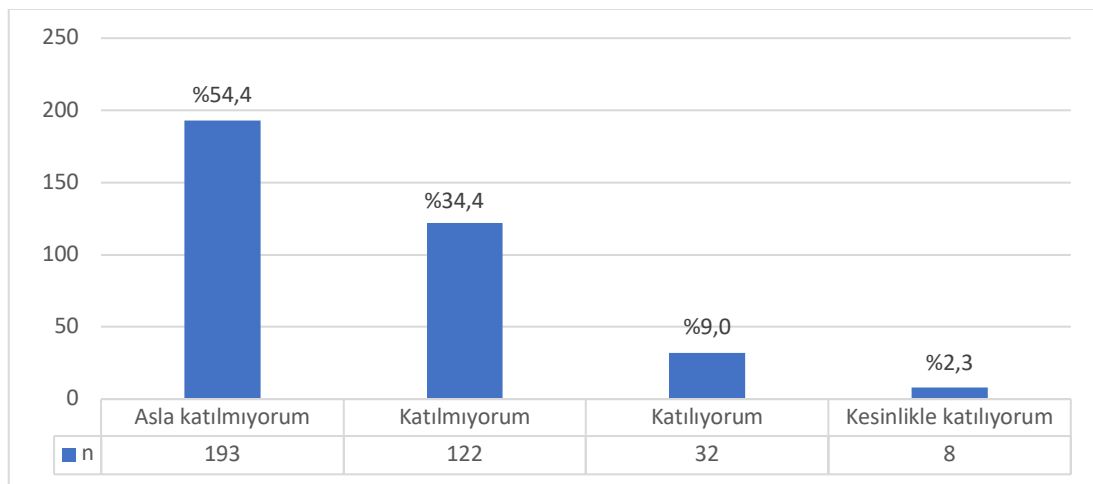
“Çocuk cinsel istismarı vakaları genellikle anne-baba tarafından ihbar edilmektedir” maddesine ebeveynlerin %2,5’i “Asla Katılmıyorum”, %25,9’u “Katılmıyorum”, %55,2’si “Katılıyorum”, %16,3’ü “Kesinlikle Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir ($\bar{x}=2,85$). Çocuk cinsel istismarı vakaları genellikle anne baba tarafından değil üçüncü şahıslar aracılığı ile ihbar edilmektedir (Keser, 2016, s.96). Ebeveynlerin çoğu (%71,5)

bu konuda gerekli farkındalığa sahip değil iken az bir kısmı (%28,4) bu farkındalığa sahiptir.

Ebeveynlerin “Çocuk cinsel istismarı vakaları genellikle anne-baba tarafından ihbar edilmektedir” maddesine katılım seviyeleri cinsiyetlerine göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=5,45$; $p>.05$). Erkek ve kadın ebeveynlerin “Çocuk cinsel istismarı vakaları genellikle anne-baba tarafından ihbar edilmektedir” maddesine yönelik düşünceleri farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Çocuk cinsel istismarı vakaları genellikle anne-baba tarafından ihbar edilmektedir” maddesine katılım seviyeleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=1,18$; $p>.05$). Ebeveynlerin “Çocuk cinsel istismarı vakaları genellikle anne-baba tarafından ihbar edilmektedir” maddesine yönelik düşünceleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Çocuk cinsel istismarını yasal kurumlara bildirmek çocuğa ve aileye daha çok zarar verir” maddesine katılımlarına ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde analizleri Şekil 44’te verilmiştir.

Şekil 44. Çocuk cinsel istismarını yasal kurumlara bildirmek çocuğa ve aileye daha çok zarar verir.

“Çocuk cinsel istismarını yasal kurumlara bildirmek çocuğa ve aileye daha çok zarar verir” maddesine ebeveynlerin %54,4’ü “Asla Katılmıyorum”, %34,4’ü “Katılmıyorum”, %9,0’u “Katılıyorum”, %2,3’ü “Kesinlikle Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir ($\bar{x}=1,59$).

Çocuk cinsel istismarı vakalarının yasal kurumlara bildiriminin çocuğa zarar vereceği düşüncesi ile bildirim yapmayan kişiler azımsanamayacak kadar çoktur. Ancak bu doğru bir kanı değildir (Aksel ve Yılmaz Irmak, 2015). Ebeveynlerin çoğu (%88,8) bu konuda gerekli farkındalığa sahip iken az bir kısmı (%11,3) bu farkındalığa sahip değildir.

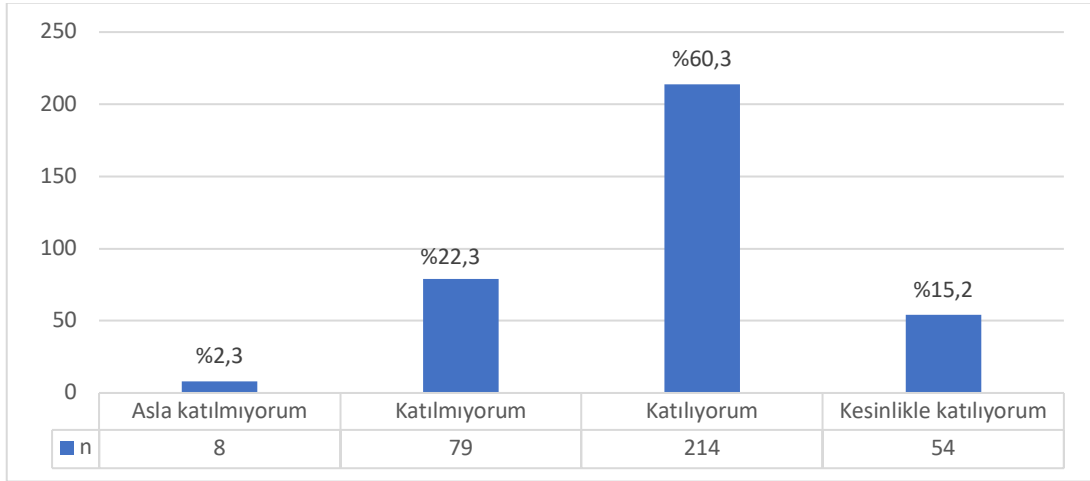
Ebeveynlerin “Çocuk cinsel istismarını yasal kurumlara bildirmek çocuğa ve aileye daha çok zarar verir” maddesine katılım seviyeleri cinsiyetlerine göre anlamlı seviyede farklılaşmaktadır ($\chi^2_{(3)}=10,70$; $p<.05$). Kadın ebeveynler erkeklere göre daha yüksek oranda çocuk cinsel istismarını yasal kurumlara bildirmenin çocuğa ve aileye daha çok zarar vereceğini düşünmektedirler.

Ebeveynlerin “Çocuk cinsel istismarını yasal kurumlara bildirmek çocuğa ve aileye daha çok zarar verir” maddesine katılım seviyeleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=4,41$; $p>.05$). Ebeveynlerin “Çocuk cinsel istismarını yasal kurumlara bildirmek çocuğa ve aileye daha çok zarar verir” maddesine yönelik düşünceleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır.

5.1.9. Çocuk Cinsel İstismarının Uzun Dönem Etkileri

Bu bölümde çocuk cinsel istismarının uzun dönem etkileri hakkındaki sorulara ebeveynlerin verdikleri cevaplara ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Ebeveynlerin “Cinsel istismara uğrayan erkek çocuklarında cinsel kimlik kayması görülme riski daha fazladır” maddesine katılımlarına ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde analizleri Şekil 45’te verilmiştir.

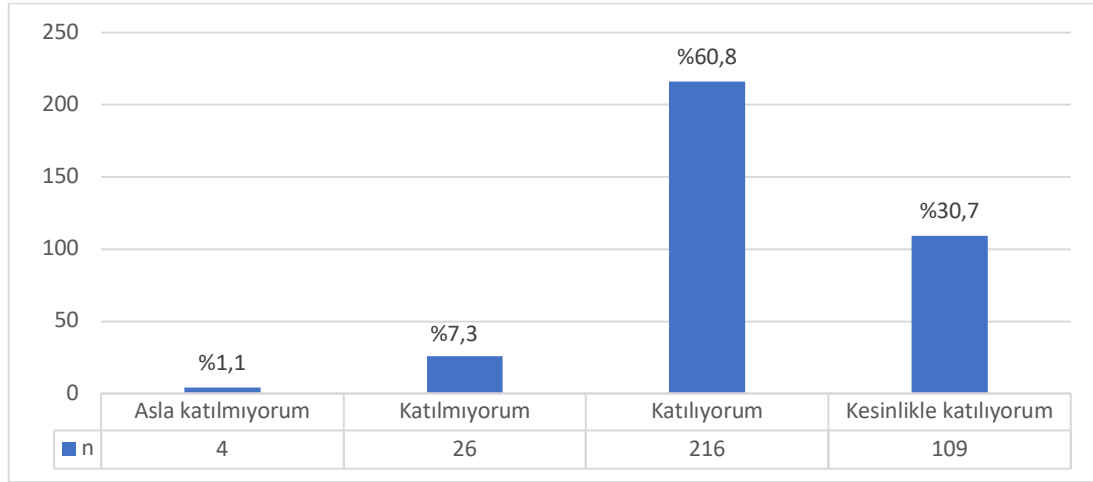
Şekil 45. Cinsel istismara uğrayan erkek çocuklarında cinsel kimlik kayması görülme riski daha fazladır.

“Cinsel istismara uğrayan erkek çocuklarında cinsel kimlik kayması görülme riski daha fazladır” maddesine ebeveynlerin %2,3’ü “Asla Katılmıyorum”, %22,3’ü “Katılmıyorum”, %60,3’ü “Katılıyorum”, %15,2’si “Kesinlikle Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir ($\bar{x}=2,88$). Cinsel istismara uğrayan çocukların erken dönemde yaşanan etkilerden biri de özellikle erkek çocuklarda görülen cinsel kimlik bunalımıdır (Yılmaz, 2009). Ebeveynlerin bir kısmı (%75,5) bu konuda gerekli farkındalığa sahip iken diğer bir kısmı (%25,6) bu farkındalığa sahip değildir.

Ebeveynlerin “Cinsel istismara uğrayan erkek çocuklarında cinsel kimlik kayması görülme riski daha fazladır” maddesine katılım seviyeleri cinsiyetlerine göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=0,85$; $p>.05$). Erkek ve kadın ebeveynlerin “Cinsel istismara uğrayan erkek çocuklarında cinsel kimlik kayması görülme riski daha fazladır” maddesine yönelik düşünceleri farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Cinsel istismara uğrayan erkek çocuklarında cinsel kimlik kayması görülme riski daha fazladır” maddesine katılım seviyeleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=2,10$; $p>.05$). Ebeveynlerin “Cinsel istismara uğrayan erkek çocuklarında cinsel kimlik kayması görülme riski daha fazladır” maddesine yönelik düşünceleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Cinsel istismarın çocuk üzerindeki etkileri, olayın yaşandığı dönemden çok sonraları da ortaya çıkabilir” maddesine katılımlarına ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde analizleri Şekil 46’da verilmiştir.

Şekil 46. Cinsel istismarın çocuk üzerindeki etkileri, olayın yaşandığı dönemden çok sonraları da ortaya çıkabilir.

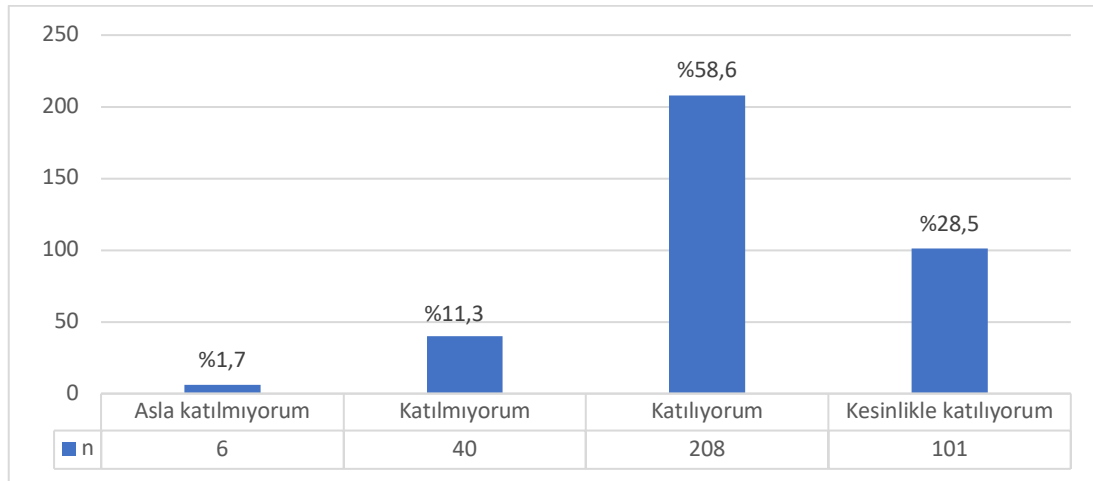
“Cinsel istismarın çocuk üzerindeki etkileri, olayın yaşandığı dönemden çok sonraları da ortaya çıkabilir” maddesine ebeveynlerin %1,1’i “Asla Katılmıyorum”, %7,3’ü “Katılmıyorum”, %60,8’i “Katılıyorum”, %30,7’si “Kesinlikle Katılıyorum” yanıtı vermişlerdir ($\bar{x}=3,21$). Çocuğun cinsel istismarı sonucundaki fiziksel hasar tamamen iyileşebilse de psikolojik etkileri mağdurun üzerinde ciddi sonuçlar doğurabilir ve bunun bıraktığı izler ömür boyu devam edebilir (Johnson, 2014). Ebeveynlerin bir kısmı (%91,5) bu konuda gerekli farkındalığa sahip iken diğer bir kısmı (%8,4) bu farkındalığa sahip değildir.

Ebeveynlerin “Cinsel istismarın çocuk üzerindeki etkileri, olayın yaşandığı dönemden çok sonraları da ortaya çıkabilir” maddesine katılım seviyeleri cinsiyetlerine göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=5,08$; $p>.05$). Erkek ve kadın ebeveynlerin “Cinsel istismarın çocuk üzerindeki etkileri, olayın yaşandığı dönemden çok sonraları da ortaya çıkabilir” maddesine yönelik düşünceleri farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Cinsel istismarın çocuk üzerindeki etkileri, olayın yaşandığı dönemden çok sonraları da ortaya çıkabilir” maddesine katılım seviyeleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=2,20$; $p>.05$). Ebeveynlerin “Cinsel istismarın çocuk üzerindeki etkileri, olayın yaşandığı dönemden çok sonraları da

ortaya çıkabilir” maddesine yönelik düşünceleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Cinsel istismara uğrayan çocuğun duyguları hakkında konuşmasını sağlama, bu durumla baş etme yöntemleri arasında en etkili olanıdır” maddesine katılımlarına ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde analizleri Şekil 47’de verilmiştir.

Şekil 47. Cinsel istismara uğrayan çocuğun duyguları hakkında konuşmasını sağlama, bu durumla baş etme yöntemleri arasında en etkili olanıdır.

“Cinsel istismara uğrayan çocuğun duyguları hakkında konuşmasını sağlama, bu durumla baş etme yöntemleri arasında en etkili olanıdır” maddesine ebeveynlerin %1,7’si “Asla Katılmıyorum”, %11,3’ü “Katılmıyorum”, %58,6’sı “Katılıyorum”, %28,5i “Kesinlikle Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir ($\bar{x}=3,14$). Cinsel istismar mağduru birinin duygularından bahsetmeleri stres ile baş etmeleri açısından etkilidir (Bonacci, 2014).

Ebeveynlerin “Cinsel istismara uğrayan çocuğun duyguları hakkında konuşmasını sağlama, bu durumla baş etme yöntemleri arasında en etkili olanıdır” maddesine katılım seviyeleri cinsiyetlerine göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=5,60$; $p>.05$). Erkek ve kadın ebeveynlerin “Cinsel istismara uğrayan çocuğun duyguları hakkında konuşmasını sağlama, bu durumla baş etme yöntemleri arasında en etkili olanıdır” maddesine yönelik düşünceleri farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Cinsel istismara uğrayan çocuğun duyguları hakkında konuşmasını sağlama, bu durumla baş etme yöntemleri arasında en etkili olanıdır” maddesine katılım seviyeleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede

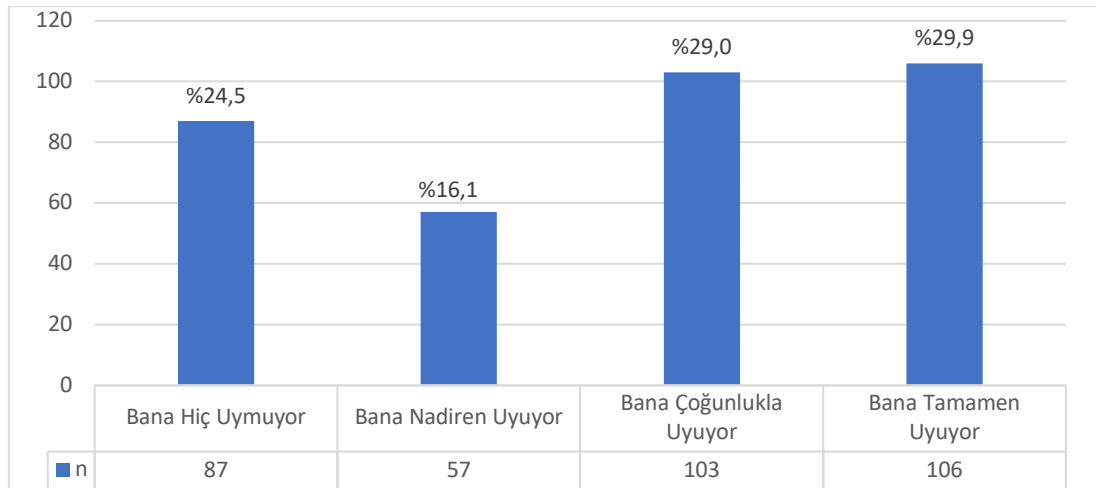
farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=1,09$; $p>.05$). Ebeveynlerin “Cinsel istismara uğrayan çocuğun duyguları hakkında konuşmasını sağlama, bu durumla baş etme yöntemleri arasında en etkili olanıdır” maddesine yönelik düşünceleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır.

4.2 Katılımcıların Uygulamalar Anketine Verdikleri Cevaplara İlişkin Bulgular

4.2.1. Çocuk Cinsel İstismarından Şüphe Durumundaki Uygulamalar

Bu bölümde çocuk cinsel istismarı konusunda şüphe duyulduğundaki ebeveynlerin uygulamaları hakkındaki sorulara ebeveynlerin verdikleri cevaplara ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Ebeveynlerin “Çocuğum cinsel istismara uğradığını işaret eden bir durum anlattığında hayal gücü ile abarttığını ya da uydurduğunu düşünüp yönlendirici sorularla durumu irdelerim” maddesine katılımlarına ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde analizleri Şekil 48’de verilmiştir.

Şekil 48. Çocuğum cinsel istismara uğradığını işaret eden bir durum anlattığında hayal gücü ile abarttığını ya da uydurduğunu düşünüp yönlendirici sorularla durumu irdelerim.

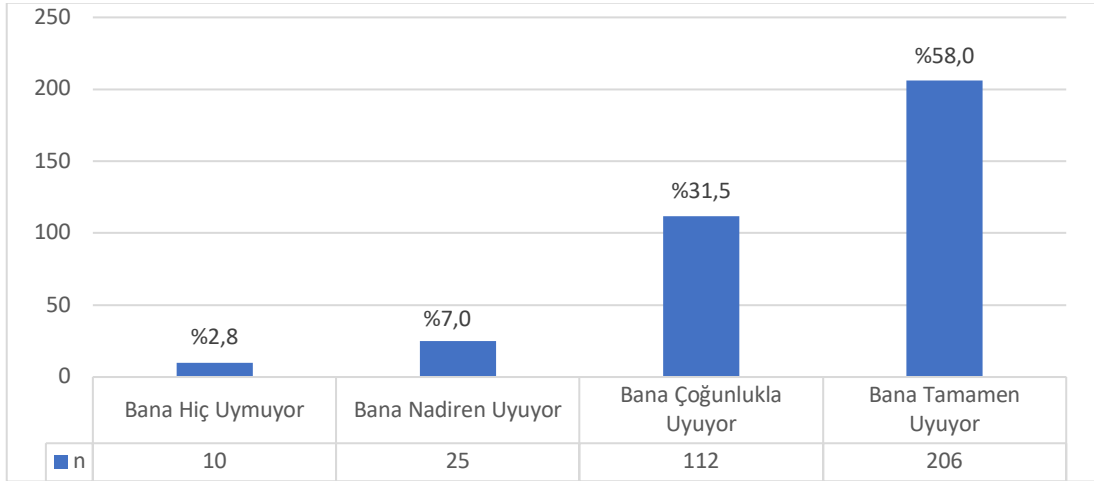
“Çocuğum cinsel istismara uğradığını işaret eden bir durum anlattığında hayal gücü ile abarttığını ya da uydurduğunu düşünüp yönlendirici sorularla durumu irdelerim” maddesine ebeveynlerin %24,5’i “Bana Hiç Uymuyor”, %16,1’i “Bana Nadiren Uyuyor”, %29,0’u “Bana Çoğunlukla Uyuyor”, %29,9’u “Bana Tamamen Uyuyor”

yanıtını vermişlerdir ($\bar{x}=2,65$). Çocuk cinsel istismara uğradığını işaret eden bir bilgi verdiğinde konu hakkında çocuğa bilgi verip zihnini bulandırmamaya dikkat edilerek uzmana götürülür (Polat, 2017, s.150). Ebeveynlerin büyük bir kısmı (%58,9) bu konuda gerekli uygun uygulamalarda bulunmuyor iken diğer bir kısmı (%40,6) uygun uygulamalarda bulunmaktadır.

Ebeveynlerin “Çocuğum cinsel istismara uğradığını işaret eden bir durum anlattığında hayal gücü ile abarttığını ya da uydurduğunu düşünüp yönlendirici sorularla durumu irdelerim” maddesine katılım seviyeleri cinsiyetlerine göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=3,44$; $p>.05$). Erkek ve kadın ebeveynlerin “Çocuğum cinsel istismara uğradığını işaret eden bir durum anlattığında hayal gücü ile abarttığını ya da uydurduğunu düşünüp yönlendirici sorularla durumu irdelerim” maddesine yönelik düşünceleri farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Çocuğum cinsel istismara uğradığını işaret eden bir durum anlattığında hayal gücü ile abarttığını ya da uydurduğunu düşünüp yönlendirici sorularla durumu irdelerim” maddesine katılım seviyeleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=2,71$; $p>.05$). “Çocuğum cinsel istismara uğradığını işaret eden bir durum anlattığında hayal gücü ile abarttığını ya da uydurduğunu düşünüp yönlendirici sorularla durumu irdelerim” maddesine yönelik düşünceleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Çocuğum cinsel istismar ihtimali içeren bir durum anlattığında doğruluğunu anlayabilmek için ona yönlendirici sorular sorarım” maddesine katılımlarına ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde analizleri Şekil 49’da verilmiştir.

Şekil 49. Çocuğum cinsel istismar ihtimali içeren bir durum anlattığında doğruluğunu anlayabilmek için ona yönlendirici sorular sorarım.

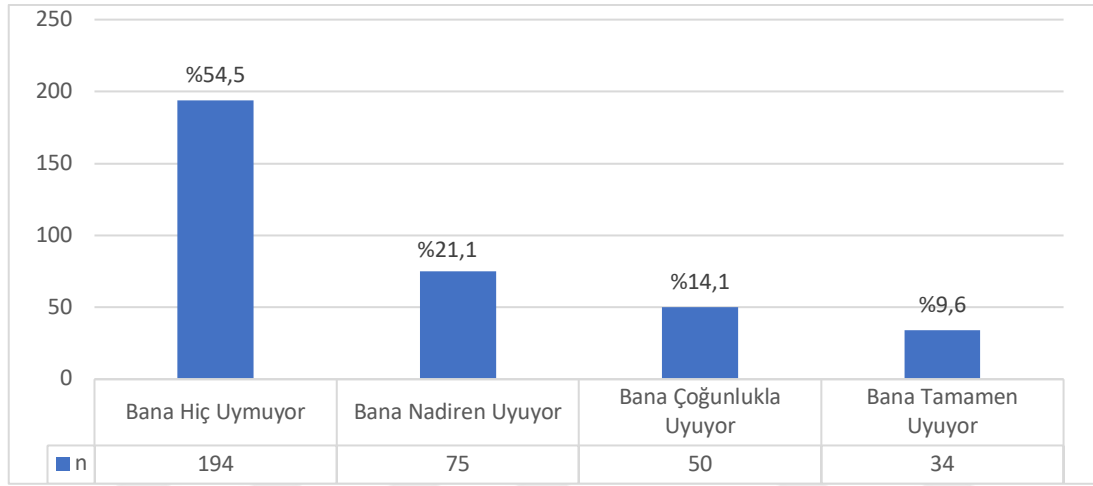
“Çocuğum cinsel istismar ihtimali içeren bir durum anlattığında doğruluğunu anlayabilmek için ona yönlendirici sorular sorarım” maddesine ebeveynlerin %2,8’i “Bana Hiç Uymuyor”, %7,0’si “Bana Nadiren Uyuyor”, %31,5’i “Bana Çoğunlukla Uyuyor”, %58,0’i “Bana Tamamen Uyuyor” yanıtını vermişlerdir ($\bar{x}=3,46$). Polat (2017, s.112), çocuğa cinsel istismardan şüphelenilen durumlarda çocuğa yönlendirici sorular sorulmaması gerektiğini belirtmiştir. Çocuğun spontan yorumları, sorulan sorular ve çocuğun cevapları konusunda ayrıntılı kayıt tutulması gerekmektedir. Ebeveynlerin büyük bir kısmı (%58,9) bu konuda uygun uygulamalarda bulunmuyor iken diğer bir kısmı (%40,6) uygun uygulamalarda bulunmaktadır.

Ebeveynlerin “Çocuğum cinsel istismar ihtimali içeren bir durum anlattığında doğruluğunu anlayabilmek için ona yönlendirici sorular sorarım” maddesine katılım seviyeleri cinsiyetlerine göre anlamlı seviyede farklılaşmaktadır ($\chi^2_{(3)}=10,10$; $p<.05$). Kadın ebeveynler erkeklere göre daha yüksek oranda çocuğu cinsel istismar ihtimali içeren bir durum anlattığında doğruluğunu anlayabilmek için ona yönlendirici sorular soracağını ifade etmiştir.

Ebeveynlerin “Çocuğum cinsel istismar ihtimali içeren bir durum anlattığında doğruluğunu anlayabilmek için ona yönlendirici sorular sorarım” maddesine katılım seviyeleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=5,67$; $p>.05$). “Çocuğum cinsel istismar ihtimali içeren bir durum anlattığında doğruluğunu anlayabilmek için ona yönlendirici sorular sorarım”

maddesine yönelik düşünceleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Cinsel istismar durumunda mutlaka fiziki bir belirti olacağı için çocuğum böyle bir durumdan bahsederse hemen vücudunu kontrol edip fiziksel bir bulgu yoksa hayali bir durumdan bahsettiğini düşünürüm” maddesine katılımlarına ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde analizleri Şekil 50’de verilmiştir.

Şekil 50. Cinsel istismar durumunda mutlaka fiziki bir belirti olacağı için çocuğum böyle bir durumdan bahsederse hemen vücudunu kontrol edip fiziksel bir bulgu yoksa hayali bir durumdan bahsettiğini düşünürüm.

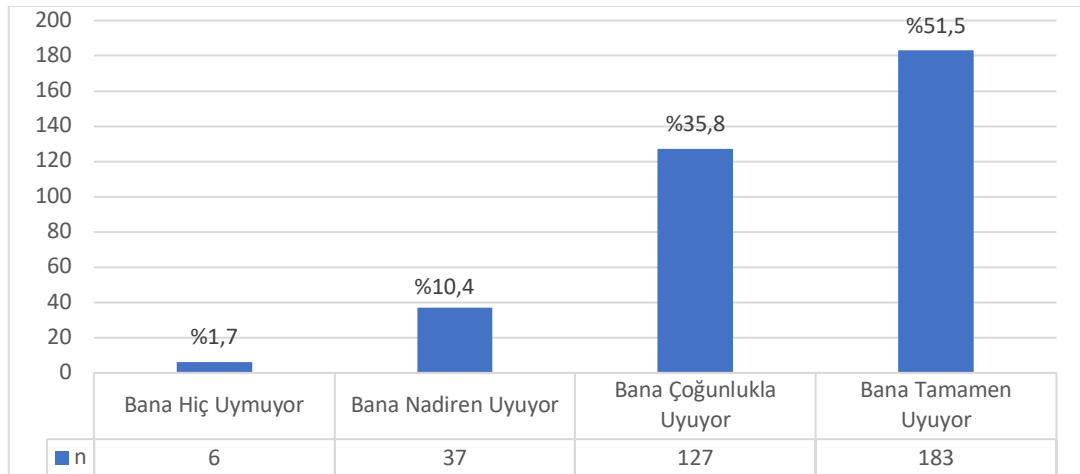
“Cinsel istismar durumunda mutlaka fiziki bir belirti olacağı için çocuğum böyle bir durumdan bahsederse hemen vücudunu kontrol edip fiziksel bir bulgu yoksa hayali bir durumdan bahsettiğini düşünürüm” maddesine ebeveynlerin %54,6’sı “Bana Hiç Uymuyor”, %21,1’i “Bana Nadiren Uyuyor”, %14,1’i “Bana Çoğunlukla Uyuyor”, %9,6’sı “Bana Tamamen Uyuyor” yanıtını vermişlerdir ($\bar{x}=1,78$). Küçük yaştaki çocuklar cinselliği anlamlandırabilecek bir ön bilgiye ve kapasiteye sahip olmadıkları için çocuğun cinsel istismar şüphesi uyandırabilecek en küçük bir tavrında bu ihtimal göz önünde bulundurulmalıdır (Özer, 2014). Ebeveynlerin büyük bir kısmı (%75,6) bu konuda uygun uygulamalarda bulunuyor iken bir kısmı (%23,7) uygun uygulamalarda bulunmamaktadır.

Ebeveynlerin “Cinsel istismar durumunda mutlaka fiziki bir belirti olacağı için çocuğum böyle bir durumdan bahsederse hemen vücudunu kontrol edip fiziksel bir bulgu yoksa hayali bir durumdan bahsettiğini düşünürüm” maddesine katılım seviyeleri cinsiyetlerine

göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=6,68$; $p>.05$). Erkek ve kadın ebeveynlerin “Cinsel istismar durumunda mutlaka fiziki bir belirti olacağı için çocuğum böyle bir durumdan bahsederse hemen vücudunu kontrol edip fiziksel bir bulgu yoksa hayali bir durumdan bahsettiğini düşünürüm” maddesine yönelik düşünceleri farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Cinsel istismar durumunda mutlaka fiziki bir belirti olacağı için çocuğum böyle bir durumdan bahsederse hemen vücudunu kontrol edip fiziksel bir bulgu yoksa hayali bir durumdan bahsettiğini düşünürüm” maddesine katılım seviyeleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=0,67$; $p>.05$). “Cinsel istismar durumunda mutlaka fiziki bir belirti olacağı için çocuğum böyle bir durumdan bahsederse hemen vücudunu kontrol edip fiziksel bir bulgu yoksa hayali bir durumdan bahsettiğini düşünürüm” maddesine yönelik düşünceleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Çocuğum oyun oynarken yansıttığı rollere dikkat ederim, bu sayede çocuğumun genel ruh halini anlamaya çalışırım” maddesine katılımlarına ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde analizleri Şekil 51’de verilmiştir.

Şekil 51. Çocuğum oyun oynarken yansıttığı rollere dikkat ederim, bu sayede çocuğumun genel ruh halini anlamaya çalışırım.

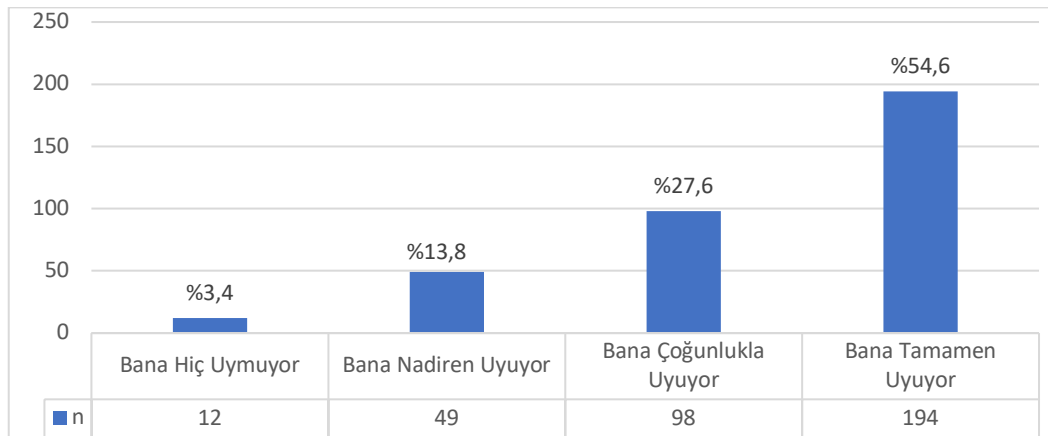
“Çocuğum oyun oynarken yansıttığı rollere dikkat ederim, bu sayede çocuğumun genel ruh halini anlamaya çalışırım” maddesine ebeveynlerin %1,7’si “Bana Hiç Uymuyor”, %10,4’ü “Bana Nadiren Uyuyor”, %35,8’i “Bana Çoğunlukla Uyuyor”, %51,5’i “Bana

Tamamen Uyuyor” yanıtını vermişlerdir ($\bar{x}=3,38$). İstismar sonucunda yaşanan travma çocuğun ruh sağlığını etkileyebileceği için çocuğun ruh halinin her zaman takip edilmesi gerekir (Gökler, 2002). Ebeveynlerin büyük bir kısmı (%87,3) bu konuda uygun uygulamalarda bulunuyor iken bir kısmı (%12,1) uygun uygulamalarda bulunmamaktadır.

Ebeveynlerin “Çocuğum oyun oynarken yansıttığı rollere dikkat ederim, bu sayede çocuğumun genel ruh halini anlamaya çalışırım” maddesine katılım seviyeleri cinsiyetlerine göre anlamlı seviyede farklılaşmaktadır ($\chi^2_{(3)}=8,38$; $p<.05$). Kadın ebeveynler erkeklere göre daha yüksek oranda çocuğu oyun oynarken yansıttığı rollere dikkat edip, bu sayede çocuğunun genel ruh halini anlamaya çalıştığını ifade etmiştir.

Ebeveynlerin “Çocuğum oyun oynarken yansıttığı rollere dikkat ederim, bu sayede çocuğumun genel ruh halini anlamaya çalışırım” maddesine katılım seviyeleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmaktadır ($\chi^2_{(3)}=8,28$; $p<.05$). Çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda eğitim almayan ebeveynlerden “Çocuğum oyun oynarken yansıttığı rollere dikkat ederim, bu sayede çocuğumun genel ruh halini anlamaya çalışırım” maddesindeki görüşe katılmayanların oransal olarak çok olduğu anlaşılmaktadır.

Ebeveynlerin “Çocuk cinsel istismarı ile ilgili bir şüphede gecikmeden hemen herhangi bir polis karakoluna ya da çocuk şubeye başvururum” maddesine katılımlarına ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde analizleri Şekil 52’de verilmiştir.

Şekil 52. Çocuk cinsel istismarı ile ilgili bir şüphede gecikmeden hemen herhangi bir polis karakoluna ya da çocuk şubeye başvururum.

“Çocuk cinsel istismarı ile ilgili bir şüphede gecikmeden hemen herhangi bir polis karakoluna ya da çocuk şubeye başvururum” maddesine ebeveynlerin %3,4’ü “Bana Hiç Uymuyor”, %13,8’i “Bana Nadiren Uyuyor”, %27,6’sı “Bana Çoğunlukla Uyuyor”, %54,6’sı “Bana Tamamen Uyuyor” yanıtını vermişlerdir ($\bar{x}=3,38$). Türkiye’de mevcut yasalar içinde temel yasa olan 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’nun 278. maddesinde, işlenmekte ya da işlenmiş olmakla birlikte, sebebiyet verdiği neticelerinin sınırlandırılması halen mümkün bulunan bir suçu yetkili makamlara bildirmeyen kişilerin, bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılacağı ve mağdurun on beş yaşını bitirmemiş bir çocuk, bedensel veya ruhsal bakımdan özürlü ya da hamileliği nedeniyle kendisini savunamayacak durumdaki bir kişi olması halinde verilecek cezanın yarı oranında artırılacağı belirtilmiştir (Keser, 2016, s.95-95). Ebeveynlerin büyük bir kısmı (%82,2) bu konuda uygun uygulamalarda bulunuyor iken bir kısmı (%17,2) uygun uygulamalarda bulunmamaktadırlar.

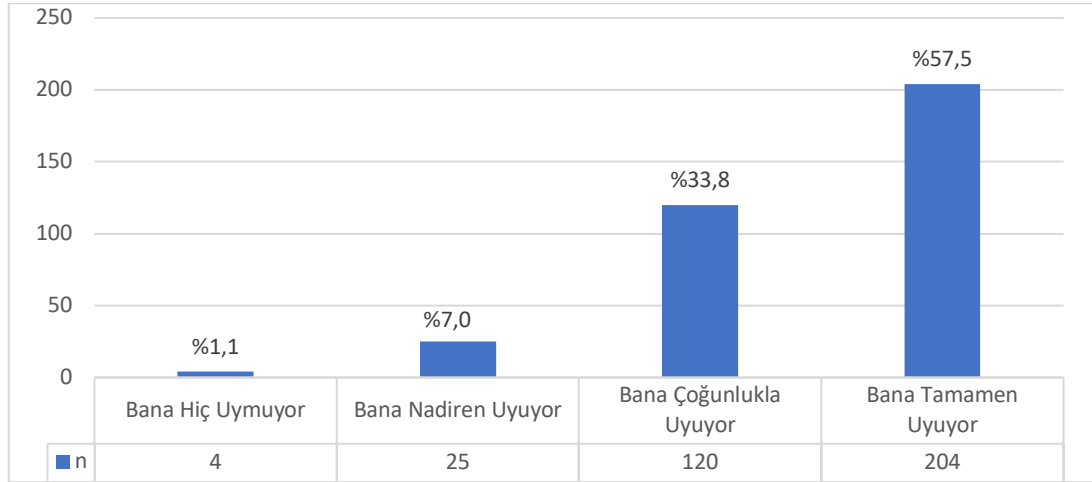
Ebeveynlerin “Çocuk cinsel istismarı ile ilgili bir şüphede gecikmeden hemen herhangi bir polis karakoluna ya da çocuk şubeye başvururum” maddesine katılım seviyeleri cinsiyetlerine göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=7,30$; $p>.05$). Erkek ve kadın ebeveynlerin “Çocuk cinsel istismarı ile ilgili bir şüphede gecikmeden hemen herhangi bir polis karakoluna ya da çocuk şubeye başvururum” maddesine yönelik düşünceleri farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Çocuk cinsel istismarı ile ilgili bir şüphede gecikmeden hemen herhangi bir polis karakoluna ya da çocuk şubeye başvururum” maddesine katılım seviyeleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=0,86$; $p>.05$). “Çocuk cinsel istismarı ile ilgili bir şüphede gecikmeden hemen herhangi bir polis karakoluna ya da çocuk şubeye başvururum” maddesine yönelik düşünceleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır.

4.2.2. Çocuk Cinsel İstismarı Belirtisi Görüldüğündeki Uygulamalar

Bu bölümde çocuk cinsel istismarı konusunda belirti görüldüğünde ebeveynlerin uygulamaları hakkındaki sorulara ebeveynlerin verdikleri cevaplara ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Ebeveynlerin “Çocuğumun cinsel konularla ilgili sorduğu sorulara yaşına uygun cevap vermeye çalışırım” maddesine katılımlarına ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde analizleri Şekil 53’te verilmiştir.

Şekil 53. Çocuğumun cinsel konularla ilgili sorduğu sorulara yaşına uygun cevap vermeye çalışırım.

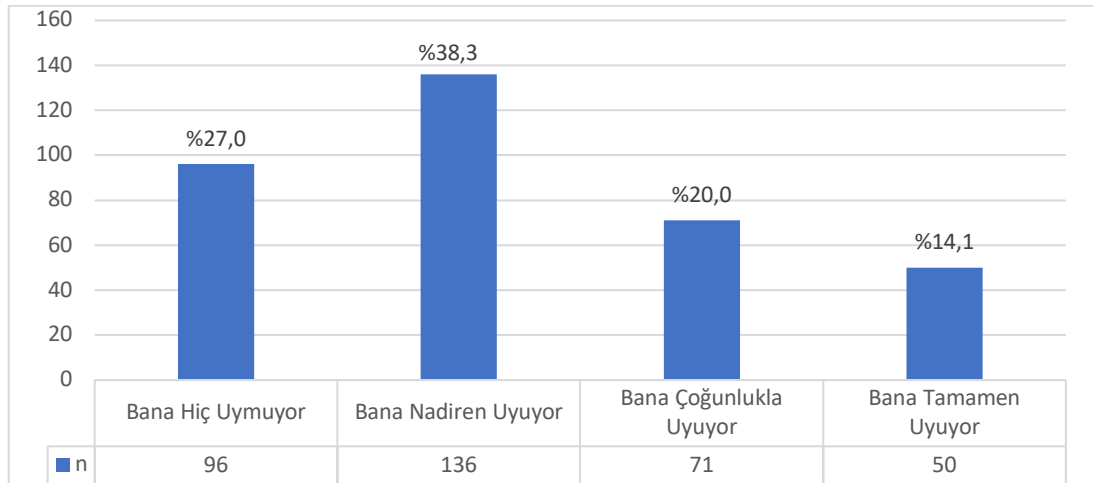
“Çocuğumun cinsel konularla ilgili sorduğu sorulara yaşına uygun cevap vermeye çalışırım” maddesine ebeveynlerin %1,1’i “Bana Hiç Uymuyor”, %7,0’si “Bana Nadiren Uyuyor”, %33,8’i “Bana Çoğunlukla Uyuyor”, %57,5’i “Bana Tamamen Uyuyor” yanıtını vermişlerdir ($\bar{x}=3,48$). Özer’in (2014) belirttiği gibi, cinsiyet, cinsellik ve cinsel istismar gibi konularda çocuğun güvenilebileceği ve yaşına uygun bilgiyi öğrenebileceği en önemli kaynak ebeveynlerdir. Ebeveynlerin büyük bir kısmı (%91,3) bu konuda uygun uygulamalarda bulunuyor iken bir kısmı (%8,1) uygun uygulamalarda bulunmamaktadırlar.

Ebeveynlerin “Çocuğumun cinsel konularla ilgili sorduğu sorulara yaşına uygun cevap vermeye çalışırım” maddesine katılım seviyeleri cinsiyetlerine göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=5,75$; $p>.05$). Erkek ve kadın ebeveynlerin “Çocuğumun cinsel konularla ilgili sorduğu sorulara yaşına uygun cevap vermeye çalışırım” maddesine yönelik düşünceleri farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Çocuğumun cinsel konularla ilgili sorduğu sorulara yaşına uygun cevap vermeye çalışırım” maddesine katılım seviyeleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=2,84$; $p>.05$). “Çocuğumun cinsel konularla ilgili sorduğu sorulara yaşına uygun cevap vermeye çalışırım” maddesine yönelik

düşünceleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Çocuğum cinsel içerikli davranışlarda bulunursa buna aşırı tepki gösteririm” maddesine katılımlarına ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde analizleri Şekil 54’te verilmiştir.

Şekil 54. Çocuğum cinsel içerikli davranışlarda bulunursa buna aşırı tepki gösteririm.

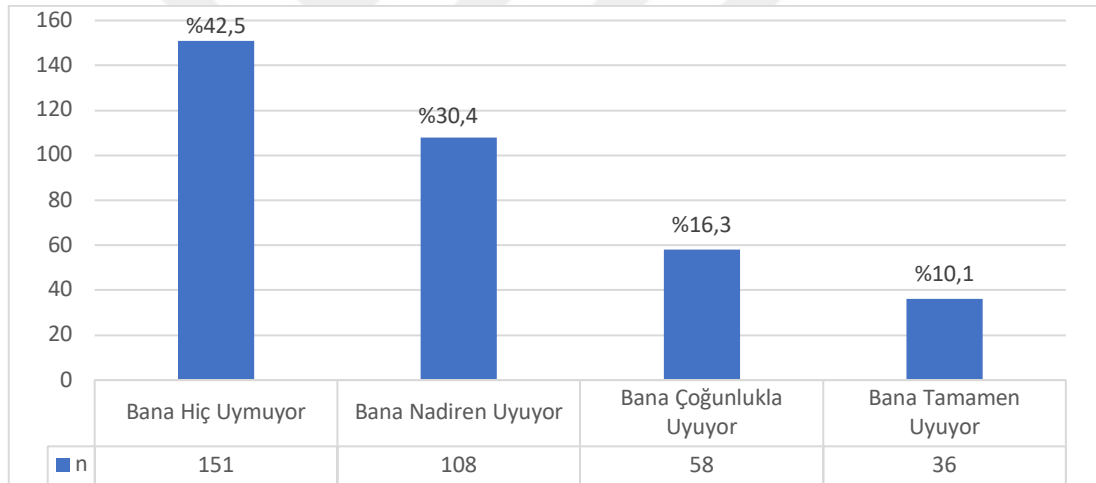
“Çocuğum cinsel içerikli davranışlarda bulunursa buna aşırı tepki gösteririm” maddesine ebeveynlerin %27,0’si “Bana Hiç Uymuyor”, %38,3’ü “Bana Nadiren Uyuyor”, %22,0’si “Bana Çoğunlukla Uyuyor”, %14,1’i “Bana Tamamen Uyuyor” yanıtını vermişlerdir ($\bar{x}=2,21$). Çocuk cinsel istismarının sonuçları dört travmatik dinamik ile açıklanabilmektedir: zedelenmiş cinsellik, ihanet duygusu, acizlik, damgalanmak. Zedelenmiş cinsellik, çocukta cinsel duygu ve tanımların normal gelişim sürecinden çıkmasıdır. Bu durumun göstergelerinden biri de erken yaşta görülen cinsel davranışlardır (Davis ve Petretic-Jackson, 2000). Böyle şüpheli bir durumda çocuğa tepki vermek yerine davranışların nedenini araştırmak gerekmektedir. Ebeveynlerin bir kısmı (%65,3) bu konuda uygun uygulamalarda bulunurken bir kısmı (%34,1) uygun uygulamalarda bulunmamaktadırlar.

Ebeveynlerin “Çocuğum cinsel içerikli davranışlarda bulunursa buna aşırı tepki gösteririm” maddesine katılım seviyeleri cinsiyetlerine göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=3,66$; $p>.05$). Erkek ve kadın ebeveynlerin “Çocuğum cinsel

içerikli davranışlarda bulunursa buna aşırı tepki gösteririm” maddesine yönelik düşünceleri farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Çocuğum cinsel içerikli davranışlarda bulunursa buna aşırı tepki gösteririm” maddesine katılım seviyeleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=6,23$; $p>.05$). “Çocuğum cinsel içerikli davranışlarda bulunursa buna aşırı tepki gösteririm” maddesine yönelik düşünceleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Çocuğum cinsellik hakkında bir şey söylerse, bu konuda daha fazla konuşulmasını istemediğim için konuyu kapatmayı tercih ederim” maddesine katılımlarına ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde analizleri Şekil 55’te verilmiştir.

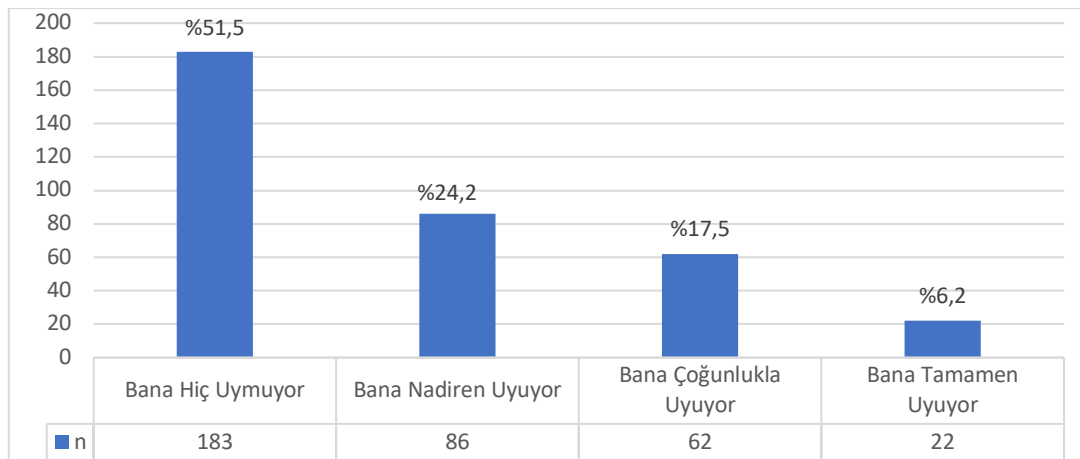
Şekil 55. Çocuğum cinsellik hakkında bir şey söylerse, bu konuda daha fazla konuşulmasını istemediğim için konuyu kapatmayı tercih ederim.

“Çocuğum cinsellik hakkında bir şey söylerse, bu konuda daha fazla konuşulmasını istemediğim için konuyu kapatmayı tercih ederim” maddesine ebeveynlerin %42,5’i “Bana Hiç Uymuyor”, %30,4’ü “Bana Nadiren Uyuyor”, %16,3’ü “Bana Çoğunlukla Uyuyor”, %10,1’i “Bana Tamamen Uyuyor” yanıtını vermişlerdir ($\bar{x}=1,94$). Çocuğun cinsellik hakkında en doğru bilgiyi alabileceği kaynak ebeveynler olduğu için ailelerin bu konularda konuyu kapatmayıp uygun bilgiyi uygun şekilde çocuğa vermesi gerekmektedir. Ebeveynlerin bir kısmı (%72,9) bu konuda uygun uygulamalarda bulunuyor iken bir kısmı (%26,4) uygun uygulamalarda bulunmamaktadırlar.

Ebeveynlerin “Çocuğum cinsellik hakkında bir şey söylerse, bu konuda daha fazla konuşulmasını istemediğim için konuyu kapatmayı tercih ederim” maddesine katılım seviyeleri cinsiyetlerine göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=5,91$; $p>.05$). Erkek ve kadın ebeveynlerin “Çocuğum cinsellik hakkında bir şey söylerse, bu konuda daha fazla konuşulmasını istemediğim için konuyu kapatmayı tercih ederim” maddesine yönelik düşünceleri farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Çocuğum cinsellik hakkında bir şey söylerse, bu konuda daha fazla konuşulmasını istemediğim için konuyu kapatmayı tercih ederim” maddesine katılım seviyeleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=1,01$; $p>.05$). “Çocuğum cinsellik hakkında bir şey söylerse, bu konuda daha fazla konuşulmasını istemediğim için konuyu kapatmayı tercih ederim” maddesine yönelik düşünceleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda eğitim almasına göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Çocuğum resimlerinde erkek ve kadın objelerin cinsel organlarını karalıyorsa ya da daha belirgin bir şekilde resmediyorsa bu durumun onun cinsellik konusundaki merakından dolayı olduğunu düşündüğüm için üstüne gitmeyip merakının körelmesini sağlarım” maddesine katılımlarına ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde analizleri Şekil 56’da verilmiştir.

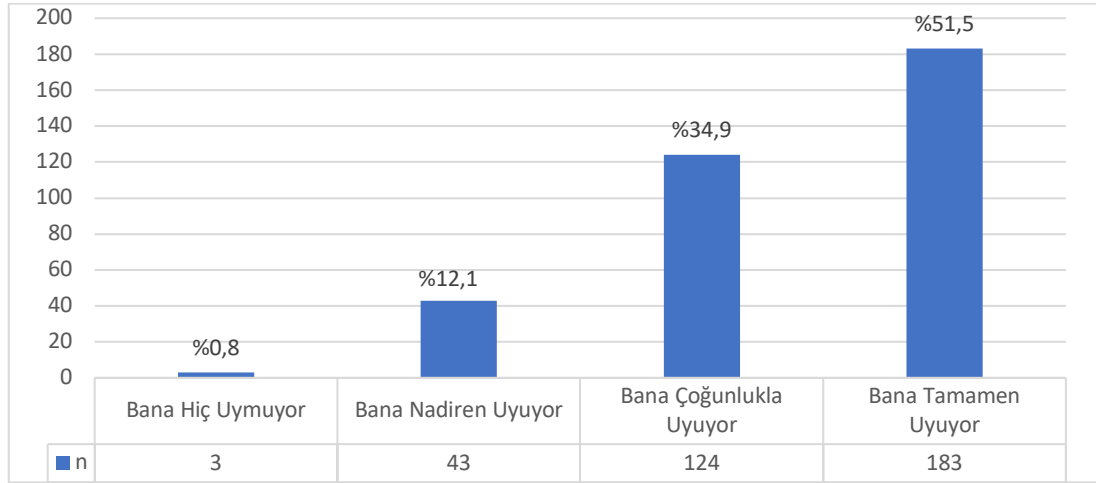
Şekil 56. Çocuğum resimlerinde erkek ve kadın objelerin cinsel organlarını karalıyorsa ya da daha belirgin bir şekilde resmediyorsa bu durumun onun cinsellik konusundaki merakından dolayı olduğunu düşündüğüm için üstüne gitmeyip merakının körelmesini sağlarım.

“Çocuğum resimlerinde erkek ve kadın objelerin cinsel organlarını karalıyorsa ya da daha belirgin bir şekilde resmediyorsa bu durumun onun cinsellik konusundaki merakından dolayı olduğunu düşündüğüm için üstüne gitmeyip merakının körelmesini sağlarım” maddesine ebeveynlerin %51,5’i “Bana Hiç Uymuyor”, %24,2’si “Bana Nadiren Uyuyor”, %17,5’i “Bana Çoğunlukla Uyuyor”, %6,2’si “Bana Tamamen Uyuyor” yanıtını vermişlerdir ($\bar{x}=1,78$). Cinsel istismara uğrayan çocukların resimlerinde insan çizimlerinde, uzun dağınık saçlar, gözlerin çizilmemesi ya da göz bebeği olmayan gözler, aşırı büyük burun, kalın çizgilerle belirginleştirilmiş büyük ağız, uzatılmış boyun, bel kısmında kemer olması ve genital bölgenin giysilerin transparan çizilerek gösterilmesi ya da genital bölgeye çizgilerle çok fazla vurgu yapılması sık görülen özelliklerdendir (Yılmaz, 2009). Ebeveynlerin bir kısmı (%76,7) bu konuda uygun uygulamalarda bulunuyor iken bir kısmı (%23,7) bu uygun uygulamalarda bulunmamaktadırlar.

Ebeveynlerin “Çocuğum resimlerinde erkek ve kadın objelerin cinsel organlarını karalıyorsa ya da daha belirgin bir şekilde resmediyorsa bu durumun onun cinsellik konusundaki merakından dolayı olduğunu düşündüğüm için üstüne gitmeyip merakının körelmesini sağlarım” maddesine katılım seviyeleri cinsiyetlerine göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=7,12$; $p>.05$). Erkek ve kadın ebeveynlerin “Çocuğum resimlerinde erkek ve kadın objelerin cinsel organlarını karalıyorsa ya da daha belirgin bir şekilde resmediyorsa bu durumun onun cinsellik konusundaki merakından dolayı olduğunu düşündüğüm için üstüne gitmeyip merakının körelmesini sağlarım” maddesine yönelik düşünceleri farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Çocuğum resimlerinde erkek ve kadın objelerin cinsel organlarını karalıyorsa ya da daha belirgin bir şekilde resmediyorsa bu durumun onun cinsellik konusundaki merakından dolayı olduğunu düşündüğüm için üstüne gitmeyip merakının körelmesini sağlarım” maddesine katılım seviyeleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=0,56$; $p>.05$). “Çocuğum resimlerinde erkek ve kadın objelerin cinsel organlarını karalıyorsa ya da daha belirgin bir şekilde resmediyorsa bu durumun onun cinsellik konusundaki merakından dolayı olduğunu düşündüğüm için üstüne gitmeyip merakının körelmesini sağlarım” maddesine yönelik düşünceleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Çocuğumun yaşına uygun olmayan şekilde cinsellik konusunda bilgili olduğunu ya da bu konuya merak duyduğunu fark edersem, bir yetişkinden uygun olmayan bir şekilde bunu öğrenmiş olmasından endişe duyar çocuğumu daha ciddi bir şekilde gözlemlerim” maddesine katılımlarına ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde analizleri Şekil 57’de verilmiştir.

Şekil 57. Çocuğumun yaşına uygun olmayan şekilde cinsellik konusunda bilgili olduğunu ya da bu konuya merak duyduğunu fark edersem, bir yetişkinden uygun olmayan bir şekilde bunu öğrenmiş olmasından endişe duyar çocuğumu daha ciddi bir şekilde gözlemlerim.

“Çocuğumun yaşına uygun olmayan şekilde cinsellik konusunda bilgili olduğunu ya da bu konuya merak duyduğunu fark edersem, bir yetişkinden uygun olmayan bir şekilde bunu öğrenmiş olmasından endişe duyar çocuğumu daha ciddi bir şekilde gözlemlerim” maddesine ebeveynlerin %0,8’i “Bana Hiç Uymuyor”, %12,1’i “Bana Nadiren Uyuyor”, %34,9’u “Bana Çoğunlukla Uyuyor”, %51,5’i “Bana Tamamen Uyuyor” yanıtını vermişlerdir ($\bar{x}=3,38$). Çocuk cinsel istismarının cinsellik üzerindeki etkilerinden biri de cinsellik konusuna aşırı bir ilgi gösterme ya da tamamen ilgisiz kalmadır (Ovayolu, Uçan ve Serindağ, 2007). Ebeveynlerin büyük bir kısmı (%86,4) bu konuda uygun uygulamalarda bulunuyor iken bir kısmı (%12,9) uygun uygulamalarda bulunmamaktadırlar.

Ebeveynlerin “Çocuğumun yaşına uygun olmayan şekilde cinsellik konusunda bilgili olduğunu ya da bu konuya merak duyduğunu fark edersem, bir yetişkinden uygun olmayan bir şekilde bunu öğrenmiş olmasından endişe duyar çocuğumu daha ciddi bir şekilde gözlemlerim” maddesine katılım seviyeleri cinsiyetlerine göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=3,94$; $p>.05$). Erkek ve kadın ebeveynlerin “Çocuğumun

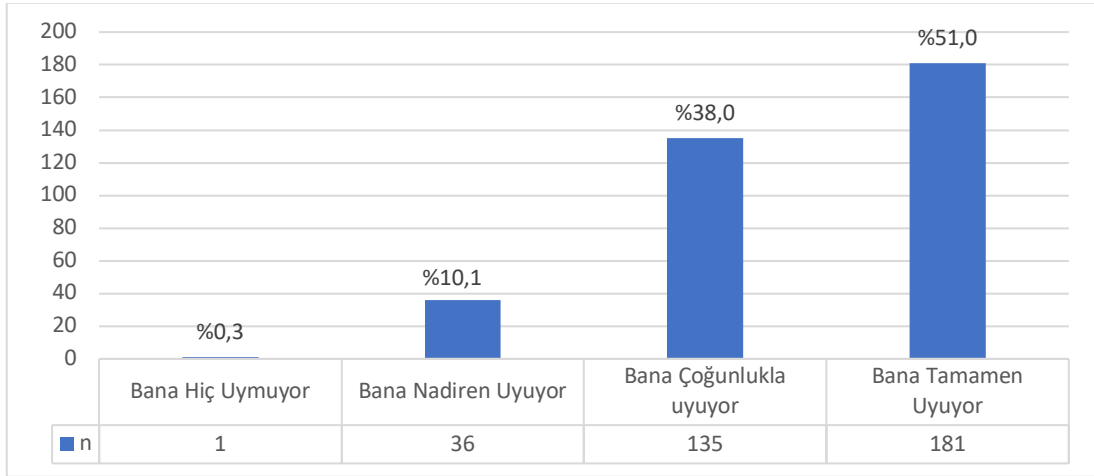
yaşına uygun olmayan şekilde cinsellik konusunda bilgili olduğunu ya da bu konuya merak duyduğunu fark edersem, bir yetişkinden uygun olmayan bir şekilde bunu öğrenmiş olmasından endişe duyar çocuğumu daha ciddi bir şekilde gözlemlerim” maddesine yönelik düşünceleri farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Çocuğumun yaşına uygun olmayan şekilde cinsellik konusunda bilgili olduğunu ya da bu konuya merak duyduğunu fark edersem, bir yetişkinden uygun olmayan bir şekilde bunu öğrenmiş olmasından endişe duyar çocuğumu daha ciddi bir şekilde gözlemlerim” maddesine katılım seviyeleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=1,07$; $p>.05$). “Çocuğumun yaşına uygun olmayan şekilde cinsellik konusunda bilgili olduğunu ya da bu konuya merak duyduğunu fark edersem, bir yetişkinden uygun olmayan bir şekilde bunu öğrenmiş olmasından endişe duyar çocuğumu daha ciddi bir şekilde gözlemlerim” maddesine yönelik düşünceleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır.

4.2.3. Çocuk Cinsel İstismarı Konusunda Çocuk Korunma Eğitimi Uygulamalar

Bu bölümde çocuk cinsel istismarı konusunda çocuk korunma eğitimi hakkında ebeveynlerin uygulamaları ile ilgili sorulara ebeveynlerin verdikleri cevaplara ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Ebeveynlerin “Çocuğuma kendi beden temizliğini yapmayı öğretirim” maddesine katılımlarına ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde analizleri Şekil 58’de verilmiştir.

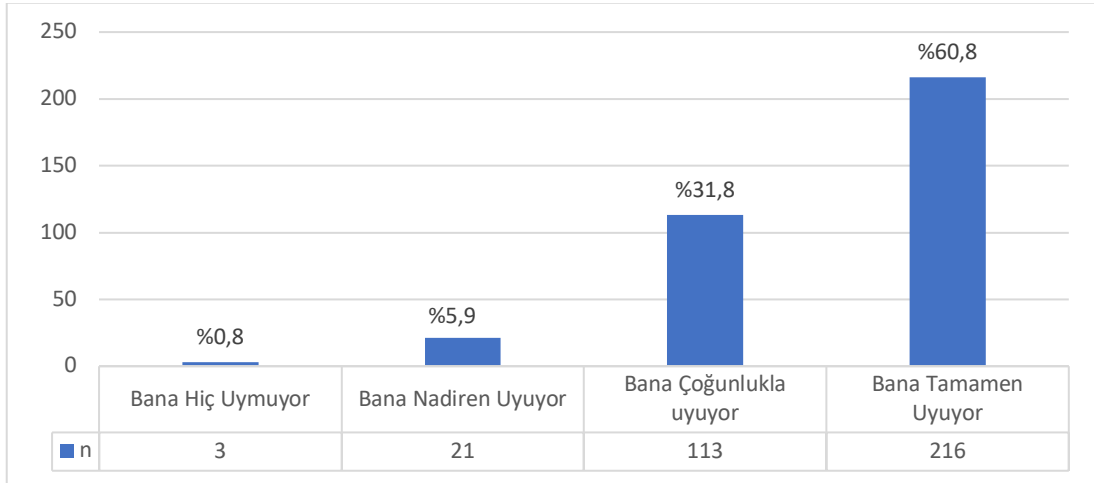
Şekil 58. Çocuğuma kendi beden temizliğini yapmayı öğretirim.

“Çocuğuma kendi beden temizliğini yapmayı öğretirim” maddesine ebeveynlerin %0,3’ü “Bana Hiç Uymuyor”, %10,1’i “Bana Nadiren Uyuyor”, %38,0’i “Bana Çoğunlukla Uyuyor”, %51,0’i “Bana Tamamen Uyuyor” yanıtını vermişlerdir ($\bar{x}=3,41$). Çocuğa kendi beden temizliğini yapmayı öğretmek gerekmektedir (Özer, 2014). Ebeveynlerin büyük bir kısmı (%89,0) bu konuda uygun uygulamalarda bulunuyor iken diğer bir kısmı (%10,4) uygun uygulamalarda bulunmamaktadırlar.

Ebeveynlerin “Çocuğuma kendi beden temizliğini yapmayı öğretirim” maddesine katılım seviyeleri cinsiyetlerine göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=2,11$; $p>.05$). Erkek ve kadın ebeveynlerin “Çocuğuma kendi beden temizliğini yapmayı öğretirim” maddesine yönelik düşünceleri farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Çocuğuma kendi beden temizliğini yapmayı öğretirim” maddesine katılım seviyeleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=2,57$; $p>.05$). “Çocuğuma kendi beden temizliğini yapmayı öğretirim” maddesine yönelik düşünceleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Yabancılardan hediye almaması konusunda çocuğumla konuşurum” maddesine katılımlarına ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde analizleri Şekil 59’da verilmiştir.

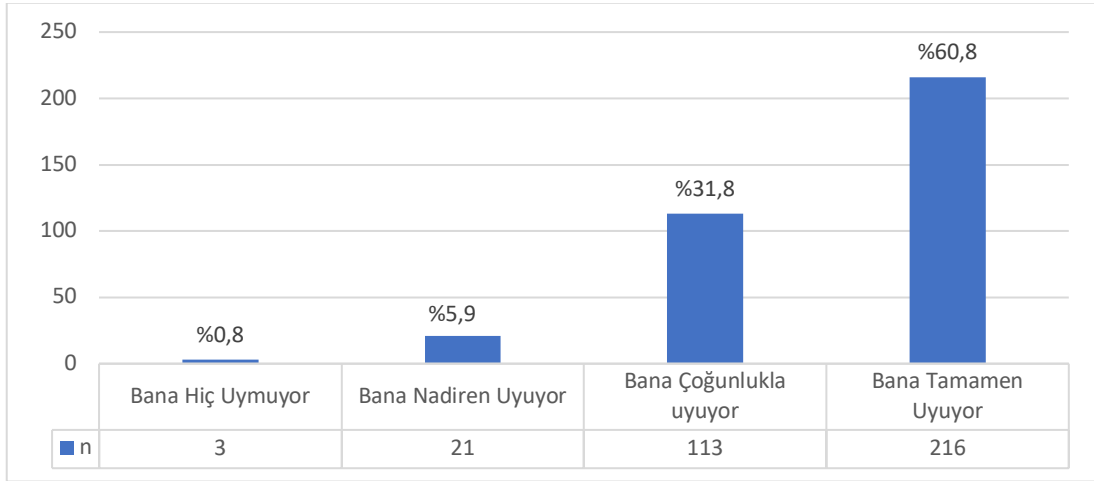
Şekil 59. Yabancılardan hediye almaması konusunda çocuğumla konuşurum.

“Yabancılardan hediye almaması konusunda çocuğumla konuşurum” maddesine ebeveynlerin %0,8’i “Bana Hiç Uymuyor”, %5,9’u “Bana Nadiren Uyuyor”, %31,8’i “Bana Çoğunlukla Uyuyor”, %60,8’i “Bana Tamamen Uyuyor” yanıtını vermişlerdir ($\bar{x}=3,54$). Çocuklarla ebeveynlerinin izni dahilinde olmadığı sürece yabancılardan hediye almamaları gerektiği konuşulmalıdır (Chen ve Chen, 2005). Ebeveynlerin büyük bir kısmı (%92,4) bu konuda uygun uygulamalarda bulunuyor iken diğer bir kısmı (%6,7) uygun uygulamalarda bulunmamaktadırlar.

Ebeveynlerin “Yabancılardan hediye almaması konusunda çocuğumla konuşurum” maddesine katılım seviyeleri cinsiyetlerine göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=2,09$; $p>.05$). Erkek ve kadın ebeveynlerin “Yabancılardan hediye almaması konusunda çocuğumla konuşurum” maddesine yönelik düşünceleri farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Yabancılardan hediye almaması konusunda çocuğumla konuşurum” maddesine katılım seviyeleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=2,04$; $p>.05$). “Yabancılardan hediye almaması konusunda çocuğumla konuşurum” maddesine yönelik düşünceleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Çocuğuma bedeninin kendine ait olduğunu ve özellikle mahrem bölgelerin çok özel bölgeler olduğunu ve kimsenin bu bölgelere dokunma hakkının olmadığını hatırlatırım” maddesine katılımlarına ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde analizleri Şekil 60’da verilmiştir.

Şekil 60. Çocuğuma bedeninin kendine ait olduğunu ve özellikle mahrem bölgelerin çok özel bölgeler olduğunu ve kimsenin bu bölgelere dokunma hakkının olmadığını hatırlatırım.

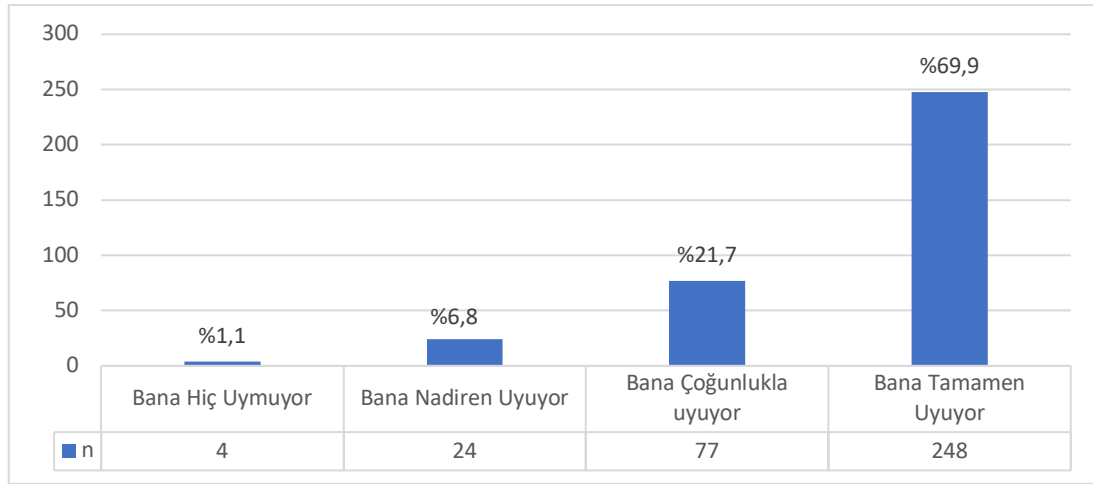
“Çocuğuma bedeninin kendine ait olduğunu ve özellikle mahrem bölgelerin çok özel bölgeler olduğunu ve kimsenin bu bölgelere dokunma hakkının olmadığını hatırlatırım” maddesine ebeveynlerin %0,8’i “Bana Hiç Uymuyor”, %5,9’u “Bana Nadiren Uyuyor”, %31,8’i “Bana Çoğunlukla Uyuyor”, %60,8’i “Bana Tamamen Uyuyor” yanıtını vermişlerdir ($\bar{x}=3,73$). Çocuğa bedeninin kendine ait olduğu, özellikle mahrem bölgelerin çok özel bölgeler olduğu ve kimsenin bu bölgelere dokunma hakkının olmadığı anlatılmalıdır (Polat, 2017, s.155). Ebeveynlerin büyük bir kısmı (%92,4) bu konuda uygun uygulamalarda bulunuyor iken diğer bir kısmı (%6,7) uygun uygulamalarda bulunmamaktadırlar.

“Çocuğuma bedeninin kendine ait olduğunu ve özellikle mahrem bölgelerin çok özel bölgeler olduğunu ve kimsenin bu bölgelere dokunma hakkının olmadığını hatırlatırım” maddesine katılım seviyeleri cinsiyetlerine göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=6,37$; $p>.05$). Erkek ve kadın ebeveynlerin “Çocuğuma bedeninin kendine ait olduğunu ve özellikle mahrem bölgelerin çok özel bölgeler olduğunu ve kimsenin bu bölgelere dokunma hakkının olmadığını hatırlatırım” maddesine yönelik düşünceleri farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Çocuğuma bedeninin kendine ait olduğunu ve özellikle mahrem bölgelerin çok özel bölgeler olduğunu ve kimsenin bu bölgelere dokunma hakkının olmadığını hatırlatırım” maddesine katılım seviyeleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=2,09$; $p>.05$). “Çocuğuma bedeninin kendine ait

olduğunu ve özellikle mahrem bölgelerin çok özel bölgeler olduğunu ve kimsenin bu bölgelere dokunma hakkının olmadığını hatırlatırım” maddesine yönelik düşünceleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Çocuğumun gerektiğinde insanlara rahat bir şekilde hayır demesini desteklerim” maddesine katılımlarına ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde analizleri Şekil 61’de verilmiştir.

Şekil 61. Çocuğumun gerektiğinde insanlara rahat bir şekilde hayır demesini desteklerim.

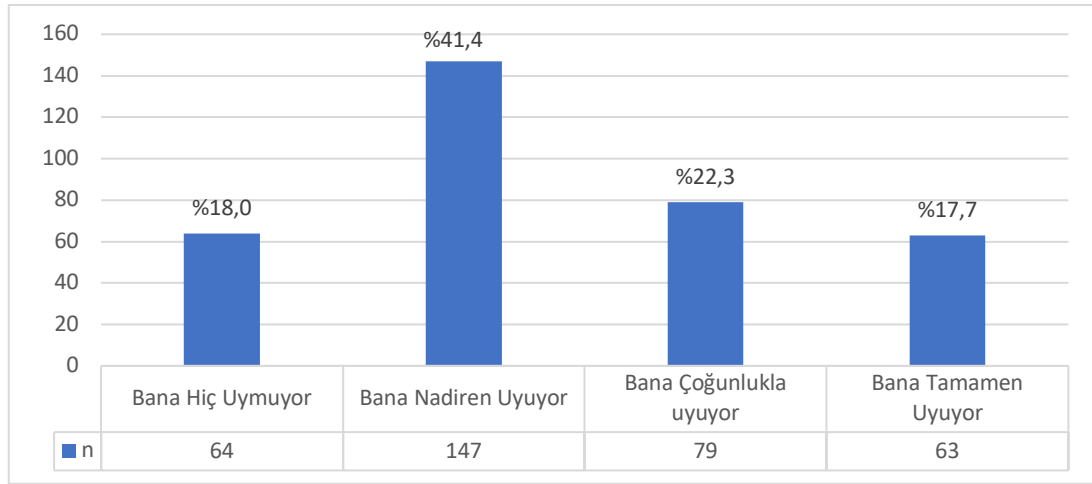
“Çocuğumun gerektiğinde insanlara rahat bir şekilde hayır demesini desteklerim” maddesine ebeveynlerin %1,1’i “Bana Hiç Uymuyor”, %6,8’i “Bana Nadiren Uyuyor”, %21,7’si “Bana Çoğunlukla Uyuyor”, %69,9’u “Bana Tamamen Uyuyor” yanıtını vermişlerdir ($\bar{x}=3,61$). Çocuklara gerektiğinde hayır demeyi öğretmek gerekmektedir (Özer, 2014). Ebeveynlerin büyük bir kısmı (%91,6) bu konuda uygun uygulamalarda bulunuyor iken diğer bir kısmı (%7,9) uygun uygulamalarda bulunmamaktadırlar.

Ebeveynlerin “Çocuğumun gerektiğinde insanlara rahat bir şekilde hayır demesini desteklerim” maddesine katılım seviyeleri cinsiyetlerine göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=2,53$; $p>.05$). Erkek ve kadın ebeveynlerin “Çocuğumun gerektiğinde insanlara rahat bir şekilde hayır demesini desteklerim” maddesine yönelik düşünceleri farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Çocuğumun gerektiğinde insanlara rahat bir şekilde hayır demesini desteklerim” maddesine katılım seviyeleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı

seviyede farklılaşmaktadır ($\chi^2_{(3)}=15,24$; $p<.01$). Çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda eğitim almayan ebeveynlerden “Çocuğumun gerektiğinde insanlara rahat bir şekilde hayır demesini desteklerim” maddesindeki görüşe katılmayanların oransal olarak çok olduğu anlaşılmaktadır.

Ebeveynlerin “Çocuğuma saygılı bir birey olması için büyüklerinin söylediklerine itaat eden bir birey olmasını öğütlerim” maddesine katılımlarına ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde analizleri Şekil 62’de verilmiştir.

Şekil 62. Çocuğuma saygılı bir birey olması için büyüklerinin söylediklerine itaat eden bir birey olmasını öğütlerim.

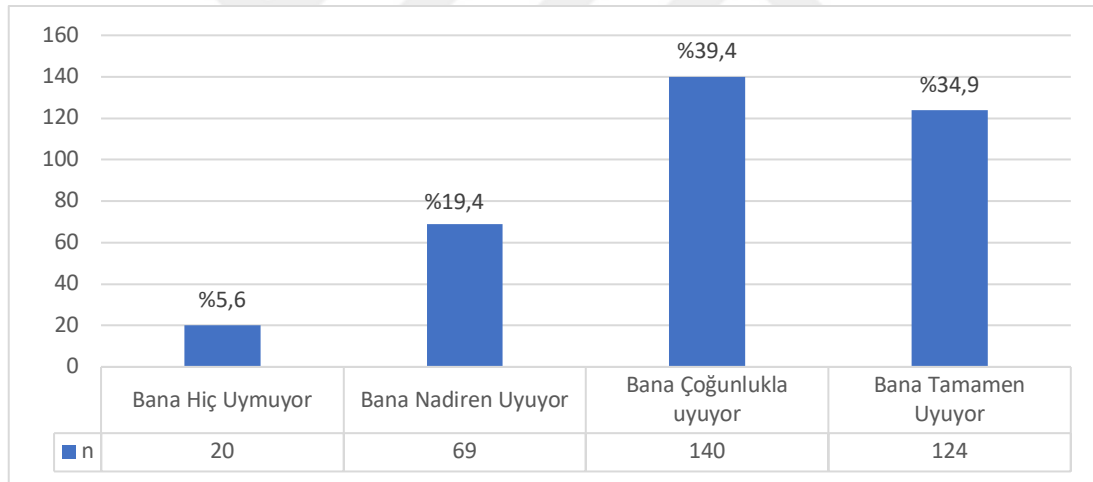
“Çocuğuma saygılı bir birey olması için büyüklerinin söylediklerine itaat eden bir birey olmasını öğütlerim” maddesine ebeveynlerin %18,0’i “Bana Hiç Uymuyor”, %41,4’ü “Bana Nadiren Uyuyor”, %22,3’ü “Bana Çoğunlukla Uyuyor”, %17,7’si “Bana Tamamen Uyuyor” yanıtını vermişlerdir ($\bar{x}=2,40$). Türk kültüründe çocukların büyüklerine itaat etmeleri, büyükleri onları sevmek veya öpmek istedikleri durumlarda çocuklar bunu istemeseler de hayır demeyip izin vermeleri öğretilmektedir. Bu öğreti çocuğun kendi bedeni üzerindeki hakimiyeti konusunda oldukça hatalı bir tavrıdır (Akgül, 2015; Polat, 2017, s.155). Ebeveynlerin bir kısmı (%59,4) bu uygun uygulamalarda bulunuyor iken diğer bir kısmı (%40,0) uygun uygulamalarda bulunmamaktadırlar.

Ebeveynlerin “Çocuğuma saygılı bir birey olması için büyüklerinin söylediklerine itaat eden bir birey olmasını öğütlerim” maddesine katılım seviyeleri cinsiyetlerine göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=7,13$; $p>.05$). Erkek ve kadın ebeveynlerin

“Çocuğuma saygılı bir birey olması için büyüklerinin söylediklerine itaat eden bir birey olmasını öğütlerim” maddesine yönelik düşünceleri farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Çocuğuma saygılı bir birey olması için büyüklerinin söylediklerine itaat eden bir birey olmasını öğütlerim” maddesine katılım seviyeleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=4,27$; $p>.05$). “Çocuğuma saygılı bir birey olması için büyüklerinin söylediklerine itaat eden bir birey olmasını öğütlerim” maddesine yönelik düşünceleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Çocuğuma bir problemle karşılaştığında önce kendi başına çözmeye çalışmasını eğer başaramazsa bir büyüğünden destek almasını öğretirim” maddesine katılımlarına ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde analizleri Şekil 63’te verilmiştir.

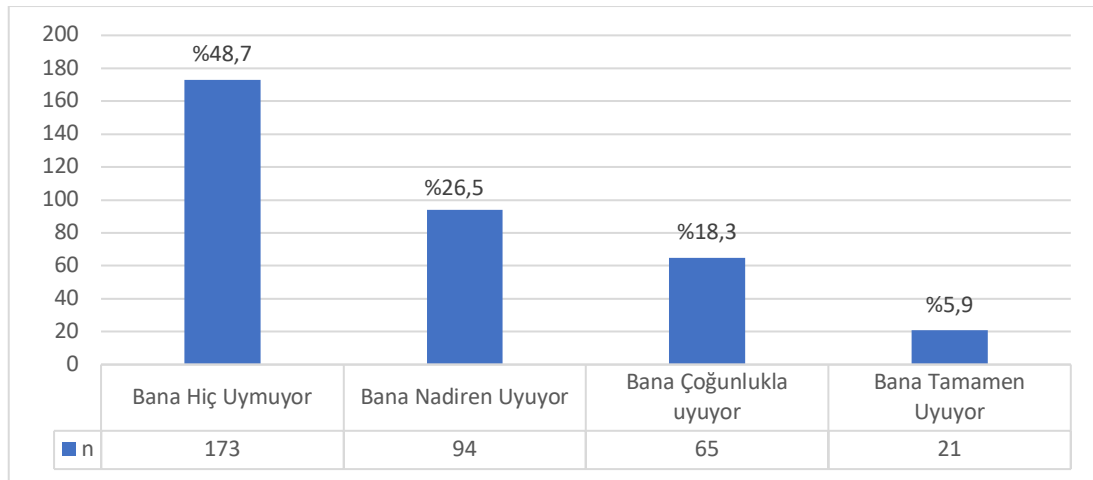
Şekil 63. Çocuğuma bir problemle karşılaştığında önce kendi başına çözmeye çalışmasını eğer başaramazsa bir büyüğünden destek almasını öğretirim.

“Çocuğuma bir problemle karşılaştığında önce kendi başına çözmeye çalışmasını eğer başaramazsa bir büyüğünden destek almasını öğretirim” maddesine ebeveynlerin %5,6’sı “Bana Hiç Uymuyor”, %19,4’ü “Bana Nadiren Uyuyor”, %39,4’ü “Bana Çoğunlukla Uyuyor”, %34,9’u “Bana Tamamen Uyuyor” yanıtını vermişlerdir ($\bar{x}=3,04$). Çocukların ihtiyaç duyduğunda anne babalar onlara asla kızmamalı ve yardım etmelidir. Çocuğa da bunu öğretmek gerekmektedir (Adalı, 2007). Ebeveynlerin büyük bir kısmı (%74,3) bu konuda uygun uygulamalarda bulunuyor iken diğer bir kısmı (%25,0) uygun uygulamalarda bulunmamaktadırlar.

Ebeveynlerin “Çocuğuma bir problemle karşılaştığında önce kendi başına çözmeye çalışmasını eğer başaramazsa bir büyüğünden destek almasını öğretirim” maddesine katılım seviyeleri cinsiyetlerine göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=0,45$; $p>.05$). Erkek ve kadın ebeveynlerin “Çocuğuma bir problemle karşılaştığında önce kendi başına çözmeye çalışmasını eğer başaramazsa bir büyüğünden destek almasını öğretirim” maddesine yönelik düşünceleri farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Çocuğuma bir problemle karşılaştığında önce kendi başına çözmeye çalışmasını eğer başaramazsa bir büyüğünden destek almasını öğretirim” maddesine katılım seviyeleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=2,22$; $p>.05$). “Çocuğuma bir problemle karşılaştığında önce kendi başına çözmeye çalışmasını eğer başaramazsa bir büyüğünden destek almasını öğretirim” maddesine yönelik düşünceleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Çocuğuma çocuk cinsel istismarından korunmak için gerekli bilgileri öğretsem de anlamayacağı için, bu bilgileri verip kafasını karıştırmak yerine çocuğumu kendim korumayı tercih ederim” maddesine katılımlarına ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde analizleri Şekil 64’te verilmiştir.

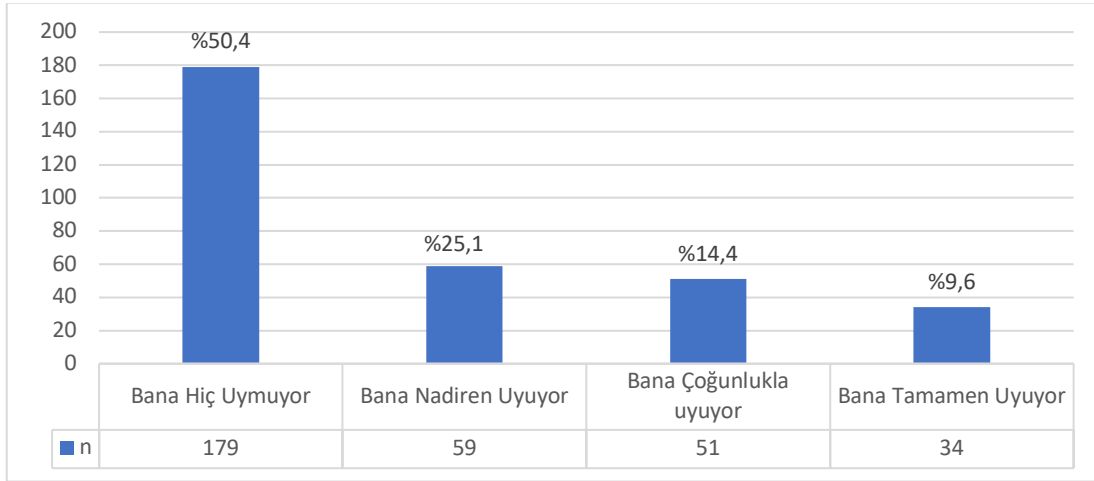
Şekil 64. Çocuğuma çocuk cinsel istismarından korunmak için gerekli bilgileri öğretsem de anlamayacağı için, bu bilgileri verip kafasını karıştırmak yerine çocuğumu kendim korumayı tercih ederim.

“Çocuğuma çocuk cinsel istismarından korunmak için gerekli bilgileri öğretsem de anlamayacağı için, bu bilgileri verip kafasını karıştırmak yerine çocuğumu kendim korumayı tercih ederim” maddesine ebeveynlerin %48,7’si “Bana Hiç Uymuyor”, %26,5’i “Bana Nadiren Uyuyor”, %18,3’ü “Bana Çoğunlukla Uyuyor”, %5,9’u “Bana Tamamen Uyuyor” yanıtını vermişlerdir ($\bar{x}=1,81$). Cinsel istismardan korunmak için eğitim alan okul öncesi dönem çocuklarının cinsel istismar riski taşıyan durumlarda, eğitim almayanlara göre daha fazla kendilerini koruma davranışı sergiledikleri görülmüştür. Bu da çocuklar için verilen cinsel istismardan korunma eğitiminin etkililiğini ve verilmesi gerektiğini göstermektedir (Yılmaz Irmak, Kızıltepe, Aksel, Güngör ve Eslek, 2018). Ebeveynlerin büyük bir kısmı (%75,2) bu konuda uygun uygulamalarda bulunuyor iken diğer bir kısmı (%24,2) uygun uygulamalarda bulunmamaktadırlar.

Ebeveynlerin “Çocuğuma çocuk cinsel istismarından korunmak için gerekli bilgileri öğretsem de anlamayacağı için, bu bilgileri verip kafasını karıştırmak yerine çocuğumu kendim korumayı tercih ederim” maddesine katılım seviyeleri cinsiyetlerine göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=2,59$; $p>.05$). Erkek ve kadın ebeveynlerin “Çocuğuma çocuk cinsel istismarından korunmak için gerekli bilgileri öğretsem de anlamayacağı için, bu bilgileri verip kafasını karıştırmak yerine çocuğumu kendim korumayı tercih ederim” maddesine yönelik düşünceleri farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Çocuğuma çocuk cinsel istismarından korunmak için gerekli bilgileri öğretsem de anlamayacağı için, bu bilgileri verip kafasını karıştırmak yerine çocuğumu kendim korumayı tercih ederim” maddesine katılım seviyeleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=5,75$; $p>.05$). “Çocuğuma çocuk cinsel istismarından korunmak için gerekli bilgileri öğretsem de anlamayacağı için, bu bilgileri verip kafasını karıştırmak yerine çocuğumu kendim korumayı tercih ederim” maddesine yönelik düşünceleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Çocuğuma büyükleri onu sevmek, öpmek istedikleri zaman kibarca buna izin vermesini ve böylece büyüklerine karşı saygılı olmayı öğretirim” maddesine katılımlarına ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde analizleri Şekil 65’te verilmiştir.

Şekil 65. Çocuğuma büyükleri onu sevmek, öpmek istedikleri zaman kibarca buna izin vermesini ve böylece büyüklerine karşı saygılı olmayı öğretirim.

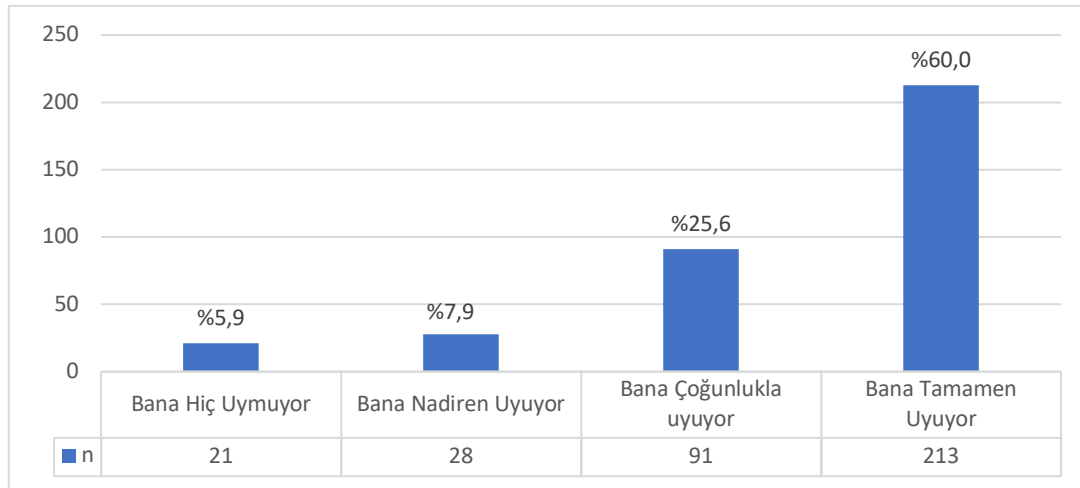
“Çocuğuma büyükleri onu sevmek, öpmek istedikleri zaman kibarca buna izin vermesini ve böylece büyüklerine karşı saygılı olmayı öğretirim” maddesine ebeveynlerin %50,4’ü “Bana Hiç Uymuyor”, %25,1’i “Bana Nadiren Uyuyor”, %14,4’ü “Bana Çoğunlukla Uyuyor”, %9,6’sı “Bana Tamamen Uyuyor” yanıtını vermişlerdir ($\bar{x}=1,83$). Çocuklara bedenlerine dokunulmasını istemedikleri takdirde kimsenin dokunamayacağı ve birisi çocuk istemediği halde ona dokunmak isterse veya onları incitirse çocuğun hayır demesi gerektiği öğretilmelidir (Polat, 2017, s.155). Ebeveynlerin büyük bir kısmı (%75,5) bu konuda uygun uygulamalarda bulunuyor iken diğer bir kısmı (%24,2) uygun uygulamalarda bulunmamaktadırlar.

Ebeveynlerin “Çocuğuma büyükleri onu sevmek, öpmek istedikleri zaman kibarca buna izin vermesini ve böylece büyüklerine karşı saygılı olmayı öğretirim” maddesine katılım seviyeleri cinsiyetlerine göre anlamlı seviyede farklılaşmaktadır ($\chi^2_{(3)}=8,27$; $p<.05$). Erkek ebeveynler kadınlara göre daha yüksek oranda çocuğuna büyükleri onu sevmek, öpmek istedikleri zaman kibarca buna izin vermesi ve böylece büyüklerine karşı saygılı olması gerektiği fikrine katıldığını ifade etmiştir.

Ebeveynlerin “Çocuğuma büyükleri onu sevmek, öpmek istedikleri zaman kibarca buna izin vermesini ve böylece büyüklerine karşı saygılı olmayı öğretirim” maddesine katılım seviyeleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=2,57$; $p>.05$). “Çocuğuma büyükleri onu sevmek, öpmek istedikleri zaman kibarca buna izin vermesini ve böylece büyüklerine karşı saygılı olmayı

öğretirim” maddesine yönelik düşünceleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Çocuğuma yabancı kişilerle konuşmaması gerektiğini ve eğer hediye veya yiyecek/içecek verilerse asla kabul etmemesi gerektiğini öğretirim” maddesine katılımlarına ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde analizleri Şekil 66’da verilmiştir

Şekil 66. Çocuğuma yabancı kişilerle konuşmaması gerektiğini ve eğer hediye veya yiyecek/içecek verilerse asla kabul etmemesi gerektiğini öğretirim.

“Çocuğuma yabancı kişilerle konuşmaması gerektiğini ve eğer hediye veya yiyecek/içecek verilerse asla kabul etmemesi gerektiğini öğretirim” maddesine ebeveynlerin %5,9’u “Bana Hiç Uymuyor”, %7,9’u “Bana Nadiren Uyuyor”, %25,6’sı “Bana Çoğunlukla Uyuyor”, %60,0’ı “Bana Tamamen Uyuyor” yanıtını vermişlerdir ($\bar{x}=3,41$). Çocuğun tanımadığı kişilerden ebeveyninin bilgisi olmadığı durumlarda hediye, yiyecek/içecek kabul etmemesi gerekmektedir (Chen ve Chen, 2005). Ebeveynlerin büyük bir kısmı (%85,6) bu uygun uygulamalarda bulunuyor iken diğer bir kısmı (%13,8) uygun uygulamalarda bulunmamaktadırlar.

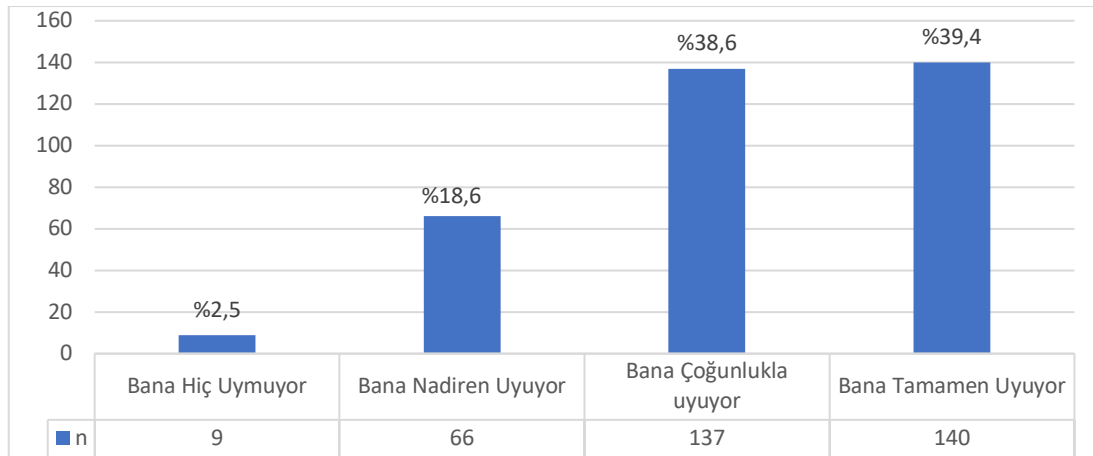
Ebeveynlerin “Çocuğuma yabancı kişilerle konuşmaması gerektiğini ve eğer hediye veya yiyecek/içecek verilerse asla kabul etmemesi gerektiğini öğretirim” maddesine katılım seviyeleri cinsiyetlerine göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=0,92$; $p>.05$). Erkek ve kadın ebeveynlerin “Çocuğuma yabancı kişilerle konuşmaması gerektiğini ve eğer hediye veya yiyecek/içecek verilerse asla kabul etmemesi gerektiğini öğretirim” maddesine yönelik düşünceleri farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Çocuğuma yabancı kişilerle konuşmaması gerektiğini ve eğer hediye veya yiyecek/içecek verirlerse asla kabul etmemesi gerektiğini öğretirim” maddesine katılım seviyeleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=6,13$; $p>.05$). “Çocuğuma yabancı kişilerle konuşmaması gerektiğini ve eğer hediye veya yiyecek/içecek verirlerse asla kabul etmemesi gerektiğini öğretirim” maddesine yönelik düşünceleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır.

4.2.4. Çocuk Cinsel İstismarı Konusunda Çocuğun Ebeveyn Tarafından Korunması Hakkındaki Uygulamalar

Bu bölümde çocuk cinsel istismarı konusunda çocuğun ebeveyn tarafından korunması hakkında ebeveynlerin uygulamaları ile ilgili sorulara ebeveynlerin verdikleri cevapların ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Ebeveynlerin “Çocuğumun izlediği filmleri/çizgi filmleri/programları önceden kontrol ederim” maddesine katılımlarına ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde analizleri Şekil 67’de verilmiştir.

Şekil 67. Çocuğumun izlediği filmleri/çizgi filmleri/programları önceden kontrol ederim.

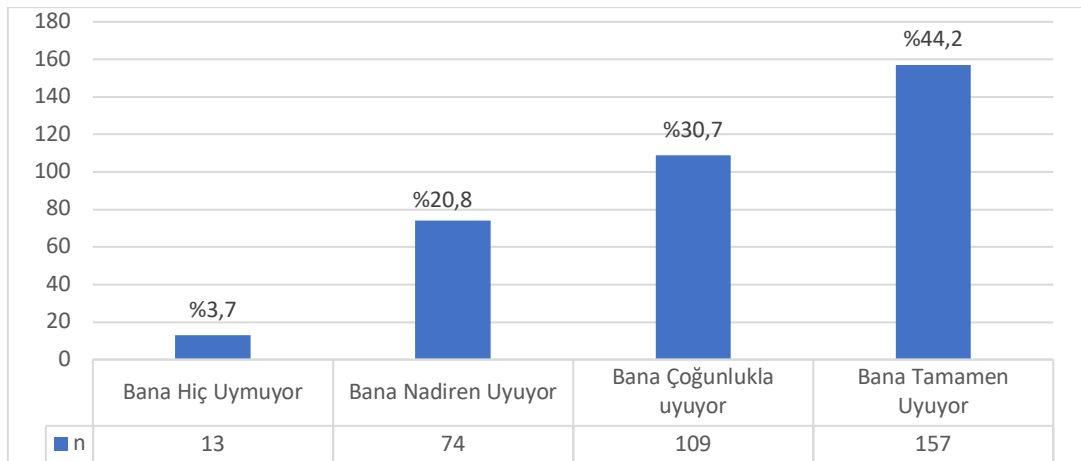
“Çocuğumun izlediği filmleri/çizgi filmleri/programları önceden kontrol ederim” maddesine ebeveynlerin %2,5’i “Bana Hiç Uymuyor”, %18,6’sı “Bana Nadiren Uyuyor”, %38,6’sı “Bana Çoğunlukla Uyuyor”, %39,4’ü “Bana Tamamen Uyuyor” yanıtını vermişlerdir ($\bar{x}=3,16$). Çocuk programı da olsa çocuk için uygun olmayan

görüntüler/konular olabileceği için çocuk izlemeden önce ailelerin programları izleyip kontrol etmesi gerekmektedir. Ebeveynlerin bir kısmı (%78,0) bu konuda uygun uygulamalarda bulunuyor iken bir kısmı (%21,1) uygun uygulamalarda bulunmamaktadırlar.

Ebeveynlerin “Çocuğumun izlediği filmleri/çizgi filmleri/programları önceden kontrol ederim” maddesine katılım seviyeleri cinsiyetlerine göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=3,43$; $p>.05$). Erkek ve kadın ebeveynlerin “Çocuğumun izlediği filmleri/çizgi filmleri/programları önceden kontrol ederim” maddesine yönelik düşünceleri farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Çocuğumun izlediği filmleri/çizgi filmleri/programları önceden kontrol ederim” maddesine katılım seviyeleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=3,70$; $p>.05$). “Çocuğumun izlediği filmleri/çizgi filmleri/programları önceden kontrol ederim” maddesine yönelik düşünceleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Cinsel istismar konusunda tehlike herkesten gelebileceği için ben yanında olsam da çocuğumun dışarıda tanımadığı yetişkin kişilerle oynamasına izin vermem” maddesine katılımlarına ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde analizleri Şekil 68’de verilmiştir.

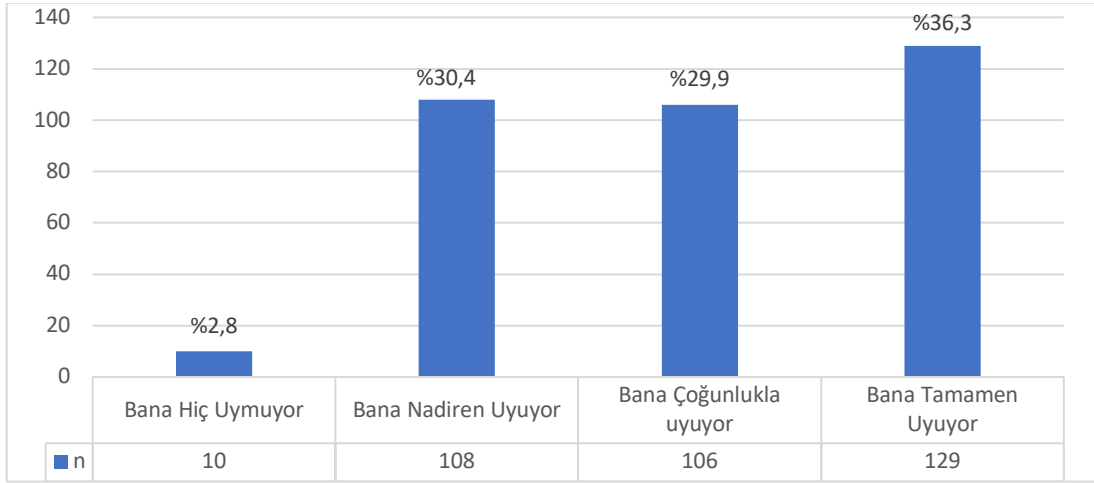
Şekil 68. Cinsel istismar konusunda tehlike herkesten gelebileceği için ben yanında olsam da çocuğumun dışarıda tanımadığı yetişkin kişilerle oynamasına izin vermem.

“Cinsel istismar konusunda tehlike herkesten gelebileceği için ben yanında olsam da çocuğumun dışarıda tanımadığı yetişkin kişilerle oynamasına izin vermem” maddesine ebeveynlerin %3,7’si “Bana Hiç Uymuyor”, %20,8’i “Bana Nadiren Uyuyor”, %30,7’si “Bana Çoğunlukla Uyuyor”, %44,2’si “Bana Tamamen Uyuyor” yanıtını vermişlerdir ($\bar{x}=3,16$). Çocuğun ebeveyninin izni ve kontrolünde insanlarla iletişime girmesi yanlış değildir. Bunun engellenmesi hatalı bir önlemdir ve aşırı koruyucu bir yaklaşımdır (Özer, 2014). Ebeveynlerin büyük bir kısmı (%74,9) bu konuda uygun uygulamalarda bulunuyor iken bir kısmı (%24,5) uygun uygulamalarda bulunmamaktadırlar.

Ebeveynlerin “Cinsel istismar konusunda tehlike herkesten gelebileceği için ben yanında olsam da çocuğumun dışarıda tanımadığı yetişkin kişilerle oynamasına izin vermem” maddesine katılım seviyeleri cinsiyetlerine göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=2,65$; $p>.05$). Erkek ve kadın ebeveynlerin “Cinsel istismar konusunda tehlike herkesten gelebileceği için ben yanında olsam da çocuğumun dışarıda tanımadığı yetişkin kişilerle oynamasına izin vermem” maddesine yönelik düşünceleri farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Cinsel istismar konusunda tehlike herkesten gelebileceği için ben yanında olsam da çocuğumun dışarıda tanımadığı yetişkin kişilerle oynamasına izin vermem” maddesine katılım seviyeleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=2,83$; $p>.05$). “Cinsel istismar konusunda tehlike herkesten gelebileceği için ben yanında olsam da çocuğumun dışarıda tanımadığı yetişkin kişilerle oynamasına izin vermem” maddesine yönelik düşünceleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Çocuğumun sokaktaki/tanımadığı insanlarla iletişim kurmasına izin vermem” maddesine katılımlarına ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde analizleri Şekil 69’da verilmiştir.

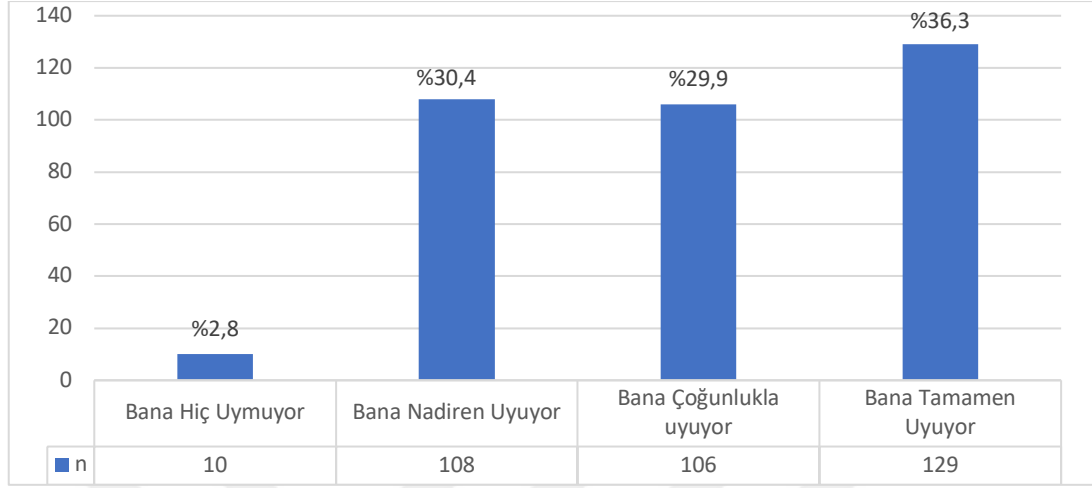
Şekil 69. Çocuğumun sokaktaki/tanımadığı insanlarla iletişim kurmasına izin vermem.

“Çocuğumun sokaktaki/tanımadığı insanlarla iletişim kurmasına izin vermem” maddesine ebeveynlerin %2,8’i “Bana Hiç Uymuyor”, %30,4’ü “Bana Nadiren Uyuyor”, %29,9’u “Bana Çoğunlukla Uyuyor”, %36,3’ü “Bana Tamamen Uyuyor” yanıtını vermişlerdir ($\bar{x}=3,00$). Çocuğun tanımadığı insanlarla iletişim kurmasına izin verilebilir ancak bu konuda ebeveynin izin verilebilecek kişilere karar vermesi ve iletişimin ebeveyn kontrolünde tutulması önemlidir. Ebeveynlerin büyük bir kısmı (%66,2) bu konuda uygun uygulamalarda bulunuyor iken bir kısmı (%33,2) uygun uygulamalarda bulunmamaktadırlar.

Ebeveynlerin “Çocuğumun sokaktaki/tanımadığı insanlarla iletişim kurmasına izin vermem” maddesine katılım seviyeleri cinsiyetlerine göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=3,14$; $p>.05$). Erkek ve kadın ebeveynlerin “Çocuğumun sokaktaki/tanımadığı insanlarla iletişim kurmasına izin vermem” maddesine yönelik düşünceleri farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Çocuğumun sokaktaki/tanımadığı insanlarla iletişim kurmasına izin vermem” maddesine katılım seviyeleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=2,28$; $p>.05$). “Çocuğumun sokaktaki/tanımadığı insanlarla iletişim kurmasına izin vermem” maddesine yönelik düşünceleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Çocuğumun arkadaşlarının evine izin vermem” maddesine katılımlarına ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde analizleri Şekil 70’de verilmiştir.

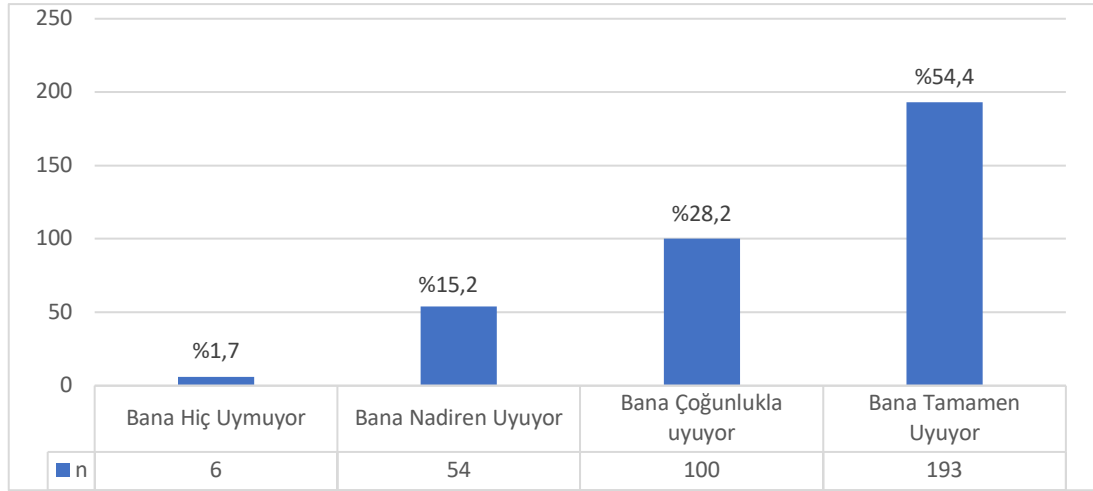
Şekil 70. Çocuğumun arkadaşlarının evine gitmesine izin vermem.

“Çocuğumun arkadaşlarının evine gitmesine izin vermem” maddesine ebeveynlerin %2,8’i “Bana Hiç Uymuyor”, %30,4’ü “Bana Nadiren Uyuyor”, %29,9’u “Bana Çoğunlukla Uyuyor”, %36,3’ü “Bana Tamamen Uyuyor” yanıtını vermişlerdir ($\bar{x}=3,00$). Bu konuda da önemli olan ebeveynin kontrolü olmasıdır, çocuk arkadaşının evine gidebilir ancak ebeveyninin izni ve kontrolü dahilinde olmalıdır. Ebeveynlerin bir kısmı (%66,2) bu konuda uygun uygulamalarda bulunuyor iken bir kısmı (%33,2) uygun uygulamalarda bulunmamaktadırlar.

Ebeveynlerin “Çocuğumun arkadaşlarının evine gitmesine izin vermem” maddesine katılım seviyeleri cinsiyetlerine göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=7,65$; $p>.05$). Erkek ve kadın ebeveynlerin “Çocuğumun arkadaşlarının evine gitmesine izin vermem” maddesine yönelik düşünceleri farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Çocuğumun arkadaşlarının evine gitmesine izin vermem” maddesine katılım seviyeleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır ($\chi^2_{(3)}=1,77$; $p>.05$). “Çocuğumun arkadaşlarının evine gitmesine izin vermem” maddesine yönelik düşünceleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmamaktadır.

Ebeveynlerin “Çocuğuma okuyacağım kitapları öncesinde gözden geçiririm” maddesine katılımlarına ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde analizleri Şekil 71’de verilmiştir.

Şekil 71. Çocuğuma okuyacağım kitapları öncesinde gözden geçiririm.

“Çocuğuma okuyacağım kitapları öncesinde gözden geçiririm” maddesine ebeveynlerin %1,7’si “Bana Hiç Uymuyor”, %15,2’si “Bana Nadiren Uyuyor”, %28,2’si “Bana Çoğunlukla Uyuyor”, %54,4’ü “Bana Tamamen Uyuyor” yanıtını vermişlerdir ($\bar{x}=3,36$). Çocuk kitabı da olsa birçok kitapta çocuk için uygun olmayan içerikler olabileceği için, ebeveyn çocuktan önce kitabı gözden geçirip kontrol etmelidir. Ebeveynlerin büyük bir kısmı (%82,6) bu konuda uygun uygulamalarda bulunuyor iken bir kısmı (%16,9) uygun uygulamalarda bulunmamaktadırlar.

Ebeveynlerin “Çocuğuma okuyacağım kitapları öncesinde gözden geçiririm” maddesine katılım seviyeleri cinsiyetlerine göre anlamlı seviyede farklılaşmaktadır ($\chi^2_{(3)}=20,76$; $p<.01$). Kadın ebeveynler erkeklere göre daha yüksek oranda çocuğuna okuyacağı kitapları öncesinde gözden geçirme fikrine katıldığını ifade etmiştir.

Ebeveynlerin “Çocuğuma okuyacağım kitapları öncesinde gözden geçiririm” maddesine katılım seviyeleri çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alma durumuna göre anlamlı seviyede farklılaşmaktadır ($\chi^2_{(3)}=12,08$; $p<.01$). Çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda eğitim alan ebeveynlerin “Çocuğuma okuyacağım kitapları öncesinde gözden geçiririm” maddesine katılımları (kabulleri) daha yüksek orandadır.

4.3 Katılımcıların Cinsel İstismar Ebeveyn Kaygı Ölçeği'ne Verdikleri Cevaplara İlişkin Bulgular

4.3.1. Ebeveynlerin Çocuk Cinsel İstismarı Kaygı Seviyeleri

Bu bölümde, 3-6 yaş çocuk sahibi ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına dair kaygılarının ne seviyede olduğuna dair kaygı ölçeğini oluşturan “Emanet Etme”, “Çocuğun Kendini Koruyamaması” ve “Çocuğu Yalnız Bırakma” alt ölçeklerinden ve ölçeğin toplamından elde edilen değerler Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7. Cinsel İstismar Ebeveyn Kaygı Seviyeleri

Alt Ölçek/ Ölçek	n	En az	En çok	$\bar{X}$	Ss	Kaygı Seviyeleri
Emanet Etme	355	1,50	4,00	2,93	0,66	Orta Düzeyde Kaygılı
Çocuğun Kendini Koruyamaması	355	1,33	4,00	3,41	0,64	Yüksek Düzeyde Kaygılı
Çocuğu Yalnız Bırakma	354	2,00	4,00	3,56	0,43	Yüksek Düzeyde Kaygılı
CİSEK	354	2,09	4,00	3,29	0,44	Yüksek Düzeyde Kaygılı

Tablo 7’de yer alan ortalama puanlar incelendiğinde, cinsel istismar ebeveyn kaygı ölçeğinden elde edilen ortalama puanın 3,29 olduğu görülmektedir. Ölçekten alınabilecek ortalama minimum puanın 1, maksimum puanın 4 olduğu dikkate alınarak yapılan aralık hesaplamalarına göre, ebeveynlerin çocuk cinsel istismarı kaygılarının yüksek düzeyde olduğu sonucuna varılabilir. Cinsel istismar ebeveyn kaygı ölçeğinin alt ölçeklerinin ve ölçeğin tamamının değerlerinden ebeveynlerin cinsel istismar kaygılarının ne seviyede olduğu Tablo 6’daki değerlere bakılarak anlaşılabilmektedir.

Alt ölçeklerden elde edilen değerler incelendiğinde, emanet etme alt ölçeğinden elde edilen ortalama puanın 2,93 olduğu görülmektedir. Hesaplanan değer aralıkları dikkate alındığında ebeveynlerin emanet etme alt ölçeğine dair kaygılarının orta düzeyde olduğu görülmektedir.

Çocuğun kendini koruyamaması alt ölçeğinden elde edilen ortalama puanın 3,41 olduğu görülmektedir. Hesaplanan değer aralıkları dikkate alındığında ebeveynlerin çocuğun kendini koruyamaması alt ölçeğine dair kaygılarının yüksek düzeyde olduğu görülmektedir.

Çocuğu yalnız bırakma alt ölçeğinden elde edilen ortalama puanın 3,56 olduğu görülmektedir. Hesaplanan değer aralıkları dikkate alındığında ebeveynlerin çocuğu yalnız bırakma alt ölçeğine dair kaygılarının yüksek düzeyde olduğu görülmektedir.

4.3.2. Ebeveynlerin Çocuk Cinsel İstismarı Kaygı Seviyelerinin Cinsiyete Göre Farklılaşmasına Yönelik Bulgular

Ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına dair kaygılarının cinsiyete göre farklılaşma durumunun incelenmesi için bağımsız grup t-testi analizi yapılmıştır ve sonuçları Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8. Cinsel İstismar Ebeveyn Kaygısının Cinsiyete Göre Farklılaşmasına Yönelik Bağımsız Grup t-Testi Sonuçları

Ölçek	Cinsiyet	n	$\bar{X}$	Ss	t	Sd	p
CİSEK	Kadın	300	3,32	0,43	3,38	352	0,01
	Erkek	54	3,11	0,43			

Tablo 7 incelendiğinde CİSEK Ölçeği’nden kadın ebeveynlerin aldıkları puanların aritmetik ortalaması 3,32, erkek ebeveynlerin ise 3,11’dir. Ebeveynlerin cinsel istismara dair kaygılarının cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı seviyede farklılaştığı ($t_{(352)}=3,38$, $p<0,05$) görülmektedir. Elde edilen bulgulardan hareketle çocuk cinsel istismarı konusunda annelerin babalardan daha fazla kaygılı olduğu anlaşılmaktadır.

4.3.3. Ebeveynlerin Çocuk Cinsel İstismarı Kaygı Seviyelerinin Yaşa Göre Farklılaşmasına Yönelik Bulgular

Ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına dair kaygılarının yaşa göre farklılaşma durumunun incelenmesi için bağımsız tek yönlü varyans analizi yapılmıştır ve sonuçları Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9. Ebeveynlerin Çocuk Cinsel İstismarı Kaygılarının Yaşlarına Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Ölçek	Yaş	n	x	ss	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p	Fark
CİSEK	20-25	9	3,56	0,30	Gruplar arası 3,755	4	0,939	5,05	0,00	20-25>36-40
	26-30	65	3,38	0,43	Gruplar içi 64,845	349	0,186			20-25>51 ve üstü
	31-35	143	3,34	0,43	Toplam 68,600	354				26-30>36-40
	36-40	90	3,23	0,45						26-30>51 üstü
	51 ve üstü	47	3,09	0,39						31-35>51 ve üstü
	TOPLAM	354	3,29	0,44						

Tablo 9 incelendiğinde ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına dair kaygılarının yaşlarına göre istatistiksel olarak anlamlı seviyede farklılaştığı $F_{(4-349)}=5,05$; $p<0,01$) görülmektedir. Elde edilen bulgulardan daha genç yaş grubunda olanların daha yüksek yaş grubuna göre kaygısının anlamlı seviyede yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

4.3.4. Ebeveynlerin Çocuk Cinsel İstismarı Kaygı Seviyelerinin Eğitim Durumlarına Göre Farklaşmasına Yönelik Bulgular

Ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına dair kaygılarının eğitim durumlarına göre farklılaşma durumunun incelenmesi için bağımsız tek yönlü varyans analizi yapılmıştır ve sonuçları Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10. Ebeveynlerin Çocuk Cinsel İstismarı Kaygılarının Eğitim Durumlarına Göre Farklaşma Durumuna Yönelik Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Ölçek	Eğitim Durumu	n	x	ss	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p	Fark
CİSEK	İlköğretim	38	3,20	0,46	Gruplar arası 2,508	4	0,627	3,30	0,1	Ön Lisans> İlköğretim
	Lise	72	3,33	0,45	Gruplar içi 66,066	348	0,190			Lise> Yükseköğretim
	Ön Lisans	49	3,44	0,38	Toplam 68,574	352				Ön Lisans> Lisans
	Lisans	134	3,29	0,42						Ön Lisans> Yükseköğretim
	Yükseköğretim	60	3,17	0,44						
TOPLAM		353	3,29	0,44						

Tablo 10 incelendiğinde ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına dair kaygılarının eğitim durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı seviyede farklılaştığı $F_{(4-348)}=3,30$; $p<0,05$) görülmektedir. Elde edilen bulgulardan lise mezunlarının yükseköğretim mezunlarından ve ön lisans mezunlarının ilköğretim, lisans ile yükseköğretim mezunlarından daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

4.3.4. Ebeveynlerin Çocuk Cinsel İstismarı Kaygı Seviyelerinin Gelir Düzeylerine Göre Farklılaşmasına Yönelik Bulgular

Ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına dair kaygılarının gelir düzeylerine göre farklılaşma durumunun incelenmesi için bağımsız tek yönlü varyans analizi yapılmıştır ve sonuçları Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11. Ebeveynlerin Çocuk Cinsel İstismarı Kaygılarının Gelir Düzeylerine Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Ölçek	Gelir Düzeyi	n	x	ss	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p	Fark
CİSEK	1000-3000 lira	51	3,44	0,37	Gruplar arası 1,498	2	0,749	3,91	0,02	1000-3000 lira>6001 lira ve üstü
	3001-6000 lira	163	3,28	0,45	Gruplar içi 67,102	351	0,191			1000-3000 lira>3001 ve 6000 lira
	6001 lira ve üstü	140	3,24	0,43	Toplam 68,600	354				
TOPLAM		354	3,29	0,44						

Tablo 11 incelendiğinde ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına dair kaygılarının gelir düzeylerine göre istatistiksel olarak anlamlı seviyede farklılaştığı $F_{(2-351)}=3,91$; $p<0,05$) görülmektedir. Elde edilen bulgulardan gelir düzeyi daha yüksek grupta olanların gelir düzeyi daha düşük grupta olanlara göre kaygısının daha düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

4.3.5. Ebeveynlerin Çocuk Cinsel İstismarı Kaygı Seviyelerinin Sahip Oldukları Çocuk Sayısına Göre Farklılaşmasına Yönelik Bulgular

Ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına dair kaygılarının sahip oldukları çocuk sayısına göre farklılaşma durumunun incelenmesi için bağımsız tek yönlü varyans analizi yapılmıştır ve sonuçları Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 12. Ebeveynlerin Çocuk Cinsel İstismarı Kaygılarının Sahip Oldukları Çocuk Sayısına Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Ölçek	Çocuk Sayısı	n	X	ss	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
CİSEK	1	83	3,31	0,47	Gruplar arası 2,092	3	0,200	1,02	0,38
	2	202	3,31	0,42	Gruplar içi 66,508	350	0,194		
	3	53	3,19	0,47	Toplam 68,600	353			
	4	16	3,28	0,30					
TOPLAM		354	3,29	0,44					

Tablo 12 incelendiğinde ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına dair kaygılarının sahip oldukları çocuk sayısına göre istatistiksel olarak anlamlı seviyede farklılaşmadığı $F_{(3-350)}=1,02$; $p>0,05$) görülmektedir.

4.3.6. Ebeveynlerin Çocuk Cinsel İstismarı Kaygı Seviyelerinin Çocuklarının Yaşlarına Göre Farklılaşmasına Yönelik Bulgular

Ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına dair kaygılarının çocuklarının yaşlarına göre farklılaşma durumunun incelenmesi için bağımsız tek yönlü varyans analizi yapılmıştır ve sonuçları Tablo 13'te verilmiştir.

Tablo 13. Ebeveynlerin Çocuk Cinsel İstismarı Kaygılarının Çocuklarının Yaşlarına Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Bağımsız Grup T-Testi Analizi Sonuçları

Ölçek	Çocuk Yaşı	n	$\bar{X}$	Ss	t	Sd	p
CİSEK	3	154	3,26	0,43	-1,00	328	0,317
	4	176	3,31	0,43			

Tablo 13 incelendiğinde ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına dair kaygılarının sahip oldukları çocukların yaşlarına göre istatistiksel olarak anlamlı seviyede farklılaşmadığı $F_{(3-330)}=-1,00$; $p>0,05$) görülmektedir.

4.3.7. Ebeveynlerin Çocuk Cinsel İstismarı Kaygı Seviyelerinin Çocuklarının Okul Öncesi Kurumuna Devam Etme Durumuna Göre Farklılaşmasına Yönelik Bulgular

Ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına dair kaygılarının çocuklarının okul öncesi eğitim kurumuna devam etmesine göre farklılaşma durumunun incelenmesi için bağımsız grup t-testi analizi yapılmıştır ve sonuçları Tablo 14’te verilmiştir.

Tablo 14. Ebeveynlerin Çocuk Cinsel İstismarı Kaygılarının Çocuklarının Okul Öncesi Kurumuna Devam Etme Durumuna Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Bağımsız Grup t- Testi Analizi Sonuçları

Ölçek	Devam Etme Durumu	n	$\bar{X}$	Ss	t	Sd	p
CİSEK	Devam Eden	290	3,30	0,42	0,94	351	0,34
	Devam Etmeyen	63	3,24	0,48			

Tablo 14 incelendiğinde CİSEK Ölçeği’nden çocuğu okul öncesi kurumuna devam eden ebeveynlerin aldıkları puanların aritmetik ortalaması 3,30, çocuğu okul öncesi kurumuna devam etmeyen ebeveynlerin ise 3,24’tür. Ebeveynlerin cinsel istismara dair kaygılarının çocuklarının okul öncesi kurumuna devam etme durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı seviyede farklılaşmadığı ($t_{(351)}=0,94$, $p>0,05$) görülmektedir

4.3.8. Ebeveynlerin Çocuk Cinsel İstismarı Kaygı Seviyelerinin Çocuklarının Devam Ettiği Okul Öncesi Eğitim Kurumun Türüne Göre Farklılaşmasına Yönelik Bulgular

Ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına dair kaygılarının çocuklarının okul öncesi eğitim kurumuna devam etmesine göre farklılaşma durumunun incelenmesi için bağımsız grup t-testi analizi yapılmıştır ve sonuçları Tablo 15’te verilmiştir.

Tablo15. Ebeveynlerin Çocuk Cinsel İstismarı Kaygılarının Çocuklarının Devam Ettiği Okul Öncesi Kurumun Türüne Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Bağımsız Grup T-Testi Analizi Sonuçları

Ölçek	Okulun Türü	n	$\bar{X}$	Ss	t	Sd	p
CİSEK	Devlet	290	3,29	0,44	-0,19	293	0,34
	Özel	63	3,30	0,40			

Tablo 15 incelendiğinde CİSEK Ölçeği’nden çocukları bir devlet okul öncesi kurumuna devam eden ebeveynlerin aldıkları puanların aritmetik ortalaması 3,29, çocukları özel bir

okul öncesi kurumuna devam eden ebeveynlerin ise 3,30'tür. Ebeveynlerin cinsel istismara dair kaygılarının çocuklarının devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunun türüne göre istatistiksel olarak anlamlı seviyede farklılaşmadığı ($t_{(293)}=0,19$, $p>0,05$) görülmektedir

4.3.9. Ebeveynlerin Çocuk Cinsel İstismarı Kaygı Seviyelerinin Çocuklarının Devam Ettiği Okul Öncesi Eğitim Kurumunda Ebeveynlerin “Çocuk Hakları” Konusunda Eğitim Alma Durumlarına Göre Farklılaşmasına Yönelik Bulgular

Ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına dair kaygılarının çocuklarının okul öncesi eğitim kurumunda ebeveynlerin “Çocuk Hakları” konusunda eğitim alma durumlarına göre farklılaşma durumunun incelenmesi için bağımsız grup t-testi analizi yapılmıştır ve sonuçları Tablo 16’da verilmiştir.

Tablo 16. Ebeveynlerin Çocuk Cinsel İstismarı Kaygılarının Çocuklarının Devam Ettiği Okul Öncesi Kurumunda Ebeveynlerin “Çocuk Hakları” Konusunda Eğitim Alma Durumlarına Türüne Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Bağımsız Grup t- Testi Analizi Sonuçları

Ölçek	Eğitim Alma Durumu	n	$\bar{X}$	Ss	t	Sd	p
CİSEK	Eğitim Alan	37	3,19	0,51	-1,62	320	0,10
	Eğitim Almayan	285	3,32	0,41			

Tablo 16 incelendiğinde CİSEK Ölçeği’nden çocuklarının okul öncesi eğitim kurumunda ebeveynlerin “Çocuk Hakları” konusunda eğitim alan ebeveynlerin aldıkları puanların aritmetik ortalaması 3,19, çocuklarının okul öncesi eğitim kurumunda ebeveynlerin “Çocuk Hakları” konusunda eğitim almayan ebeveynlerin ise 3,32’dir. Ebeveynlerin cinsel istismara dair kaygılarının çocuklarının okul öncesi eğitim kurumunda ebeveynlerin “Çocuk Hakları” konusunda eğitim alma durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı seviyede farklılaşmadığı ($t_{(320)}=-1,62$, $p>0,05$) görülmektedir.

4.3.10. Ebeveynlerin Çocuk Cinsel İstismarı Kaygı Seviyelerinin Çocuklarının Devam Ettiği Okul Öncesi Eğitim Kurumunda Ebeveynlerin “Çocuk Cinsel İstismarı” Konusunda Eğitim Alma Durumlarına Göre Farklılaşmasına Yönelik Bulgular

Ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına dair kaygılarının çocuklarının okul öncesi eğitim kurumunda ebeveynlerin “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda eğitim alma durumlarına

göre farklılaşma durumunun incelenmesi için bağımsız grup t-testi analizi yapılmıştır ve sonuçları Tablo 17’de verilmiştir.

Tablo 17. Ebeveynlerin Çocuk Cinsel İstismarı Kaygılarının Çocuklarının Devam Ettiği Okul Öncesi Kurumunda Ebeveynlerin “Çocuk Cinsel İstismarı” Konusunda Eğitim Alma Durumlarına Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Bağımsız Grup t-Testi Analizi Sonuçları

Ölçek	Eğitim Alma Durumu	n	$\bar{X}$	Ss	t	Sd	p
CİSEK	Eğitim Alan	47	3,26	0,47	-0,67	318	0,50
	Eğitim Almayan	273	3,31	0,42			

Tablo 17 incelendiğinde CİSEK Ölçeği’nden çocuklarının okul öncesi eğitim kurumunda ebeveynlerin “Çocuk Hakları” konusunda eğitim alan ebeveynlerin aldıkları puanların aritmetik ortalaması 3,26, çocuklarının okul öncesi eğitim kurumunda ebeveynlerin “Çocuk Hakları” konusunda eğitim almayan ebeveynlerin ise 3,31’dir. Ebeveynlerin cinsel istismara dair kaygılarının çocuklarının okul öncesi eğitim kurumunda ebeveynlerin “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda eğitim alma durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı seviyede farklılaşmadığı ($t_{(318)}=-0,67$, $p>0,05$) görülmektedir.

4.3.11. Ebeveynlerin Çocuk Cinsel İstismarı Kaygı Seviyelerinin Çocuklarının Devam Ettiği Okul Öncesi Eğitim Kurumda “Çocuk Cinsel İstismarından Korunma” Konusunda Eğitim Almalarını Destekleme Durumlarına Göre Farklılaşmasına Yönelik Bulgular

Ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına dair kaygılarının çocuklarının devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarından Korunma” konusunda eğitim almalarını destekleme durumlarına göre farklılaşma durumunun incelenmesi için bağımsız grup t-testi analizi yapılmıştır ve sonuçları Tablo 18’de verilmiştir.

Tablo 18. Ebeveynlerin Çocuk Cinsel İstismarı Kaygılarının Çocuklarının Devam Ettiği Okul Öncesi Kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarından Korunma” Konusunda Eğitim Almalarını Destekleme Durumlarına Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Bağımsız Grup t- Testi Analizi Sonuçları

Ölçek	Destekleme Durumu	n	$\bar{X}$	Ss	t	Sd	p
CİSEK	Destekleyen	327	3,31	0,42	1,80	342	0,07
	Desteklemeyen	17	3,11	0,54			

Tablo 18 incelendiğinde CİSEK Ölçeği’nden çocuklarının devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarından Korunma” konusunda eğitim almalarını

destekleyen ebeveynlerin aldıkları puanların aritmetik ortalaması 3,31, çocuklarının devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarından Korunma” konusunda eğitim almalarını desteklemeyen ebeveynlerin ise 3,11’dir. Ebeveynlerin cinsel istismara dair kaygılarının çocuklarının devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarından Korunma” konusunda eğitim almalarını destekleme durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı seviyede farklılaşmadığı ($t_{(342)}=1,80$, $p>0,05$) görülmektedir.

4.3.12. Ebeveynlerin Çocuk Cinsel İstismarı Kaygı Seviyelerinin Çocuklarının Devam Ettiği Okul Öncesi Eğitim Kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarından Korunma” Konusunda Eğitim Almalarına Göre Farklılaşmasına Yönelik Bulgular

Ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına dair kaygılarının çocuklarının devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarından Korunma” konusunda eğitim almalarına göre farklılaşma durumunun incelenmesi için bağımsız grup t-testi analizi yapılmıştır ve sonuçları Tablo 19’da verilmiştir.

Tablo 19. Ebeveynlerin Çocuk Cinsel İstismarı Kaygılarının Çocuklarının Devam Ettiği Okul Öncesi Kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarından Korunma” Konusunda Eğitim Almalarına Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Bağımsız Grup t- Testi Analizi Sonuçları

Ölçek	Eğitim Alma Durumu	n	$\bar{X}$	Ss	t	Sd	p
CİSEK	Eğitim Alan	69	3,29	0,41	-0,09	305	0,92
	Eğitim Almayan	238	3,29	0,43			

Tablo 19 incelendiğinde CİSEK Ölçeği’nden çocuklarının devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarından Korunma” konusunda eğitim alan çocukların ebeveynlerinin aldıkları puanların aritmetik ortalaması 3,29, çocuklarının devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarından Korunma” konusunda eğitim almayan çocukların ebeveynlerin ise 3,29’dur. Ebeveynlerin cinsel istismara dair kaygılarının çocuklarının devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarından Korunma” konusunda eğitim alma durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı seviyede farklılaşmadığı ($t_{(305)}=-0,09$, $p>0,05$) görülmektedir.

4.3.13. Ebeveynlerin Çocuk Cinsel İstismarı Kaygı Seviyelerinin “Çocuk Cinsel İstismarı” Konusunda Eğitim Almayı İstek Durumlarına Göre Farklılaşmasına Yönelik Bulgular

Ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına dair kaygılarının “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda eğitim almayı istek istemelerine göre farklılaşma durumunun incelenmesi için bağımsız grup t-testi analizi yapılmıştır ve sonuçları Tablo 20’de verilmiştir.

Tablo 20. Ebeveynlerin Çocuk Cinsel İstismarı Kaygılarının “Çocuk Cinsel İstismarı” Konusunda Eğitim Almayı İsteme Durumlarına Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Bağımsız Grup T-Testi Analizi Sonuçları

Ölçek	Eğitim Almayı İsteme Durumu	N	$\bar{X}$	Ss	t	Sd	p
CİSEK	Eğitim Almayı İsteyen	325	3,30	0,43	1,72	352	0,08
	Eğitim Almayı İstemeyen	29	3,15	0,48			

Tablo 20 incelendiğinde CİSEK Ölçeği’nden “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda eğitim almayı isteyen ebeveynlerin aldıkları puanların aritmetik ortalaması 3,30, “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda eğitim almayı istemeyen ebeveynlerin ise 3,15’tir. Ebeveynlerin “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda eğitim almayı istek durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı seviyede farklılaşmadığı ($t_{(352)}=1,72$, $p>0,05$) görülmektedir.

4.3.14. Ebeveynlerin Daha Önce Cinsel İstismara Uğramış Bir Çocuk Vakası ile Karşılaşma Durumlarına Göre Farklılaşmasına Yönelik Bulgular

Ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına dair kaygılarının daha önce cinsel istismara uğramış bir çocuk vakası ile karşılaşma durumlarına göre farklılaşma durumunun incelenmesi için bağımsız grup t-testi analizi yapılmıştır ve sonuçları Tablo 22’de verilmiştir.

Tablo 21. Ebeveynlerin Çocuk Cinsel İstismarı Daha Önce Cinsel İstismara Uğramış Bir Çocuk Vakası ile Karşılaşma Durumlarına Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Bağımsız Grup T-Testi Analizi Sonuçları

Ölçek	Karşılaşma Durumu	N	$\bar{X}$	Ss	t	Sd	p
CİSEK	Karşılaşmış	81	3,30	0,43	0,17	352	0,86
	Karşılaşmamış	273	3,29	0,44			

Tablo 21 incelendiğinde CİSEK Ölçeği’nden daha önce cinsel istismara uğramış bir çocuk vakası ile karşılaşan ebeveynlerin aldıkları puanların aritmetik ortalaması 3,30,

daha önce cinsel istismara uğramış bir çocuk vakası ile karşılaşmayan ebeveynlerin ise 3,29'dur. Ebeveynlerin daha önce cinsel istismara uğramış bir çocuk vakası ile karşılaşma durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı seviyede farklılaşmadığı ($t_{(352)}=0,17$, $p>0,05$) görülmektedir.

BÖLÜM V

SONUÇ

5.1.1. Sonuç ve Tartışma

Bu araştırma 3-6 yaş çocuğu olan ebeveynlerin çocuk cinsel istismarı hakkındaki farkındalıkları, kaygıları ve uygulamalarını belirlemek amacı ile yapılmıştır. Bu amaç doğrultusunda ebeveynlerin farkındalıkları ve uygulamaları birçok alt boyutta belirlenmiştir. Ebeveynlerin çeşitli değişkenler açısından (cinsiyet, yaş, eğitim durumu, çocuk sayısı, vb.) çocuk cinsel istismarına dair kaygılarının farklılaşıp farklılaşmadığı belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmada yapılmış olan veri analizi sonuçları bulgular kısmında verilmiştir. Bu bölümde ise elde edilen bulgulara göre sonuçlar alan yazındaki yer alan diğer çalışmaların sonuçları ile karşılaştırılarak verilmiştir.

Araştırmaya katılan ebeveynlerin çoğunluğu (n=301) kadın, evli (n=347), gelir düzeyi orta (3001-6000 lira arası) ve çocuk sayısı 2 (n=202)'dir. Bu çocukların çoğunluğu 4 yaşında (n=176), devlet okulunda (n=290) okul öncesi eğitime devam etmektedir (n=290). Araştırmada ebeveynlerin %11,4'ü "Çocuk Hakları" konusunda eğitim aldıklarını belirtmişlerdir. Aytekin (2014) tarafından yapılan araştırmada ise ebeveynlerin %33,3'ünün "Çocuk Hakları" konusunda eğitim aldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Ebeveynlerin cinsel istismara uğrayan çocukta görülebilecek belirtiler hakkındaki farkındalıklarını belirlemeye dair on farklı soru yönlendirilmiştir (Farkındalık anketi 1, 2, 12, 25, 32, 33, 39, 44, 45, 47. sorular). Çocuklar uygun bir çevrede bulundukları takdirde 3-6 yaşlarında cinsellik konusunda detaylı bir bilgiye sahip olmaları beklenmediğinden cinsel istismara dair bir şeyler uyduramazlar, söyledikleri bilgileri bir yerden öğrenmiş olmaları gerekir. Bu da çocukların hikayesine güvenmek gerektiğini göstermektedir (Ovayolu, Uçan ve Serindağ, 2007; Polat, 2017, s.152). Araştırma sonucuna göre ebeveynlerin %86,1'i çocuk cinsel istismarında çocuktan alınan hikâyenin en güçlü delil olduğunu düşünmektedir. Bu sonuçlar ebeveynlerin çoğunluğunun çocuktan alınan hikâyenin güçlü bir delil olduğuna dair doğru bir algı içinde olduğunu ortaya koymaktadır. Diğer yandan yaklaşık %14'lük bir ebeveyn grubunun ise bu boyuttaki algılarının doğru olmadığını söylemek mümkündür. Chen, Dunne ve Han (2007) tarafından yapılan araştırmanın sonuçlarından biri ailelerin %71,8'inin çocuk cinsel

istismarının fiziksel olmayan sonuçları hakkında temel bilgilerden yoksun olduğudur. Bu çalışmada aileler çocuk cinsel istismarı sonucunda bir fiziksel belirti olması gerektiğini düşündüklerini belirtmişlerdir. “Cinsel istismar vakalarında çoğunlukla fiziki bulgular görülür” maddesine ebeveynlerin %60’ı katıldıklarını belirtmelerinden bu konuda bilgi sahibi olmadıkları görülmektedir. Çocuk cinsel istismarı sonucunda çocuklarda davranışsal etkiler cinsiyete göre de değişebilmektedir ve mutlaka davranışsal değişim şeklinde gözlemlenemeyebilmektedir. Kız çocuklarda daha çok içselleştirilmiş erkek çocuklarda ise dışsallaştırılmış davranışsal problemlere rastlanmaktadır (Ovayolu, Uçan ve Serindağ, 2007). Ebeveynlerin %93,9’u “Cinsel istismara uğrayan her çocuk mutlaka davranış değişimleri göstermektedir”, %70,1’i “Cinsel istismar mağduru çocukların hepsi içine kapanır” maddelerine katıldıklarını belirttiklerinden dolayı bu boyutlar hakkındaki algılarının yeterince doğru olmadığı anlaşılmaktadır. Bu da ebeveynlerin büyük bir çoğunluğunun cinsel istismar sonucunda mutlaka bir davranış değişimi beklediklerini ve bütün çocukların içine kapanmalarını beklediklerini göstermektedir. Ancak bütün çocuklarda davranış değişimi gözlemlenemeyebilir ve gözlemlense de davranışsal etkiler her çocukta aynı değildir. Sarıbaş (2013) tarafından okul öncesi öğretmenleri ile yapılan araştırmada, öğretmenler çocuğun resimlerinde erkek ve bayan ve erkek objelerin cinsel organlarını karalaması hakkındaki maddeye büyük oranda belirtilerinden biri olarak gördüklerini belirtmişlerdir. Bu araştırmada da ebeveynlerin %93’ü “Cinsel istismara uğrayan bir çocuğun resimlerine, oyunlarına bu durum yansır” maddesine katıldıklarını belirtmişlerdir. Bu madde hakkında iki araştırma sonucu da eşdeğer bir sonuca ulaşmıştır. Cinsel istismara uğrayan çocuklarda genital ve genital olmayan yaralanmalar görülebilmektedir (Sunmaz, 2012). Bu da çocuğun büyük tuvaletini yapmasını etkilemektedir. Ebeveynlerin %67,6’sı “Cinsel istismara uğrayan çocukta büyük tuvaletini kontrol etmede sorun yaşanır” maddesine katıldıklarını belirttiklerinden dolayı bu konuda gerekli olan doğru bir algıya sahip oldukları görülmektedir.

Ebeveynlerin çocuk cinsel istismarının uzun dönemdeki etkileri hakkındaki farkındalıklarını belirlemeye dair üç soru (Farkındalık anketi 37, 40 ve 41. sorular) yönlendirilmiştir. Cinsel istismarın erken dönem etkilerinden biri de erkek çocuklarda görülen cinsel kimlik bunalımıdır (Yılmaz, 2009). Ebeveynlerin %75,5’i “Cinsel istismara uğrayan erkek çocuklarında cinsel kimlik kayması görülme riski daha fazladır” maddesine katıldıklarını belirtmişlerdir. Bu sonuçtan hareketle ebeveynlerin çoğunun bu boyut hakkındaki farkındalığının doğru olduğu anlaşılmaktadır. Bonacci (2014)

tarafından yapılan araştırmanın sonucuna göre çocuk cinsel istismarının uzun dönem etkileri yetişkinlik döneminde depresyon olarak görülebilmektedir. Borderline kişilik bozukluğu görülen kişilerin %70-80'inde, çoğul kişilik bozukluğu saptanan kişilerin %85-90'ında, cinsel istismarda bulunan kişilerin %60-95'inde çocukluk çağı cinsel istismar öyküsü pozitif bulunmuştur (Ovayolu, Serindağ ve Uçan, 2007). Ebeveynlerin %91,5'i "Cinsel istismarın çocuk üzerindeki etkileri, olayın yaşandığı dönemden çok sonraları da ortaya çıkabilir" maddesine katıldıklarını belirttiğinden bu boyut hakkındaki farkındalığın oldukça yüksek olduğu görülmektedir.

Ebeveynlerin çocukların cinsel istismara uğrama riski hakkındaki farkındalıklarını belirlemeye dair dokuz farklı soru (Farkındalık anketi 4, 7, 18, 19, 21, 24, 30, 35, 36. sorular) yönlendirilmiştir. On sekiz yaş altı erkeklerin %9'unun cinsel istismara maruz kalmış oldukları belirlenmiştir (Keser, 2016, s. 13-15). Ebeveynlerin %89,2'si "Erkek çocuklar cinsel istismara uğramaz" maddesine katılmadıklarını, %88,8'i "Çocuk cinsel istismarında erkek çocuklar da dikkate değer bir oranda mağdur olmaktadır" maddesine katıldıklarını belirtmişlerdir. Bu da ebeveynlerin çoğunluğunun erkek çocukların da cinsel istismar konusunda risk altında olduklarını konusunda gerekli algıya sahip olduklarını göstermektedir. Çocuk cinsel istismar riski her sosyo-ekonomik düzeyde vardır ancak araştırmalar doğrultusunda düşük sosyo-ekonomik düzeydeki ailelerin çocuklarının çocuk cinsel istismarına uğrama riskinin daha yüksek olduğu bulunmuştur (Galande, 2012). Ebeveynlerin %63,1'i "Düşük sosyo-ekonomik düzeydeki bir ailede çocuğun cinsel istismara uğrama riski daha yüksektir" maddesine katılmadıklarını belirtmişlerdir. Bu ebeveynlerin cinsel istismarın düşük sosyo-ekonomik seviyede daha sık görülmesi konusunda algılarının doğru olmadığını göstermektedir. Taş (2017) tarafından Hacettepe Üniversitesi öğrencileri ile yapılan araştırmadan elde edilen sonuçlara göre öğrencilerin büyük çoğunluğu çocuk istismar ve ihmalinin yüksek sosyo-ekonomik seviyede olmadığına katılmamaktadır. Ebeveynlerin %89,8'i "Çocuk cinsel istismarı yüksek sosyo-ekonomik düzeyde görülmez" maddesine katılmadıklarını belirttiklerinden dolayı çocuk cinsel istismarının yüksek sosyo-ekonomik seviyede görüldüğü konusunda farkındalık sahibi oldukları ancak düşük sosyo-ekonomik düzeyde daha sık görülmesi hakkındaki algılarının doğru olmadığı görülmektedir. Bonacci (2014) tarafından yapılan araştırma sonucunda bir çocuğun cinsel istismara uğraması sonucu ortaya çıkan negatif duyguları devam ettiği sürece istismara tekrar uğrama riski yüksektir. Ebeveynlerin %87,9'u "Cinsel istismarın üstünün örtülmesi o çocuğun ileride tekrar

cinsel istismara uğrama riskini artırmaktadır” maddesine katıldıklarını belirttiklerinden dolayı bu boyut hakkındaki algılarının yeterince doğru olduğu anlaşılmaktadır.

Ebeveynlerin çocuk cinsel istismarı açısından tehlikeli mekanlar hakkındaki farkındalıklarını belirlemek adına dört farklı soru (Farkındalık anketi 17, 20, 26, 28. sorular) yönlendirilmiştir. Diyarbakır ilinde araştırma yapan Keser (2016, s.31) çocuk cinsel istismarının bilinenin aksine ev dışında özellikle metruk yapılar ve inşaatlarda değil de çocuğun yaşadığı yere yakın alanlarda veya evinde gerçekleşmiştir. Ebeveynlerin %64,0’ü “Çocuk cinsel istismarı ev dışında metruk yapılar, bodrumlar inşaat gibi yerlerde yaşanır” maddesine katılmadıklarını belirtmişlerdir. Ebeveynlerin %79,1’i “Çocuk cinsel istismarında olayın olduğu yer çocuğun içinde bulunduğu yakın çevredir” maddesine katıldıklarını belirtmişlerdir. Bu sonuçtan hareketle ebeveynlerin çoğunluğunun çocuk cinsel istismarının metruk binalar gibi tehlikeli mekanlarda değil de yakın çevrede yaşandığı konusunda gerekli farkındalığa sahip oldukları sonucuna ulaşılabilir. Cinsel istismar vakaları genellikle ev, okul, ev ile okul arasındaki yol gibi mekanlarda gerçekleşmektedir (Polat, 2017, s.154). Özellikle aile içi cinsel istismar vakalarının çoğu evde geçmektedir (Keser, 2016, s.31). Ebeveynlerin %36,3’ü “Çocuğun evi cinsel tacizin en çok yaşandığı yerdir” maddesine katıldıklarını belirtmişlerdir. Bu da ebeveynlerin çoğunun çocuğun evinin çocuk cinsel istismarı açısından tehlikeli mekanlardan biri olabileceği konusunda yeterli farkındalığa sahip olmadıklarını göstermektedir. Bu üç sorudan hareketle ebeveynlerin çocuk cinsel istismarı vakalarının çoğunluğunun çocuğun yakın çevresinde yaşandığı konusunda bir farkındalığa sahip olduklarını ancak çocuğun evinin de bu tehlikeli mekanlardan biri olduğu konusunda gerekli farkındalığa sahip olmadıklarını göstermektedir.

Ebeveynlerin aile içi mahremiyet konusu hakkındaki farkındalıklarını belirlemek adına iki farklı soru (Farkındalık anketi 29, 34. sorular) yönlendirilmiştir. Özer (2014)’e göre anne babanın çocuğun yanında çıplak bir şekilde dolaşması istismardır. Özer (2014), yaptığı araştırma doğrultusunda ebeveynlerin %80,6’sının bu farkındalığa sahip oldukları sonucuna ulaşmıştır. Bu araştırmada ise ebeveynlerin %82,0’si “Ailenin çocuğun yanında çıplak dolaşması cinsel istismar değildir” sorusuna katılmamıştır. Bu doğrultuda ebeveynlerin büyük çoğunluğunun bu konuda gerekli farkındalığa sahip oldukları bulunmuştur. Bulunan sonuç Özer (2014)’in araştırma sonucu ile eş değerdedir. Ailenin çocuğun yanında çıplak dolaşması cinsel istismar olduğu gibi çocuğu ailenin yanında çıplak dolaşması da cinsel istismara dahildir. Ebeveynlerin %64,8’i, “Çocuğun ailesinin

yanında çıplak dolaşması cinsel istismar değildir” maddesine katılmadıklarını belirttiklerinden dolayı bu boyut hakkındaki algılarının yeterince doğru olduğu söylenebilir.

Ebeveynlerin çocuk cinsel istismarı konusunda tehlike arz eden kişi profili hakkındaki farkındalıklarını belirlemek adına yedi farklı soru (Farkındalık anketi 3, 5, 6, 14, 15, 16, 42. sorular) yönlendirilmiştir. Çocuk cinsel istismarı vakalarının %90’ı failleri ailelerin tanıdığı, güvendiği kişilerdir (Bahar, Savaş ve Bahar, 2015; Beyazıt ve Bütün Ayhan, 2015; Koçtürk, 2015, Önen Doğan, 2009). Zhang, Chen ve Liu (2015) tarafından yapılan araştırmada öğretmenlerin %54,5’i “Çocuklar, çoğunlukla tanıdıkları kişiler tarafından cinsel istismara uğrarlar” maddesine katıldıklarını belirtmişlerdir. Chen ve Chen (2005) tarafından yürütülen araştırmanın sonuçlarından biri ailelerin yalnızca %28,2’si çocuk cinsel istismarı faillerinin ailelerin tanıdığı kişiler olduğu konusunda doğru bir algıya sahip olmasıdır. Araştırma sonucuna göre ebeveynlerin %77,7’si “Çocuklar genellikle tanımadıkları kişilerce cinsel istismara uğrarlar” maddesine katılmamışlardır. Bu sonuca göre ebeveynlerin çok büyük bir kısmı bu boyut hakkında gerekli olan farkındalığa sahip değildir. Çocuk cinsel istismarı vakalarının faillerinin sokaktaki hırpani insanlar değil de kurban tarafından tanınan ve toplumda normal olarak bilinen bireylerdir (Polat, 2017, s.154-158). Ebeveynlerin %78,6’sı “İstismarcılar sokaktaki hırpani tiplerdir” maddesine, %71,1’i “İstismarcılar genellikle çocuğa yabancı erkeklerdir” maddesine, %59,5’i ise “Yetişkin çocuk istismarcıları toplumda anormal olarak bilinen insanlardır” maddesine katılmadıklarını belirtmişlerdir. Bu sonuçlar doğrultusunda ebeveynlerin bu boyut hakkında gerekli bir farkındalığa sahip olduğu görülmektedir. Ancak bu farkındalığa sahip olmayan bireylerin oranı da az olmadığından dolayı ebeveynlerin bu konuda bilinçlendirilmeye ihtiyacı olduğuna ulaşılmıştır. Bir çocuğu istismar eden bir kişinin bunu tekrarlamaya çalışma ihtimali oldukça yüksektir (Keser, 2016). Chen ve Chen (2005) tarafından yapılan araştırmaya göre ebeveynlerin %83,6’sı bir çocuğu cinsel olarak istismar eden bir kişinin bunu tekrarlamak isteyeceği sonucuna ulaşılmıştır. Ebeveynlerin %92,3’ü “Bir çocuğu istismar eden kişinin bunu tekrarlama ihtimali yüksektir” maddesine katıldıklarını belirtmişlerdir. Buradan ebeveynlerin çok büyük bir kısmının bu madde hakkında gerekli farkındalığa sahip oldukları görülmektedir. Dixon (2005) tarafından yapılan araştırma sonucunda geçmişinde istismar öyküsü bulunan ailelerin çocuklarını ilk 13 ayda istismar etme oranı geçmişinde istismar öyküsü bulunmayan ailelerden yaklaşık 10 kat daha fazla bulunmuştur. Ebeveynlerin %56,5’i

“Geçmişte cinsel istismar öyküsü bulunan ebeveynlerin çocuklarını ihmal ve istismar etme eğilimleri daha yüksektir” maddesine katılmadıklarını belirttiklerinden dolayı bu boyut hakkındaki algılarının yeterince doğru olmadığı anlaşılmaktadır.

Ebeveynlerin çocuk cinsel istismarının ortaya çıkması hakkındaki farkındalıklarını belirlemek adına beş farklı soru (Farkındalık anketi 8, 9, 10, 27 ve 43. sorular) yönlendirilmiştir. Çocuk cinsel istismarının ortaya çıkması çoğu zaman tesadüfidir. İstismar mağduru çocuğun birisine anlatması ya da anne babanın fark edip müdahale etmesi ile değil bir kişinin fark etmesi veya çocuğun fiziksel bir yaralanma ile doktora getirilmesi sonucunda genellikle fark edilir (Polat, 2017, s. 105). Ebeveynlerin %32,1'i “Çocuk cinsel istismarı genellikle tesadüfen ortaya çıkmaktadır” maddesine katıldıklarını, %71,9'u “Çocuğun cinsel istismara uğradığı, çoğunlukla bunu üçüncü bir şahsa anlatmasıyla ortaya çıkar” maddesine katıldıklarını, belirtmişlerdir. Buradan yola çıkarak ebeveynlerin büyük bir kısmının bu konuda gerekli farkındalığa sahip olmadıkları görülmektedir. Ebeveynlerin %41,2'si “Çocuklar sır saklayamayacağı için çocuk cinsel istismar vakaları gizli kalamaz” maddesine katıldıklarını belirtmişlerdir. Bu boyut hakkında da ebeveynlerin %58,9'unun gerekli farkındalığa sahip oldukları görülmektedir. Bonacci (2014) tarafından yapılan araştırma sonucunda istismara uğrayan bir çocuk istismarcı tarafından tehdit edilmesi durumunda ailesine hiçbir şey anlatmayacaktır. Bu da çocuk her şekilde ailesine böyle bir durumu mutlaka anlatır düşüncesinin yanlışlığını ortaya koymaktadır. Ebeveynlerin sadece %65,9'u “İstismarcı tarafından tehdit edilen çocuğun durumu ailesine anlatma ihtimali yüksektir” maddesine katıldıklarını belirttiklerinden bu boyut hakkında gerekli bilgiye sahip olmadıkları görülmektedir.

Ebeveynlerin çocuk cinsel istismarının bildiri hakkındaki farkındalıklarını belirlemeye dair dört farklı soru yönlendirilmiştir (Farkındalık anketi 11, 13, 23, 46. Sorular). Çocuk cinsel istismarının yarısından fazlası ilgili birimlere bildirilmemektedir (Akgül, 2015; Aksel ve Yılmaz Irmak, 2015). Çakır (2015) tarafından yapılan araştırmanın sonucunda öğretmenlerin çoğunluğu çocuk cinsel istismarını fark etseler dahi belirli nedenlerden ve kaygılardan dolayı bildirmeyeceklerini ifade etmişlerdir. Ebeveynlerin %74,1'i “Cinsel istismar olgularının büyük bir çoğunluğu bunu fark edenler tarafından ilgili birimlere bildirilmemektedir” maddesine katılmadıklarını belirtmiş olduklarından bu boyut hakkında yeterli farkındalığa sahip oldukları görülmektedir. Falkiner, Thomson ve Day (2017) tarafından yapılan araştırmada öğretmenlerin şüpheli bir durumda mağdur çocuğu

sorgulayarak şüphelerinden emin olmaya çalıştıkları sonucuna varılmıştır. Çocuk cinsel istismarı şüphesinin olduğu durumlarda çocuk bu konuda sorgulanmadan hemen bir uzmana götürülmelidir, çünkü çocuğun zihni cinsel konularda temizdir ve deneyimsiz kişilerin soruları esnasında çocuğa bu konuda bilgi akışı sağlanabilir (Polat, 2017, s.98). Ebeveynlerin %84,7'si “Çocuk cinsel istismarında şüphe durumunda aile çocuğu sorgulamadan bir uzmana götürmelidir.” maddesine katıldıklarını belirtmişlerdir ve bu konuda bilgi sahibi oldukları görülmektedir. Çocuk cinsel istismar vakaları genellikle üçüncü şahıslar tarafından ihbar edilmektedir (Keser, 2016, s.96). Yapılan bir araştırmada sonuç olarak çocuk cinsel istismarı vakalarında bildiren kişi %7,9 oranında anne baba olduğu bulunmuştur. (Önen Doğan, 2009). Ebeveynlerin %71,5'i “Çocuk cinsel istismarı vakaları genellikle anne-baba tarafından ihbar edilmektedir” maddesine katıldıklarını belirttiklerinden bu boyut hakkında gerekli farkındalığa sahip oldukları görülmektedir. Okul öncesi eğitim kurumlarında çalışan personel ile yapılan bir çalışmanın sonucuna göre personelin büyük bir kısmı “Bildirimde bulunmanın çocuğa yarardan çok zarar vermesinden korktum” maddesine katıldıklarını belirtmişlerdir (Akgül, 2015). Öğretmenlerle yapılan başka bir araştırmada öğretmenlerin %22'sinin istismar vakalarında bildirimde bulunduğu takdirde durumun daha kötü olacağına inandığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu araştırma sonucuna göre ise ebeveynlerin %88,8'i “Çocuk cinsel istismarını yasal kurumlara bildirmek çocuğa ve aileye daha çok zarar verir” maddesine katılmadıklarını belirtmişlerdir. Buradan da ebeveynlerin büyük kısmının cinsel istismarın bildiriminin aileye ve çocuğa daha çok zarar vermeyeceği algısına sahip olduklarını göstermektedir.

Ebeveynlerin çocuk cinsel istismarından korunma eğitimi hakkındaki farkındalıklarını belirlemek adına üç farklı soru (Farkındalık anketi 22, 31, 38. sorular) yönlendirilmiştir. Keser, Odabaş ve Elibüyük (2010) tarafından yapılan araştırma sonucuna göre, ailelerin %91'i çocuğa cinsel eğitim verilmesini onaylamışlardır ve bu cinsel eğitim çocuk istismar ve ihmalinin önlenmesinde büyük bir öneme sahip olacaktır. Yapılan bir araştırmada ailelerin %87,3'ü çocuklarının çocuk cinsel istismarından korunma eğitimi almasını desteklemektedirler (Chen ve Chen, 2005). Çıtlak Tunç'a (2016) göre çocukların kendi bedenlerini tanıyıp koruma haklarından dolayı onlara kendi bedenlerini tanıtır ve nasıl koruyacaklarını öğretmeliyiz. Ebeveynlerin %80,3'ü “Cinsel istismarı önleme çalışmaları çocuklarla değil yalnızca ebeveynlerle yapılmalıdır” maddesine katılmamışlardır, %90,7'si ise “Çocuklar da kendilerine uygun hazırlanmış cinsel

istismarı önleme programlarında yer alabilirler.” maddesine katılmışlardır. Buradan ulaşılan sonuca göre ebeveynler çocuk cinsel istismarından korunma eğitimine çocukların dahil olmasının önemi hakkında gerekli farkındalığa sahiptirler. Çeçen’e (2007) göre, gelişmiş ülkelerde bireylerin küçük yaşlardan başlayarak cinsel istismardan korunabilmeleri ile kişisel güvenlik ya da iyi dokunuş kötü dokunuş gibi okul temelli beceri eğitimi programları uygulanarak, bireylere vücutları tanıtılarak cinsel istismara karşı uyanık, bilinçli ve donanımlı olmalarının sağlanması hedeflenmektedir. Ersoy ve Özkan (2017) tarafından yapılan araştırmada, çocukların cinsel istismara bakışlarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu araştırmada çocukların iyi ve kötü dokunmayı bilme, kendilerini cinsel istismardan koruma ve cinsel istismara uğrama durumunda kimden yardım isteyeceklerini bilme konularında çocukların çoğunun eksik ve yanlış bilgiye sahip oldukları görülmüştür. Çalışma kapsamında yapılan çocuklara bu konuda hikaye okuma etkinliği sonrasında çocukların iyi ve kötü dokunuşları ayırt etme konusunda bilgi düzeyinde ciddi bir artış gözlenmiştir. Ebeveynlerin %94,4’ü “Çocuklara vücutlarının tanıtılması ve özel bölgelerinin öğretilmesi kötü niyetli dokunuşları ayırt edebilmeleri açısından gereklidir.” maddesine katıldıklarını belirttiklerinden dolayı bu boyut hakkında bilgi sahibi oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırma sonucunda ebeveynlerin farkındalıkları çocuk cinsel istismarı için riskli durumlar, tehlikeli mekanlar, tehlike arz eden kişi profili, aile içi mahremiyet, çocuk cinsel istismarının belirtileri, uzun dönemde ortaya çıkacak etkileri, çocuk cinsel istismarından korunma eğitimi alt boyutlarında daha yüksek iken çocuk cinsel istismarının ortaya çıkması ve bildirimi boyutlarında daha düşüktür. Erkek ebeveynlerin “Erkek çocuklar cinsel istismara uğramazlar”, “Çocuk cinsel istismarı yüksek sosyo-ekonomik düzeyde görülmez”, “Çocuklar hayal güçlerinin genişliği nedeniyle cinsel istismara uğradıklarına ilişkin şeyler uydurabilirler”, “İstismarcılar genellikle çocuğa yabancı erkeklerdir” maddesine katılımları kadın ebeveynlerden daha yüksektir. Kadın ebeveynlerin “Cinsel istismar kurbanı olan çocuklar; şirin ve güzel kız çocuklardır”, “Çocuk cinsel istismarında erkek çocuklar da dikkate değer bir oranda mağdur olmaktadır”, “Cinsel istismarın üstünün örtülmesi o çocuğun ileride tekrar cinsel istismara uğrama riskini artırmaktadır”, “Çocuğun evi cinsel tacizin en çok yaşandığı yerlerden biridir”, “Çocuk cinsel istismarında, çocuktan alınan hikâyeye en güçlü delildir”, “Cinsel istismara uğrayan bir çocuğun resimlerine, oyunlarına bu durum yansır”, “Çocuk cinsel istismarının çocuk üzerindeki yıkıcı etkisi, istismarcının mağdur çocuğa yakınlık

derecesine göre artış gösterir”, “Cinsel istismara uğrayan çocukta büyük tuvaletini kontrol etmede sorun yaşanır”, “Çocuklar genellikle tanımadıkları kişilerce cinsel istismara uğrarlar”, “İstismarcı, mağdur çocuğun ailesinden birisi olduğunda çocuğun yaşadıklarını birine anlatması daha zordur”, “İstismarcı tarafından tehdit edilen çocuğun durumu ailesine anlatma ihtimali yüksektir”, “Çocuk cinsel istismarını yasal kurumlara bildirmek çocuğa ve aileye daha çok zarar verir” maddelerine katılımları erkek ebeveynlerden daha yüksektir.

Çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alan ebeveynlerin “Geçmişte cinsel istismar öyküsü bulunan ebeveynlerin çocuklarını ihmal ve istismar etme eğilimleri daha yüksektir” maddesine katılımları eğitim almayan ebeveynlere göre daha düşüktür. Çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alan ebeveynlerin “Çocuğun cinsel istismara uğradığı, çoğunlukla bunu üçüncü bir şahsa anlatmasıyla ortaya çıkar”, “İstismarcı tarafından tehdit edilen çocuğun durumu ailesine anlatma ihtimali yüksektir” maddelerine katılımları daha yüksektir.

Ebeveynlerin çocuklarında cinsel istismara dair bir belirti gördüklerindeki uygulamalarını belirlemeye dair beş farklı soru yönlendirilmiştir (Uygulamalar anketi 2, 3, 13, 15, 23. sorular). Cinsellik, cinsiyet ve cinsel istismar gibi konularda çocuğun yaşına uygun bilgiyi öğrenebileceği en uygun kişiler ebeveynlerdir (Özer, 2015). Bundan dolayı çocuk cinsellik ya da istismar konusunda herhangi bir şey söylerse ebeveynler çocuğa tepki göstermek yerine onu anlamaya çalışmalı ve çocuklara en az ve en uygun bilgiyi vererek açıklamalıdır. Dağlı (2008) tarafından yapılan araştırmada ailelerin cinsellik hakkındaki sorulara uygun cevap verme ve destek konusunda kız ve erkek çocuklar arasında bir fark bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Özer (2014) tarafından yapılan araştırmada ise ebeveynlerin %84,6’sı “Ona cinsellik ile ilgili konular hakkında ne zaman isterse benimle konuşabileceğini söylerim” maddesine katıldıklarını belirtmişlerdir. Bu araştırmada da ebeveynlerin %91,3’ü “Çocuğumun cinsel konularla ilgili sorduğu sorulara yaşına uygun cevap vermeye çalışırım” maddesine katıldıklarını belirtmişlerdir. Ebeveynlerin %65,3’ü “Çocuğum cinsel içerikli davranışlarda bulunursa buna aşırı tepki gösteririm”, %72,9’u “Çocuğum cinsellik hakkında bir şey söylerse, bu konuda daha fazla konuşulmasını istemediğim için konuyu kapatmayı tercih ederim” maddelerine katılmadıklarını belirtmişlerdir. Bu sonuçlardan da ebeveynlerin çoğunluğu bu boyutlar hakkında gerekli uygulamalarda bulunmaktadır sonucunda ulaşılabilmektedir. Cinsel

istismara uğramış çocuklarda yoğun cinsel merak ve cinsel davranışlar davranışsal akut stres tepkilerinden bazılarıdır (Z-Page, 2004). Ebeveynlerin %86,4'ü “Çocuğumun yaşına uygun olmayan şekilde cinsellik konusunda bilgili olduğunu ya da bu konuya merak duyduğunu fark edersem, bir yetişkinden uygun olmayan bir şekilde bunu öğrenmiş olmasından endişe duyar çocuğumu daha ciddi bir şekilde gözlemlerim” maddesine katıldıklarını belirttiklerinden dolayı bu konu hakkındaki uygulamalarının yerinde olduğu görülmüştür. Yılmaz (2009) tarafından yapılan araştırma sonucunda cinsel istismara uğramış çocukların resimlerinde cinsel istismara uğramamış çocuklarına göre belirli farklılıklar (kendilerini, annelerini, babalarını ve kardeşlerini daha küçük çizme, babalarını çizmeme, kadın ve erkek objelerin cinsel organlarını belirgin çizme eğilimi gibi) bulunduğu görülmüştür. Ebeveynlerin %76,7'si “Çocuğum resimlerinde erkek ve kadın objelerin cinsel organlarını karalıyorsa ya da daha belirgin bir şekilde resmediyorsa bu durumun onun cinsellik konusundaki merakından dolayı olduğunu düşündüğüm için üstüne gitmeyip merakının körelmesini sağlarım” maddesine katıldıklarını belirttiklerinden bu konu hakkında gerekli farkındalığa sahip olup doğru uygulamada bulunmadıkları, bu konuda desteklenmelerinin gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Ebeveynlerin çocuk cinsel istismarından çocuğu korumak adına uygulamalarını belirlemeye dair beş farklı soru yönlendirilmiştir (Uygulamalar anketi 5, 7, 21, 22, 24. sorular). Çocuğu cinsel istismardan korumak adına yapılması gereken sürekli tetikte ve endişeli bir tutumla çocuğu her an kontrol altında tutup takip etmek, aşırı koruyucu bir yaklaşımla çocuğun insanlarla iletişime girmesini engellemek değil de çocuğa kendisini korumayı öğretmek, özgüven sahibi bir birey olmasına adım ederek “hayır” deme becerisini kazanmasını sağlamaktır (Özer, 2014). Ebeveynlerin %74,9'u “Cinsel istismar konusunda tehlike herkesten gelebileceği için ben yanında olsam da çocuğumun dışarıda tanımadığı yetişkin kişilerle oynamasına izin vermem”, %66,2'si “Çocuğumun sokaktaki/tanımadığı insanlarla iletişim kurmasına izin vermem”, %66,2'si “Çocuğumun arkadaşlarının evine izin vermem” maddelerine katıldıklarını belirtmişlerdir. Bu sonuçlardan da ebeveynlerin bu konuda aşırı koruyucu davrandıklarını için bu konuda doğru uygulamaları yapamadıkları sonucuna ulaşılmaktadır. Televizyon, internet gibi ortamlarda çocuk programı ya da filmi de olsa ya da çocuk kitabı da olsa içerikleri çocuklar için uygun olmayabiliyor. Bu nedenden dolayı çocuğun izleyeceği programların, okuyacağı kitapların daha önce ebeveyn tarafından kontrol edilmesi gerekmektedir.

Ebeveynlerin %78,0'ı “Çocuğumun izlediği filmleri/çizgi filmleri/programları önceden kontrol ederim”, %82,6'sı “Çocuğuma okuyacağım kitapları öncesinde gözden geçiririm” maddelerine katıldıklarını belirttiklerinden dolayı bu konuda doğru bir uygulamada bulundukları sonucuna ulaşılabilir.

Ebeveynlerin çocuklarında cinsel istismarında konusunda bir şüphe durumundaki uygulamalarını belirlemeye dair beş farklı soru yöneltilmiştir (Uygulamalar anketi 1, 4, 14, 19, 20. sorular). Çocuk cinsel istismarından şüphelenilen durumlarda çocuğa yönlendirici sorular sorulmamalıdır, çünkü çocuğun zihni bu konuda temizdir ve bu sorular onun anlatacaklarını yönlendirecektir. Çocuğun spontane yorumları, sorular ve cevaplar kayıt altına tutularak zihni bulandırılmadan bir uzmana başvurulur (Polat, 2017, s.112,150). Ebeveynlerin %58,9'u “Çocuğum cinsel istismara uğradığını işaret eden bir durum anlattığında hayal gücü ile abarttığını ya da uydurduğunu düşünüp yönlendirici sorularla durumu irdelerim”, %89,5'i “Çocuğum cinsel istismar ihtimali içeren bir durum anlattığında doğruluğunu anlayabilmek için ona yönlendirici sorular sorarım” maddelerine katıldıklarını belirttiklerinden dolayı bu durumlarda uygun uygulamalarda bulunamadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Çocuk cinsel istismarı çocuk üzerinde genital ve genital olmayan fiziksel etkiler bırakabilmektedir (Sunmaz, 2012). Ancak bütün çocuk cinsel istismarı vakalarında fiziksel etkiye rastlanmamaktadır. Anksiyete, bilişsel etkiler, psikolojik etkiler, davranışsal etkiler, cinsellik üzerine etkiler ve davranışsal etkiler de çocuk cinsel istismarının etkilerinden bazılarıdır. Buradan da ulaşılan sonuca göre fiziksel bir belirti olmasa da çocuk cinsel istismarının çocuk üzerinde farklı etkileri gözlenebilmektedir (Johnson, 2004; Owayolu, Uçan ve Serindağ, 2007). Özer (2014) küçük yaşta çocuklar cinselliği anlamlandırabilecek bir ön bilgiye ve kapasiteye sahip olmadıklarından dolayı cinsel istismar şüphesi doğuran herhangi bir durumda bu ihtimal göz önünde bulundurularak gerekli tedbirler alınması gerektiğini ortaya koymuştur. Ebeveynlerin %75,6'sı “Cinsel istismar durumunda mutlaka fiziki bir belirti olacağı için çocuğum böyle bir durumdan bahsederse hemen vücudunu kontrol edip fiziksel bir bulgu yoksa hayali bir durumdan bahsettiğini düşünürüm” maddesine katılmadıklarını belirtmişlerdir. Buradan da bu konuda doğru uygulamada bulundukları sonucuna ulaşılmıştır. Yaşanan bir travma sonrasında çocuğun psikolojisi de etkilenmektedir ve çocuklar oyun oynarken yansıttıkları roller aracılığı ile ruh halleri sürekli takip edilmelidir (Taner ve Gökler, 2002). Ebeveynlerin %87,3'ü “Çocuğum oyun oynarken yansıttığı rollere dikkat ederim, bu sayede çocuğumun genel ruh halini anlamaya

“çalışırım” maddesine katıldıklarını belirttiklerinden dolayı bu konuda uygun uygulamalarda bulundukları sonucuna ulaşılabilir. Çocuk cinsel istismarı şüphesinde bulunulduğu taktirde bunun gerekli mercilere bildirilmesi, sebebiyet verdiği neticelerin sınırlandırılması açısından zorunludur ve bildirmeyen kişiler hakkında cezai yaptırımlar yasalarca belirlenmiştir (Keser, 2016, s.95). Ebeveynlerin %82,2’si “Çocuk cinsel istismarı ile ilgili bir şüphede gecikmeden hemen herhangi bir polis karakoluna ya da çocuk şubeye başvururum” maddesine katıldıklarını belirttiklerinden dolayı bildirim konusundaki uygulamalarının uygun olduğuna ulaşılmıştır.

Ebeveynlerin çocuk cinsel istismarından korunmak adına çocuğu eğitme hakkındaki uygulamalarını belirlemeye dair dokuz farklı soru yönlendirilmiştir (Uygulamalar anketi 6, 8, 9, 10, 11, 12, 16, 17, 18. sorular). Çocukların kendi beden temizliklerini yapmaları mahremiyetleri açısından önemli bir kazanımdır. Özer (2014) tarafından yapılan araştırma kapsamında ebeveynlere doğru önlemler adına sorulan “Ona, kendi beden temizliğini yapmayı öğretirim” maddesine ebeveynlerin %98,6’sı katılmıştır. Bu araştırmada ise ebeveynlerin %89,0’ı “Çocuğuma kendi beden temizliğini yapmayı öğretirim” maddesine katıldıklarını belirttiklerinden dolayı bu konu hakkında uygun bir uygulamada bulundukları sonucuna ulaşılabilir. Chen ve Chen (2005) tarafından yapılan araştırmada ebeveynlerin %96,1’i “Çocuklar ebeveynlerinin izinleri dahilinde olmadan yabancılardan hediye kabul etmemelidir” maddesine katıldıklarını belirtmişlerdir. Ebeveynlerin %92,4’ü “Yabancılardan hediye almaması konusunda çocuğumla konuşurum”, %85,6’sı “Çocuğuma yabancı kişilerle konuşmaması gerektiğini ve eğer hediye veya yiyecek/içecek verirlerse asla kabul etmemesi gerektiğini öğretirim” maddelerine katıldıklarını belirttiklerinden bu konuda doğru uygulamalarda bulundukları sonucuna ulaşılmaktadır. Yılmaz Irmak, Kızıltepe, Aksel, Güngör ve Eslek (2018) tarafından yapılan bir araştırmada çocuk cinsel istismarından korunma eğitimi, çocukların bu konuda bilinçlenip iyi-kötü dokunuşları ayırt edebilme, birisinin dokunmasını istemediğinde hayır diyebilme, birisi dokunursa bunu sır olarak saklamama gibi becerileri kazandıkları sonucuna ulaşılmıştır. Ancak Zhang, Chen ve Liu (2015) tarafından yapılan araştırmada öğretmenlerin yalnızca %33,3’ü “Çocuk cinsel istismardan koruma eğitimi çocukların cinsel istismardan korunması için yardımcı olacaktır” maddesine katıldıklarını belirtip %72,4’ü “Çocuk cinsel istismarından korunma eğitiminin çocukların cinsellik hakkında çok fazla bilgi edinmesine neden olacaktır” maddesine katıldıklarını belirtmişlerdir ve çocukların cinsel istismardan

korunma eğitimi almalarına dair kaygılarını belirtmişlerdir. Bu araştırmada ebeveynlerin %75,2'si “Çocuğuma çocuk cinsel istismarından korunmak için gerekli bilgileri öğretsem de anlamayacağı için, bu bilgileri verip kafasını karıştırmak yerine çocuğumu kendim korumayı tercih ederim” maddesine katılmadıklarını belirtmişlerdir. Buradan ebeveynlerin çocuklarının cinsel istismardan korunma eğitimi almalarına dair olumsuz bir uygulamalarının olmadığına ulaşılmıştır. Polat’a (2017, s.155) göre, çocuklara cinsel istismardan korunmaları adına bedenlerine dokunulmasını istemediklerinde kimsenin dokunamayacağı ve buna hayır demeleri gerektiği öğretilmelidir. Ebeveynlerin %75,5'i “Çocuğuma büyükleri onu sevmek, öpmek istedikleri zaman kibarca buna izin vermesini ve böylece büyüklerine karşı saygılı olmayı öğretirim”, %59,4'ü “Çocuğuma saygılı bir birey olması için büyüklerinin söylediklerine itaat eden bir birey olmasını öğütlerim” maddesine katılmadıklarını, %91,6'sı “Çocuğumun gerektiğinde insanlara rahat bir şekilde hayır demesini desteklerim” maddesine katıldıklarını belirttiklerinden dolayı bu konuda uygun bir uygulamaya sahip oldukları görülmektedir. Çocuklar aileleri ile güvenli bir bağlanma oluşturdıkları takdirde ihtiyaç duyduğu anda ailesinden daha emin bir şekilde yardım talep edebilir. Çocuklar ailelerinden bir yardım talep ettiklerinde ailelerinin buna kızmamaları ve yardım etmeleri gerekir, onlara bu güven verilmelidir (Adalı, 2007). Ebeveynlerin %25,0'i “Çocuğuma bir problemle karşılaştığında önce kendi başına çözmeye çalışmasını eğer başaramazsa bir büyüğünden destek almasını öğretirim” maddesine katıldıklarını belirttiklerinden dolayı çocuklarına yardım etme konusundaki uygulamalarının uygun olduğuna ulaşılmıştır. Polat (2017), çocuğa bedeninin kendine ait olduğu, özellikle mahrem bölgelerin çok özel bölgeler olduğu ve kimsenin bu bölgelere dokunma hakkının olmadığı anlatılması gerektiğini belirtmiştir. Çocuklara uygulanan bir eğitim programının neticesinde eğitim programının iyi kötü dokunma ve sır saklamama konusunun kazandırılmasında etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Yılmaz Irmak, Kızıltepe, Aksel, Güngör ve Eslek, 2018). Ebeveynlerin %92,4'ü “Çocuğuma bedeninin kendine ait olduğunu ve özellikle mahrem bölgelerin çok özel bölgeler olduğunu ve kimsenin bu bölgelere dokunma hakkının olmadığını hatırlatırım” maddesine katıldıklarını belirtmişlerdir. Buradan da ebeveynlerin bu konudaki uygulamalarının yerinde olduğu, çocuklarına bedenlerinin kendilerine ait olduğu kazanımını sağlamaya yönelik olduğu anlaşılmaktadır.

Ebeveynlerin çocuk istismarına dair uygulamaları şüphe durumunda, belirti görüldüğünde, çocuğun cinsel istismardan korunmasına dair eğitimi ve çocuğun cinsel

istismardan ebeveyni tarafından korunması alt boyutlarında yüksek oranda doğru şekilde uygulanmaktadır. Kadın ebeveynler “Çocuğum cinsel istismar ihtimali içeren bir durum anlattığında doğruluğunu anlayabilmek için ona yönlendirici sorular sorarım”, “Çocuğum oyun oynarken yansıttığı rollere dikkat ederim, bu sayede çocuğumun genel ruh halini anlamaya çalışırım”, “Çocuğuma okuyacağım kitapları öncesinde gözden geçiririm” maddelerine katılımları erkek ebeveynlerden daha yüksek orandadır. Erkek ebeveynlerin ise “Çocuğuma büyükleri onu sevmek, öpmek istedikleri zaman kibarca buna izin vermesini ve böylece büyüklerine karşı saygılı olmayı öğretirim” maddesine katılımları kadın ebeveynlerden daha yüksek orandadır. Çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda eğitim alan ebeveynlerin “Çocuğuma okuyacağım kitapları öncesinde gözden geçiririm”, “Çocuk cinsel istismarı ile ilgili bir şüphede gecikmeden hemen herhangi bir polis karakoluna ya da çocuk şubeye başvururum”, “Çocuğumun gerektiğinde insanlara rahat bir şekilde hayır demesini desteklerim” maddelerine katılımları daha yüksek orandadır. Çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alan ebeveynlerin “Çocuğum oyun oynarken yansıttığı rollere dikkat ederim, bu sayede çocuğumun genel ruh halini anlamaya çalışırım”, “Çocuğumun gerektiğinde insanlara rahat bir şekilde hayır demesini desteklerim”, maddesine katılımları eğitim almayan ebeveynlere göre daha düşüktür. Çocuğunun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda bir eğitim alan ebeveynlerin “Çocuğuma okuyacağım kitapları öncesinde gözden geçiririm” maddesine katılımları eğitim almayan ebeveynlere göre daha düşüktür.

Ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına dair kaygıları ölçek toplamında yüksek düzeyde kaygı olarak bulunmuştur. Alt ölçek olarak incelendiğinde “Çocuğun Kendini Koruyamaması ve “Çocuğu Yalnız Bırakma” alt ölçeklerinde ebeveynlerin kaygı seviyeleri yüksek düzeyde kaygı olarak bulunmuştur. “Emanet Etme” alt ölçeğinde ebeveynlerin kaygı seviyeleri orta düzeyde kaygı olarak bulunmuştur. Ölçek toplamında ve alt ölçeklerde sonuç olarak kaygı düzeyi sadece “Emanet Etme” alt ölçeğinde orta düzeyde bulunmuştur. Bunun da nedeni toplumsal güven olabilir.

Kaygı ölçeği değerlendirildiğinde anne ve babaların kaygı düzeylerinde anlamlı bir farklılık bulunduğu ve annelerin daha kaygılı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlar Özer’in (2014) araştırmasının sonuçları ile tutarlılık göstermektedir. Ebeveynlerin kaygı düzeyinin yaşlarına göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı ve ebeveynlerin yaşları

ilerledikçe kaygılarının azaldığı sonucuna ulaşılmaktadır. Ebeveynlerin kaygı düzeylerinin gelir durumlarına göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı ve kaygı düzeyinin gelir düzeyi düştükçe arttığı sonucuna ulaşılmıştır. Ebeveynlerin büyük çoğunluğu (n=327) çocuklarını “Çocuk Cinsel İstismarından Korunma” eğitimi almasını desteklemektedirler. Bu ebeveynlerin kaygıları çocuklarının bu eğitimi almasını desteklemeyen ebeveynlerden oransal olarak daha yüksek (3,31>3,11) olsa da bu istatistiksel açıdan anlamlı bir fark değildir. Chen ve Chen (2005) tarafından yapılan araştırmanın sonucuna göre ebeveynlerin %89,8’i “Okul tarafından bir çocuk cinsel istismarından korunma eğitimi verilmeli midir?” maddesine katıldıklarını bildirmişlerdir. Ancak bu ebeveynlerin %47,3’ü “Çocuk cinsel istismarından korunma eğitiminin sizin çocuğunuza cinsellik hakkında çok fazla bilgi vermesinden korkuyor musunuz?” maddesine katılmışlardır. Buradan da ebeveynlerin büyük çoğunluğunun çocuğunun korunma eğitimi almasını desteklese de bu konuda kaygı da duydukları sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmada ebeveynlerin yalnızca %15’inin “Çocuk Hakları” konusunda, %14’ünün “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda eğitim aldıkları sonucuna ulaşılmıştır. Eğitim alan ebeveynler ile eğitim almayan ebeveynlerin kaygı seviyelerinin farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Buradan da bu konuda alınacak bir eğitimin ebeveynlerde kaygıyı artıracak bir olumsuz etkisinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırma sonucunda CİSEK Ölçeği ile ulaşılan sonuçlara bakıldığında çocuğunun devam ettiği eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda eğitim alan ebeveynler ile bu eğitimi almayan ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına dair kaygılarının anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır ($p>0,05$). Buradan çocuk cinsel istismarı hakkında bir eğitimin ebeveynlerin kaygı durumlarına artmasına ve bu eğitimi alacak ebeveynlerin bu konuda daha kaygılı olacakları endişesinin gereksiz olduğu ve bu eğitimin ebeveynlerde kaygıya sebep olmadığını ortaya çıkarmaktadır. Bu eğitimi alan ebeveynler ile almayan ebeveynlerin farkındalık ve uygulamalar anketlerinde anlamlı bir şekilde farklılaştığı durumlar olmuştur ancak bunun sayıca daha fazla olmamasının nedenlerinden bazıları eğitimin niteliği ve bu eğitimi alan ebeveynlerin eğitim düzeyleri olabilmektedir.

5.2. Öneriler

3-6 yaş çocukların ebeveynlerinin farkındalıkları, uygulamaları ve kaygılarının incelendiği araştırmanın sonucuna dayanarak MEB'e ve öğretmenlere yönelik öneriler şu şekildedir:

Araştırma sonucunda çocuğunun devam ettiği eğitim kurumunda “Çocuk Hakları” konusunda eğitim alan ebeveynlerin oranı %10,4; çocuğunun devam ettiği eğitim kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda alan ebeveynlerin oranı %13,2'dir. Bu oranlar oldukça düşüktür. Bundan dolayı ebeveynlere bu konularda eğitim verilmesi etkili olacaktır.

3-6 yaş çocukların ebeveynlerinin farkındalıkları, uygulamaları ve kaygılarının incelendiği araştırmanın sonucuna dayanarak araştırmacılara yönelik öneriler şu şekildedir:

Ebeveynlerin çocuk cinsel istismarından şüphe duyulması durumundaki, çocuk cinsel istismarına dair belirti görüldüğündeki, çocuk cinsel istismarından korunma eğitimi ve çocuğun cinsel istismara karşı ebeveyn tarafından korunması alt başlıklarını içeren uygulamalar anketi kapsamında bu konudaki uygulamalarının doğru veya hatalı olup olmamasına bakılmıştır. Ancak sonuçların daha net ve açıklayıcı olabilmesi açısından çalışmanın uygulamalar kısmı hakkında nitel araştırmalar yapılması önemlidir.

Ebeveynlerin çocuğunu emanet etme, çocuğu yalnız bırakma ve çocuğun kendini koruyamaması alt boyutlarını içeren “Cinsel İstismar Ebeveyn Kaygı Ölçeği” sonuçları incelendiğinde ölçeğin genel sonucu, çocuğu yalnız bırakma ve çocuğun kendini koruyamaması boyutlarında ebeveynlerin kaygı seviyesinin yüksek olduğu sonucuna ulaşılırken sadece emanet etme alt boyutunda ebeveynlerin kaygı seviyesinin orta düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu durumun Türk aile ve toplum yapısı ile ilişkisinin incelenmesi önemlidir.

Ebeveynlerin farkındalık ve uygulamaları genel olarak doğru ve yanlış olması yönünde incelenmiştir ancak ihtiyaç analizi yapılmadığından dolayı eğitim ihtiyaçları tam olarak saptanamamaktadır. Bu konu çalışılırken ihtiyaç analizi yapılması da önemlidir.

Ebeveynlerin çocuk cinsel istismarı hakkındaki yüksek düzeyde olan kaygılarının nitel olarak çalışılması ebeveynlerin kaygılarının nedenlerinin açıklanabilmesi açısından önemlidir.

Öğretmenler ile çocuk cinsel istismarı konusundaki kaygıları ve uygulamaları alanında ülkemizde yapılan bir çalışma yoktur, bu nedenle bu alanda çalışılması alan yazın açısından faydalı olacaktır.

KAYNAKLAR

- Acehan, S., Bilen, A., Ay, M. O., Gülen, M., Avcı, A., İçme, F. (2013). Çocuk İstismarı ve İhmalinin Değerlendirilmesi. *Arşiv Kaynak Tarama Dergisi*, 22(4), 591-614.
- Adalı, N. (2007). *10-12 Yaş Grubu Çocuk İstismarı Ebeveyn ve Çocuk Bilgilendirme Çalışmaları*. Tezsiz Yüksek Lisans Programı Dönem Projesi. Ankara Üniversitesi: Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Agirtan, C. A., Akar, T., Akbas, S., Akdur, R., Aydın, C., Aytar, G. et al. (2009). Establishment of Interdisciplinary Child Protection Teams in Turkey 2002–2006: Identifying the Strongest Link Can Make a Difference! *Child Abuse & Neglect*, 33(4), 247–255.
- Akduman, G. G., Cantürk, G. (2010). Cinsel İstismara Uğrayan Çocuklara Karşı Tutum Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Adli Tıp Dergisi*, 2(24), 22-29.
- Akgiray, A. (2007). *Çocuk İstismarı: 8-10 Yaş Çocuklarda İstismarı Önleme Yöntemleri*. Tezsiz Yüksek Lisans Programı Dönem Projesi. Ankara Üniversitesi: Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Akgül, E. (2015). *Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Çalışan Personelin Cinsel İstismar Bildirim Durumları*. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi: Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Aksel, Ş., Yılmaz Irmak, T. (2015). Çocuk Cinsel İstismarı Konusunda Öğretmenlerin Bilgi ve Deneyimi. *Ege Eğitim Dergisi*, 2 (16), 373-391.
- Aktepe, E. (2009). Çocukluk Çağı Cinsellik İstismarı. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 1, 95-119.
- Altıparmak, S., Yıldırım, G., Yardımcı, F. ve Ergin, D. (2013). Annelerden Alınan Bilgilerle Çocuk İstismarı ve Etkileyen Etkenler. *Anatolian Journal of Psychiatry*, 14, 354-361.
- Aytekin, D. N. (2014). *Anne – Babaların ve Okul Öncesi Öğretmenlerin Cinsel İstismara Uğrayan Çocuklara Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi: Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Bahar, G., Savaş, H.A. ve Bahar, A. (2009), “Çocuk İstismarı ve İhmali: Bir Gözden Geçirme”. *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 4 (12), 51-65.
- Balkaran, S. (2015). *Impact of Child Abuse Education on Parent's Self-Efficacy: An Experimental Study*. Doktora Tezi. Walden University: Collage of Social and Behavioral S
- Berlin, F. S. (2014). Pedophilia and DSM-5: The Importance of Clearly Defining Nature of a Pedophilic Disorder. *J Am Acad Psychiatry Law*, 42, 404-407.
- Beyazıt, U., Bütün Ayhan, A. (2015). Türkiye’de Yapılmış Çocuğun Mağdur olduğu Cinsel İstismar Olgularını Konu Alan Bilimsel Çalışmaların İncelenmesi. *The Journal of Social Science Studies*, 31, 443-453.
- Bilir, Ş., Arı, M., Dönmez, N. B., Atik, B. ve San, P. (1991). Türkiye’nin 16 İlinde 4-12 Yaşlar Arasındaki 50.473 Çocuğa Fiziksel Ceza Verme Sıklığı ve Buna İlişkin Problem Durumlarının İncelenmesi. *Aile ve Toplum Dergisi*, 1 (1), 57-70.

- Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Bildirgesi (1989). Web site: http://cocukhaklari.barobirlik.org.tr/dokuman/mevzuat_uamevzuat/birlesmismillietler.pdf adresinden 10.06.2019 tarihinde edinilmiştir.
- Bonacci, A. (2014). *Child Sexual Abuse: Prevention Through Policy and Education*. Yüksek Lisans Tezi. State University of New York: Empire State Collage.
- Burt, M.R., Estep, R.E. (1983). Who is a Victim? Definitional Problems in Sexual Victimization. *Victimology*, 6, 15-28.
- Butchart, A., Kahane, T. (2006). Preventing Child Maltreatment: A guide to taking action and generating evidence. World Health Organization and International Society for Prevention of Child Abuse and Neglect. Geneva.
- Büyüköztürk, Ş. (2015). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Can, A. (2013). *SPSS ile Bilimsel Araştırma Sürecinde Nitel Veri Analizi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Chen, J. Q., Chen, D. G. (2005). Awareness of Child Sexual Abuse Prevention Education Among Parents of Grade 3 Elementary School Pupils in Fuxin City, China. *Health Education Research*, 5(20), 540-547.
- Chen, J.Q., Dunne, M.P. ve Han, P. (2007). Prevention of Child Sexual Abuse in China: Knowledge, Attitudes, and Communication Practices of Parents of Elementary School Children. *Child Abuse & Neglect*, 31, 747-755.
- Cole, P.M. ve Putnam F.W. (1992). Effect of Incest on Self and Social Functioning: A Developmental Psychopathology Perspective. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 60, 174-184.
- Çeçen, A. R. (2007). Çocuk Cinsel İstismarı: Sıklığı, Etkileri ve Okul Temelli Önleme Yolları. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 1(4), 1-17.
- Çıtlak Tunç, (2016). *Kendi Bedenimin Patronuyum, Okul Öncesi Çocuklar için Beden Güvenliği Eğitim Programı*. Bursa: Detay.
- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G. ve Büyüköztürk, Ş. (2012). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik SPSS ve LISREL uygulamaları*. (2. baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Daigneault, I., Vezina-Gagnon, P., Bourgeois, C., Esposito, T. ve Hebert. M. (2017). Physical and mental health of children with substantiated sexual abuse: Gender comparisons from a matched-control cohort study. *Child Abuse& Neglect*, 66, 155-165.
- Dağlı, S. (2008). *Aile içi Çocuk İstismarı ile Bilişsel İşlevler Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. İstanbul Üniversitesi: Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Davis, J.L., & Petretic-Jackson, P. A. (2000). The Impact of Child Sexual Abuse on Adult Interpersonal Functioning: A Review and Synthesis of the Empirical Literature. *Aggression and Violent Behavior*, 5 (3), 291-328.
- Demir, H. (2012). *Edirne İli Aile Sağlığı Merkezlerinde Görevli Hekimlerin Çocuk İstismarı Ve İhmali Hakkında Bilgi, Farkındalık Ve Tutumlarının Belirlenmesi*. Uzmanlık Tezi. Trakya Üniversitesi: Tıp Fakültesi.
- Dereobalı, N., Çırak Karadağ, S., Sönmez, S. (2013). Okul Öncesi Eğitim

- Öğretmenlerinin Çocuk İstismarı, İhmalı, Şiddet ve Eğitimcilerin Rolü Konusundaki Görüşleri. *Ege Eğitim Dergisi*, 1(14), 50-66.
- Dubowitz, H. (2002). Preventing Child Neglect and Physical Abuse: A Role for Pediatricians. *Pediatrics in Review*, 22(6), 191-196.
- Dubowitz, H., Giardino, A. ve Gustavson, E. (2000). Child Neglect: Guidance for Pediatricians. *Pediatrics in Review*, 21(4), 111-116.
- ECPAT (2015). Turizm ve Seyahatte Çocukların Cinsel Sömürüsü Küresel Araştırması: Ülkeye Özel Rapor Türkiye. Web site: <http://www.ecpat.org/wp-content/uploads/2016/10/Turkce-Rapor-V2.pdf> adresinden 19.12.2018 tarihinde edinilmiştir.
- Elliman D. ve Lynch M. A. (2000). The Physical Punishment of Children. *Arch Dis Child*, 83, 196-198.
- Emich-Widera, E., Kopyta, I., Kaluzna- Czyz, M. ve Kazek, B. (2011). The Assessment of Awareness of Child Abuse Among Certain Social Groups. *Journal of Pediatric Neurology*, 9, 305-310.
- Ersoy, Ö. A., ve Özkan, H. K. (2017). Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Cinsel İstismara İlişkin Bilgilerinin İncelenmesi- Nitel Bir Bakış. *Cumhuriyet International Journal of Education*, 6 (1), 123-139.
- Falkineri M., Thomson, D. ve Day, A. (2017). Teachers' Understanding and Practice of Mandatory Reporting of Child Maltreatment. *Children Australia*, 42 (1), 38-48.
- Finkelhor D. (1994). Current Information on the Scope and Nature of Child Sexual Abuse. *The Future of Children: Sexual Abuse of Children* 4, 31-54.
- Finkelhor, D. Ve Dziuba-Leatherman, J. (1995) Victimization prevention programs: A national survey of children's exposure and reactions. *Child Abuse and Neglect*, 19, 129-140
- Foster, J. M. (2017). A Survey of Students' Knowledge about Child Sexual Abuse and Perceived Readiness to Provide Counseling Services. *The Journal of Counselor Preparation and Supervision*, 9(1).
- Galante, M. S. (2012). *Effects of Family SES, Multiple Types of Child Abuse, and Parental Attachment on Early Sexual Activity: Analysis of the National Longitudinal Study on Adolescent Health (Add Health)*. Yüksek Lisans Tezi. University of South Carolina: Collage of Social Work.
- Gold, S. N., Hyman, S.M. ve Andres-Hyman, R.C. (2004). Family of origin environments in two clinical samples of survivors of intra-familial, extra-familial and both types of sexual abuse. *Child Abuse and Neglect*, 28, 1199- 1212.
- Gökler, R. (2006). Eğitimde Çocuk İstismarı ve İhmaline Genel Bir Bakış. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10 (3), 47-76.
- İMDAT- Şiddeti Önleme ve Rehabilitasyon Derneği ve ASUMA-Acıbadem Üniversitesi Suç ve Şiddetle Mücadele Uygulama ve Araştırma Merkezi. (2016). *Çocuk İstismarına Yönelik Rapor*. İstanbul: Şiddeti Önleme ve Rehabilitasyon Derneği-İMDAT ve ASUMA-Acıbadem Üniversitesi Suç ve Şiddetle Mücadele Uygulama ve Araştırma Merkezi.
- İşmen, E. (2004). Aile İçi Çocuk İstismarı Ölçek Geliştirme Çalışması. Hasan Ali Yücel

- Eğitim Fakültesi Dergisi, 1, 207-221.
- Johnson, C. F. (2004). Child Sexual Abuse, *Lancet*, 364; 462-470.
- Kanak, M. (2011). *0-10 Yaş Çocuk Cinsel İstismarının Sanal Medyadaki Yansıması*. Yüksek Lisans Tezi. İnönü Üniversitesi: Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kaplan S, Pelcovitz D, ve Labruna V. (1999) Child and adolescent abuse and neglect research: a review of the past 10 years. Part I: Physical and emotional abuse and neglect. *J Am Acad Child Adolesc Psychiatry*, 38, 1214-1222.
- Karasar, N. (2017). Bilimsel araştırma yöntemi (32.Baskı). Ankara: Nobel
- Kefeli, H. (2016). *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Çocuk İstismarı ve İhmali Davranışları ile Kurum Personelinin Konuya İlişkin Görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi: Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Keser, İ. (2016). *Çocuk Cinsel İstismarı Diyarbakır İl Örneği*. Ankara: Karahan.
- Keser, N., Odabaş, E., Elibüyük, S. (2010). Ana- Babaların Çocuk İstismarı ve İhmali Konusundaki Bilgi Düzeylerinin İncelenmesi. *Türkiye Çocuk Hastalıkları Dergisi*, 4 (3), 150-157.
- Kır, E. (2013). Çocuklara Yönelik Cinsel Taciz ve İstismara Karşı Önleyici Eğitim Çalışmaları. *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 1, 785-800.
- Koch, S.L. (2015). Child Abuse and Neglect in Elementary School Children and How Teachers Can Help Foster Resilience. Doktora Tezi. Alliant International University: Faculty of the Shirley Mount Hufstedler School Of Education.
- Koçtürk, N. (2015). *Tekrarlanan Cinsel İstismara Maruz Kalan Ergenlerin Bireysel ve Ailesel Risk Faktörleri*. Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi: Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Miller, H.L., Pavlik, K.M., Kim, M.A. ve Rogers, K.C. (2017). An Exploratory Study of the Knowledge of Personal Safety Skills Among Children with Developmental Disabilities and Their Parents. *Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities*, 30, 290-300.
- Moylan, C.A., Herrenkohl, T.I., Sousa, C., Tajima, E. A., Herrenkohl, R. C. ve Russo, M. J. (2010). The Effects of Child Abuse and Exposure to Domestic Violence on Adolescent Internalizing and Externalizing Behavior Problems. *J Fam Viol*, 25, 53-63.
- Nasıroğlu S (2014) Çocuk istismarında rehabilitasyon ve tedavi merkezleri. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 6:67-78.
- Nelson D. E, Higginson G. K, ve Grant-Worley J. A. (1994) Using the youth risk behavior survey to estimate prevalence of sexual abuse among Oregon high school students. *J School Health*, 64, 413-416.
- Nurcombe, B. (2000); "Child Sexual Abuse I: Psychopathology", *J Psychiatry*, 34(1): 85-91.
- Okan İbiloğlu, A., Atılı, A., Oto, R., Özkan, R. (2018). Çocukluk Çağı Cinsel İstismar ve Enstest Olgularına Çok Yönlü Bakış. *Psikolojide Güncel Yaklaşımlar*, 10 (1), 84-98.

- Ovayolu, N., Uçan, Ö., Serindağ, S. (2007). Çocuklarda Cinsel İstismar ve Etkileri. Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi. 2 (4). 13-22.
- Özer, G (2014). *Ebeveynlerin Çocuk Cinsel İstismarına Dair Bilinçleri, Endişeleri ve Aldıkları Önlemler*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi: Adli Tıp Enstitüsü.
- Öztürk, A. B. (2009). Çocuğun Cinsel İstismarı ve Aileyle Çalışma. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 2(20), 89-98.
- Pala, B. (2011). *Geleceğin Öğretmenlerinin Çocuk İstismarı ve İhmali Konusunda Bilgi ve Farkındalık Düzeyleri*. Tıpta Uzmanlık Tezi. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi: Tıp Fakültesi.
- Patil, S. B. & Udapi, G. (2015). A Study to Assess the Effectiveness of Structured Teaching Program on Knowledge Regarding Child Abuse and its Prevention among Primary School Teachers in selected Government Primary Schools of Belgaum City, Karnataka. *Asian Journl of Nursing Education and Research*, 5 (1), 26-34.
- Pekdoğan, S. (2017). İstismar Farkındalık Ölçeği Ebeveyn Formu: Ölçek Geliştirme Çalışması. *Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi*, 62, 173-185.
- Polat, O. (2017). *Tüm Boyutlarıyla Çocuk İstismarı Tanımlar-1*. Ankara: Seçkin.
- Polat, O. (2018). Türkiye’de Çocuk İstismarı Raporu-2. (ASUMA VE İMDAT Raporu s.2). İstanbul.
- Pulido, M.L., Dauber, S., Tully, B.A., Hamilton, P., Smith, M.J. ve Freeman, K. (2015). Knowledge Gains Following a Child Sexual Abuse Prevention Program Among Urban Students: A Cluster-Randomized Evaluation. *American Journal of Public Health*, 105 (7), 1344-1350.
- Sağır, M. (2013). Okul Öncesi ve Sınıf Öğretmenlerinin Çocuk İstismarı ve İhmaline Yönelik Görüşleri Ve Farkındalık Düzeyleri (Kayseri İli Örneği). Yüksek Lisans Tezi. Erciyes Üniversitesi: Eğitim Bilimleri Enstitüsü
- Sağlam, Ö. (2017). *Cinsel İstismar Mağduru Çocuğa Meslek Elemanı Yaklaşımı: Süleymaniye Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi Örneği*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Aydın Üniversitesi: Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Sarıbaş, K. (2013). *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Çocuk İstismarına Yönelik Farkındalıklarının Belirlenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi: Eğitim Bilimleri Fakültesi.
- Schmitt, B. D. ve Mauro, R. D. (1989). Nonorganil Failure to Thrive: An Outpatient Approach. *Child Abuse Negl*, 13, 235-248.
- Serdar Taçyıldız, Ç. (2013). *Cinsel İstismar Suçlularında Ebeveyn Kabul/Reddi (Baba) ve Çocukluk Dönemi Kararlarının İşlenen Suça Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi: Adli Tıp Enstitüsü.
- Sezgin, A.U., Yavuz, F. ve Yüksel, Ş. (1995) Cinsel Taciz Olgularında Kurumlararası Bir Çalışma Modeli. *Kriz Dergisi*, 3(1-2), 20-25.
- Sunmaz, D. (2012). *Cinsel Saldırı ve Cinsel İstismar İddiası ile Başvuran Çocukların Jinekolojik Muayeneleri Sırasında Kaygılarını Gidermede Adli Hemşirenin Rolü*. Doktora Tezi. Ege Üniversitesi: Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

- Taner, Y. ve Gökler, B. (2004); “Çocuk İstismarı ve İhmali, Psikiatrik Yönleri”, *Hacettepe Tıp Dergisi*, 35, 82-86.
- Taş, A. (2017) *Hacettepe Üniversitesi Öğrencilerinin Çocuk İhmal ve İstismarı Hakkındaki Bilgi Düzeylerinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi: Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- T.C. Başbakanlık Sosyal Hizmetler, Çocuk Esirgeme Kurumu ve UNICEF Özet Raporu (2010). Türkiye’de Çocuk İstismarı ve Aile İçi Şiddet Araştırması. Web site: <http://www.unicef.org.tr/files/bilgimerkezi/doc/cocuk-istismari-raporu-tr.pdf> adresinden 17.12.2018 tarihinde edinilmiştir.
- Tıraşçı, Y., Gönen, S. (2007). Çocuk İstismarı ve İhmali. *Dicle Tıp Dergisi*, 1(34), 70-74.
- Topdemir, C. (2016). *İstismar Mağduru Çocuğun Korunmasında Bir Uygulama: Çocuk İzlem Merkezi (ÇİM)*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Aydın Üniversitesi: Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Tuna, S. (2010). *Aile İçi Çocuk İstismarı: Annelerin Bazı Risk Faktörleri Açısından İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi: Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- UNICEF (2004). Çocuk Haklarına Dair Sözleşme, <https://www.unicefturk.org/public/uploads/files/Cocuk%20Haklarına%20Dair%20Sozlesme.pdf> (08.11.2010 tarihinde ulaşılmıştır.)
- Ünal, F. (2008). Ailede Çocuk İstismarı ve İhmali, *TSA Dergisi*, 12 (1). 9-18.
- Vatansever, Ü., Duran, R. ve Yolsal E. (2004) Pediatrik Acilde Çocuk İstismarı Ve İhmali Olasılığını Akılda Tutmak. *Türk Pediatri Dergisi*, 39(120), 4.
- Walsh, K. M., Mathews, B. P., Rassafiani, M., Farrel, A. ve Butler, D. (2013). Elementary Teachers' Knowledge of Legislative and Policy Duties for Reporting Child Sexual Abuse. *The Elementary School Journal*, 114 (2), 178-199.
- Walsh, K., Karen, Z., Woolfenden, S. ve Shlonsky, A. (2018). School-Based Education Programs for the Prevention of Child Sexual Abuse: A Cochrane Systematic Review and Meta-Analysis. *Research on Social Work Practice*, 28 (1), 38-55.
- Weber, J. (1997). *Teachers' Knowledge about Child Sexual Abuse and Reporting Procedures*. Yüksek Lisans Tezi. California State University: Collage of Social Work.
- WHO (2002). *Child Abuse and Neglect By Parents and other Caregivers: World Report on Violence and Health*. Geneva: World Health Organisation.
- WHO (2006) *Preventing Child Maltreatment: A Guide to Taking Action and Generating Evidence*. Geneva: World Health Organisation.
- Yağmur, F., Öztop, D. B. ve Asil, H. (2008). Çocukların Cinsel İstismarı. *Çocuk Dergisi*, 8 (2), 77-80.
- Yalın, A., Avcı, A., Kerimoğlu. E. ve Aslan, H. (1995). Çocuklarda Fiziksel Örselenmenin Ankara ve Adana İllerinde Görülme Sıklığının Taranması, *3P Dergisi*, 3, 39-43.
- Yılmaz, G. (2009). Cinsel İstismara Uğramış ve Uğramamış 6-12 Yaş Grubundaki Çocukların Aile Resmi Çizimleri, Davranış Sorunları ve Ailelerin İşlevsel Özelliklerinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi: Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

- Yılmaz, A. (2009). Çocuk İstismarı ve İhmali: Risk Faktörleri ve Çocukların Psiko-Sosyal Gelişimi Üzerindeki Etkileri, *Civilacademy Sosyal Bilimler Dergisi*, 7 (1), 63-79.
- Yılmaz Irmak, T., Kızıltepe, R., Aksel, Ş., Güngör, D. Ve Eslek, D. (2017). Mika ile Kendimi Korumayı Öğreniyorum: Cinsel İstismarı Önleme Programının Etkililiği. *Türk Psikoloji Dergisi*, 33 (81), 41-57.
- Z-Page, A. (2004). Çocuk Cinsel İstismarı: Cinsel İstismara Neden Olan Etkenler ve Cinsel İstismarın Çocuklar Üzerindeki Etkileri, 7(13), 103-111.

EKLER

EK-1. Cinsel İstismar Ebeveyn Kaygı Ölçeği

EK-2. 3-6 Yaş Çocukların Ebeveynlerinin Çocuk Cinsel İstismarı Hakkındaki Farkındalıklar Anketi

EK-3. 3-6 Yaş Çocukların Ebeveynlerinin Çocuk Cinsel İstismarı Hakkındaki Uygulamalar Anketi

EK-4. Araştırma İzin Belgesi

EK-1. Cinsel İstismar Ebeveyn Kaygı Ölçeği

Sayın ebeveynler;

Bu araştırma, sizin çocuk cinsel istismarı hakkındaki farkındalıklarınız, kaygılarınız ve uygulamalarınızın belirlenmesi amacıyla bir yüksek lisans tezi olarak yürütülmektedir. Aşağıda araştırma konusu ile ilgili farkındalık, uygulama ve kaygılarınızı belirlemeye yönelik ifadeler bulunmaktadır. Ölçeğin cevaplama süresi yaklaşık 20 dakikadır. Her bir ifadeyi okuduktan sonra, ifadeye ne derece katıldığınızı veya katılmadığınızı liste üzerinde ayrılan yere işaretleyiniz. Araştırmanın doğru sonuçlar verebilmesi için lütfen ölçek maddelerine samimi yanıtlar veriniz. Vereceğiniz bilgiler bireysel olarak değerlendirilmeyecek, yalnızca toplu olarak bilimsel amaçlar doğrultusunda kullanılacağından adınızı ve soyadınızı yazmanıza gerek yoktur.

Araştırmacılar, araştırma konusunun hassas bir konu olduğunun farkındadırlar. Ancak bu konularda çalışılması gerekliliğinin bilincinde de olarak siz velilerin desteğini alarak bu çalışmayı yürütmeyi arzulamaktadırlar. Araştırmaya katılıp katılmamakta veya araştırma sorularının, sizi rahatsız ediyorsa, istediğiniz yerinde çalışmayı bırakmakta serbestsiniz.

VERİLEN BİLGİLER DOĞRULTUSUNDA ARAŞTIRMAYA,

() Evet, katılmak istiyorum; () Hayır, katılmak istemiyorum.

Katkılarınızdan dolayı teşekkür ederiz.

Doç. Dr. Levent DENİZ M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü Eğitim Programları ve Öğretim ABD	Öğr. Gör. Dr. Hülya BİLGİN M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü Okul Öncesi Öğretmenliği ABD	Hüsna ELİHOŞ M.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretim ABD Yüksek Lisans Öğrencisi
---	---	--

BÖLÜM I: Demografik Bilgiler

- 1) Cinsiyetiniz: a) () Kadın b) () Erkek
- 2) Yaşadığınız Şehir ve İlçe: (Yazınız)
- 3) Yaşınız: (Yazınız)
- 4) Şu anki medeni durumunuz: (Yazınız)
- 5) Eğitim Durumunuz: (Eğitiminiz devam ediyorsa şu anki okulunuzu, eğitiminizi tamamladıysanız en son mezun olduğunuz okulu yazınız)
a. () İlkokul b. () Ortaokul c. () Lise d. () Ön Lisans (2 yıllık üniversite)
e. () Lisans (4 yıllık üniversite) f. () Lisansüstü
- 6) Mesleğiniz: (Yazınız)
- 7) Ailenizin Gelir Düzeyi:
a) () 1000-2000 Lira b) () 2001-3000 Lira c) () 3001-4000 Lira
d) () 4001-6000 Lira e) () 6001 ve Daha Üstü
- 8) Sahip olduğunuz çocuk sayısı:

- a) () 1 b) () 2 c) () 3 d) () 4 ve daha fazla
- 9) 3-6 yaş arasındaki çocuk sayınız:
a) () 1 b) () 2 c) () 3 d) () 4 ve daha fazla
- 10) 3-6 yaş arasındaki çocuklarınızın yaşları: (Yazınız)
- 11) Çocuğunuz (/çocuklarınız) okul öncesi eğitimine devam etmekte midir?
a) () Evet b) () Hayır
- 12) (Cevabınız “Evet” ise) Çocuğunuzun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunun türü nedir?
a) () Özel b) () Devlet
- 13) 3-6 yaş arasındaki çocuklarınızın arasında üvey evladınız var mı: (Yazınız)
- 14) Çocuğunuzun devam ettiği okul öncesi kurumunda siz “Çocuk Hakları” konusunda eğitim aldınız mı?
a) () Evet b) () Hayır
- 15) Çocuğunuzun devam ettiği okul öncesi kurumunda siz “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda eğitim aldınız mı?
a) () Evet b) () Hayır
- 16) Eğer bu tür bir eğitim aldıysanız, eğitimin verimli olduğunu düşünüyor musunuz?
a) () Evet b) () Kısmen c) () Hayır
- 17) Çocuğunuzun devam ettiği okul öncesi kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarından Korunma” konusunda bir eğitim almasını destekler misiniz?
a) () Evet b) () Hayır
- 18) Çocuğunuzun devam ettiği okul öncesi kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarından Korunma” konusunda bir eğitim aldı mı?
a) () Evet b) () Hayır
- 19) Çocuğunuz eğer bu eğitimi aldıysa, eğitimin verimli olduğunu düşünüyor musunuz?
a) () Evet b) () Kısmen c) () Hayır
- 20) Okul öncesi kurumunuz dışında siz “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda eğitim aldınız mı?
a) () Evet b) () Hayır
- 21) “Çocuk cinsel istismarı” konusunda bir eğitim almak ister misiniz?
a) () Evet b) () Hayır
- 22) Çevrenizde daha önce cinsel istismara uğramış bir çocuk vakası ile karşılaştınız mı?
a) () Evet b) () Hayır

EBEVEYNLERİN ÇOCUK CİNSEL İSTİSMARINA YÖNELİK KAYGILARI: Aşağıda okul öncesi çocukların ebeveynlerinin cinsel istismar hakkındaki kaygılarını belirlemeye yönelik çeşitli durumlar (21 durum) verilmiştir. Lütfen bu ifadeleri okuyup bu durumların çocuğunuzun cinsel istismara uğramasına yönelik sizde yaratacağı kaygının derecesini işaretleyiniz.

Madde No		Asla Kaygı Duymam	Çok Az Kaygı Duyarım	Oldukça Kaygı Duyarım	Tamamen Kaygı Duyarım
2	Çocuğumun geç vakitte dışarıda oynamasından,				
4	Çocuğumun gerekli olduğunda akraba evinde kalmasından,				
5	Çocuğumun gerekli olduğunda komşu evinde kalmasından,				
6	Çocuğum benim yanımda değilken, cinsel istismara karşı kendini koruyamamasından,				
7	Çocuğumun gerekli olduğunda bir arkadaşımın evinde kalmasından,				
9	Çocuğumu kadın tanıdıklarım yerine erkek tanıdıklarına emanet etmekten,				
12	Erkek çocuğumun yalnızken cinsel istismara uğramasından,				
13	Kız çocuğumun yalnızken cinsel istismara uğramasından,				
18	Çocuğum cinsel istismar konusundaki tehlikelerin farkında olamayacağı için bu konuda kendini koruyamamasından,				
19	Çocuğumun yetişkinlerin uygun olmayan bir sevgi gösterisine karşılık “hayır” diyememesinden,				
20	Çocuğumun yetişkinlerin iyi- kötü dokunuşlarını ayırt edip kendini koruyamamasından,				

EK-2. 3-6 Yaş Çocukların Ebeveynlerinin Çocuk Cinsel İstismarı Hakkındaki Farkındalıklar Anketi

EBEVEYNLERİN ÇOCUK CİNSEL İSTİSMARI ALGILARI: Aşağıda okul öncesi çocukların ebeveynlerinin cinsel istismar hakkındaki algılarını belirlemeye yönelik 47 madde bulunmaktadır. Aşağıdaki maddelerde bilginiz değil verilen durumları sizin nasıl algıladığınız saptanmak istenmektedir. Bu sebeple her bir maddeyi üzerinde fazlaca düşünmeden okuyup maddede belirtilen duruma ne derecede katıldığınızı size uygun gelen seçeneği işaretleyerek cevap veriniz. Lütfen cevaplanmamış madde bırakmayınız.

Madde No		Asla Katılmıyorum	Katılmıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1	Çocuklar hayal güçlerinin genişliği nedeniyle cinsel istismara uğradıklarına ilişkin şeyler uydurabilirler.				
2	Çocukların yaşına uygun olmayan cinsel davranışlar göstermesi istismarın habercisi olabilir.				
3	Çocuklar genellikle tanımadıkları kişilerce cinsel istismara uğrarlar.				
4	Cinsel istismara uğrayan bir çocuğun tekrar istismara uğrama ihtimali hiç cinsel istismara uğramayan çocuklardan yüksektir.				
5	Bir çocuğu istismar eden kişinin bunu tekrarlama ihtimali yüksektir.				
6	Kadınlar bir çocuğu cinsel olarak istismar etmezler.				
7	Erkek çocuklar cinsel istismara uğramazlar.				
8	Çocuk cinsel istismarı genellikle tesadüfen ortaya çıkmaktadır.				
9	Çocuğun cinsel istismara uğradığı, çoğunlukla bunu üçüncü bir şahsa anlatmasıyla ortaya çıkar.				
10	Çocuklar sır saklayamayacağı için çocuk cinsel istismar vakaları gizli kalmaz.				
11	Cinsel istismar olgularının büyük bir çoğunluğu bunu fark edenler tarafından ilgili birimlere bildirilmemektedir.				
12	Çocuk cinsel istismarında, çocuktan alınan hikâye her zaman en güçlü delildir.				
13	Çocuk cinsel istismarında şüphe durumunda aile çocuğu sorgulamadan bir uzmana götürmelidir.				
14	Yetişkin çocuk istismarcıları, toplumda anormal olarak bilinen insanlardır.				
15	İstismarcılar genellikle çocuğa yabancı erkeklerdir.				
16	İstismarcılar sokaktaki hırpani tiplerdir.				
17	Çocuk cinsel istismarı ev dışında metruk yapılar, bodrumlar, inşaat gibi yerlerde yaşanır.				
18	Çocuk cinsel istismarı riski her sosyo- ekonomik düzeyde vardır				
Madde	EBEVEYNLERİN ÇOCUK CİNSEL İSTİSMARI ALGILARI (-devam): Aşağıda okul öncesi çocukların ebeveynlerinin cinsel istismar hakkındaki algılarını belirlemeye yönelik maddeler bulunmaktadır. Aşağıdaki maddelerde <u>bilginiz değil verilen durumları sizin nasıl algıladığınız</u> saptanmak	Asla Katıl	Katılmı	Katılıv	Kesinli

	istenmektedir. Bu sebeple her bir maddeyi üzerinde fazlaca düşünmeden okuyup maddede belirtilen duruma ne derecede katıldığınızı <u>size uygun gelen seçeneği işaretleyerek cevap veriniz</u> . Lütfen cevaplanmamış madde bırakmayınız.				
19	Kendini ifade etme becerisi henüz gelişmeyen çocuklar cinsel istismar konusunda daha büyük risk altındadır.				
20	Çocuk cinsel istismarında olayın olduğu yer çocuğun içinde bulunduğu yakın çevredir.				
21	Çocuk cinsel istismarında erkek çocuklar da dikkate değer bir oranda mağdur olmaktadır.				
22	Çocuklara vücutlarının tanıtılması ve özel bölgelerinin öğretilmesi kötü niyetli dokunuşları ayırt edebilmeleri açısından gereklidir.				
23	Çocuk cinsel istismarı vakaları genellikle anne-baba tarafından ihbar edilmektedir.				
24	Cinsel istismar kurbanı olan çocuklar; şirin ve güzel kız çocuklardır.				
25	Cinsel istismar vakalarında çoğunlukla fiziki bulgular görülür.				
26	Çocuğun evi cinsel tacizin en çok yaşandığı yerlerden biridir.				
27	İstismarcı tarafından tehdit edilen çocuğun durumu ailesine anlatma ihtimali yüksektir.				
28	Çocuk cinsel istismarı çoğunlukla parklar, genel tuvaletler, ıssız sokaklar, boş inşaat sahalarında gerçekleşir.				
29	Çocuğun ailesinin yanında çıplak dolaşması cinsel istismar değildir.				
30	Düşük sosyo-ekonomik düzeydeki bir ailede çocuğun cinsel istismara uğrama riski daha yüksektir.				
31	Cinsel istismarı önleme çalışmaları çocuklarla değil yalnızca ebeveynlerle yapılmalıdır.				
32	Cinsel istismar mağduru çocukların hepsi içine kapanır.				
33	Çocuk cinsel istismarı fiziksel temas olmadan dahi gerçekleşebilir.				
34	Anne babanın çocuğun yanında çıplak dolaşması cinsel istismar değildir.				
35	Çocuk cinsel istismarı yüksek sosyo-ekonomik düzeyde görülmez.				
36	Cinsel istismarın üstünün örtülmesi ileride tekrar cinsel istismara uğrama riskini artırmaktadır.				
37	Cinsel istismara uğrayan çocuğun duyguları hakkında konuşmasını sağlama, bu durumla baş etme yöntemleri arasında en etkili olanıdır.				
38	Çocuklar da kendilerine uygun hazırlanmış cinsel istismarı önleme programlarında yer alabilirler.				
39	Cinsel istismara uğrayan bir çocuğun resimlerine, oyunlarına bu durum yansır.				
40	Cinsel istismara uğrayan erkek çocuklarında cinsel kimlik kayması görülme riski daha fazladır.				
41	Cinsel istismarın çocuk üzerindeki etkileri, olayın yaşandığı dönemden çok sonraları da ortaya çıkabilir.				

Madde No	EBEVEYNLERİN ÇOCUK CİNSEL İSTİSMARI ALGILARI (-devam): Aşağıda okul öncesi çocukların ebeveynlerinin cinsel istismar hakkındaki algılarını belirlemeye yönelik maddeler bulunmaktadır. Aşağıdaki maddelerde <u>bilginiz değil</u> verilen durumları sizin nasıl algıladığınızı saptanmak istenmektedir. Bu sebeple <u>her bir maddeyi üzerinde fazlaca düşünmeden okuyup</u> maddede belirtilen duruma ne derecede katıldığınızı <u>size uygun gelen seçeneği işaretleyerek cevap veriniz</u> . Lütfen cevaplanmamış madde bırakmayınız.	Asla Katılmıyorum	Katılmıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
42	Geçmişte cinsel istismar öyküsü bulunan ebeveynlerin çocuklarını ihmal ve istismar etme eğilimleri daha yüksektir.				
43	İstismarcı, mağdur çocuğun ailesinden birisi olduğunda çocuğun yaşadıklarını birine anlatması daha zordur.				
44	Cinsel istismara uğrayan her çocuk mutlaka davranış değişimleri gösterir.				
45	Çocuk cinsel istismarının çocuk üzerindeki yıkıcı etkisi, istismarcının mağdur çocuğa yakınlık derecesine göre artış gösterir.				
46	Çocuk cinsel istismarını yasal kurumlara bildirmek çocuğa ve aileye daha çok zarar verir.				
47	Cinsel istismara uğrayan çocukta büyük tuvaletini kontrol etme sorunu yaşanır.				

EK-3. 3-6 Yaş Çocukların Ebeveynlerinin Çocuk Cinsel İstismarı Hakkındaki Uygulamalar Anketi

EBEVEYNLERİN ÇOCUK CİNSEL İSTİSMARINA YÖNELİK UYGULAMALARI: Aşağıda okul öncesi çocukların ebeveynlerinin cinsel istismar hakkındaki bilinçlendirme, koruma gibi uygulamalarını belirlemeye yönelik 24 madde bulunmaktadır. Lütfen bu maddeleri okuyup bunların sizin uygulamalarınızı ne derecede yansıttığını (size ne derecede uyduğunu) işaretleyiniz.

Madde No		Bana Hiç Uymuyor	Bana Nadiren Uyuyor	Bana Çoğunlukla Uyuyor	Bana Tamamen Uyuyor
1	Çocuğum cinsel istismara uğradığını işaret eden bir durum anlattığında hayal gücü ile abarttığını ya da uydurduğunu düşünüp yönlendirici sorularla durumu irdelerim.				
2	Çocuğumun cinsel konularla ilgili sorduğu sorulara yaşına uygun cevap vermeye çalışırım.				
3	Çocuğum cinsel içerikli davranışlarda bulunursa buna aşırı tepki gösteririm.				
4	Çocuğum cinsel istismar ihtimali içeren bir durum anlattığında doğruluğunu anlayabilmek için ona yönlendirici sorular sorarım.				
5	Çocuğumun izlediği filmleri/çizgi filmleri/ programları önceden kontrol ederim.				
6	Çocuğuma kendi beden temizliğini yapmayı öğretirim				
7	Cinsel istismar konusunda tehlike herkesten gelebileceği için ben yanında olsam da çocuğumun dışarıda tanımadığı yetişkin kişilerle oynamasına izin vermem.				
8	Yabancıardan hediye almaması konusunda çocuğumla konuşurum.				
9	Çocuğuma bedeninin kendine ait olduğunu ve özellikle mahrem bölgelerin çok özel bölgeler olduğunu ve kimsenin bu bölgelere dokunma hakkının olmadığını hatırlatırım.				
10	Çocuğumun gerektiğinde insanlara rahat bir şekilde “hayır” demesini desteklerim.				
11	Çocuğuma saygılı bir birey olması için büyüklerinin söylediklerine itaat eden bir birey olmasını öğütlerim.				
12	Çocuğuma bir problemle karşılaştığında önce kendi başına çözmeye çalışmasını eğer başaramazsa bir büyüğünden destek almasını öğretirim.				
13	Çocuğum cinsellik hakkında bir şey söylerse, bu konuda daha fazla konuşulmasını istemediğim için konuyu kapatmayı tercih ederim.				
14	Cinsel istismar durumunda mutlaka fiziki bir belirti olacağı için çocuğum böyle bir durumdan bahsederse hemen vücudunu kontrol edip fiziksel bir bulgu yoksa hayali bir durumdan bahsettiğini düşünürüm.				
15	Çocuğum resimlerinde erkek ve kadın objelerin cinsel organlarını karalıyorsa ya da daha belirgin bir şekilde resmediyorsa bu durumun onun cinsellik konusundaki				

	merakından dolayı olduğunu düşündüğüm için üstüne gitmeyip merakının körelmesini sağlarım.				
Madde No	EBEVEYNLERİN ÇOCUK CİNSEL İSTİSMARINA YÖNELİK UYGULAMALARI (-devam): Aşağıda okul öncesi çocukların ebeveynlerinin cinsel istismar hakkındaki bilinçlendirme, koruma gibi uygulamalarını belirlemeye yönelik maddeler bulunmaktadır. Lütfen bu maddeleri okuyup bunların sizin uygulamalarınızı ne derecede yansıttığını (size ne derecede uyduğunu) işaretleyiniz.	Bana Hiç Uymuyo	Bana Nadiren	Bana Çoğunlu	Bana Tamame
16	Çocuğuma çocuk cinsel istismarından korunmak için gerekli bilgileri öğretsem de anlayamayacağı için, bu bilgileri verip kafasını karıştırmak yerine çocuğumu kendim korumayı tercih ederim.				
17	Çocuğuma büyükleri onu sevmek, öpmek istedikleri zaman kibarca buna izin vermesini ve böylece büyüklerine karşı saygılı olmayı öğretirim.				
18	Çocuğuma yabancı kişilerle konuşmaması gerektiğini ve eğer hediye veya yiyecek/içecek verirlerse asla kabul etmemesi gerektiğini öğretirim.				
19	Çocuğum oyun oynarken yansıttığı rollere dikkat ederim, bu sayede çocuğumun genel ruh halini anlamaya çalışırım.				
20	Çocuk cinsel istismarı ile ilgili bir şüphede gecikmeden hemen herhangi bir polis karakoluna ya da çocuk şubeye başvururum.				
21	Çocuğumun sokaktaki/tanımadığı insanlarla iletişim kurmasına izin vermem.				
22	Çocuğumun arkadaşlarının evine gitmesine izin vermem.				
23	Çocuğumun yaşına uygun olmayan şekilde cinsellik konusunda bilgili olduğunu ya da bu konuya merak duyduğunu fark edersem, bir yetişkinden uygun olmayan bir şekilde bunu öğrenmiş olmasından endişe duyar çocuğumu daha ciddi bir şekilde gözlemlerim.				
24	Çocuğuma okuyacağım kitapları öncesinde gözden geçiririm.				

EK-3. 3-6 Yaş Çocukların Ebeveynlerinin Çocuk Cinsel İstismarı Hakkındaki Uygulamalar Anketi

EBEVEYNLERİN ÇOCUK CİNSEL İSTİSMARINA YÖNELİK UYGULAMALARI: Aşağıda okul öncesi çocukların ebeveynlerinin cinsel istismar hakkındaki bilinçlendirme, koruma gibi uygulamalarını belirlemeye yönelik 24 madde bulunmaktadır. Lütfen bu maddeleri okuyup bunların sizin uygulamalarınızı ne derecede yansıttığını (size ne derecede uyduğunu) işaretleyiniz.

Madde No		Bana Hiç Uymuyor	Bana Nadiren Uyuşuyor	Bana Çoğunlukla Uyuşuyor	Bana Tamamen Uyuşuyor
1	Çocuğum cinsel istismara uğradığını işaret eden bir durum anlattığında hayal gücü ile abarttığını ya da uydurduğunu düşünüp yönlendirici sorularla durumu irdelerim.				
2	Çocuğumun cinsel konularla ilgili sorduğu sorulara yaşına uygun cevap vermeye çalışırım.				
3	Çocuğum cinsel içerikli davranışlarda bulunursa buna aşırı tepki gösteririm.				
4	Çocuğum cinsel istismar ihtimali içeren bir durum anlattığında doğruluğunu anlayabilmek için ona yönlendirici sorular sorarım.				
5	Çocuğumun izlediği filmleri/çizgi filmleri/ programları önceden kontrol ederim.				
6	Çocuğuma kendi beden temizliğini yapmayı öğretirim				
7	Cinsel istismar konusunda tehlike herkesten gelebileceği için ben yanında olsam da çocuğumun dışarıda tanımadığı yetişkin kişilerle oynamasına izin vermem.				
8	Yabancılardan hediye almaması konusunda çocuğumla konuşurum.				
9	Çocuğuma bedeninin kendine ait olduğunu ve özellikle mahrem bölgelerin çok özel bölgeler olduğunu ve kimsenin bu bölgelere dokunma hakkının olmadığını hatırlatırım.				
10	Çocuğumun gerektiğinde insanlara rahat bir şekilde “hayır” demesini desteklerim.				
11	Çocuğuma saygılı bir birey olması için büyüklerinin söylediklerine itaat eden bir birey olmasını öğütlerim.				
12	Çocuğuma bir problemle karşılaştığında önce kendi başına çözmeye çalışmasını eğer başaramazsa bir büyüğünden destek almasını öğretirim.				
13	Çocuğum cinsellik hakkında bir şey söylerse, bu konuda daha fazla konuşulmasını istemediğim için konuyu kapatmayı tercih ederim.				
14	Cinsel istismar durumunda mutlaka fiziki bir belirti olacağı için çocuğum böyle bir durumdan bahsederse hemen vücudunu kontrol edip fiziksel bir bulgu yoksa hayali bir durumdan bahsettiğini düşünürüm.				
15	Çocuğum resimlerinde erkek ve kadın objelerin cinsel organlarını karalıyorsa ya da daha belirgin bir şekilde resmediyorsa bu durumun onun cinsellik konusundaki merakından dolayı olduğunu düşündüğüm için üstüne gitmeyip merakının körelmesini sağlarım.				

Madde No	EBEVEYNLERİN ÇOCUK CİNSEL İSTİSMARINA YÖNELİK UYGULAMALARI (-devam): Aşağıda okul öncesi çocukların ebeveynlerinin cinsel istismar hakkındaki bilinçlendirme, koruma gibi uygulamalarını belirlemeye yönelik maddeler bulunmaktadır. Lütfen bu maddeleri okuyup bunların sizin uygulamalarınızı ne derecede yansıttığını (size ne derecede uyduğunu) işaretleyiniz.	Bana Hiç Uymuyo	Bana Nadiren	Bana Çoğunlu	Bana Tamame
16	Çocuğuma çocuk cinsel istismarından korunmak için gerekli bilgileri öğretsem de anlayamayacağı için, bu bilgileri verip kafasını karıştırmak yerine çocuğumu kendim korumayı tercih ederim.				
17	Çocuğuma büyükleri onu sevmek, öpmek istedikleri zaman kıbarca buna izin vermesini ve böylece büyüklerine karşı saygılı olmayı öğretirim.				
18	Çocuğuma yabancı kişilerle konuşmaması gerektiğini ve eğer hediye veya yiyecek/içecek verirlerse asla kabul etmemesi gerektiğini öğretirim.				
19	Çocuğum oyun oynarken yansıttığı rollere dikkat ederim, bu sayede çocuğumun genel ruh halini anlamaya çalışırım.				
20	Çocuk cinsel istismarı ile ilgili bir şüphede gecikmeden hemen herhangi bir polis karakoluna ya da çocuk şubeye başvururum.				
21	Çocuğumun sokaktaki/tanımadığı insanlarla iletişim kurmasına izin vermem.				
22	Çocuğumun arkadaşlarının evine gitmesine izin vermem.				
23	Çocuğumun yaşına uygun olmayan şekilde cinsellik konusunda bilgili olduğunu ya da bu konuya merak duyduğunu fark edersem, bir yetişkinden uygun olmayan bir şekilde bunu öğrenmiş olmasından endişe duyar çocuğumu daha ciddi bir şekilde gözlemlerim.				
24	Çocuğuma okuyacağım kitapları öncesinde gözden geçiririm.				

EK-4. Araştırma İzin Belgesi

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 59090411-20-E.8337115

26/04/2019

Konu : Anket ve Araştırma İzin Talebi.

VALİLİK MAKAMINA

- İlgi: a) Marmara Üniversitesinin 11.03.2019 tarihli ve 1900069177 sayılı yazısı.
b) MEB. Yen. ve Eğ. Tk. Gn. Md. 22.08.2017 tarih ve 12607291/ 2017/25 No'lu Gen.
c) Millî Eğitim Müdürlüğü Araştırma ve Anket Komisyonunun 25.04.2019 tarihli tutanağı.

Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü yüksek lisans öğrencisi Hüsna ELİHOŞ'un "3-6 Yaş Çocukların Ebeveynlerinin Çocuk Cinsel İstismarı Hakkındaki Farkındalıkları Uygulamaları ve Kaygılarının İncelenmesi" konulu tezi kapsamında, ilimiz genelinde bulunan ilkökul ve anaokullarında; anket uygulama istemi hakkındaki ilgi (a) yazı ve ekleri Müdürlüğümüzce incelenmiştir.

Araştırmacının söz konusu talebi; bilimsel amaç dışında kullanılmaması, **uygulama** sırasında bir örneği müdürlüğümüzde muhafaza edilen mühürlü ve imzalı veri toplama araçlarının kurumlarımıza araştırmacı tarafından ulaştırılarak uygulanması, katılımcıların gönüllülük esasına göre seçilmesi, araştırma sonuç raporunun müdürlüğümüzden izin alınmadan kamuoyuyla paylaşılması koşuluyla, okul idarelerinin denetim, gözetim ve sorumluluğunda, eğitim-öğretimi aksatmayacak şekilde ilgi (b) Bakanlık emri esasları dâhilinde uygulanması, sonuçtan Müdürlüğümüze rapor halinde (CD formatında) bilgi verilmesi kaydıyla Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Levent YAZICI
İl Millî Eğitim Müdürü

Ek:

1- Genelge.

2- Komisyon Tutanağı.

OLUR
26/04/2019

Ahmet Hamdi USTA
Vali a.
Vali Yardımcısı

A R A I T A V H K İ